

A madárvonulás Magyarországon az 1903-ik év tavaszán.

A Magy. Ornith. Központ X. évi jelentése.

Feldolgozta SCHENK JAKAB,
a M. O. K. asszisztense.

E jelentések célja egyrészt a vonulási anyag kiadása, másrészt Magyarország vonulási viszonyainak földerítése. Világos dolog, hogy ilyen földolgozás csak anyagot és adalékokat tud szolgáltatni a vonulási probléma megoldásához, tehát nem lehet olyat várni tőle, a minek meg nem felelhet, t. i. a vonulás kérdésének egyetemes megoldását. Ezt csak az egyes fajok egész elterjedési körére kiterjedő feldolgozások fogják megadhatni. A mit egy ilyen földolgozástól kivánni lehet, az egy adott terület, tehát hazánk vonulási viszonyainak a tisztázása. Az idei földolgozásban is, melyet a már tíz év óta használt és bevált módszerek alapján végeztem, ez a szempont volt irányadó.

A megfigyelési állomások délről észak felé $\frac{1}{2}$ fokra kiterjedő zónákba lettek sorolva, s minden egyes zónában nyugat-keleti irányban elrendezve. Alapja és célja ennek az elrendezésnek az, hogy közel egyforma északi szélességgel bíró állomásokat nyerjünk, tehát mintegy kiküszöböljük az északi szélesség hatását, miáltal szabadon érvényesülhet a hypsometrikus befolyás és a keleti hosszúság hatása. Az ily módon elrendezett állomások adatai azután számsorozatot adnak, a melyben az egyes fajok fölvonulásában nyilatkozó jellemző és állandó elemek kifejezésre jutnak.

A zónáknál lényegesen több fölvilágosítást nyújtanak a régiók középszámai, főleg ezek alapján lehet megkülönböztetni és fölállítani a különböző vonulási típusokat. Kitűnt ugyanis, hogy az egyes fajok fölvonulása merőben különböző egymástól; léteznek vonulási típusok, a melyek évről-évre bámulatos pontossággal ismétlődnek. Az egyik típust a füsti fecskéről neveztük el, jellemzi az, hogy a fölvonulása

Der Vogelzug in Ungarn im Frühjahr 1903.

X. Jahresbericht der Ung. Ornith. Centrale.

Bearbeitet von JAKOB SCHENK,
Assistent der U. O. C.

Zweck dieser Jahresberichte ist einerseits die Publication des Zugsmateriales, andererseits die Aufklärung der Zugverhältnisse Ungarns. Es ist klar, dass eine solche Bearbeitung nur Materiale und Beiträge zu der Frage des Zugproblems liefern kann, weshalb man derselben keine solche Fragen stellen darf, welchen sie nicht gewachsen ist, nämlich, die Lösung des Zugproblems, indem dies nur Aufgabe solcher Bearbeitungen sein kann, welche sich auf den ganzen Verbreitungskreis der Arten erstrecken. Was von einer solchen Bearbeitung erwartet werden kann, das ist die Aufklärung der Zugverhältnisse eines gegebenen Gebietes, also hier Ungarns. Auch die heurige Bearbeitung wurde nach diesem Gesichtspunkte, mit Benützung der seit zehn Jahren angewandten und bewährten Methoden durchgeführt.

Die Beobachtungsstationen wurden in einen halben Grad betragende, von Süden nach Norden fortschreitende Zonen getheilt, und im Rahmen dieser Zonen in west-östlicher Richtung gruppirt. Grund und Zweck dieser Gruppierung ist das Erhalten solcher Stationen, welche nahezu gleiche nördliche Breite besitzen, also sozusagen die Elimination des Einflusses der geographischen Breite, wodurch der Einfluss der östlichen Länge und Höhenlage frei hervortreten kann. Die Daten der auf diese Weise gruppirtten Stationen ergeben dann eine Zahlenreihe, in welcher die charakteristischen und constanten Elemente in dem Zuge der einzelnen Arten zum Ausdrucke kommen.

Wichtigere Aufschlüsse, als die Zonen geben uns die Regionenmittel, die Unterscheidung und Fixierung der Zugstypen konnte hauptsächlich auf Grund dieser durchgeführt werden. Es stellte sich nämlich heraus, dass der Zugsverlauf der einzelnen Arten grundverschieden von einander ist, es existiren Zugstypen, welche sich von Jahr zu Jahr mit erstaunlicher Regelmässigkeit wie-

teljesen hozzásimul a terület domborzati viszonyaihoz; ehhez a typushoz csatlakozik még a fürj, valószínűleg a fülemile és vadgerle fölvonulása. A másik typust a fehér gólya fölvonulása képezi, jellemzi aránytalan korai érkezés a keleti részekben, aránytalan késő érkezés a nyugati vidékeken; csatlakozik ehhez a darú, a kakuk s valószínűleg a sárga rigó és búbos banka fölvonulása. Harmadik typus a nyugaton nagyon korán, keleten nagyon későn érkező fajoké, a melyet a fehér barázdabillegetőről neveztünk el; csatlakozik hozzá az erdei szalonka, valószínűleg a pacsirta és tövisszűrő gébics fölvonulása.

Igen kockázatos dolog volna ilyen földolgozás keretében a vonulási típusok magyarázatába bocsátkozni, mert hiszen adataink, — a melyek alapján következtetünk — csak Magyarországra vannak, holott a legtöbb fajra és egyedre nézve se a tünemény kezdete, se annak vége nem esik Magyarország területére. Csábító ugyan az a föltevés, hogy a keleten korán érkező fajok az Indus, Euphrat és Nilus völgyi telelőkből kerülnek ki, a másik két típus fajait pedig Dél- és Nyugat-Afrikában, részben szintén már a Nilus völgyében telelők alkotják, ám ezt a föltevést a magyarországi adatok egy egyetemes földolgozásban támogatják, esetleg bizonyíthatják is, de magukban véve bizonyító erejük nincs.

A mennyire mégis belebocsátkoztam némely vonulási jelenség magyarázatába, az az illető fajok specifikus életmódja, biológiája alapján történt, a melynek a vonulás lefolyására tényleg nagy befolyása van. Behatóbban azonban erre sem terjeszkedhetünk ki, mivel más területekre vonatkozó összehasonlító anyagunk még nincsen. Szóval ismételtelen kell hangsúlyoznom azt, hogy ily keretben mozgó földolgozás csak adalékokat szolgáltathat a vonulás kérdésének a megoldásához, többet követelni tőle nem lehet és nem is szabad.

Mínt hogy az 1903 évvel végződött az első

derholen. Der erste Typus wurde nach der Rauchschwalbe benannt, und wird durch vollständige Anschmiegung des Zuges an die orographischen Verhältnisse des Gebietes charakterisirt; zu diesem Zugstypus gehören noch der Zug der Wachtel, wahrscheinlich auch der Zug der Nachtigall und Turteltaube. Den zweiten Zugstypus bildet der Zug des weissen Storches; charakteristisch sind verhältnissmässig frühe Ankunft im Osten und ebensolche späte im Westen; dazu gehören der Zug des Kranichs und Kukuks, wahrscheinlich auch der des Pirols und Wiedehopfes. Der dritte Typus wird von im Westen früh und im Osten spät ankommenden Arten gebildet und wurde von der weissen Bachstelze benannt; es gehören dazu der Zug der Waldschneffe und wahrscheinlich der Zug der Feldlerche und des rostrückigen Würgers.

Es wäre eine sehr gewagte Sache, sich im Rahmen dieser Bearbeitung in eine Erklärung dieser Zugstypen einzulassen; Daten — auf Grund deren die Schlussfolgerungen zu machen sind — besitzen wir ja nur aus Ungarn, während für die meisten Arten und Individuen weder der Beginn, noch das Ende der Erscheinung auf Ungarns Gebiet fällt. Man könnte ja leicht zu der Annahme verführt werden, dass die im Osten frühankommenden Arten in den Thälern des Indus, Euphrat und Nil überwintern, während die zu den beiden anderen Typen gehörenden Arten in Süd- und West-Afrika und theilweise im Nilthale überwintern, doch kann diese Annahme nur in einer Gesamtbearbeitung von den ungarischen Daten unterstützt, eventuell auch bewiesen werden, für sich allein aber besitzen dieselben keine Beweiskraft.

Wenn die Behandlung einiger Zugserscheinungen hie und da doch eingehender wurde, so geschah dies auf Grund der specifischen biologischen Eigenschaften der betreffenden Art, welche auf den Zugsverlauf unzweifelhaft grossen Einfluss ausüben. Eingehender kann aber auch dieser Punkt nicht behandelt werden, indem es an Vergleichsmateriale aus anderen Gebieten fehlt. Es muss noch einmal betont werden, dass eine Bearbeitung, wie diese, nur Beiträge zur Lösung des Zugproblems liefern kann, mehr kann und darf nicht verlangt werden.

Indem der erste zehnjährige Cyklus mit

tizéves cycclus, azért erre az időszakra vonatkozólag kiszámítottam az összes fajok országos közép számaikat. Ezek alapján fogjuk eldönteni, hogy korai volt-e az esztendő vagy késő, a mennyiben hozzájuk hasonlítjuk mindig az egyes évek országos közép számaikat. A meteorologia dolga azután az év jellege és időjárása közötti oki összefüggésnek a méltatása. A tíz év alapján számított közepek már lényegesen megközelítik a tényleges közepet, úgy hogy az összehasonlításra sokkal biztosabb alapot nyújtanak, mint ha pl. mindig csak az előző évi közepekhez mérjük valamely év közepeit.

Több oldalról hangoztatott kívánságnak óhajtunk eleget tenni avval, hogy közöljük betűrendben az eddigi összes állomások földrajzi koordinátáit és magasságukat.

Kedves kötelességünk még hálánkat leróni úgy rendes megfigyelőinknek, mint az erdőhatóságoknak azért a kitartó buzgó működésért, a melyet a magyar tudomány érdekében kifejtettek. A feldolgozás folyamán többször is rámutattam arra, hogy a gyűjtött anyag igazán pontos lelkiismeretes megfigyelés eredménye, a melynek alapján Magyarország vonulási viszonyait idővel teljesen meg fogjuk ismerni.

Az 1903. évi megfigyelők névsora:

Adorján Lőrincz — priv. megf. — Krompach.
Boroskay János — lev. tag — Zólyom.
Buda Ádám — lev. tag — Réa.
Chernel István — tiszt. tag — Kőszeg.
Csató János — tiszt. tag — Nagyenyed.
Ertl Gusztáv — lev. tag — Liptóújvár.
Fábián Gáspár — priv. megf. — Székesfehérvár.
Forgách Károly gróf — tiszt. tag — Ghymes.
Erdőhatóságok, magy. kir. — több száz állomás.
Gyulai Gaal Gaston — tiszt. tag — Boglár.
Hauer Béla — lev. tag — Kisharta.

dem Jahre 1903 endet, berechnete ich für diese Zeitdauer die Landesmittel sämtlicher Arten. Auf Grund dieser werden wir entscheiden, ob das Jahr mit Hinsicht auf den Zug ein frühes oder spätes war, indem wir die Landesmittel des einzelnen Jahres mit denselben vergleichen werden. Es ist dann Sache der Meteorologie, den causalen Zusammenhang zwischen dem Charakter des Zugsjahres und der Witterung zu finden. Die auf zehnjähriger Beobachtung basirten Landesmittel nähern sich den wirklichen schon sehr bedeutend, so dass dieselben eine viel sicherere Grundlage bilden, als wenn man ein gegebenes Jahr nur z. B. mit dem vergangenen vergleicht.

Einem mehrfach geäußerten Wunsche möchten wir entsprechen, indem wir die geographischen Coordinaten und Höhe sämtlicher bisherigen Beobachtungsstationen in alphabetischer Reihenfolge geben.

Es bleibt uns nur noch die angenehme Pflicht, unseren ständigen Beobachtern und den Forstbehörden unseren Dank abzustatten für das ausdauernde und eifrige Wirken im Dienste der ungarischen Wissenschaft. Im Laufe der Bearbeitung wurde öfter darauf hingewiesen, dass das gesammelte Materiale von genauer gewissenhafter Beobachtung Zeugnis ablegt und geeignet ist, Ungarns Zugsverhältnisse mit der Zeit vollständig aufzuklären.

Namensverzeichnis der Beobachter im Jahre 1903:

Adorján Lorenz — priv. Beob. — Krompach.
Boroskay, Johann v. — corr. Mtgd — Zólyom.
Buda, Adam v. — corr. Mtgd — Réa.
Chernel, Stefan v. — Ehren-Mtgd — Kőszeg.
Csató, Johann v. — Ehren-Mtgd — Nagyenyed.
Ertl, Gustav — corr. Mtgd — Liptóújvár.
Fábián, Kaspar — priv. Beob. — Székesfehérvár.
Forgách, Karl v., Graf — Ehren-Mtgd — Ghymes.
Forstbehörden, kön. ung. — mehrere hundert Stationen.
Gaal, Gaston de Gyula — Ehren-Mtgd — Boglár.
Hauer, Béla v. — corr. Mtgd — Kisharta.

Hegyföky Kabos — tiszt. tag — Túrkeve.
Hugonnay Vilma grófnő — priv. megf. —
 Budapest.

Kiss Lajos — rend. megf. — Debreczen.
Kocyan Antal — lev. tag — Zuberecz.
Kosztka László — rend. megf. — Izsák.
Krongh Endre — priv. megf. — Kamionka.
Kunszt Károly — lev. tag — Csallóköz-
 somorja.

Lendl Adolf dr. — rend. megf. — Budapest.
Leonhardt Vilmos — rend. megf. — Segesvár.
Lészai Ferencz — rend. megf. — Magyargorbó.
Lintia Dénes — rend. megf. — Oraviczabánya.
Majláth József gróf — tiszt. tag — Perbenyik.

Malesevics Emil — rend. megf. — Losoncz.
Medreczky István — lev. tag — Ungvár.
Menestorfer Gusztáv — rend. megf. — Temes-
 kubin.

Molnár Lajos — rend. megf. — Molnaszecsöd.
Pfennigberger József — lev. tag. — Bélye.
Rác Béla — priv. megf. — Szerep.
Schenk Jakab — rend. megf. — Sajókaza.
Sebők Sándor — priv. megf. — Békés.
Soltész Kálmán — priv. megf. — Lipnik-pusztá.

Stettner Markó — rend. megf. — Felsőlövvő.
Szüts Béla — lev. tag — Tavarna.
Tarján Tibor — rend. megf. — Békéscsaba.
Tilsch Károly — rend. megf. — Nádasd.
Vadászlap — 1903. évf.

Vollnhofer Pál — rend. megf. — Selmeczbánya.
Wachenhusen Antal — lev. tag — Fehér-
 templom.

Wahl Ignác — rend. megf. — Apatin.
Wokrzál Tódor — priv. megf. — Batta.

A magyar tavaszi megfigyelő-állomások 1903. évig bezárólag.

A kezelésre nézve megjegyezzük, hogy az összetett neveket mindig az első szó alatt kell keresni, pl. Felsőlövvő állomást *Felső* alatt keresendő. A jelek közül: φ = északi szélesség, λ = keleti hosszúság *Ferrótól*, H = magasság méterekben.

Hegyföky, Jakob — Ehren-Mtgd — Túrkeve.
Hugonnay, Wilhelmine v. — priv. Beob. —
 Budapest.

Kiss, Ludwig — ord. Beob. — Debreczen.
Kocyan, Anton v. — corr. Mtgd — Zuberecz.
Kosztka, Ladislaus v. — ord. Beob. — Izsák.
Krongh, Andreas — priv. Beob. — Kamionka.
Kunszt, Karl — corr. Mtgd — Csallóköz-
 somorja.

Lendl, Adolf Dr. — ord. Beob. — Budapest.
Leonhardt, Wilhelm — ord. Beob. — Segesvár.
Lészai, Franz v. — ord. Beob. — Magyargorbó.
Lintia, Dénes — ord. Beob. — Oraviczabánya.
Majláth, Josef v., Graf — Ehren-Mtgd —
 Perbenyik.

Malesevics, Emil — ord. Beob. — Losoncz.
Medreczky, Stefan v. — corr. Mtgd — Ungvár.
Menestorfer, Gustav — ord. Beob. — Temes-
 kubin.

Molnár, Ludwig — ord. Beob. — Molnaszecsöd.
Pfennigberger Josef — corr. Mtgd — Bélye.
Rác, Béla — priv. Beob. — Szerep.
Schenk, Jakob — ord. Beob. — Sajókaza.
Sebők, Alexander — priv. Beob. — Békés.
Soltész, Koloman — priv. Beob. — Lipnik-
 pusztá.

Stettner, Markus — ord. Beob. — Felsőlövvő.
Szüts, Béla v. — corr. Mtgd — Tavarna.
Tarján, Tibor — ord. Beob. — Békéscsaba.
Tilsch, Karl — ord. Beob. — Nádasd.
Vadászlap — Jahrg. 1903.

Vollnhofer, Paul — ord. Beob. — Selmeczbánya.
Wachenhusen, Anton v. — corr. Mtgd —
 Fehértemplom.

Wahl, Ignatz — ord. Beob. — Apatin.
Wokrzál Theodor — priv. Beob. — Batta.

Frühjahrs Beobachtungsstationen Ungarns bis inclusive 1903.

Im Interesse der Handhabung bemerken wir, dass die zusammengesetzten Namen immer nach dem ersten Worte zu suchen sind. z. B. muss Felsőövvő unter *Felső* gesucht werden. Die Bezeichnungen lauten φ = nördliche Breite, λ = östliche Länge von *Ferro*, H = Höhe in Metern.

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Abaliget	46° 9'	35°47'	224	Almádi	47° 1'	35°40'	106–269
Abara	48°33'	39°33'	103	Almaipusza	47°17'	35°28'	491
Abaujkelecsény	48°45'	39°10'	318–659	Almakerék	46° 7'	42°19'	461–649
Abaujszántó	48°16'	38°51'	125	Almás	44°57'	38°16'	78
Abaujszéplak	48°40'	38°59'	187–287	Alparét	47° 9'	41°19'	328–455
Abaujvár	48°31'	38°59'	163–223	Alsóapsa	48°—	41°30'	279
Abdalócz	47° 8'	34° 6'	220	Alsóárpás	45°47'	42°18'	422
Abony	47°11'	37°40'	95	Alsóbágy	48°16'	36°44'	312
Abos	48°52'	38°55'	279–485	Alsóbajom	46°12'	41°54'	290–359
Abrudbánya	46°16'	40°44'	600	Alsóbarbatény	45°22'	41° 2'	575–1552
Abrudfalva	46°17'	40°44'	600	Alsóbesnyő	47°10'	36°27'	111
Ács	47°42'	35°41'	123	Alsóbodony	47°56'	36°57'	171–293
Acsád	47°19'	34°24'	219	Alsóborgó	47°13'	42°20'	462
Ácstesztér	47°24'	35°40'	287	Alsóbrenniz	49° 5'	35°56'	393–521
Acsuva	46°20'	40° 9'	226–369	Alsócsobánka	47°10'	41°15'	324–537
Ada	45°48'	37°48'	82	Alsócsizkola	47° 5'	36°29'	136
Adács	47°41'	37°39'	112	Alsódabas	47°11'	36°59'	102
Ádánd	46°51'	35°50'	121	Alsódörgicsén	46°55'	35°28'	284
Adasevce	45° 5'	36°53'	84	Alsóesztergály	48°15'	37° 3'	260–354
Adásztevel	47°18'	35°12'	180	Alsófakos	46°40'	34°35'	153
Aderjás	45°51'	35°44'	100	Alsófalva	48°30'	37°53'	209–470
Adorján	47°54'	40°48'	136	Alsófancsal	46°45'	42°45'	606
Ág	48° 1'	36°15'	150	Alsófernezely	47°41'	41°18'	279–747
Ágárd	47° 9'	36°17'	120	Alsógagy	48°24'	38°41'	183
Ágfalva	47°41'	34°11'	262–357	Alsógáld	46°11'	41°17'	246–318
Ágostonfalva	46° 3'	43°13'	470–680	Alsóhámor (Borsod)	48° 6'	38°18'	265–486
Ágostya	47°40'	36° 3'	184–431	Alsóhámor (Bars)	48°28'	36°25'	308–523
Agyagfalva	46°15'	42°52'	542–723	Alsóhomoród	47°40'	40°45'	170
Aha	48°16'	35°59'	147	Alsóilosva	47°13'	41°45'	337–480
Ajka	47° 6'	35°13'	239	Alsójára	46°33'	41°11'	580–807
Ajkacsingervölgy	47° 6'	35°16'	391–441	Alsók	46°14'	34°47'	140
Ajkarendek	47° 8'	35°14'	250–313	Alsókapnik	47°39'	41°29'	589–1213
Ajnácskő	48°13'	37°37'	269–537	Alsókomána	45°55'	42°54'	447–586
Ajton	46°41'	41°24'	605–728	Alsókomárnik	49°23'	39°22'	370–576
Aknaszlatina	47°57'	41°32'	293–408	Alsóköröskény	48°16'	35°46'	141
Ákos	47°33'	40°27'	143	Alsókörtvélyes	48°48'	39°27'	135
Alamor	45°56'	41°40'	550	Alsókubin	49°13'	36°58'	468–700
Albák	46°30'	40°37'	1716–1581	Alsóláncz	48°32'	38°47'	192
Albertiirsa	47°15'	37°16'	129	Alsólászló	47°26'	34°12'	233
Albis	45°56'	43°40'	618–754	Alsólaposnya v. La- posnya	—	—	—
Alesuth	47°25'	36°16'	132–229	Alsólehota	48°50'	37°10'	490–614
Alezina	45°56'	42° 8'	421–566	Alsólendva	46°34'	34° 7'	162–300
Alfalu	46°42'	43°10'	748	Alsólövő	47°20'	33°51'	361–397
Algyest	46°24'	39°42'	146	Alsólugos	47° 4'	40° 1'	216–383
Algyógy	45°55'	40°52'	228–529	Alsólunkoly	46° 5'	40°26'	354–480
Algyő	46°20'	37°53'	83	Alsómecczenzéf	48°42'	38°34'	313–949
Alibunár	45° 5'	38°38'	84	Alsómislye	48°37'	39° 2'	235–836
Alistál	47°56'	35°22'	112	Alsómocs	45°29'	42°59'	989–1084
Alkenyér	45°57'	41°—	204–410				

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Alsónémeti	48°39'	39°54'	118	Apácza (Csanád)	46°33'	38°33'	98
Alsóneresznicze	48° 7'	41°26'	325–852	Apáczaszakállos	47°54'	35°28'	110
Alsónyék	48° 7'	36°47'	191	Apafalva	48°12'	36°51'	395–549
Alsónyiresfalva	45°38'	40°17'	581–1186	Apahida (Alsófehér)	46°20'	41°25'	306
Alsóorbó	46°16'	41°20'	250–582	Apahida (Kolozs)	46°48'	41°25'	299–401
Alsópetény	47°52'	36°55'	230	Apatelekek	46°23'	39°29'	119–201
Alsópéterfa	47°35'	34°15'	199	Apátfalu	48°51'	35°38'	202
Alsópián	45°56'	41° 9'	266–639	Apátfalva (Csanád)	46°10'	38°14'	89
Alsóregmec	48°28'	39°17'	120	Apátfalva (Borsod)	48° 3'	38° 1'	311
Alsóribnyicze	48°45'	39°49'	110	Apáthi	48°34'	36°30'	247–545
Alsósáp	47°50'	37° 1'	224	Apatin	45°40'	36°39'	86
Alsósebes (Szeben)	45°39'	42° 1'	448–1358	Apold	46° 9'	42°29'	428–640
Alsósebes (Sáros)	49° 1'	39°—	279–371	Apostag	46°50'	36°38'	99
Alsóseged	46°20'	35°—	164	Apsicza	48° 4'	41°37'	386–806
Alsósiménfalva	46°20'	42°46'	412–524	Apsinecz	48°19'	41°54'	850
Alsósófalva	46°31'	42°48'	492–991	Aquincum	47°34'	36°43'	109
Alsóstepanó	49°22'	37°13'	675–859	Arad	46°10'	39°—	110
Alsószeleste	47°18'	34°30'	162	Aradmácsa	46°23'	38°59'	103
Alsószelistye	48°12'	41° 7'	241–489	Aranybánya	48°57'	39° 6'	604
Alsószkálnok	48°27'	37°38'	231–380	Aranyidka	48°45'	38°41'	659–1000
Alsószolesva	46°24'	41° 5'	462–1069	Aranyos	47°46'	35°38'	111
Alsószombatfalva	45°47'	42°29'	415	Aranyosbesztercze	47°26'	43°58'	840–1141
Alsószöcs	47°27'	41°39'	496–595	Aranyosgyéres	46°33'	41°33'	295
Alsószöllös	48°11'	35°52'	124	Aranyosmaróth	48°23'	36° 4'	196
Alsószuha	48°23'	38°11'	320	Aranyospolya	46°34'	41°30'	318
Alsótárnok	48°34'	36°27'	234–280	Aranyosrákos	46°30'	41°21'	431–727
Alsótűresek	48°46'	36°36'	660–1004	Árapatak	45°50'	43°19'	547–731
Alsóúcsa	45°47'	42°20'	428	Árka	48°21'	38°55'	220–367
Alsóvály	48°27'	37°52'	263–328	Árok	48°39'	40° 6'	408–971
Alsóvárca	47°27'	40°48'	184–277	Árokszállás	47°21'	33°44'	393
Alsóvárosvíz	45°46'	40°51'	379–447	Ároktő	47°44'	38°37'	91
Alsóvenicze	45°53'	42°53'	448	Árpás	47°31'	35° 4'	121
Alsóvidra	46°23'	40°36'	641–987	Árvanagyfalva	49°12'	36°55'	462
Alsóvíssó	47°44'	42° 2'	455–832	Árvaváralja	49°16'	37° 2'	611–800
Alsóvist	45°47'	42°23'	426	Asszonyfalva	46° 5'	41°53'	335–487
Alsózsadány	48°33'	36°26'	230	Asszonyvásár	47°23'	39°50'	140–175
Alsózsóleza	48° 4'	38°33'	110	Átokháza	46°14'	37°20'	130
Altörja	46° 1'	43°44'	594	Ausel	45°33'	41°11'	1200
Alvácza	46°11'	40°16'	233–322	Avasfelsőfalva	47°52'	41° 6'	243–668
Alvinez	45°59'	41° 9'	224	Avasujváros	47°50'	40°57'	160–340
Andód	47°59'	35°46'	118	Babarcz	46° 1'	36°13'	146–216
Andorhegy	46°43'	33°53'	297	Bábaszék	48°26'	36°45'	429–698
Andornak	47°51'	38° 5'	136–215	Babat	47°37'	37° 3'	200
Andráshida	46°52'	34°27'	158	Bábeza	47°28'	40°36'	190–344
Andrejován	49°20'	39°—	342–679	Babindál	48°17'	35°55'	206
Anina	45° 6'	39°31'	588–842	Babócsa	46° 3'	35° 1'	123
Annayölgy-Sárisáp	47°41'	36°22'	154–314	Bábolna	45°52'	40°48'	195–307
Antalmajor	46° 1'	39° 2'	170	Bachóvár	45°40'	39°13'	118
Apácza (Brassó)	45°57'	43°12'	477–660	Bács	46°48'	41°11'	482

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Bácsa	47°44'	35°20'	123	Bálinez	45°49'	39°31'	125
Bácsborsod	46° 6'	36°50'	119	Balkány	47°46'	39°32'	148
Bácsbresztovác	45°37'	36°56'	88	Balmazújváros	47°37'	39° 1'	95
Bácsfa	48°—	35° 3'	126	Balogfa	47°10'	34°18'	193
Bácsgyulafalva	45°47'	37°—	113	Balogvölgy	48°15'	37°37'	204–415
Bácsgyurgyevo	45°19'	37°44'	81	Balomir	45°57'	41° 2'	206–501
Bácskula	45°37'	37°13'	86	Bálványos	46°47'	35°37'	200
Bácsmadaras	46° 4'	36°56'	120	Bályok	47°18'	40°12'	148–241
Bacsófalva	48°20'	36°30'	427–618	Bana	47°39'	35°35'	131
Bacza	47°11'	41°40'	237–371	Bándoly	47°18'	34°—	334
Baczalár	45°42'	40°41'	252–403	Bánésd	46°17'	40°16'	272–560
Badacsony	46°48'	35° 9'	128–438	Bánfalva	48°13'	38°10'	181–370
Badafalva	46°56'	33°51'	324	Bánffyhunyad	46°52'	40°42'	554–630
Badin	48°40'	36°48'	373	Bánhalom	47°19'	38°17'	89
Bagamér	47°27'	39°40'	140	Bánhida	47°34'	36° 3'	154
Baglad	46°41'	34° 9'	175	Bánhorvát	48°14'	38°10'	170–388
Bágy	46°13'	43° 1'	587–852	Bánócz	48°41'	39°29'	125
Bágyon	47°49'	37°15'	156–230	Bánréve	48°18'	38° 1'	164
Baja	46°11'	36°37'	99	Bánya	44°52'	39°42'	297–446
Bajesa	46°24'	34°36'	147	Bányavár	46°30'	34° 8'	172–196
Bajcsiharaszt	47°56'	35°52'	120	Bányavölgy	47°24'	36°22'	181
Bajka	48° 9'	36°11'	166	Barabás	48°14'	40° 5'	109
Bajmok	45°58'	37° 6'	117	Barabáska	49° 1'	37°38'	754
Bajna	47°39'	36°16'	222–347	Baracs	46°51'	36°33'	120
Bajsa	45°46'	37°15'	101	Baracska	46° 2'	36°34'	94
Bakabánya	48°21'	36°23'	318–731	Barakony (Arad)	46°38'	39°31'	103
Bakamező	45°59'	39°46'	163	Barakony (Abaujt.)	48°29'	38°29'	190
Bakonybél	47°15'	35°24'	345–479	Baranes	48°33'	39°24'	112
Bakonymagyarszent- király	47°22'	35°33'	248–494	Báránd	47° 6'	36°11'	120
Bakonynémetszombat- hely	47°28'	35°38'	188	Baranyabikal	46°20'	35°57'	152
Bakonyszentiván	47°23'	35°20'	178–211	Baranyamágócs	46°21'	35°54'	177
Bakonyszentlászló	47°23'	35°28'	211–280	Baranyasellye	45°52'	35°31'	110
Bakonytamási	47°25'	35°24'	167	Baranyaszaboles	46° 7'	35°56'	236–325
Bakostörök	48°26'	37°38'	241	Baranyaszászvár	46°16'	36° 3'	165
Baksa	46°42'	34°13'	175	Baranyavár	45°48'	36°16'	99
Bakta	47°56'	37°58'	202	Baranyavaszar	46°16'	35°53'	153–275
Balassagyarmat	48° 5'	36°58'	148	Báránykút	46°—	42°33'	509–674
Balatonberény	46°42'	34°59'	118	Barátfalu	47°53'	34°36'	147
Balatonederics	46°49'	35° 3'	119	Baráthely	46°10'	42° 6'	319–450
Balatonfenék	46°41'	34°54'	109	Barátipuszta	46°16'	34°58'	146
Balatonfőkajár	47° 1'	35°53'	128	Barátmajor	47°19'	33°58'	338–641
Balatonfüred	46°58'	35°32'	156	Bares	45°57'	35° 8'	110
Balatonkeresztur	46°42'	35° 2'	120	Bareza	48°41'	38°56'	230
Balatonszentgyörgy	46°41'	34°58'	116	Barezafalva	47°49'	41°43'	344–707
Balatonujlak	46°40'	35° 3'	109–187	Barezánfalva	47°49'	41°43'	344–646
Balászfalva	46°10'	41°35'	257	Barezarozsnyó	45°36'	43° 8'	637–787
Balf	47°39'	34°20'	116–152	Barezaujfalú	45°46'	43°11'	511–540
				Bárczavölgyi erdőőrök	45°36'	42°47'	1148
				Bárdháza	48°20'	40°26'	142

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Barka	48°38'	38°26'	564–781	Belsőgárd	46°15'	41° 5'	600–1220
Baróth	46° 4'	43°17'	541	Benczéd	46°23'	42°50'	660
Barsbaracska	48° 7'	36° 6'	197–236	Benedek	46°13'	41°15'	315
Barsbessenyő	48° 2'	35°56'	121	Benedekfalva	49° 4'	37°21'	611–750
Barsszkenő	48°32'	36°32'	360	Benesháza	48°50'	37°25'	549
Bártfa	49°18'	38°57'	277–388	Beőszobb	47°50'	36°34'	142–252
Bartos	48°39'	36°35'	350–700	Berczel	48° 9'	39°19'	104
Basal	46° 4'	35°27'	129	Bereczk	46° 3'	43°58'	592
Bát	48°17'	36°25'	231	Béreg	45°55'	36°36'	95
Báta	46° 8'	36°27'	96	Beregsurány	48°10'	40°13'	112
Batár	48° 2'	40°39'	126	Beregszász	48°12'	40°18'	115–150
Bátaszékpusztakövesd	46°12'	36°21'	104–203	Beregszászvégdárdó	48°14'	40°18'	111–251
Baté	46°22'	35°38'	124	Beregszegh	48°25'	35°26'	143
Batiza	47°40'	41°49'	480–948	Berény	46°48'	35°50'	145
Batizfalva	49°18'	38° 3'	728–989	Berethalom	46° 8'	42°11'	375–561
Bátka	48°23'	37°51'	176	Berezna	48°18'	41° 9'	243–641
Bátmonostor	46° 6'	36°35'	96	Berivoj	45°44'	42°49'	537
Bátony	47°57'	37°30'	262–432	Berkesd	46° 4'	36° 5'	181
Bátos	46°53'	42°20'	408	Berve	46° 5'	41°24'	280–439
Batrovce	45° 3'	36°47'	84	Berzászka	44°39'	39°10'	81–574
Batta	46° 1'	39°42'	149–290	Berzek	48° 2'	38°37'	108
Báttaszék	46°11'	36°23'	91	Berzence (Somogy)	46°12'	34°49'	140
Battonya	46°17'	38°41'	104	Berzence (Nógrád)	48°25'	37°25'	219–341
Bátorkeszi	47°50'	36° 5'	133	Berzété	48°38'	38°10'	273–700
Baziás	44°49'	39° 3'	72–366	Berzova	46° 7'	39°39'	155–209
Becke	47°55'	37° 3'	240–547	Bese	46° 9'	42°23'	420–619
Bécz	46°11'	35°23'	175–239	Besenyő	46°10'	35°11'	168
Bedenička	45°52'	34°46'	145–220	Besimbák	45°48'	42°26'	433
Beél	46°29'	39°39'	127–221	Bessenszög	47°18'	37°56'	89
Begaszentgyörgy	45°29'	38°13'	80	Bessenyő (Zala)	46°48'	34°32'	180
Begovača	45°40'	34°32'	147–219	Bessenyő (Heves)	47°42'	38° 6'	106
Begovoradzolje	45°18'	32°34'	1090–1367	Beszter	48°42'	39° 1'	224
Békés	46°46'	38°48'	89	Beszterce	47° 8'	42°10'	362–599
Békéscsaba	46°41'	38°46'	90	Besztercebánya	48°44'	36°49'	371
Békésgyula	46°39'	38°57'	92	Bethlen	47°11'	41°51'	250
Békéspusztaberke	46°48'	38°53'	89	Bethlenfalva	46°19'	42°59'	484
Békéspusztatarkos	46°49'	38°53'	89	Bethlenszentmiklós	46°15'	41°43'	263
Bélabánya	48°28'	36°36'	484	Betlér	48°42'	38°11'	341–954
Beled	47°28'	34°46'	133	Bezdn	45°51'	36°35'	91
Belényes	46°40'	40° 1'	191–302	Bezeréte	48°36'	36°38'	450
Belényesujlak	46°41'	39°53'	168–321	Bezi	47°40'	35° 3'	116
Béles	46°40'	40°42'	932	Bibarczfalva	46° 6'	43°20'	604–701
Belezná	46°20'	34°36'	205	Bicske	47°29'	36°18'	167
Bella	49°—	36°39'	479–703	Biharillye	46°44'	39°15'	97
Bellatincz	46°36'	33°54'	177	Biharpüspöki	47° 6'	39°34'	125–230
Béllye	45°36'	36°24'	87	Biharudvari	47°14'	38°51'	92
Belobreska	44°47'	39°11'	81–240	Biharujfalva	47°13'	39°12'	97
Belovár	45°54'	34°31'	135	Bikács	48°49'	37°21'	510–1114
Belsőbölcs	48° 3'	38°32'	108	Bilke	48°19'	40°48'	156–300

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás Station	φ	λ	H
Billéd	45°53'	38°38'	90	Boldogváros	45°59'	42°32'	548–658
Bindt	48°52'	38°15'	544–1002	Boldva	48°13'	38°27'	129
Birtin	46°10'	40°18'	257–363	Bologd	48°40'	39° 5'	205–310
Bisztra (Hunyad)	45°40'	41°22'	1321	Bolya	45°58'	41°56'	477–560
Bisztra (Torda-A.)	46°22'	40°46'	563–900	Bolyárom	48°18'	37°31'	218–519
Bisztricska	49° 3'	36°33'	489–1271	Bonyha	46°23'	42° 9'	306–451
Bitá	45°50'	43°39'	527	Bonyhád	46°18'	36°12'	125
Bize	46°32'	35° 5'	133	Borbánd	46° 6'	41°15'	230–404
Bjelipotok	49°17'	37°13'	644–1200	Borbátviz	45°29'	40°46'	495–1422
Blatnica	45°50'	34°24'	139	Bordos	46°24'	42°27'	360–510
Blattnicza	48°56'	36°36'	500	Borév	46°31'	41°16'	780
Blenkemező	47°19'	41°25'	251–563	Borgáta	47°10'	34°45'	137
Blezsény	46°14'	40°35'	381–696	Borgóbesztercze	47°13'	42°26'	584–801
Blidár	47°47'	41°17'	728–1018	Borgóprund	47°13'	42°23'	462–1003
Bobró	49°26'	37°13'	612–657	Borgótiha	47°14'	42°26'	900
Boesár	45°44'	37°57'	85	Bori (Hont)	48°11'	36°25'	217
Boeskó	48° 6'	40°49'	141	Bori (Nyitra)	48°35'	35°24'	167
Boezonád	47°39'	37°51'	105	Borjád (Baranya)	45°56'	36° 8'	110
Bodesd	46°16'	40° 7'	435–730	Borjád (Tolna)	46°33'	36°15'	177
Bodafalva	49° 4'	37°15'	653–784	Bormonostor	47°25'	34°14'	227
Bodófalva	45°49'	39°34'	117	Boronka	46°35'	35° 7'	124
Bodok	45°57'	43°32'	536–1021	Borosbenedek	46°13'	41°16'	315–640
Bodókőujfalu	48°19'	38°54'	187–381	Borosboesárd	46°10'	41°12'	386
Bodolló	48°35'	38°40'	192	Borosgödör	47° 1'	33°59'	293
Bodony	45°55'	35°47'	117	Borosjenő	46°26'	39°31'	111
Bodrog	46°28'	35°20'	161	Borossebes	46°22'	39°48'	148–370
Bodrogsára	48°15'	39° 9'	96	Borostyánkő	47°24'	33°56'	619
Bodrogkisfalud	48°11'	39° 2'	111	Boroszló	48°52'	39° 1'	321–537
Bodvicza	46°13'	35° 2'	130	Borosznó	48°48'	37° 3'	424–863
Bodzaiszoros	45°34'	43°39'	1096–1500	Bors	47° 7'	39°29'	106
Bogdán	48° 3'	42° 2'	548	Borsa	47°39'	42°20'	665–1603
Bogdánluhi	48° 4'	42° 5'	613–820	Borsodapátfalva	48° 3'	38° 1'	311–788
Bogdászóvárhegy	47° 9'	39°56'	161–271	Borsodnádásd	48° 7'	37°55'	243–420
Boglár	46°47'	35°20'	113–165	Borsosgyőr	47°19'	35° 6'	143
Bogyán	45°23'	36°46'	90	Borszeg	47° 9'	39°50'	167–300
Bogyiszló	46°23'	36°29'	93	Borszék	46°58'	43°14'	825–1081
Bogyoszló	47°34'	34°51'	122	Borzsova	48° 9'	40°24'	116
Boicza (Szeben)	45°38'	41°56'	365–710	Bossácz	48°49'	35°31'	228–476
Boicza (Hunyad)	46° 2'	40°34'	327–614	Botfalva	45°46'	43°19'	510–620
Bojárpuszta v. Kisharta	—	—	—	Bottyán	47°42'	36°58'	186–236
Bojna	45°12'	33°43'	183–395	Boz	47°37'	34°22'	120
Bojt	47°11'	39°24'	100	Bozes	45°59'	40°50'	250–625
Bókaháza	46°46'	34°46'	126	Bozók	48°19'	36°46'	348
Bokod	47°30'	35°54'	200	Bozóklehota	48°25'	36°48'	412–644
Bokor	47°56'	37°12'	309–460	Bozovics	44°56'	39°40'	262–572
Bokroshát	45°43'	36°32'	84	Bozsok	47°19'	34° 9'	336–428
Bokszeg	46°25'	39°36'	126	Bozsur	45°48'	39°44'	157
Bol	45°54'	34°20'	120	Bögöt	47°15'	34°30'	171
Boldogasszony	47°50'	34°36'	119	Böhönye	46°24'	35° 3'	162

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Bökény	48° 6'	40°33'	119	Buják	47°53'	37°12'	194–337
Böki	48°51'	38°56'	262	Bukin	45°18'	36°56'	86
Bököny	47°44'	39°25'	145	Bukócz	48°50'	37° 3'	538–1566
Böleske	46°44'	36°38'	100	Bukova	45°30'	40°18'	480–1300
Bölön	45°56'	43°14'	496	Bulcz	46°55'	40°21'	367–799
Böny	47°39'	35°32'	125	Bulz	46°53'	39°58'	477–579
Bööd	48°44'	39° 6'	257	Bulza	45°56'	40°—	343
Böös	47°54'	35°10'	114	Bulzesd	46°16'	40°25'	386–542
Böres	47°41'	35°10'	119	Bún	46°16'	42°33'	388–654
Bördöcze	46°36'	34°17'	163	Bunyita	48°52'	39° 4'	350
Börgönd	47°10'	36°11'	118	Búrszentgyörgy	48°37'	34°43'	170
Börzsöny	47°56'	36°29'	196–431	Búrszentmiklós	48°38'	34°52'	195
Böszénfa	46°15'	35°31'	172	Busócz	49°13'	38° 9'	594
Bözödujfalu	46°25'	42°34'	495–665	Bustyaháza	48° 3'	41° 8'	209
Brád	46° 8'	40°28'	278–491	Buttyin	46°19'	39°47'	146
Branycska	45°55'	40°27'	202–531	Butykovác	45°21'	36°41'	82
Brassó	45°38'	43°16'	548–1014	Buzásbocsárd	46°12'	41°30'	250–407
Brassóapáca	45°57'	43°12'	477–660	Buzeta	45°16'	33°47'	164–281
Brátka	46°55'	40°16'	327–790	Buziás	45°39'	39°16'	128
Breáza	45°42'	42°33'	622–946	Buzinka	48°38'	38°50'	256
Brekinszka	45°30'	34°43'	136	Buzsák	46°39'	35°15'	125
Breza	48°49'	36°19'	300–505	Büdöskút	47°50'	34° 5'	239
Breznóbánya	48°49'	37°19'	498–900	Bükkösd (Somogy)	48°18'	34°40'	174
Brezova	49° 1'	37°38'	754–1067	Bükkösd (Vas)	47°19'	33°46'	350–435
Brezovicza	49°20'	37°19'	727–943	Bükköskút	48°32'	36°24'	228–844
Brodno	49°15'	36°25'	352–711	Büköd	46°6'	35°38'	146
Brlog (Lika Krb.)	44°56'	32°49'	479	Bükszád	46°6'	43°33'	713–1119
Brlog (Zágráb)	45°38'	33° 3'	220–293	Büsü	46°28'	35°38'	156
Bród	48°36'	37°12'	290	Carevdar	46°4'	34°19'	163–205
Bršljanica	45°35'	34°31'	167	Carlopage	44°32'	32°44'	13–210
Brulya	45°53'	42°22'	435–600	Čavlovica	45°10'	33°49'	292–531
Brusztura	48°22'	41°38'	602–1400	Cerina	45°46'	34°14'	121
Brzaja	45°50'	34°50'	144–220	Chinorány	48°37'	35°56'	178
Bucs (Esztergom)	47°48'	36° 7'	120	Crešnjevia velika	45°55'	34°51'	133–153
Bucs (Zólyom)	48°35'	36°44'	286–469	Csáb	48°11'	36°54'	241–453
Buces	45°27'	43° 7'	2503	Csaba (Békés)	46°41'	38°45'	90
Bucesd	46°11'	40°37'	358–499	Csábrágh	48°15'	36°45'	352
Bucus (Vas)	47°16'	34° 9'	254	Csabrendek	47°1'	34°57'	211
Bucus (Bereg)	48°11'	40°18'	115	Csacza	49°26'	36°27'	410–758
Bucsum	46°17'	40°49'	934–1143	Csács	46°51'	34°33'	175
Budakalász	47°37'	36°43'	117	Csácsó	48°41'	35°—	197
Budakesz	47°31'	36°36'	231	Csajta	47°16'	34° 6'	286
Budakovac	45°51'	35°18'	102	Csákány (Somogy)	46°32'	34°56'	130
Budaörs	47°28'	36°38'	149–315	Csákány (Pozsony)	48°7'	35° 2'	126
Budapest	47°31'	36°45'	108	Csákigorbó	47°10'	41° 5'	278–533
Budatin	49°14'	36°24'	400	Csáklya	46°14'	41°15'	350–746
Budfalva	47°44'	41°27'	560	Csákova	45°31'	38°47'	83
Bugyi	47°13'	36°49'	99	Csáktornya	46°23'	34° 6'	165
Buj	48° 6'	39°19'	98	Csákvár	47°23'	36° 8'	158–345

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Csála	46°10'	38°57'	105	Csepreg	47°24'	34°22'	180
Csalapuszta	47°14'	36° 9'	174	Cserdi	46° 5'	35°39'	128–171
Csallóközkisudvarnok	48° 1'	35°18'	113	Cserény	48°40'	36°55'	396–617
Csallóközküirth	47°59'	35°22'	112	Cserenye	48°38'	36° 9'	225
Csallóközsomorja	48° 1'	34°58'	130	Csérespuszta	47° 6'	37°46'	92
Csallóközszentantal	48°—	35° 2'	126	Csermend	48°28'	35°42'	190
Csanádalberti	46°20'	38°22'	97	Cserne	49°30'	36°29'	454–650
Csanádapáca	46°33'	38°33'	98	Csernova	49° 6'	36°55'	494–1211
Csanádpalota	46°15'	38°23'	95	Csertalakos	46°38'	34°22'	193
Csanak	47°38'	35°17'	130	Csertés	46°25'	40°41'	1002–1230
Csanáros	47°44'	40° 4'	127	Cservenicza	49°—'	37°36'	900
Csany	46°36'	37°47'	87	Cservenka	45°39'	37°7'	86
Csap	48°26'	39°52'	106	Csesznek	47°21'	35°33'	297–473
Csapó	46°27'	41°57'	288	Csesztreg	46°43'	34°11'	184
Csápor	48°14'	35°41'	171	Csetnek	48°40'	38° 2'	286–615
Csarnóháza	46°55'	40°21'	367–799	Csicsó	46°19'	34°48'	156
Császár	47°30'	35°48'	203	Csicsóholdvilág	46° 4'	41°45'	289–429
Császló	47°55'	40°23'	121	Csicsókeresztur	47°12'	41°45'	239–464
Csataalja	46° 2'	36°37'	95	Csikdelne	46°25'	43°30'	711
Csataj	48°16'	35° 8'	140	Csikgyimes	46°34'	43°47'	720–1245
Csatár (Zala)	46°47'	34°33'	175	Csikkarczafalva	46°32'	43°26'	713–803
Csatár (Bihar)	47° 9'	39°40'	210	Csikmadaras	46°30'	43°25'	711
Csatka	47°23'	35° 8'	259	Csikmádéfalva	46°26'	43°25'	680–766
Csatószeg	46°14'	43°34'	661	Csikrákos	46°27'	43°25'	690–787
Cséb	45°16'	37°11'	85	Csiksomlyó	46°23'	43°30'	690–1032
Csebénye	49°11'	39°34'	249–640	Csikszentimre	46°17'	43°32'	646
Csegez	46°28'	40°18'	600–1130	Csikszentkirály	46°18'	43°31'	658
Csehfalva	44°57'	39° 2'	110	Csikszentlélek	46°21'	43°31'	941
Csehi	47°—	39°37'	170	Csikszentmárton	46°16'	43°36'	688
Csehimindszent	47° 3'	34°37'	176	Csikszentsimon	46°15'	43°33'	643
Cséhtelek	47°16'	40° 4'	165	Csikszereda	46°22'	43°28'	670
Csejd	46°35'	42°20'	453–521	Csiktaploca	46°23'	43°28'	673
Csejthe	48°43'	35°27'	203–484	Csiktsunád	46°12'	43°35'	672
Csekefalva (Csik)	46°16'	43°37'	667–1193	Csikzsögöd	46°21'	43°29'	663
Csekefalva (Udvarhely)	46°19'	42°41'	427–636	Csilizradvány	47°50'	35°21'	108
Csekelaka	46°24'	41°43'	483	Csinesepuszta	47°52'	38°26'	99
Cseklész	48°12'	34°57'	128–158	Csitár	48° 3'	37° 6'	156–278
Csekut	47° 4'	35°13'	241–382	Csobánka	47°39'	36°38'	196–357
Csém (Vas)	47°14'	34° 5'	252	Csókakeő	47°21'	35°56'	180–479
Csém (Komárom)	47°41'	35°45'	138	Csokaly	47°20'	39°43'	108
Csemerházmajor	47°38'	35°40'	144	Csoknya	46°26'	35°19'	164
Csemernicza	45°49'	35° 6'	110	Csokonya	46° 4'	35° 6'	140
Csemőpuszta	47° 6'	37°23'	126	Csoltó	48°30'	38° 3'	221–327
Csempeszkopács	47° 9'	34°28'	180	Csomád	47°40'	36°54'	161–274
Csendlak	46°39'	33°46'	194	Csombord	46°19'	41°26'	250
Csene	45°43'	38°35'	84	Csomonya	48°24'	40° 8'	109
Csépán	47°14'	42° 5'	323–419	Csomorta	46°24'	43°32'	716–1151
Csepe	48° 4'	40°41'	130	Csongrád	46°43'	37°49'	83
Csepely	46°45'	35°30'	152	Csongrádmágos	46°35'	38° 8'	87

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Csongva	46°22'	41°30'	248–437	Dános	46°13'	42°22'	330–451
Csorba	49° 3'	37°45'	829–926	Dánospusztá	47°15'	37°11'	140
Csorbai tó	49° 7'	37°44'	1351–2204	Daróc (Udvarhely)	46° 9'	42°59'	450–601
Csorna	47°37'	34°55'	117	Daróc (Ung)	48°35'	39°59'	120
Csornoholova	48°51'	40°16'	240–600	Darviz	48°35'	40°—	114
Csorvás	46°38'	38°30'	97	Daruvár	45°38'	39°26'	165
Csóth	47°22'	35°16'	176	Dasztifalu	47°28'	34°26'	202
Csőkmő	47° 2'	38°58'	91	Datk	45°59'	43° 3'	450–546
Csőköly	46°18'	35°13'	170	Dautova	46°—	36°35'	96
Csőmend	46°34'	35° 9'	130	Dávidháza	48°27'	40°18'	116
Csőmődér	46°37'	34°18'	166	Debreczen	47°32'	39°18'	121
Csőrgő	48°28'	39°18'	123	Debréte	48°30'	38°32'	228–278
Csőrotnek	46°57'	34° 2'	219	Dees	46°17'	36°26'	93
Csősz	47° 2'	36° 5'	133	Décese	46°23'	41°26'	250
Csősztelek	45°34'	38°12'	80	Déda	46°57'	42°33'	500–659
Csucsá	46°57'	40°29'	432–685	Dédes	48°10'	38°10'	214–346
Csufud	46°10'	41°34'	257–374	Deés	47° 9'	41°33'	251
Csurgó	46°16'	34°46'	147	Deésakna	47° 7'	41°32'	263–482
Csuróg	45°29'	37°44'	81	Dejtár	48° 2'	36°50'	169
Csúz	47°57'	36° 5'	158–258	Deklezsín	46°36'	33°51'	179
Csütörtökhely	49°—	38° 8'	570–700	Deliblát	44°50'	38°42'	93
Czabaj	48°14'	35°41'	183	Deményháza	46°38'	42°32'	479–882
Czach	48°51'	36°17'	345–631	Dénes	48°42'	38°21'	713–1255
Czák	47°21'	34°11'	293–534	Dénesfa	47°27'	34°42'	132
Czakó	48°20'	37°54'	175	Dengeleg	47°32'	40° 3'	124
Czebe	46°10'	40°24'	262–392	Denk	46°13'	37°55'	83
Czecze	46°46'	36°18'	106	Denta	45°21'	38°55'	93
Czéczeke	47° 3'	39°59'	200	Derecske (Bihar)	47°21'	39°14'	101
Czege	46°56'	41°43'	284–425	Derecske (Sopron)	47°31'	34° 4'	341
Czegléd	47°10'	37°28'	105	Derékegyháza	46°35'	38° 2'	88
Czéke	48°28'	39°26'	170–472	Derencsény	48°29'	37°44'	243–405
Czelna	46°10'	41°10'	380–1144	Deresk	48°33'	37°54'	262–312
Czermura	46°15'	40°13'	203–683	Dereske	47°18'	35° 4'	142
Czernagura	49° 3'	37°47'	900	Dernő	48°38'	38°19'	382–805
Czibakháza	46°58'	37°52'	92	Derzsenye	48°17'	36°22'	231
Czibles	47°21'	41°56'	399–764	Deseőháza	46°21'	39°33'	122–182
Czigányfalva	47° 8'	39°57'	172	Dessewfypusztá	48°—	39°17'	111
Czikó	46°15'	36°13'	146	Deszk	46°13'	37°55'	83
Czinfalva	47°46'	34°12'	174	Detkovác	45°54'	35°15'	108
Czirák	47°29'	34°42'	131	Déva	45°53'	40°34'	184
Czód	45°40'	41°51'	422–781	Devecser (Veszprém)	47° 6'	35° 6'	174
Czoha	46°23'	40°26'	870–1245	Devecser (Abauj.)	48°20'	38°46'	163–222
Czrepaja	45°—	38°18'	80	Dicsőszentmárton	46°20'	41°57'	345
Dabrony	47°14'	34°59'	144	Dikula	48°52'	37°40'	858–1366
Dalboscscz	44°51'	39°37'	254	Dinnyeberki	46° 6'	35°38'	233
Dallos	48°39'	36°37'	550–827	Dinnyés	47°11'	36°14'	116
Dálnok	45°55'	43°40'	595–815	Diód	46°14'	41°14'	282–440
Dámes	46°32'	40°43'	1482	Diómál	46°16'	41°17'	450–742
Damos	46°50'	40°41'	675–704	Diósad	47°17'	40°41'	302

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Diósgyőr	48° 6'	38°22'	183	Drávafok	45°35'	36°32'	80
Diósjenő	47°57'	36°42'	261	Drávatorok	45°33'	36°37'	83
Dióskál	46°41'	34°43'	159	Drávavásárhely	46°23'	34° 3'	171
Diószeg	48°12'	35°18'	122	Drégelypalánk	48° 3'	36°43'	187
Dipese	46°58'	42° 6'	322–449	Dridiff	45°49'	42°33'	434
Diszel	46°53'	35°10'	133	Drinova	45°41'	39°44'	205–508
Disznajó	46°54'	42°28'	471–614	Drumoly	47°19'	33°55'	396
Disznópatak	47°52'	41°39'	333–672	Dubest	45°55'	39°41'	270
Divék	48°46'	36°10'	304–911	Dubi	48°26'	40°38'	422–450
Divény	48°27'	37°12'	262–649	Dubicsány	48°17'	38°10'	144–351
Divényoroszi	48°31'	37° 7'	500	Dubniez	48°58'	35°50'	250–536
Dluhhrunj	48°57'	37°40'	848–1150	Dubova	44°37'	39°56'	68–352
Dobó	48°30'	36°43'	447	Dubovác	44°48'	38°52'	77
Dobollópatak	45°44'	43°33'	536–930	Duboz	45°33'	39°13'	142
Doborgáz	47°59'	35° 2'	125	Dubravicza	48°41'	36°51'	449–736
Doborján	47°34'	34°11'	263	Dubrinics	48°48'	40°10'	169–400
Doboz	47°25'	36°17'	128	la Dubul	46°32'	40°42'	1199–1260
Dobrest (Krassó-Sz.)	45°54'	39°36'	194–243	Duka	47° 7'	34°47'	163
Dobrest (B har)	46°51'	39°57'	166–312	Dulfalva	48° 8'	41°15'	298–439
Dobri	46°31'	34°15'	159	Dunaföldvár	46°49'	36°35'	122
Dobrocs	48°44'	37°22'	576	Dunamos	47°45'	36°5'	109
Dobróváralja	48°30'	36°46'	447–753	Dunapataj	46°39'	36°40'	97
Dobrus	46°37'	40°43'	1110	Dunaszekeső	46° 5'	36°25'	96–144
Dobsina	48°49'	38° 2'	468–732	Dunaujfalú	48°11'	35° 2'	130
Dóczyfűrész	48°31'	36°16'	384	Dupapiatra	46°11'	40°40'	406–630
Dojcs	48°41'	34°55'	180	Duránd	49° 5'	38° 9'	676–893
Dolác	45°26'	38°24'	81	Dusa	48°21'	37°39'	238
Dolány	48° 6'	37°14'	159–267	Dusesd	46°50'	39°51'	170
Dolha	48°22'	40°57'	180	Ebeczk	48°10'	37—	190
Doljímiholjac	45°46'	35°49'	97	Ebed	47°47'	36°18'	122
Domahida	47°43'	40°15'	119	Ecsér	47°27'	36°59'	159
Dombiratos	46°25'	38°47'	102	Eczel	46° 9'	42° 8'	404–523
Dombó	48°10'	41°33'	383	Edeháza	47°26'	33°55'	502–839
Dombovár	46°22'	35°48'	133	Edelény	48°18'	38°24'	132
Domoszló	47°50'	37°47'	195	Egbell	48°43'	34°47'	190–255
Dorgos	46° 3'	39°30'	245	Egeg	48° 9'	36°32'	138
Dornavölgy	47°11'	42°45'	1000–1600	Eger	47°54'	38° 3'	170–266
Dorogh	47°43'	36°24'	148–340	Egerbakta	47°56'	37°57'	202–409
Dorogujbánya	47°42'	36°24'	306–457	Egerbegy	46° 4'	41°52'	300–440
Doroszló (Bács)	45°36'	36°51'	91	Egerfarmos	47°43'	38°12'	108
Doroszló (Vas)	47°20'	34°13'	305	Egervár	46°56'	34°31'	156
Dozmat	47°14'	34°10'	238	Egres	48°10'	40°38'	124
Dőr	47°36'	34°58'	117	Egreskáta	47°27'	37°27'	106
Dörfel	47°29'	34° 8'	281–380	Egyházashetye	47°10'	34°47'	147
Draganec	45°47'	34°19'	158	Egyházashollós	47° 3'	34°21'	184
Dragomérfa	47°40'	41°58'	428–701	Egyházber	46°12'	35°47'	201–296
Drágus	45°46'	42°27'	472	Egyházfa	48°11'	35° 6'	128
Draskócz	49° 3'	36°37'	442	Egyházmaróth	48°11'	36°31'	159
Drassó	45°56'	41°25'	282–405	Ekecs	47°48'	35°28'	111

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Elekes	46°17'	41°40'	380–474	Falusugatag	47°48'	41°34'	365–721
Élesd	47° 3'	40° 4'	233–383	Fancsal	46°48'	42°49'	903–1204
Élesmart	48°34'	36°20'	623	Farád	47°36'	34°52'	117
Előpatak	45°51'	43°21'	744	Farkasd	48°2'	35°37'	111
Előszállás	46°50'	36°29'	118	Farkasdifalva	46°56'	33°50'	247
Encsencs	47°44'	39°47'	159	Farkasfalva	49° 4'	38° 6'	679–734
Endréd	47°36'	34°34'	126	Farkasfalva	47°15'	33°45'	342
Endrőd	46°56'	38°27'	87	Farkasgyepü	47°12'	35°16'	410
Endrődszőlőskert	46°54'	38°27'	86	Farkasrév	47°53'	41°36'	284–604
Enese	47°39'	35° 5'	115	Fazekasdenes	46°25'	34°50'	148
Enyiczke	48°58'	38°55'	233–448	Fedémes	48° 2'	37°51'	230–392
Eöcs	47°—	35°17'	250–291	Fegyvernek	47°16'	38°11'	90
Eőr	47°59'	39°51'	142	Fehéregyház	46°34'	34°57'	126
Eőrisziget	47°16'	33°57'	287	Fehéregyháza (Nagy- Küküllő)	46°14'	42°31'	358–548
Eötvösfalva	45°37'	39° 6'	104	Fejéregyháza (Sopron)	47°54'	34°19'	160
Eperjes	48°59'	38°55'	257–300	Fehérszék	47°32'	41° 3'	180
Éradony	47°26'	39°51'	111	Fehértemplom	44°54'	38°42'	141
Érdiőszeg	47°18'	39°40'	105–191	Fehér Tisza	48° 4'	42° 6'	613–820
Erdőbánya	48°16'	39° 1'	174–497	Fehér tó	46°20'	37°47'	80
Erdőcsinád	46°38'	42°23'	490–547	Fehértó	47°41'	35° 1'	115
Erdőhorváti	48°19'	39° 6'	135–437	Fehérvárcsurgó	47°17'	35°56'	157
Erdőkövesd	48° 3'	37°46'	204–359	Feketeadó	48° 5'	40°43'	130
Erdőköz	48°45'	37°28'	617–760	Feketebalogh	48°45'	37°19'	548–936
Erdőkürt	47°46'	37° 8'	169	Feketegaram	48°45'	37°19'	548–936
Erdősurány	48°32'	36°18'	400–500	Feketehalom	45°42'	43° 7'	589–1294
Erdőszengyel	46°38'	42°20'	451–510	Feketekelecsény	48°21'	36° 5'	239
Érhatvan	47°31'	40° 9'	120	Feketepatak	48°11'	40°34'	125
Erked	46°11'	42°45'	434–682	Fekete Tisza	48°20'	41°51'	1203–1228
Érkeserű	47°25'	39°47'	109	Feketető	45°58'	37°56'	82
Érsekhalma	46°21'	36°47'	130	Feketevág	49° 1'	37°36'	750
Érsekujvár	48°23'	35°15'	146	Feketeváros	47°55'	34°22'	124–155
Érsemjén	47°29'	39°45'	130	Feldebrő	47°49'	37°54'	132
Érszentkirály	47°34'	40°20'	131	Feldoboly	45°47'	43°42'	646–862
Értény	46°37'	35°48'	143	Feled	48°18'	37°45'	196
Erzsébetváros	46°13'	42°15'	318–450	Felek	45°44'	42° 3'	394
Eszék	45°34'	36°23'	94	Felenyed	46°19'	41°21'	280–360
Esztelnek	46° 6'	43°53'	614–937	Felgyógy	46°15'	41°16'	220
Esztény	47° 1'	41°21'	361–510	Felka	49° 4'	37°57'	681–694
Esztergom	47°48'	36°24'	118	Felmér	45°56'	42°41'	485
Eszterháza	47°37'	34°52'	125	Felőr	47°12'	41°44'	235–458
Facset	45°51'	39°50'	162	Felpécz	47°31'	35°16'	155
Fadd	46°28'	36°30'	96	Felroglaticza	45°50'	37°10'	107
Faisz (Somogy)	46°30'	35°14'	147	Felsőapáthi	48°34'	36°31'	291–629
Faisz (Veszprém)	47° 2'	35°34'	375	Felsőapsa	48°—	41°38'	302–444
Fáj	48°25'	38°45'	215–308	Felsőárpás	45°44'	42°17'	505
Fajkürth	48° 4'	36° 5'	211	Felsőattrak	48°29'	35°32'	203–405
Fajna	47°47'	42°22'	750	Felsőbalog	48°27'	37°47'	262–408
Fajnavissó	47°48'	42°22'	770	Felsőbeled	47° 8'	34° 8'	229
Falubattyán	47° 7'	36° 1'	121				

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Felsőbessenye . . .	48°35'	36°40'	500–624	Felsőszemenye . . .	46°29'	34°17'	152
Felsőborgó . . .	47°13'	42°23'	573	Felsőszlécs . . .	49° 3'	37° 5'	625–908
Felsőbreznicza . . .	49° 7'	35°55'	446–546	Felsőszováth . . .	46°46'	41°38'	364
Felsőcsáj . . .	48°41'	39° 4'	210–310	Felsőtárkány . . .	47°58'	38° 5'	218–666
Felsőcsatár . . .	47°13'	34° 7'	231–415	Felsőtárnok . . .	48°35'	36°26'	315–460
Felsődabas . . .	47°12'	36°58'	102	Felsőtóti . . .	48°41'	36°35'	500–746
Felsőderna . . .	47°12'	39°58'	240	Felsőtúr . . .	48° 7'	36°37'	211
Felsődobsza . . .	48°16'	38°45'	131	Felsőtüresek . . .	48°45'	36°36'	862
Felsőéőr . . .	47° 7'	33°52'	317–379	Felsőücsa . . .	45°45'	42°21'	497
Felsőéörs . . .	47° 7'	35°37'	209	Felsővály . . .	48°28'	37°51'	232–474
Felsőerdőfalu . . .	49° 8'	37°59'	736–798	Felsővárcza . . .	47°28'	40°45'	197–442
Felsőfancsal . . .	46°48'	42°50'	1200	Felsővásár . . .	48°28'	35°32'	222
Felsőfernezely . . .	47°45'	41°16'	389–738	Felsővenicze . . .	45°52'	42°54'	469–763
Felsőgárd . . .	46°13'	41°14'	315–640	Felsővidra . . .	46°21'	40°30'	715
Felsőhahót . . .	46°39'	34°35'	153	Felsővissó . . .	47°42'	42° 6'	481–830
Felsőhámor (Borsod)	48° 7'	38°12'	468–744	Felsővist . . .	45°45'	42°25'	511
Felsőhámor (Bars)	48°30'	36°20'	269	Felsőzsadány . . .	48°34'	36°25'	360–868
Felsőhidegpatak . . .	48°44'	41° 2'	678–986	Felsőzsemer . . .	48°16'	36°25'	226
Felsőidecs . . .	46°51'	42°26'	398–611	Felsőzubricza . . .	49°35'	37°18'	781
Felsőjavorinka . . .	48°56'	37°41'	1000	Felvácza . . .	46°10'	40°14'	255–461
Felsőjelenje . . .	45°23'	32° 7'	326–577	Felvincz . . .	46°24'	41°26'	260
Felsőkáld . . .	47°10'	34°43'	169	Fenes . . .	46° 6'	40°57'	393–662
Felsőkelecsény . . .	48°22'	38°16'	176–310	Fenezászási völgy . . .	46°10'	40°58'	820–1371
Felsőkisbisztrá . . .	48°49'	40°44'	703–1405	Fényespuszta . . .	46°39'	38°50'	88
Felsőkomána . . .	45°54'	42°56'	501	Fényeslitke . . .	48°16'	39°46'	106
Felsőkörtvélyes . . .	48°59'	39°40'	201–391	Fenyőfő . . .	47°21'	35°26'	272–449
Felsőlehota . . .	48°50'	37°13'	581–1617	Fenyőháza . . .	49° 7'	36°51'	500–1000
Felsőlipnicza . . .	49°31'	37°18'	681	Ferdinándovác . . .	46° 4'	34°52'	113
Felsőlövő . . .	47°21'	33°52'	350–410	Ferendia . . .	45°19'	39°10'	128
Felsőlunkoj . . .	46° 5'	40°29'	463	Fertősalmás . . .	47°59'	40°36'	128
Felsőmicsinye . . .	48°42'	36°53'	467–560	Fibis . . .	45°58'	39° 5'	168
Felsőmihályfalva . . .	46°26'	33°59'	226	Filipova . . .	45°33'	36°59'	85
Felsőorbó . . .	46° 2'	41°17'	438–742	Fintaháza . . .	46°28'	42°13'	312–525
Felsőörs . . .	47° 1'	35°37'	209	Fityeháza . . .	46°22'	34°34'	149
Felsőpaty . . .	47°19'	34°36'	155	Fiume . . .	45°20'	32° 6'	3–65
Felsőpere . . .	47°15'	35°37'	445	Fogaras . . .	45°51'	42°38'	430
Felsőpokorágy . . .	48°25'	37°41'	334–403	Fokszabadi . . .	46°53'	35°48'	110
Felsőporumbák . . .	45°43'	42° 8'	479	Folyvark . . .	49°22'	38°13'	648–1052
Felsőrajk . . .	46°41'	34°39'	153	Fonó . . .	46°24'	35°37'	138
Felsőremete . . .	48°49'	39°50'	225	Fony . . .	48°24'	38°56'	246–402
Felsőrépa . . .	46°58'	42°26'	647–892	Fonyód . . .	46°44'	35°12'	120
Felsőróna . . .	47°54'	41°42'	324–860	Forberg . . .	49°10'	38° 2'	764
Felsőrusbach . . .	49°18'	36°14'	617	Fornos . . .	48°21'	40°25'	115–149
Felsősebes . . .	49° 1'	38°57'	281–345	Forró . . .	48°19'	38°45'	156
Felsősegesd . . .	46°21'	35° 1'	187	Főherezeglak . . .	45°51'	36°18'	92
Felsőstubnya . . .	48°49'	36°33'	627–1104	Földra . . .	47°17'	42°16'	378
Felsőszeleste . . .	47°19'	34°30'	166–196	Földvár (Fogaras) . . .	45°48'	42°21'	420–634
Felsőszeli . . .	48° 7'	35°25'	119	Földvár (Brassó) . . .	45°49'	43°16'	523
Felsőszelistye . . .	47°40'	42° 1'	458–644	Förév . . .	48° 9'	34°50'	130

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Francziskapuszta	47°18'	36°34'	134	Gáspárd	48°50'	37°25'	533—1150
Frankó	47°27'	34°17'	206	Gát	48°19'	40°19'	113
Fugyi	47° 4'	39°43'	143	Gáva	48°10'	39°11'	107
Fuka	45°53'	34°18'	123	Gebe	47°52'	39°55'	140
Furdia	45°45'	39°50'	214	Geese	47°27'	35°11'	144
Furta	47° 8'	39° 8'	95	Gégény	47° 1'	40°11'	274—371
Futásfalva	46° 1'	43°42'	612—905	Gelencze (Háromszék)	45°57'	43°54'	582—750
Füzine	45°18'	32°23'	732—885	Gelencze (Pozsony)	48° 9'	35°27'	118
Füle	47° 3'	35°55'	174	Gelésés	48°12'	40° 7'	109
Fülekpüspöki	48°15'	37°30'	214—335	Geletnek	48°33'	36°28'	243
Fülöpszállás	46°49'	36°54'	98	Gencs	48°40'	38° 4'	404—846
Fülpös	47°55'	40°11'	118	Génye	48°11'	36°16'	146
Fürjes	44°59'	38°54'	105	Gércze	47°13'	34°41'	176
Füzésgyarmat (Békés)	47° 6'	38°53'	92	Gérczetaeskánd	47°13'	34°41'	176
Füzésgyarmat (Hont)	48° 8'	36°22'	176	Gerdály	45°52'	42°24'	472—650
Gaad	45°28'	38°38'	80	Gerencsér	48°20'	35°47'	215—587
Gaba	47° 5'	34°56'	145	Gerendápuszta	46°36'	38°32'	96
Gács	48°21'	37°14'	311	Gerendkeresztúr	46°30'	41°40'	418—492
Gacsály	47°56'	40°26'	125	Gerény	48°36'	40°—	174—253
Gácsfalva	48°22'	37°14'	259—576	Gergelyfalva	48°23'	37°15'	246
Gagy	46°22'	42°42'	500—731	Gergelyi	47°19'	34°56'	133
Gagybátor	48°26'	38°37'	220—300	Geszt	46°53'	39°15'	96
Gagyvendégi	48°26'	38°38'	229—304	Ghymes	48°23'	35°53'	192
Gajár	48°28'	34°35'	152	Gilád	45°28'	38°48'	83
Galacz	46° 5'	40°57'	460	Gileság	45°50'	41° 3'	976
Galgó	47°17'	41°23'	228—458	Girált	49° 7'	39°11'	181—380
Galgócz	48°26'	35°28'	156	Girines	47°58'	38°39'	103
Gálocs	48°33'	39°52'	109	Gledény	46°58'	42°23'	483—629
Gálos	47°54'	34°34'	133	Glina	45°21'	33°45'	112—220
Galsa	47° 5'	34°56'	145	Glogovác	46° 9'	39° 4'	116
Gambucz	46°21'	41°44'	517	Goborfalva	47°22'	33°57'	385—639
Gánth	47°23'	36° 3'	231—315	Gogánfa	47°28'	34°25'	188
Gánya	48° 8'	41°29'	339—852	Gogánváralja	46°19'	42°11'	367—512
Garamberzence	48°34'	36°40'	280	Gohaj	47°14'	39°47'	114
Garamhidvég	48°49'	37° 7'	561—681	Gombosbogojéva	45°32'	36°46'	85
Garamkelecsény	48°14'	36°14'	161—225	Gordisa	45°48'	35°54'	93
Garamkürtös	48°37'	36°27'	344—502	Gornjegaresnica	45°39'	34°29'	136—279
Garamrév	48°28'	36°22'	211	Gotuli kerület	45°40'	41°20'	500
Garamszentbenedek	48°21'	36°13'	192—579	Gödemesterháza	46°58'	42°52'	950
Garamszentgyörgy	48° 8'	36°18'	149	Gödöllő	47°36'	37° 1'	190—246
Garamszentkereszt	48°35'	36°32'	242—395	Gölle	46°26'	35°41'	156
Garamszentmiklós	48°49'	37° 6'	556—789	Gölniczbánya	48°51'	38°36'	372
Garamszőlős	48°18'	36°14'	205—466	Gömörpanyit	48°28'	38° 1'	194—267
Garat	46° 1'	42°49'	476—666	Gömörráho	48°28'	37°37'	273
Garcsiniszoros	45°34'	43°22'	800—1400	Gömörszkáros	48°30'	37°52'	232—440
Gardánfalva	47°33'	40°58'	177	Gönterháza	46°37'	34° 4'	169
Gardinoveze	45°12'	37°45'	81	Gönyü	48°35'	38°39'	206
Gárdony	47°12'	36°18'	110	Görbed	47°47'	40°47'	134
Garé	45°55'	35°52'	142	Göresön	47°15'	40°44'	254—326

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Görgényhodák . . .	46°46'	42°35'	439–724	Gyömrő	47°25'	37° 4'	165
Görgénylibánfalva . . .	46°46'	42°36'	487–724	Gyöngyöshalász	47°45'	37°35'	133
Görgényszentimre . . .	46°46'	42°31'	421–700	Gyöngyösmellék	45°29'	35°22'	118
Görgényüvegesür . . .	46°50'	42°36'	541–1284	Gyöngyösoroszi	47°49'	37°34'	250
Görgeteg	46° 9'	35° 6'	145	Gyöngyöspata	47°49'	37°27'	202–357
Grabčanimali	46° 6'	34°21'	186–223	Gyöngyöstarján	47°49'	37°32'	191
Grabovnica	45°45'	34°19'	140–188	Gyönk	46°33'	36° 9'	149–218
Grdak	46° 8'	34°22'	226–300	Győr	47°41'	35°18'	119
Gredistye	45°37'	40°53'	531–1180	Györgyfalva	46°43'	41°22'	601–711
Grid	45°49'	42°53'	474–738	Györgyös	49° 4'	39°11'	169–337
Grinád	48°16'	34°55'	142–304	Györke	48°43'	39° 7'	261–353
Grodno	47°22'	33°56'	444–607	Györköny	46°38'	36°22'	130
Gross	45°55'	39°57'	210–308	Györszabadhegy	47°40'	35°20'	121
Groza	46°13'	40°54'	1201	Györszemere	47°33'	35°14'	123
Guár	47°21'	34°28'	183–206	Györszentmárton	47°33'	35°26'	281
Gubacspuszta	47°26'	36°29'	116	Győrzámoly	47°44'	35°15'	115
Gudovac	45°53'	34°26'	121	Gyula	46°39'	38°57'	92
Gujpu	46°37'	40°43'	1200	Gyulafalva	45°43'	43°58'	1179–1414
Guragolumbuluj	45°—	39°35'	535	Gyulafehérvár	46° 4'	41°15'	220–389
Gurahonez	46°16'	40°—	177	Gyulakeszi	46°52'	35° 9'	130
Guravoj	46°18'	40° 3'	293–532	Gyulatelke	46°53'	41°34'	443
Gusztávmüve	45°59'	35°39'	112	Gyulicza	46° 2'	39°48'	189–288
Guta	47°55'	35°40'	110	Gyügye	47°55'	40°14'	114
Gutor	48° 2'	34°55'	110	Gyüre	48°10'	39°56'	116
Gyalu	46°45'	41° 3'	413	Gyűrűfü	46° 7'	35°36'	159–240
Gyanafalva	46°56'	33°49'	241	Habowka	49°17'	37°16'	730–837
Gyapju	46°56'	39°27'	112	Hadrév	46°28'	41°39'	280
Gyeke	46°51'	41°46'	400	Hági	49°18'	38° 3'	728–1005
Gyékényes	46°14'	34°40'	124	Hági erdészlak	49° 5'	37°49'	836–1060
Gyékés	48°24'	36°29'	477–679	Háj	48°52'	36°33'	508
Gyenesdiós	46°46'	34°57'	134	Hajduhadház	47°41'	39°20'	152
Gyepes	46°16'	43° 4'	700–804	Hajdunánás	47°51'	39° 6'	103
Gyér	45°24'	38°40'	81	Hajdusámson	47°36'	39°25'	137
Gyergyóbékás	46°50'	43°34'	652–1400	Hajduszoboszló	47°27'	39° 3'	96
Gyergyóbélbor	47° 4'	43°10'	922–1559	Hajmás	46°17'	35°35'	157
Gyergyóditró	46°48'	43°10'	742–1265	Hajmáskér	47° 9'	35°41'	198
Gyergyóholló	46°59'	43°21'	684–1388	Hajti	45°14'	33°42'	300
Gyergyószárhegy	46°45'	43°12'	752–1070	Haláp	47°59'	37° 2'	176–324
Gyergyószentmiklós	46°23'	43°16'	788–1370	Halászi	47°53'	35°—	122
Gyergyótekerőpatak	46°42'	43°16'	791–1534	Halmágy	45°52'	42°48'	433–602
Gyergyótölgyes	46°57'	43°26'	659–1504	Halmi	47°58'	40°41'	128
Gyergyóújfalva	46°40'	43°14'	740	Halmos	46°40'	33°47'	193
Gyermely	47°36'	36°19'	216	Hamvasd	47°24'	33°52'	498–603
Gyertyánfa	48°32'	36°20'	300–400	Hangács	48°18'	38°30'	189–272
Gyertyánliget	48° 3'	41°44'	410–1180	Hankova	48°45'	37°59'	435–1164
Gyirmót	47°38'	35°15'	117	Hanusfalva	49°20'	38° 1'	614–989
Gyóró	47°29'	34°41'	128	Hanva	48°20'	37°58'	176–263
Gyökeres	47°29'	41°—	181	Hany	47° 4'	35° 2'	165
Gyömöre	47°30'	35°14'	152	Háporton	46°19'	41°33'	281–541

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Haraklán	47°14'	40°41'	292	Herkulesfürdő	44°53'	40° 6'	153
Harangláb	46°18'	42° 5'	350	Hetény	47°48'	35°54'	109
Haraszi (Baranya)	45°49'	46°—	92	Hetes	46°25'	35°22'	157
Haraszi (Vas)	47° 3'	34°13'	210	Hety	48°17'	40° 3'	104
Haraszi (Pest)	47°21'	36°45'	112	Heves	47°36'	37°57'	102
Harasztkerék	46°28'	42°21'	340–525	Héviz	45°59'	42°59'	496
Harasztos	46°29'	41°31'	440–479	Hévizfürdő	46°47'	34°51'	117
Hari	46°22'	41°39'	450–529	Hévizgyörk	47°38'	37°11'	127
Harkács	48°29'	37°56'	194–301	Hidalmás	47° 4'	40°59'	252–469
Hárombölzse	48°35'	38°56'	176	Hidasd	46°15'	36°10'	221
Háromfa	46° 6'	35°—	115	Hidashollós	47° 3'	34°22'	179
Harsány	47°—	39°18'	97	Hidasnémeti	48°30'	38°54'	163
Hárskút	48° 3'	38° 8'	572–940	Hideghavas	46°39'	40°57'	1574
Hárspatak	47° 3'	33°50'	306	Hidegkut	47°34'	36°38'	247–496
Hásság	45°59'	41°45'	388–538	Hidegkut puszta	46°57'	38°25'	107
Hasznos	47°56'	37°24'	221–766	Hidegszamos	46°44'	41° 1'	585–729
Hasznosalsóhutatelep	47°54'	37°28'	338–766	Hidegviz	46° 1'	41°50'	427–502
Határfő	47°25'	33°51'	658	Hidvég (Háromszék)	45°50'	43°15'	510
Határörs	46°27'	33°56'	253–316	Hidvég (Hont)	48° 4'	36°43'	133
Határszél	48°42'	36°40'	1248	Hissziás	45°51'	39°24'	171
Hatolyka	45°56'	43°48'	556	Hittyiás	45°43'	39°15'	105
Hátszeg	45°37'	40°37'	316–506	Hizér	48°22'	36° 3'	169–244
Hatvan (Fehér)	46°52'	36°12'	101	Hladovka	49°22'	37°26'	756–862
Hatvan (Heves)	47°40'	37°21'	119	Hlboka	49°—	37°37'	770
Havad	46°29'	42°30'	512	Hlivcse	48°48'	39°53'	252–782
Havasalja	48°51'	37°25'	670–1544	Hluboka	48°40'	35° 4'	247–338
Hédervár	47°50'	35° 7'	115	Hobgárt	49°18'	38°24'	520–668
Hégen	46° 5'	42°29'	500–638	Hobol	46° 1'	35°27'	111
Hegyfalú	47°21'	34°33'	161	Hodász	47°18'	34° 4'	327–567
Hegyháthodász	46°56'	34°19'	206	Hódmezővásárhely	46°25'	37°59'	83
Hegyhátmorác	46°56'	34°11'	254	Hódos (Temes)	45°54'	39°19'	168
Hegykerület II.	46°28'	33°56'	224–324	Hódos (Arad)	46°21'	39°42'	151–181
Hegykerület IV.	46°27'	33°59'	291	Hódos (Vas)	46°50'	33°59'	257
Hegykő	47°37'	34°28'	119	Hódos (Pozsony)	48° 1'	35°15'	112
Hegyközszállodabágy	47° 5'	39°37'	218–270	Hója	46°46'	41°12'	400
Hegyközüjlak	47° 7'	39°40'	190–258	Holbák	45°40'	43° 3'	788
Helesfa	46° 5'	35°38'	152	Holezmány	45°50'	42° 6'	408–591
Helpa	48°52'	37°38'	695–1692	Holics	48°48'	34°50'	185–207
Helvetia	46°50'	37°17'	128	Holicsna	48°57'	37°37'	1000
Hencse	46°35'	36°23'	128	Hollád	46°38'	34°58'	134–238
Heőbába	47°54'	38°36'	98	Hollóháza	48°33'	39° 5'	424–601
Héraháza	47°10'	34°19'	190	Hollókő	48°—	37°15'	287–347
Herbus	46°46'	42°23'	370	Hollószeg	46°54'	39°54'	187–428
Herczegány	46° 3'	40°35'	334–705	Homokbödöge	47°18'	35°15'	212
Herczegszentmárton	45°53'	36°10'	119	Homokszentgyörgy	46° 7'	35°14'	149
Héreg	47°39'	36°11'	205	Homolicz	44°46'	38°24'	80
Herencsvölgy	48°36'	37°12'	500–773	Homonna	48°56'	39°34'	156
Herény	47°16'	34°16'	223	Homoród	46° 2'	42°57'	456–622
Herkály erdő	47°43'	35°43'	127	Homoródalmás	46°14'	43° 8'	550–802

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Homoródszentmárton	46°14'	43° 3'	579—800	Ilosva	47°18'	40°30'	204—336
Hondol	45°59'	40°39'	303	Ilyefalva	45°48'	43°26'	536
Hontsomos	48°14'	36°44'	383—421	Imely	47°54'	35°48'	111
Hordicsa	48°35'	39°24'	109	Imsád	48°27'	41°19'	602—1380
Hordó	47°22'	42° 4'	340	Inaktelke	46°51'	40°55'	602
Horgos	46° 9'	37°38'	87	Inaszó	48° 6'	37°42'	405—628
Horgospataka	47°20'	41°31'	520	Inezéd	47°15'	34° 3'	281—321
Horka	48°32'	38° 3'	228—400	Indjija	45° 3'	37°45'	113
Hornyan	48°47'	35°52'	222	Ingodály	46°—	41°57'	555
Horpács	48°—	36°48'	206	Inke	46°23'	34°52'	147
Hortobágyfalva	45°48'	42° 1'	403—613	Inota	47°12'	35°51'	142—188
Horváthi	48°34'	38°32'	250	Ipolynyitra	48°19'	37°26'	198
Horváltó	47°11'	34° 8'	237	Ipolyság	48° 4'	36°37'	137
Horvátszentmiklós	46°25'	34°39'	196	Ipolyszalka	47°53'	36°25'	111
Hosszaszó	46° 8'	41°43'	275—523	Ipolyszécsénke	48° 6'	36°44'	180—265
Hosszufalu (Brassó)	45°37'	43°22'	621—1062	Irázpuszta	46°57'	39° 3'	90
Hosszufalu (Somogy)	46°12'	35° 7'	142	Irholz	48° 6'	41°24'	286—620
Hosszufalu (Zala)	46°35'	34° 6'	165	Irisora	46°33'	40°48'	1462—1630
Hosszufalva	47°34'	41° 6'	175	Irmovapuszta	45°20'	37°21'	86
Hosszumező	48°31'	40°—	109	Irtványos	48°26'	36°28'	622
Hosszupályi	47°24'	39°24'	111	Isaszeg	47°32'	37° 3'	201
Hosszuszeg	47°24'	34° 3'	347	Ispánmező	48°31'	37°48'	367
Hosszuszó	48°30'	38° 6'	303—410	Istváhnuta	48°55'	38°37'	334—1028
Hőgyész	46°30'	36° 5'	167—220	Iszkaszentgyörgy	47°15'	35°58'	144—205
Hrabócz	49°16'	39° 3'	231—472	Iszticsó	46°50'	42°42'	1000
Hrachovistye	48°43'	35°23'	229—484	Isztina	45°59'	41°54'	477—549
Hradecz	48°46'	36°21'	471—515	Ivád	48° 1'	37°44'	216—362
Hrnčárova	48°48'	35°22'	450	Iván	47°27'	34°34'	157
Hrtkovci	44°53'	37°26'	82	Ivánca	47° 9'	36°29'	115
Huréz	45°46'	42°37'	450	Ivánegerszeg	47°23'	34°36'	154
Huszárokölő	47°19'	35°21'	253—405	Ivanovopolje	45°35'	34°48'	177
Huszt	48°11'	40°58'	168	Ivanovoselo	45°40'	34°53'	125—163
Ibafa	46° 9'	35°35'	143—268	Ivanska	45°47'	34°28'	151
Igal	46°32'	35°36'	176	Iványi (Baranya)	45°51'	35°29'	107
Igenpataka	46° 9'	41° 8'	350—946	Iványi (Pozsony)	48°11'	34°55'	136
Igló	48°57'	38°14'	458	Iványi (Gömör)	48°20'	37°54'	170
Iglóhollópatak	48°51'	38° 6'	748—1268	Iváskőfalva	48°27'	40°43'	435—829
Igrám	48°17'	35° 8'	147	Iza	48°13'	40°59'	183—271
Igricze	46°45'	34°41'	166	Izabellaföld	45°54'	36°26'	84
Iharkút	47°14'	35°19'	422	Izgár	45°33'	39°16'	131
Iháros	46°20'	34°45'	202	Izsák	46°48'	37°11'	106
Ihárosberény	46°22'	34°47'	215	Izsákfalva	49° 5'	38° 4'	671—768
Ihrács	48°39'	36°37'	490	Izsakócz	46°35'	33°52'	177
Iklód	46°36'	34°16'	164	Izсныéte	48°21'	40°16'	112
Iktár	45°46'	39°20'	118	Izsópallaga	47° 1'	39°57'	230—352
Illava	49°—	35°54'	250	Izvora	47°15'	41°23'	916—1147
Illény	45°47'	42°40'	472	Jaád	47°11'	42°15'	408—540
Illésháza	48° 7'	35° 8'	122	Jaák	47° 8'	34°15'	219
Illéspuszta	48° 6'	36°56'	141—266	Jablanicza	44°57'	39°58'	233—508

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Jablonka	49°28'	37°21'	664	Jeselnica	44°41'	40° 2'	50–249
Jahodnik	49° 3'	36°35'	387	Jobbágyi	47°50'	37°21'	157–509
Jakabfalva	46° 3'	42°23'	471–684	Jobbágyujfalu	47°13'	33°57'	270–379
Jakabháza	46°59'	34°—	244	Jobbaház	47°35'	34°51'	119
Jakabszállás (Pest)	46°47'	37°17'	117	Jolsva	48°38'	37°54'	248–540
Jakabszállás (Fehér)	47° 1'	36°18'	128	Joód	47°41'	41°54'	420
Jákfa	47°21'	34°37'	150	Józseffalva	46° 2'	37°46'	88
Jákfalva	48°20'	38°14'	170–304	Juliamajor	45°45'	38°22'	80
Jákó (Somogy)	46°20'	35°13'	167	Juta	46°24'	34°24'	159
Jákó (Szabolcs)	48° 2'	39°45'	126	Kaál	47°44'	37°55'	119
Jákóhalma	47°31'	37°39'	101	Kaba	47°21'	38°56'	94
Jákóhodos	47°13'	39°39'	106	Kabal	45°51'	34°18'	142
Jákoris	49° 9'	38°44'	507–990	Kabolapolyána	48° 3'	41°44'	410–1180
Jálna	48°35'	36°37'	268–600	Kabold	47°36'	34° 3'	340–500
Jánd	48° 7'	40° 3'	111	Kais	47°58'	38°17'	196–335
Jánk	47°56'	40°20'	117	Kacsó	47°13'	41°27'	230–419
Jankovác	46°18'	37°—	140	Kadarkút	46°14'	35°17'	202
Jánok	48°33'	38°38'	168–267	Kádárta	47° 7'	35°37'	206
Jánostöld	45°34'	38°32'	80	Kajdanó	46°28'	40°15'	116
Jánosgyarmat	48°40'	36°27'	425–735	Kajmád	47°18'	35°53'	261
Jánosháza	47° 8'	34°50'	149	Kajtorpuszta	47° 4'	36°12'	110
Jánosrét	48°42'	36°34'	565–777	Kakasfalu	48°57'	39°—	375–700
Jányapuszta	46°26'	36°17'	161	Kakashegy v. Nagyrőcze	—	—	—
Jarembina	49°20'	38°19'	637–840	Kákies	45°54'	35°31'	107
Járosd	47° 5'	34°57'	148	Kákova	45°45'	41°35'	480–1099
Jároska	48°58'	37°38'	850	Ka'áz	48°17'	35°56'	177
Jásd	47°17'	35°41'	248	Kálbor	45°52'	42°34'	470–604
Jasenak	45°14'	32°42'	628–729	Kalje	45°46'	33° 8'	564–958
Jasenovác	45°16'	34°34'	94	Kálló	47°45'	37°10'	146–263
Jasszenicza	49°23'	37° 6'	616–1051	Kállósemlő	47°51'	39°35'	134
Jászalsószentgyörgy	47°22'	37°46'	91	Kalocsa	46°31'	36°44'	103
Jászárokszállás	47°39'	37°39'	104	Kalsa	48°37'	39°12'	204–465
Jászberény	47°30'	37°34'	100	Kamionka	49°20'	38°17'	618–931
Jászfényszaru	47°34'	37°23'	115	Kamond	47°21'	35° 1'	133
Jászkisér	47°28'	37°53'	90	Kányád	46°13'	42°55'	548–777
Jászladány	47°22'	37°50'	90	Kapnikbánya	47°39'	41°30'	589
Jászlajosmizse	47° 2'	37°13'	140	Kápolnásnyék	47°13'	36°24'	134
Jászmihálytelek	47°29'	37°40'	94	Kaposvár	46°21'	35°27'	142
Jászóujfalu	48°41'	38°44'	337	Kaproneza (Bars)	48°41'	36°32'	600–749
Jászszentandrás	47°35'	37°51'	105	Kaproneza (Sáros)	49° 9'	39° 4'	223–368
Jávor	45°47'	33° 9'	563–945	Kapuvár	47°35'	34°41'	118
Javorina	49°16'	37°48'	1000–1999	Karács	46° 9'	40°22'	442–536
Javorinka	48°58'	37°36'	1400	Karácsonyfa	46°10'	41°30'	237–572
Jazova	45°54'	37°53'	90	Karám	48°45'	37°18'	544–900
Jeczenye	48°50'	37° 8'	507–1100	Karanésberény	48°11'	37°25'	238–622
Jegenye	46°51'	40°52'	520	Karánsebes	45°25'	39°53'	211
Jéke	48°14'	39°49'	124	Karastorkolat	44°50'	38°59'	71
Jenő	47° 7'	35°55'	194	Karatna	46° 2'	43°44'	620
Jerszeg	45°31'	39°17'	131	Karavukova	45°30'	36°52'	84

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Karesa	48°19'	39°28'	106	Kézdizsentlélek	46° 3'	43°49'	595–712
Karesava	48°41'	39°55'	122	Kézdivásárhely	46°—	43°48'	592
Kardoskút	46°29'	38°20'	93	Kigyós	48°13'	40°22'	131–273
Károlyváros	45°30'	33°13'	112	Kimpulujnyág	45°18'	40°42'	792–1440
Karvaly	48°38'	36°36'	430–664	Királyhalom	46° 7'	37°30'	102
Kassa	48°43'	38°55'	211–383	Királymező	48°20'	41°37'	528
Kassaujfalu	48°44'	38°58'	327	Királynémeti	47° 4'	42° 4'	322–605
Kastélyosdombó	45°57'	35°17'	109	Királypatak	46°11'	41°12'	400–1083
Kászónujfalu	46°12'	43°43'	682–1025	Kirlibaba	47°34'	42°47'	928
Kassza	49° 1'	35°56'	255–402	Kisasszonyfa	45°57'	35°40'	103
Katona tó v. Gyeke	—	—	—	Kisbalaton	46°40'	34°54'	107
Kazamesd	46° 9'	40°11'	283–540	Kisbeeskerek	45°50'	38°43'	90
Kazár	48° 3'	37°32'	249–396	Kisberezna	48°51'	40° 7'	191–311
Kazsu	48°34'	39°23'	110	Kisboeskó	47°58'	41°40'	310
Kécsa	45°45'	38°30'	81	Kisbudak	47° 5'	42°12'	347–474
Kecséd	47° 3'	41°25'	337–588	Kiscsány	45°53'	35°34'	102
Kecskemét	46°55'	37°22'	122	Kiscsepesény	48°54'	36°30'	478
Kecskés	48°31'	36°40'	400	Kiscserged	46° 5'	41°36'	383–515
Keczel	46°31'	36°55'	107	Kisdemeter	47° 4'	42°18'	611–696
Keczerlipócz	48°51'	39° 6'	350	Kisdisznód	45°42'	41°47'	584
Kecserpeklén	48°50'	39° 5'	328–441	Kisfalud	46° 6'	41°12'	245–780
Kékellő	48°43'	36°37'	872–1062	Kisfaludpuszta	47°12'	36°10'	120
Kékkő	48°15'	37°—	308–530	Kisgaram	48°48'	37°15'	492
Kelecsény	48°38'	41° 3'	526–827	Kisharta	46°41'	36°42'	98
Kelemenfalva	48°53'	36°26'	472	Kishőflány	47°50'	34°10'	222–464
Kelenföld	47°28'	36°41'	110	Kisillye	48°25'	36°34'	494–772
Kelő	48°36'	36°23'	604–900	Kisilva	47°17'	42°20'	410
Kemencze	48° 1'	36°34'	208–360	Kiskanizsa	46°28'	34°38'	146
Kenese	47° 2'	35°46'	117	Kiskapus	46° 7'	41°55'	288–441
Kentolova	49°—	37°35'	1100	Kiskorpád	46°21'	35°17'	170
Kercisora	45°44'	42°15'	491	Kiskartal	47°42'	37°12'	160
Kéres	48° 1'	39°43'	120	Kiskunfélegyháza	46°43'	37°31'	101
Kerek	46°20'	39°16'	108	Kiskúnhalas	46°26'	37°10'	132
Keresztyénfalva	45°37'	43° 9'	625	Kiskútlaños	48° 4'	38° 6'	816–955
Keresztéte	48°30'	38°37'	293	Kislomnicz	49°15'	38°14'	617–884
Keresztfalu	49°11'	38°10'	624	Kismarton	47°51'	34°11'	180
Kerkaszentkirály	46°30'	34°15'	154	Kisnémetzentmihály	47°12'	34°—	320
Kerkaszentmiklós	46°31'	34°13'	174	Kispásztély	48°50'	40°10'	210–334
Kerta	47°10'	34°56'	140	Kispeterd	46° 4'	35°32'	127
Kertes	47°44'	34°10'	256	Kissebra	47°17'	42° 7'	332
Keselymező	48°14'	41°—	196	Kisröcze	48°43'	37°48'	381–1058
Késmárk	49° 8'	38° 6'	626	Kissajó	46°58'	42°19'	459
Keszthely	46°46'	34°54'	132	Kissáros	49° 1'	38°51'	300
Kéthely	47°26'	34°11'	244–303	Kisselyk	46° 4'	41°48'	300–494
Kéthely (Komárom)	47°29'	35°45'	190	Kissink	45°50'	42°30'	430–624
Kéthely (Vas)	47°18'	33°58'	319	Kistapolcsány	48°25'	36° 5'	220
Kevele	48°14'	41°59'	626–1042	Kisuczajhely	49°18'	36°27'	358
Kézdimartonos	46° 1'	43°57'	567–858	Kisülés	48°30'	36°14'	597
Kézdi-polyán	46° 4'	43°50'	609	Kiszető	45°45'	39°24'	110

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Kiszindia	46°17'	39°46'	218	Kőhalom	46° 2'	42°53'	461–608
Kiszombor	46°11'	38° 6'	82	Kőhidgyarmat	47°51'	36°24'	114–224
Kladova (Arad)	46° 8'	39°19'	237	Kökényes	48° 5'	41°24'	286–620
Kladova (Krassó-Sz.)	45°52'	39°38'	158	Kőpatak (Hont)	48°23'	36°27'	573–683
Klasnič	45°14'	33°50'	208–317	Kőpatak (Vas)	47°28'	33°59'	395–586
Klenócz	48°36'	37°33'	358–545	Körmend	47° 1'	34°16'	193
Klicsova	45°48'	39°38'	142	Körmöczbánya	48°42'	36°35'	554
Klin	49°26'	37° 9'	646–926	Környc	47°33'	36°—	154
Klinova	48°56'	37°40'	1300	Körösbánya	46°10'	40°23'	257–301
Kluknó	48°56'	38°36'	359	Körösmező	48°16'	42° 1'	647–843
Kokova	48°34'	37°31'	342–854	Körtvélyes (Komárom)	47°30'	36° 7'	300
Kolluth	45°54'	36°36'	90	Körtvélyes (Pozsony)	48°—	35° 1'	121
Kolom	47° 6'	34° 6'	284	Kőszeg	47°23'	34°12'	274
Kolontár	47° 5'	35° 8'	196	Kőszvényesremete	46°40'	42°36'	545–691
Kolozs	46°45'	41°30'	487	Köttse	46°46'	35°31'	175–303
Kolozsmonostor v. Ko- lozsvár	—	—	—	Kövágóörs	46°51'	35°16'	156–316
Kolozsnéma	47°45'	35°29'	112	Kövárremete	47°32'	41°13'	206
Kolozsvár	46°46'	41°15'	349	Kövesd	45°57'	39°20'	152–263
Komárom	47°46'	35°47'	112	Köveskut	47°18'	34°22'	221
Komáromtarján	47°37'	36°11'	192–285	Kövi	48°35'	37°52'	243–463
Komlóska	48°21'	39° 8'	226–535	Közélpalmás	46° 4'	40°46'	500
Končianica	45°38'	34°50'	155–173	Középborgó	47°13'	42°21'	484
Koncsitairét	49° 1'	37°36'	720	Középlak	46°58'	40°52'	286–468
Koneza	45°56'	41°23'	277–458	Krakkó	46°11'	41°14'	275–500
Konop	46° 6'	39°33'	145–502	Kraszna	47°10'	40°31'	248–391
Kóny	47°38'	35° 2'	120	Krasznabéltek	47°33'	40°35'	142
Konyha	47°41'	41°56'	406–604	Krasznahorka	49°19'	37°13'	564
Kopaeszel	45°45'	42°40'	535	Kravján	49°—	37°52'	743
Korlát	48°18'	37°34'	279	Kristyór	46° 7'	40°32'	300–454
Koronczó	47°36'	35°12'	116	Krizba	45°49'	43° 8'	570
Korond	46°28'	42°51'	781	Krompach	48°55'	38°32'	365
Korpád	46° 8'	35°37'	286	Kubach	49°—	37°55'	674–1071
Korpona	48°21'	36°44'	281–332	Kucsuláta	45°57'	42°57'	480
Kosd	47°48'	36°51'	171–652	Kudsir	45°50'	41° 3'	322–670
Kosinj	44°43'	32°57'	503–667	Kulesárfalu	47°18'	33°59'	311
Koskócz	49° 3'	39°38'	194–363	Kúnhegyes	47°22'	38°18'	92
Koslárd	46°10'	41°21'	230	Kunosvágás	48°44'	36°32'	795–938
Kosna	47°22'	42°51'	864–1210	Kupfalva	47°27'	33°58'	675
Kossova	45°51'	39°59'	196	Kupinovo	44°42'	37°43'	78
Kostojnovac	45°40'	34°33'	162	Kurety	46° 6'	40°38'	438–652
Koszorus	48°39'	36°28'	363–571	Kutas	46°20'	35° 7'	157
Kosztesd	45°42'	40°50'	574–1223	Kürpöd	45°53'	42°16'	452–601
Kosztrina	48°57'	40°15'	298	Kürth	47°54'	36° 5'	132
Kovácsfalva	48°36'	36°46'	289–416	Labasincz	45°58'	39°27'	163–291
Kovácsvágás	48°27'	39°12'	152–283	Lábod	46°13'	35° 7'	148
Kovászna	45°51'	43°50'	568–922	Laborfalva	45°50'	43°33'	519
Kovil	45°14'	37°41'	81	Lácza	48°22'	39°40'	106
Kozora	45°50'	36°40'	88	Laczháza	47°11'	36°40'	102
				Ladamos	45°57'	41°45'	345–508

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Ladmóc	48°25'	39°27'	125	Lesenczenémetfalu . . .	46°51'	35° 1'	172
Ladomány	46°19'	36°16'	143–295	Less	47° 4'	42°25'	535
Lajosfalva	47°34'	42°48'	928	Lestin	49°11'	37° 1'	511–1089
Lajoshalma	46°45'	38°15'	83	Letenye	46°26'	34°23'	153
Lak	48°21'	38°32'	167–225	Létér	47°28'	33°58'	550
Lakompak	47°35'	34° 8'	301–431	Letkés	47°53'	36°26'	119–182
Lakszakallos	47°51'	35°30'	115	Leukusest	45°50'	39°40'	130–205
Laksárujfalu	48°34'	34°51'	254	Léva	48°13'	36°16'	210
Lalásinez	46° 4'	39°40'	143–365	Liaucz	46°14'	40°21'	300–460
Lamaes	48°12'	34°43'	231–360	Libetbánya	48°45'	37° 2'	449–577
Lancuk	46° 1'	36°17'	115	Libiezközma	46°31'	35°12'	128–141
Landok	49°14'	38° 1'	731–1002	Liboresa	48°58'	36°46'	228
Langató	47°30'	34°13'	240	Lič	45°17'	32°23'	726–946
Langenfeld	44°52'	39° 5'	112–153	Liget	45°36'	38°53'	88
Lapáncsa	45°49'	36°10'	100	Likér	48°34'	37°37'	290–916
Lapistya	46°51'	40°42'	570–729	Likérkohótelep	48°34'	37°37'	284–916
Láposbánya	47°42'	41°10'	286	Lipnik	49° 2'	39° 8'	237–473
Laposnya	46°46'	42°53'	813–1083	Lipót	47°52'	35° 8'	113
Lapujtó	48° 9'	37°24'	213–368	Lipótfalva	47°20'	33°44'	360–419
Lapusnyak	45°55'	40°17'	201–380	Lipovác	45° 3'	36°44'	83
Laskod	48° 3'	39°43'	112	Lipovljani	45°24'	34°33'	143
Látrány	46°45'	35°24'	144	Lippa (Arad)	46° 5'	39°22'	208
Lázári	47°51'	40°32'	128	Lippa (Zala)	46°36'	33°57'	172
Lazesesina	48°16'	42° 5'	721	Liptóbenedekfálva	49° 4'	37°21'	611–750
Leányfalva	47°44'	36°45'	105–557	Liptógombás	49° 7'	36°51'	450–1135
Leányvár	48°19'	39°38'	110	Liptólucsky	49° 8'	37° 4'	616–980
Leasa	46°17'	40°13'	259–364	Liptómaluzsina	48°59'	37°26'	733–1539
Lédecz	49° 2'	35°57'	250–766	Liptószentiván	49° 3'	37°21'	654–1550
Legenyemihályi	48°31'	39°17'	168	Liptószentmiklós	49° 5'	37°17'	576–748
Legyesbénye	48° 9'	38°49'	119	Liptószentpéter	49° 3'	37°24'	681
Lehdorf	47°48'	34°44'	110	Liptóteplieska	48°58'	37°45'	919–1200
Lehócz	48°34'	40° 9'	147–372	Liptóújvár	49° 2'	37°24'	637–1200
Leibiez	49° 7'	38° 7'	630–829	Lisza	45°44'	42°31'	548
Léka	47°24'	34° 5'	333–524	Liszkatolcsva	48°16'	39° 7'	115
Lckér	48°—	36°20'	133	Litér	47° 6'	35°40'	192
Lelesz	48°28'	39°42'	112	Livazény	45°23'	41° 3'	686–983
Lelle	46°47'	35°22'	116	Ljeskovác	44°51'	33°16'	698–1084
Lemes	48°51'	38°56'	231–408	Lokisziget	45°11'	37°51'	76
Lemhény	46° 1'	43°55'	583–823	Lomna	49°22'	36°58'	677–952
Lemnek	45°59'	42°41'	500–639	Lopér	48°49'	37°10'	479–945
Lendvajfalva	46°31'	34°13'	151	Losonez	48°20'	37°20'	191–271
Lenge	48°30'	36°35'	600	Lothárd	46°—	36° 1'	185
Lenti	46°37'	34°13'	165	Lovasberény	47°19'	36°13'	158
Lentikápolna	46°40'	34°12'	173	Lőcse	49° 1'	38°15'	573
Leordina	47°47'	41°55'	408–586	Lődös	47°12'	33°49'	293
Lepavina	46° 6'	34°20'	188–275	Lőrinczréve	46°15'	41°22'	243
Lepsény	47°—	35°54'	118	Lubochna	49° 7'	36°50'	468
Lepus	46°26'	40°29'	859	Lucsivna	49° 3'	37°49'	767–1243
Les	47°19'	42°25'	535–1389	Lueski	49° 8'	37° 4'	616

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Lugos	45°41'	39°34'	125	Malinova	48°56'	37°37'	1000
Luh	48°59'	40°27'	441–897	Málnapatak	48°30'	37°21'	240–591
Luhi	48° 4'	42° 5'	613–820	Malomháza	47°19'	33°45'	350
Lunka	46°10'	40°21'	292–430	Malomviz	45°30'	40°31'	490–124
Lupocs	48°22'	37°12'	267–554	Mandiska	48°58'	37°36'	1100
Lupsa	46°22'	40°52'	515–1060	Mánfa	46°10'	35°54'	302
Lutilla	48°37'	36°31'	294–501	Marczali	46°35'	35° 5'	129–210
Lüget	45°53'	43°14'	566	Márczfalva	47°43'	34° 5'	256
Lykauka	49° 6'	36°54'	489–1203	Mardos	46°—	42° 1'	402–552
Lyuta	48°55'	40°26'	525	Mária család	48° 5'	36° 2'	282
Mácsa	47°42'	37° 3'	150	Mária falva	47°22'	33°54'	415
Mád	48°12'	38°57'	157	Máriaradna	46° 6'	39°21'	124–153
Madar	47°49'	36° 1'	131	Marisel	46°40'	40°48'	1199
Madarasalja	48°35'	36°19'	400–822	Márkaszék	46°28'	39°41'	141
Madarásztó	46°11'	37°36'	93	Márkó	47° 7'	35°29'	285–444
Magaslak	48°25'	36°28'	667–757	Márkod	46°36'	42°32'	400
Magasmart	48°24'	36°19'	209–726	Markovac	45°51'	34°20'	126
Maglóca	47°40'	34°57'	115	Mármarosziget	47°56'	41°33'	274–600
Magura (Beszterce N.)	47°22'	42°29'	550–600	Marosböld	46°14'	41°23'	234
Magura (Hunyad)	45°41'	40°59'	1551	Marosborgó	47°13'	42°32'	600–700
Magura (Kolozs)	46°38'	40°48'	1300	Marosdéce	46°23'	41°26'	256–450
Magyarábó	46°19'	41°28'	293–457	Marosillye	45°56'	40°19'	185–392
Magyarábaksa	47°18'	40°43'	241	Maroskoppánd	46°25'	41°39'	267–463
Magyarábánhegyes	46°27'	38°38'	100	Maroskövesd	46°56'	42°31'	435–808
Magyarábarnag	46°59'	35°25'	293–397	Marosludas	46°29'	41°46'	272–430
Magyarábénye	46°14'	41°40'	259–372	Marossolyos	45°55'	40°33'	189–404
Magyárborosbocsárd v. Borosbocsárd	—	—	—	Marosszentbenedek	46°19'	41°43'	463
Magyárbükkös	46°23'	41°45'	350–529	Marosszentimre	46° 8'	41°19'	230–399
Magyáresesztve	46°23'	41°29'	250	Marosszentkirály	46°18'	41°25'	260
Magyarforró	46°20'	41°30'	305	Marosujvár	46°23'	41°32'	300–524
Magyargencs	47°22'	34°57'	130	Marosvásárhely	46°33'	42°14'	316
Magyargorbó	46°50'	41° 1'	414–690	Marosvécs	46°51'	42°26'	388–585
Magyarigen	46° 9'	41°11'	272–496	Martfü	47°—	37°59'	87
Magyarkeresztes	47°12'	34° 7'	232	Mártonfalva	46° 1'	42° 4'	458–626
Magyárlapád	46°17'	41°29'	290	Mártonhegy	45°51'	42°20'	452–607
Magyarnagyzsombor	47°—	40°56'	255–476	Medgyes (Nagyküüllő)	46°10'	42° 1'	309–450
Magyaróvár	47°53'	34°56'	122	Medgyes (Sopron)	47°45'	34°20'	118
Magyarpolány	47°10'	35°13'	291–396	Medgyesfalva	46°31'	42°11'	301
Magyarrégen	46°47'	42°23'	374–454	Medvedza	48°57'	37°39'	1000
Magyarszentpál	46°52'	41° 5'	408–663	Megyerék	46°15'	41°24'	250–435
Maiss	45°55'	36°16'	110	Mehala	45°46'	38°52'	89
Majdánka	48°36'	41° 9'	523–1011	Meleghegy	48°48'	37°46'	214–477
Majer	47°24'	42°24'	560	Melegszamos	46°44'	41°—	585
Majláthfalva	46° 2'	38°46'	126	Meneshely	46°57'	35°22'	346–399
Majtús	47°57'	40°18'	114	Ménfő	47°37'	35°16'	128
Makaria	48°20'	40°28'	117	Mérem	47°16'	33°56'	321
Makód	47°16'	41°58'	329	Merény	48°51'	38°17'	538–1116
Maligradac	45°16'	33°53'	242–343	Merisor	45°28'	40°54'	657–1433
				Mermesd	46°18'	40°14'	310

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Mészdorgos	46° 1'	39°28'	316–339	Monostorszegh	45°51'	36°36'	86
Meszták	46° 9'	40°25'	353	Monyorókerék	47° 7'	34° 7'	215
Mesztegnve	46°30'	35° 5'	140	Moór	47°22'	35°53'	203
Metesd	46° 6'	41° 6'	318–465	Morava	48°36'	35°32'	161–404
Mezőberény	46°50'	38°42'	89	Moravci	45°27'	33°23'	118–274
Mezőcsáth	47°49'	38°34'	95	Morgonda	45°58'	42°23'	450–641
Mezőhát	48°16'	42° 5'	721	Moroviú	45°—	36°53'	85
Mezőkövesd	47°49'	38°14'	116	Morvaőr	48°39'	34°48'	185
Mezőköz	48°48'	37° 2'	393–578	Mosnieza	45°44'	39°—	92
Mezőörményes	46°46'	42° 2'	378–501	Mossósz	48°55'	36°33'	483 1286
Mezősass	47° 6'	39°14'	96	Mostari	45°47'	34°10'	113
Mezőtelegd	47° 4'	39°51'	174	Mrkopalj	45°19'	32°31'	824–1233
Mezőtúr	47°—	38°18'	88	Mrzlavodica	45°22'	32°20'	771–1172
Mezővári	48° 7'	40°23'	116	Mundra	45°49'	42°43'	454
Mezőzáh	46°37'	41°48'	300–450	Munkács	48°26'	40°23'	128
Miavavizesbércz	48°45'	35°14'	325–424	Murafüred	46°31'	33°58'	187–287
Mieske	47°27'	34°17'	203–272	Muránszka	49° 1'	37°36'	720–1096
Mihálezfalva	46°10'	41°24'	235–366	Murányik	48°59'	37°38'	800
Miháld	46°27'	34°47'	150–208	Muraszilvagy	46°27'	34°10'	172
Mihályfalva	46°32'	41°52'	430–520	Muraszentmárton	46°31'	34° 2'	175
Mihályi	47°30'	34°46'	128	Muraszerdahely	46°31'	34° 6'	167
Mihálytelek	48°46'	37°27'	620–900	Muraszombat	46°40'	33°50'	188
Miklósfalva	47°56'	34°44'	123	Mutne	49°28'	36°59'	700–836
Miklous	45°44'	34°22'	181	Muzsina	46°20'	41°19'	412
Milova	46° 6'	39°28'	100–245	Muzsna	46° 5'	42° 4'	412–576
Mingyet	47°34'	41°48'	806	Nadalbest	46°17'	39°51'	315–407
Mirése	48°50'	40° 8'	182–490	Nadap	47°16'	36°17'	201
Mirizló	46°22'	41°22'	248–561	Nádasd	47°43'	34° 6'	289–367
Misefa	46°48'	34°39'	157–248	Nad-Dikula	48°58'	37°41'	1200
Miskolcz	48° 6'	38°27'	122–229	Nádkut	47° 7'	33°47'	273–362
Mislina	48°57'	39°31'	169	Nádpatak	45°55'	42°32'	524–644
Misztbánya	47°44'	41° 8'	374–699	Nagyajta	45°58'	43°14'	421–506
Mititei	47°17'	41°59'	400	Nagyalmás	46°57'	40°48'	286–474
Mitrovicza	44°58'	37°16'	87	Nagyatád	46°14'	35° 2'	130
Moecsár (Bars)	48°32'	36°37'	615–831	Nagybaár	45°28'	40°50'	456–615
Moecsár (Marostorda)	46°46'	42°30'	409–127	Nagybaezon	46° 6'	43°22'	689
Moecsár (Zemplén)	48°44'	39°33'	112	Nagybakónak	46°33'	34°43'	183–269
Moecsolád	46°35'	35°29'	163–225	Nagybánya	47°40'	41°15'	228
Moecsolás	48° 8'	37°57'	290–446	Nagybeeskerek	45°23'	38° 3'	83
Modor	48°20'	34°58'	172–640	Nagybereg	48°14'	40°25'	126
Mogos	46° 2'	40°57'	775–1192	Nagyberezna	48°54'	40° 8'	210–587
Mogyorómál	48°40'	36°30'	462–732	Nagyberki	46°22'	35°40'	120–143
Mohács	45°59'	36°21'	91	Nagybittse	49°13'	36°14'	308
Mojavoljapuszta	45° 3'	37°41'	123	Nagyboeszó	47°58'	41°41'	307–609
Mokra	48°59'	37°38'	800	Nagyborosnyó	45°48'	43°37'	385
Molnaszeesöd	47° 3'	34°20'	182	Nagycezeg	46°49'	41°54'	377–497
Monora	46° 8'	41°38'	259–523	Nagycezenk	47°36'	34°22'	163
Monorfalu	46°57'	42°21'	479–694	Nagydisznód	45°43'	41°49'	426–1289
Monostorapáthi	46°55'	35°13'	156–450	Nagydobrony	48°25'	40° 3'	108

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Nagydorog	46°38'	36°19'	99	Nagyalmács	45°40'	41°56'	403–700
Nagyekemező	46° 8'	41°58'	295–488	Nagytárkány	48°24'	39°46'	103
Nagyenyed	46°19'	41°28'	270	Nagyótfalu	47°11'	39°47'	175
Nagyfalu	47° 1'	42°11'	474	Nagyturicza	48°44'	40°18'	207–386
Nagyganna	47°14'	35°12'	220	Nagyürögd	47°—	39°33'	148
Nagygyörgyszállás	46°52'	36°24'	159	Nagyvárad	47° 4'	39°36'	126–230
Nagyhalmágy	46°16'	40°15'	244–500	Nagyváty	46° 4'	35°36'	134
Nagyhantos	47°—	36°22'	125	Nagyvázsony	46°59'	35°22'	268
Nagyhidegkút	47°—	35°30'	349–406	Nagyzellő	48°12'	37° 7'	214–302
Nagyiklód	46°59'	41°28'	261–403	Nájdás	44°53'	39°15'	131–213
Nagyilonda	47°20'	41°18'	230	Námesztó	49°24'	37° 9'	596–948
Nagyilva	47°23'	42°33'	540	Nárai	47°11'	34°13'	245
Nagyjeszenicz	49°11'	36° 7'	341–641	Narta	45°50'	34°29'	139
Nagykálló	47°52'	39°31'	128	Naszód	47°17'	42° 4'	331
Nagykároly	47°41'	40° 8'	130	Neczpál	48°47'	36°18'	278–374
Nagykamond	47° 8'	34°52'	134	Negoi	45°35'	42°14'	2536
Nagykanizsa	46°27'	34°40'	160	Néma	47°45'	35°29'	112
Nagykapus	46° 8'	42°13'	414–542	Nemci	45° 8'	36°42'	90
Nagykáta	47°25'	37°25'	117	Nemesdéd	46°26'	34°55'	157
Nagykér	47° 1'	39°41'	181	Nemesvid	46°29'	34°55'	134
Nagykorpád	46°16'	35° 7'	144	Németbarnag	46°59'	35°25'	293–419
Nagykosztolány	48°31'	35°23'	167	Németbogsán	45°23'	39°27'	189
Nagykövères	45°40'	39° 9'	101	Németezernya	45°44'	38°22'	80
Nagylak	46°10'	38°25'	93	Németfacset	45°51'	39°51'	154
Nagyláz	48°34'	40° 3'	135–255	Németfalva	48°48'	37° 5'	461–570
Nagylócsa	48°31'	36°29'	242–323	Németgenes	47°17'	34°15'	230
Nagylót	48° 4'	36°—	186	Németgladna	45°44'	39°52'	383–911
Nagymaros	47°47'	36°37'	368	Németlipese	49° 4'	37° 6'	568–633
Nagymarton	47°44'	34° 4'	256	Németlő	47°10'	34° 7'	231–309
Nagynarda	47°14'	34° 8'	287	Németmokra	48°23'	41°30'	700
Nagynémetszentmihály	47°14'	33°59'	321–335	Németpalánka	45°15'	37° 3'	83
Nagynyires	47°30'	41°—	170	Németujvár	47° 4'	33°59'	225–310
Nagynyulas	46°49'	42° 6'	350–514	Neposz	47°17'	42°13'	361
Nagyőr	49°10'	38° 7'	617	Néravölgy	44°52'	39°47'	223
Nagyrápolt	45°52'	40°44'	201–455	Neszmély	47°44'	36° 1'	111–306
Nagyrebra	47°20'	42°10'	376	Néthus	46° 3'	42°27'	470
Nagyrócze	48°41'	37°47'	317–678	Niczke	47°24'	34°41'	146
Nagysajó	47°—	42°16'	390	Niczkifalva	45°35'	39°12'	132–146
Nagysáros	45°56'	42°36'	493–637	Nizsna	49°19'	37°12'	573
Nagyselyk	46° 1'	41°49'	427–584	Nova	46°41'	34°20'	194
Nagysink	45°56'	42°28'	476	Novaj	47°51'	38° 9'	152–238
Nagysomkut	47°30'	41° 8'	197–335	Novi	45° 8'	32°27'	21
Nagyszaláncz	48°38'	39° 9'	355–730	Novoselo	45°49'	33°10'	805
Nagyszalók	49° 5'	37°58'	677	Nyágra	46°24'	40°33'	757–1210
Nagyszeben	45°48'	41°49'	430–570	Nyárad	46° 3'	36°14'	152–204
Nagyszentmiklós	46° 4'	38°17'	90	Nyárádszereda	46°32'	42°28'	351
Nagyszöllös (Nagy- küküllő)	46°15'	42°22'	330–544	Nyárszeg	46°53'	39°31'	133
Nagyszöllös (Ugoesa)	48° 8'	40°42'	136–568	Nyék (Borsod)	47°59'	38°30'	185
				Nyék (Sopron)	47°36'	34°13'	225

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Nyergesujfalu . . .	47°46'	36°13'	106–161	Oroszgdána . . .	48°24'	38°36'	194–301
Nyírbakta . . .	48°—	39°44'	132	Oroszhegy . . .	46°31'	42°59'	748–847
Nyíregyháza . . .	47°57'	39°23'	115	Oroszi . . .	47° 9'	35° 5'	175
Nyíresfalva . . .	48°19'	40°35'	169	Oroszlány . . .	47°29'	35°59'	187
Nyírmező . . .	46°22'	41°16'	350–830	Oroszmokra . . .	48°21'	41°34'	556–1495
Nyírsid . . .	47°14'	40°47'	284	Orsova . . .	44°42'	40° 4'	54–267
Nyitra . . .	48°19'	35°45'	190	Osánciszoros . . .	45°34'	43°26'	741
Nyitrabajna . . .	48°35'	35°43'	211–404	Osdola . . .	45°59'	43°56'	567–1212
Nyitrakolos . . .	48°33'	36° 2'	250	Ósebeshegy . . .	45°46'	40°55'	309–668
Nyustya . . .	48°35'	37°37'	285	Osgyán . . .	48°23'	37°33'	217–325
Oása . . .	45°34'	41°17'	1227–1746	Ósinka . . .	45°46'	42°50'	473–547
Oblaj . . .	45°15'	33°42'	300	Osva . . .	48°42'	39° 5'	245–357
Obreska . . .	45°47'	34° 8'	102	Oszada . . .	48°57'	36°56'	587
Odvos . . .	46° 7'	39°29'	284	Oszelna . . .	48°58'	37°38'	1200
Ófehértó . . .	47°56'	39°42'	143	Ószemere . . .	48°44'	40°11'	163–421
Offenbánya . . .	46°23'	40°57'	471	Oszlány . . .	48°38'	36° 8'	234
Ófuttak . . .	45°14'	37°23'	82	Oszlop . . .	47°20'	35°35'	261–440
Ogradina . . .	44°40'	39°59'	58–249	Ószőny . . .	47°44'	35°50'	109
Ogulin . . .	45°16'	32°53'	323	Osztrov . . .	45°59'	39°48'	157–212
Ohába . . .	46°46'	42°49'	482	Ósztuzsicza . . .	49° 1'	40°17'	535–1133
Ohábabisztra . . .	45°31'	40° 1'	271	Ótohán . . .	45°35'	43° 2'	675–885
Óhegy . . .	48°50'	36°47'	470	Óvár . . .	47°13'	34° 4'	277–415
Óhodász . . .	47°19'	34° 2'	439–709	Óverbász . . .	45°34'	37°10'	85
Ójtoz . . .	46° 4'	44° 3'	624–968	Óviz . . .	48°48'	38°21'	550
Ókemence . . .	48°41'	40° 4'	149–400	Ozora . . .	46°45'	36° 4'	111
Okka . . .	47°50'	34°20'	133	Ózd . . .	48°13'	37°58'	163–199
Okorág . . .	45°56'	35°33'	107	Ökörmező . . .	48°31'	41°10'	425–627
Oláhaphida . . .	46°20'	41°24'	306	Öriszentmárton . . .	47°18'	33°54'	316
Oláhapáti . . .	46°58'	39°36'	188–269	Ósi . . .	47° 9'	35°51'	113
Oláhborosbocsárd v. Borosbocsárd . . .	—	—	—	Óskü . . .	47°10'	35°44'	173–253
Oláhbrettye . . .	45°40'	40°41'	281–453	Óssi . . .	47° 2'	40°10'	260–376
Oláhceszttve . . .	46°11'	41°25'	236–514	Paári . . .	46°35'	35°56'	156–253
Oláhcezikli . . .	47°17'	35°57'	338–380	Pácin . . .	48°20'	39°30'	99
Oláhlapád . . .	46°23'	41°20'	353	Paczalka . . .	46°13'	41°25'	320–450
Oláhláposbánya . . .	47°37'	41°40'	530–1057	Pádár . . .	48°28'	37°44'	234
Oláhszentgyörgy . . .	47°22'	42°20'	490–800	Padrag . . .	47° 3'	35°13'	276–380
Oláhtoplicza . . .	46°55'	43° 1'	729	Padurány . . .	45°53'	39°44'	161
Olaszka . . .	48°49'	37°15'	447–715	Pákozd . . .	47°13'	36°13'	113
Ólubló . . .	49°18'	38°12'	548–640	Paks . . .	46°38'	36°32'	94–181
Ómassa . . .	48° 7'	38°12'	468–834	Palánka . . .	45°15'	37° 4'	83
Ompolyölgy . . .	46° 6'	40°51'	652–1123	Palást . . .	48°10'	36°42'	155–369
Opreakercisora . . .	45°44'	42°14'	491–903	Pálfalva . . .	46°25'	42°51'	902–984
Óradna . . .	47°25'	42°29'	531–1180	Páli . . .	47°28'	34°50'	131
Oraviczabánya . . .	45° 2'	39°23'	261–802	Palics . . .	46° 6'	37°25'	102
Oraviczapusztja . . .	49°18'	37°25'	793	Pálóc . . .	48°37'	39°44'	108
Órócz . . .	48°41'	36°56'	434	Pálosnagymező . . .	48°33'	36°14'	556
Orosháza . . .	46°33'	38°20'	91	Palotailva . . .	46°57'	42°48'	800
Oroszborgó . . .	47°12'	42°19'	440	Pancsova . . .	44°52'	38°18'	79
				Pándorf . . .	48°—	34°32'	180

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Pankota	46°20'	39°21'	110	Piros	45°18'	37°25'	85
Pannonhalma	47°33'	35°26'	280	Piski	45°51'	40°41'	224
Pápa	47°20'	35° 8'	154	Piskó	45°49'	35°36'	9
Pápateszér	47°23'	35°22'	179	Pitomača	45°57'	34°54'	116
Papuljaren	49°—	37°35'	800	Plavisevicza	44°34'	39°54'	61–262
Parajd	46°33'	42°58'	492–744	Plávna	45°21'	36°47'	85
Parasznya	48°10'	38°19'	183–300	Plosicz	44°43'	38°33'	81
Páró	45°51'	42°52'	439–554	Pobjenik	45°42'	34°17'	143
Parócsa	48°19'	37° 8'	295–523	Pócsmegyer	47°43'	36°45'	105
Párva	47°24'	42°13'	846	Podbjel	49°18'	37° 9'	548–923
Pásztó	47°55'	37°22'	171	Podgarič	45°39'	34°26'	195–356
Paulis	46° 7'	39°15'	125–322	Podhora	48°40'	37°50'	279–604
Pécs	46° 5'	35°54'	160–612	Podhrágy	49° 5'	36°43'	500
Pecsenyéd	47°48'	34° 2'	247	Podolin	49°16'	38°12'	570–800
Pécska	46°10'	38°45'	102	Podosztro	48°53'	37°42'	1375
Pécsvárad	46° 9'	36° 5'	259	Podspady	49°17'	37°50'	1000–1999
Peczeszentmárton	47°—	39°39'	158	Podvilk	49°33'	37°24'	678
Peczeszöllös	47° 2'	39°37'	137	Pográny	48°20'	35°51'	197
Perbál	47°35'	36°26'	198–266	Pohorella	48°52'	37°41'	764–1748
Perbenyik	48°23'	39°40'	112	Pojána	46° 5'	40°43'	600–683
Perbete	47°54'	35°59'	137	Pojanájuduluj	46°53'	42°39'	1247
Perecsen	47°14'	40°32'	217–359	Pojén	45°48'	40° 7'	349–704
Perecseny	48°44'	40° 8'	176–650	Pojenár	46°14'	40°16'	267
Peremarton	47° 7'	35°48'	128	Pókafalva	46° 1'	41°33'	490
Perény	48°32'	38°51'	220	Pokolfalu	47° 9'	34° 6'	220
Perenye	47°18'	34°14'	239	Polána	48°50'	37° 5'	935
Perjámos	46° 3'	38°32'	97	Polanicz	47°17'	33°59'	311
Perje	47° 3'	40° 3'	399–480	Polány	46°33'	35°26'	169–229
Perlep	48°22'	36° 5'	231	Polum	46°15'	34°15'	193–250
Perna	45°17'	33°32'	164	Polyána	45°48'	41°24'	863–1066
Persány	45°47'	42°53'	495–701	Pomáz	47°39'	36°41'	138–461
Peselnék	46° 4'	43°45'	690	Pomogy	47°42'	34°34'	120
Péterhida	46° 1'	35° 1'	115	Pónik	48°43'	36°57'	506–730
Pétervásár	48° 1'	37°46'	179–359	Ponor	46°20'	41° 5'	700–1088
Petirs	46°—	39°30'	206–303	Ponorel	46°22'	40°38'	597–1024
Petőfalva	47°45'	34° 6'	223	Ponorlóré	46°54'	40°18'	394–666
Petőszinye	48°44'	39° 8'	270–841	Ponyászka	45° 2'	39°37'	706
Petričkoselo	45°46'	33° 7'	619–902	Popovac	45°39'	34°32'	165
Petrilla	45°27'	41° 6'	728–1159	Pornó	47° 9'	34° 8'	226
Petrócz	48°42'	39°59'	345–399	Poroszló	47°39'	38°19'	93
Petrova	47°49'	41°54'	402–1065	Poroskó	48°40'	40°25'	268
Petrozsény	45°25'	41° 2'	610–944	Pórszombat	46°44'	34°14'	189
Pettend	47°16'	36°23'	120	Pótharasztt	47°16'	37° 4'	125
Pietrásza	46°33'	40°35'	1550	Poverzsina	45°53'	39°48'	168
Pilismaróth	47° 7'	36°32'	157–289	Pozsoga	45°59'	40° 4'	167–297
Pilisszentkereszt	48°41'	36°34'	341–757	Pozsony	48° 9'	34°46'	164
Pilskóhegy	49°31'	37°—	1396–1577	Pozsonypüspöki	48° 6'	34°51'	134
Pince	46°32'	34°11'	156–265	Pozsonyujhely	48°13'	35°16'	125
Pinkamiske	47°12'	33°59'	265–377	Pörgölin	47°26'	34° 1'	368–445

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Pöszöny	47°12'	34° 2'	273–376	Rákosfalva (Pest)	47°31'	36°49'	130
Prázmár	45°54'	42°24'	470–647	Rákosfalva (Szolnok-D.)	47°36'	41°42'	530–862
Preguza	45°58'	39°43'	273–321	Rankfűred	48°49'	39° 8'	364
Preszáka	46° 6'	41°—	339–635	Rapp	48°16'	37°21'	178
Pribékfalva	47°34'	41° 2'	158	Rásony	48°18'	37°40'	168–266
Pribócz	49°—	36°33'	420	Rásztó	48°49'	37° 4'	419–633
Prigleviczaszentiván	45°41'	36°45'	89	Rásztoki	48°57'	37°37'	923
Prigona	45°36'	41°13'	1513–2061	Ratkó	48°36'	37°46'	299–437
Prilipecz	44°56'	39°44'	260	Ratosnya	46°58'	42°40'	785
Priszlop	45°42'	41° 2'	1104–1606	Rátót	47° 9'	35°37'	206–333
Privigye	48°46'	36°17'	280–320	Ravnagora	45°22'	32°37'	816–1019
Pród	46°16'	42°19'	350–509	Reá	45°34'	40°34'	360
Prokop	45°38'	34°31'	131–206	Réde	47°26'	35°35'	194–273
Puchó	49° 7'	36°—	261–468	Regeteruszka	48°41'	39° 6'	223
Púj	45°31'	40°46'	420	Réka	48°45'	38°41'	700
Pusztagaárd	47°11'	36°17'	117	Reketó	46°39'	40°53'	1210–1307
Pusztacsóó	47°20'	34°17'	249	Remete	46°19'	41°12'	806–1259
Pusztaczelina	46° 5'	42°34'	524–731	Répezalak	47°25'	34°41'	139
Pusztagyula	45°59'	36° 5'	117–187	Repistye	48°31'	36°31'	514
Pusztalőrincez	47°45'	37°21'	132–216	Resinár	45°42'	41°44'	533–1201
Pusztamiske	47° 4'	35° 7'	204	Réten	46° 3'	42°31'	487–643
Pusztaperes	47°25'	39°19'	110	Rétfalu	47°23'	33°50'	409–474
Pusztaszentiván	47° 9'	36°43'	98	Réthát	46°28'	34° 5'	206
Pusztaszentkirály	47°31'	37°10'	174–222	Retteg	47°12'	41°41'	252–504
Pusztaszenttornya	46°35'	38°16'	89	Retyezát	45°20'	40°28'	2152
Pusztavacs	47°10'	37°10'	134	Révfülöp	46°50'	35°18'	110
Pusztavilágos	47°46'	37°25'	172–247	Revistyevárallya	48°31'	36°24'	223
Pürkerecz	45°39'	43°28'	604–904	Rezsópart	48°48'	37°13'	490
Rábapordány	47°34'	34°59'	119	Ribicsóra	46°14'	40°27'	497–699
Rábaszentmihály	46°58'	34° 4'	221	Ribicze	46°11'	40°26'	256–435
Rabesa	49°28'	37° 9'	654–922	Riczing	47°37'	34°10'	303–375
Rabesicza	49°30'	37°11'	700–902	Rigács	47° 4'	34°53'	151
Rábort	47° 8'	33°53'	238	Rímabrézó	48°32'	37°38'	275–645
Racsicz	48°42'	36° 7'	250–388	Rímaszombat	48°23'	37°41'	208
Ráczkeve	47°10'	36°37'	100	Rímócz	48° 2'	37°12'	207–286
Radamos	46°37'	34° 3'	166	Rinyaszentkirály	46° 9'	35° 3'	129
Radnótfája	46°46'	42°23'	390	Rinyaujlak	46° 5'	35° 5'	135
Rádos	46° 8'	42°47'	573–810	Riomfalva	46° 6'	42° 9'	422–596
Radvác	48°37'	39°59'	136–200	Riska	46°11'	40°22'	251–375
Radvány	48°28'	38°48'	215	Riskulicza	46°14'	40°23'	278–372
Ragyólcz	48°13'	37°30'	355	Rohonc	47°18'	34° 6'	354
Rahó	48° 3'	41°52'	443	Rókamező	48°30'	40°57'	347–570
Rajič	45°54'	34°23'	118	Rókusz	49°11'	38° 3'	704–756
Rakató	46° 2'	41° —	1000	Románbudak	47° 4'	42°19'	530
Rákó	48°42'	40°19'	220–978	Románkécsa	45°45'	38°30'	82
Rákos (Csík)	46°27'	43°26'	691–787	Romhány	47°55'	36°55'	176–358
Rákos (Sopron)	47°43'	34°19'	145	Romuli	47°15'	42°20'	720
Rákos (Pest) v. Rákos- falva	—	—	—	Rónádfa	45°58'	35°37'	107
				Rónaszék	47°53'	41°42'	362–600

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Rontó	47° —	39°40'	177	Sárszentmihály	47° 9'	36° —	112
Rosiori	46°12'	40°46'	1018	Sárszentmiklós	46°52'	36°18'	115
Rovnye	48°47'	37°38'	1100	Sárvár	47°15'	34°35'	157
Rozália	47°44'	41°54'	381–739	Sátoraljaiújhely	48°24'	39°19'	117
Rozgony	48°45'	39° 1'	224	Savanyúkut	47°45'	33°59'	235–454
Rózsahegy	49° 5'	36°58'	496–900	Savnik	49° —	38° 1'	568
Rózsás	46°53'	38°18'	88	Sávoly	48°18'	37°30'	208
Rozsnyó	48°40'	38°12'	314–799	Schnellersruhe	44°33'	39°46'	444
Rődön	47°21'	33°48'	377–456	Sebes	45°44'	42°42'	555
Röt	47°24'	34°10'	293–665	Sebeshely	45°46'	40°55'	390–998
Rudna	45°29'	38°40'	81	Secatura	45°42'	43° 1'	706–1294
Rudnó (Bars)	48°26'	36°20'	207	Segesvár	46°13'	42°27'	348–582
Rudnó (Turócz)	48°53'	36°25'	510	Sekély	48°30'	36°36'	630
Rujevac	45° 8'	33°56'	158–268	Sellenberg	45°46'	41°52'	428
Rukkor	45°49'	42°26'	415–613	Selmezbánya	48°28'	36°34'	593–942
Ruoja	47°33'	41°44'	430–950	Sepsiszentgyörgy	45°52'	43°28'	542
Ruszkova	47°48'	41°57'	434–556	Seregélyes	47° 6'	36°15'	111
Ruszpolyána	47°49'	42° 6'	540–1125	Serges	46°59'	39°55'	269–416
Ruszt	47°48'	34°20'	121	Sešvete	46°17'	34°19'	146
Ruzivölgy	46°12'	40°51'	926–1351	Siklós	45°51'	35°58'	117
Rüsz	45°57'	41°50'	418	Sikota	45°59'	35°25'	106
Saeza	48°38'	38°50'	256	Sikvölgy	47°32'	36° 3'	194–377
Ság	47°25'	34°30'	160	Simlanik	45°40'	34°27'	153–215
Ságh	48°22'	35°31'	200	Simon	45°29'	43° 2'	417–1441
Ságvár	46°50'	35°46'	130–249	Simontelke	47° 4'	42°10'	340
Sajó	47°43'	41°54'	381–598	Simontornya	46°45'	36°13'	103–220
Sajógömör	48°27'	37°59'	187	Simonyi	46°29'	34°52'	130
Sajókaza	48°17'	38°15'	143–295	Sinatelep	46° 6'	38°39'	100
Sajószentiván	47° 1'	42°14'	465	Siófok	46°54'	35°43'	109
Salamon	47°14'	35° 5'	168	Sirok	47°56'	37°52'	174–322
Salamonfalva	47°25'	33°58'	537	Sirokány	47°19'	33°59'	338–391
Salgócska	48°20'	35°29'	158–222	Siščani	45°49'	34°19'	136
Sálgótarján	48° 7'	37°29'	255–620	Sistarovecz	46° 1'	39°24'	245
Sálya	46° 4'	41°56'	464–558	Siter	47° 9'	39°45'	140–291
Sályi	46°56'	39°35'	183	Sklabina	49° 3'	36°40'	530
Samarica	45°42'	34°26'	188–223	Skoréi	45°45'	42°12'	412
Sámfalva	47°14'	34° 3'	273	Soborsin	46° 1'	39°54'	164–445
Sámson (Békés)	46°25'	38°17'	91	Sokolovac	46° 6'	34°22'	180–223
Sámson (Somogy)	46°35'	34°58'	127	Solymos	46° 6'	39°23'	206–252
Sándorfalu	47°36'	41°22'	257–301	Somberek	46° 5'	36°20'	131–180
Šarapov	45°42'	34° 4'	96	Somogy	46° 7'	35°59'	195–221
Sárd	46° 8'	41°12'	258–496	Somogyom	46°13'	42° 7'	336
Sarkadremete	46°42'	38°59'	93	Sona	45°51'	42°43'	459–628
Sarkaicza	45°45'	42°47'	551–622	Soósmező	46° 7'	44° 7'	462–1034
Sárkány	45°50'	42°48'	470	Soóvár	48°59'	38°56'	274
Sárközujlak	47°52'	40°47'	134	Sopron	47°41'	34°15'	212
Sárosd	47° 3'	36°19'	115	Sopronkövesd	47°33'	34°26'	217
Sárospatak	48°19'	39°14'	119	Sorok	47°11'	34°17'	202
Sárszeg	46°29'	34°45'	184	Sósérmajor	46°47'	36°48'	95

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Sóshegy	47°20'	33°55'	405	Szászcsanád	46° 3'	41°41'	300–482
Sošice	45°45'	33° 3'	582–981	Szászdálya	46° 9'	42°34'	525–640
Soványfalva	46°17'	40°13'	259–364	Szászhermány	45°43'	43°21'	529
Staroselo (Belovár K.)	45°49'	34°22'	139	Szászivánfalva	46° 7'	42° 1'	400–521
Staroselo (Zágráb).	45°14'	33°37'	139	Szászkeresztur	46° 7'	42°41'	303–575
Stefanje	45°48'	34°23'	165	Szászkézd	46°12'	42°38'	432–729
Steja	46°12'	40°18'	246–405	Szászmagyarós	45°54'	43°13'	561–903
Stoczing	47°54'	34°13'	254	Szászörményes	46°19'	42°13'	345–498
Stojdraga	45°50'	33°14'	520–668	Szászpéterfalva	46° 1'	41°57'	562–604
Stoósz	48°42'	38°27'	443–677	Szászrégen	46°47'	42°22'	398
Strezakereisora	45°44'	42°15'	491	Szászsáros	46°12'	42°13'	318–508
Strimba	47°32'	42° 6'	529–1483	Szászsebes	45°58'	41°14'	263
Studena	48°56'	37°36'	980	Szászszentlászló	46°12'	42°20'	349–520
Sugág	45°45'	41°18'	461	Szásztyukos	45°56'	42°46'	482
Suhaja	45°43'	34°18'	146	Szászváros	45°50'	40°52'	208–340
Sukoró	47°14'	36°16'	180	Szászvessződ	45°59'	41°52'	479–656
Suur	47°22'	35°42'	242	Szászszalatna	46° 2'	42° 8'	477–590
Sülelmed	47°28'	40°58'	173	Szatta	46°48'	34° 9'	212
Sümeg	46°59'	34°57'	182	Százhalom	46° 1'	42°28'	502–658
Süttör	47°37'	34°33'	124	Szécsisziget	46°34'	34°16'	158–311
Svetimihovil	44°56'	32°35'	9–754	Szeged	46°15'	37°49'	84
Svica	44°52'	32°50'	526–672	Szegszárd	46°21'	36°22'	110
Szár	47°29'	36°11'	192–293	Szekatura	45°42'	43° 1'	706–1294
Szababattyán	47° 7'	36° 2'	112	Székesfehérvár	47°11'	36° 5'	111
Szabadhely	46° 8'	39°11'	126	Székelykeresztúr	46°17'	42°42'	382
Szabadjaszentkirály	47° 3'	35°38'	267	Székelykocsárd	46°26'	41°35'	313
Szabadka	46° 6'	37°20'	114	Székelyudvarhely	46°18'	42°57'	508–625
Szabadszállás	46°52'	36°53'	99	Székes	46°31'	42°22'	399–472
Szabar	47°17'	34° 1'	290	Székudvar	46°31'	39° 6'	94
Szada	47°38'	36°59'	229	Szélakna	48°27'	36°31'	863
Szajk	45°59'	36°12'	131	Szelcsova	46°—	39°45'	163–267
Szacadát	45°46'	42° 3'	338–613	Széleskút	47°57'	34°24'	119
Szakállhőgyész	46°29'	36° 5'	167–235	Széleslonka	48°13'	41°25'	413–864
Szakállofalva	47°35'	41°14'	169	Szelistye	45°47'	41°33'	525–1023
Szadmár	46°33'	36°44'	101	Szemere	47°33'	35°14'	123
Szalárd	47°14'	39°42'	108	Szemes	46°48'	35°26'	188–276
Szalónakujtelek	47°21'	33°54'	446–491	Szemlak	46° 7'	38°36'	107
Szálva	47°19'	42° 1'	418	Szénásfalva	48°32'	36°24'	228–398
Szamosfalva	46°47'	41°19'	319–349	Szendrőlád	48°21'	38°25'	138–312
Szamosujvár	47° 2'	41°35'	252	Szenicz	48°41'	35° 2'	208
Szántó	48° 9'	36°25'	162	Szenna (Nógrád)	46°19'	37° 4'	258–453
Szany	47°28'	34°58'	124	Szenna (Somogy)	48°18'	35°24'	160
Szaploneza	47°58'	41°22'	250–406	Szenna (Ung)	48°40'	39°42'	103
Szapocza	45°49'	35°46'	93	Szenta	46°15'	34°50'	147
Szárarajta	46° 2'	43°22'	657	Szentágota	45°58'	42°18'	442–556
Szarvas	46°52'	38°13'	85	Szentandrás	48°48'	37° 3'	424–494
Szarvaskend	46°59'	34°20'	241	Szentbenedek (Zala)	46°44'	33°54'	333
Szarvkő	47°53'	34° 6'	269	Szentbenedek (Szolnok-D.)	47° 6'	41°36'	233–379
Szászbuda	46° 6'	42°44'	504				

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Szentegyházaselőfalva	46°21'	43°12'	861–1003	Szímő	47°59'	35°40'	111
Szentendre	47°40'	36°44'	119	Szinevérpolyána	48°35'	41°21'	791–1400
Szenterzsébet	48° 3'	37°50'	199	Szintyesd	45°52'	39°55'	170–248
Szentes (Csongrád)	46°39'	37°55'	87	Szinyérváralja	47°45'	40°57'	14
Szentes ² (Somogy)	46°—	35° 5'	124	Szkacsány	48°40'	36° 3'	207–367
Szentgál	47° 7'	35°24'	344–511	Szkerisora	46°27'	40°30'	763–1190
Szentgothárd	46°53'	41°44'	285	Szklabonya	48° 9'	37° 1'	160
Szentgotthárd	46°57'	33°56'	232	Szlanica	49°25'	37°11'	589
Szentgyörgyvölgye	46°43'	34° 5'	216	Szlavnicz	49°—	35°51'	230
Szentistván	47°47'	38°20'	100	Szliács	48°37'	36°50'	447
Szentivánpuszta	47° 4'	36°10'	109	Szlován	48°58'	36°29'	477–628
Szentjózsef	47°21'	42°24'	773	Szobb	46°18'	34°58'	147
Szentkirály	46°22'	43°—	515–675	Szobotnicza	48°49'	37° 2'	534–777
Szentkirályszabadja	47° 4'	35°38'	267	Szohodol	46°20'	40°41'	650–961
Szentkozmadombja	46°41'	34°25'	207	Szokolyahutta	47°54'	36°39'	360
Szentleányfalva	46°13'	39° 3'	114	Szolya	48°57'	40°11'	264–648
Szentlélek	48° 8'	38°10'	638	Szolyva	48°33'	40°39'	203–401
Szentlőrincz	46° 2'	35°39'	121	Szombathely	47°14'	34°17'	221
Szentmargit	47°48'	34°16'	151	Szomod	47°41'	36°—	148
Szentmártonkáta	47°27'	37°22'	119	Szomolnok	48°44'	38°24'	561–900
Szentmihály	47° 9'	36°—	112	Szomotor	48°24'	39°29'	111
Szentmihálytelke	46°54'	42°—	469	Szonta	45°36'	36°46'	81
Szentpéterfa	47° 3'	34° 9'	234	Szováta	46°35'	42°44'	421–1118
Szentsimon	46°30'	42°30'	530	Szöd	47°43'	36°51'	110
Szepesbéla	49°11'	38° 7'	631–800	Szőkedenes	46°34'	34°55'	111
Szepesőfalva	49°23'	38° 1'	500–900	Szöllős	47°37'	36° 3'	150
Szepesremete	48°48'	38°28'	419–950	Szöllősgyörök	46°42'	35°20'	138–284
Szepesszombat	49° 4'	37°59'	683	Szöllöske	48°24'	39°25'	104
Szepesváralja	49°—	38°25'	431–615	Sztanizsa	46°10'	40°38'	389–808
Szepesvéghely	48°59'	37°59'	613–1039	Sztavna	48°59'	40°22'	379
Szépnyr	47° 8'	42° 6'	377–430	Sztrugár	45°51'	41°10'	611–708
Szepsi	48°37'	38°40'	211–401	Szuchahora	49°22'	37°27'	780
Szeráta	45°44'	42°10'	405–525	Szudriás	45°47'	39°42'	147
Szerbpozsezsena	44°46'	39°14'	79–325	Szuhogy	48°23'	38°15'	183–299
Szerdahely (Szeben)	45°53'	41°28'	339	Szunyogszék	45°47'	43° 6'	530
Szerdahely (Vas)	47°20'	34°11'	303–426	Szupláj	47°26'	41°56'	604–637
Szerencs	48°10'	38°52'	106–207	Szurduk	45°21'	41° 3'	550–1118
Szerep	47°14'	38°49'	90	Szuszány	45°48'	39°40'	137
Szigasziget	45°40'	36°34'	84	Szücs	47°20'	35°21'	221
Szigetcsép	47°16'	36°38'	100	Szvarin	49° 1'	37° 3'	684–1100
Szigetszentmiklós	47°21'	36°43'	102	Szvidovecz	48°14'	41°59'	626–1048
Szilhelne	49°30'	37° 5'	723–982	Tab	46°44'	35°42'	177–260
Szikla	48°39'	37°19'	710	Tahitótfalu	47°45'	36°45'	108–510
Szilágycseh	47°25'	40°51'	232	Tállya	48°14'	38°55'	191–498
Szilágynagyfalva	47°12'	40°22'	213–316	Tápiógyörgye	47°20'	37°37'	91
Szilágysomlyó	47°14'	40°28'	231	Tápiószele	47°20'	37°33'	108
Szilás	45°36'	39°16'	170–326	Tapoleza	46°52'	35° 6'	170
Szilicze	48°33'	38°11'	549–634	Taraczköz	47°59'	41°22'	248
Szilvás	48° 6'	38° 3'	345	Tarany	46°11'	34°58'	134

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Tarcsa	47°20'	33°54'	350	Tomnatek	46°16'	40°28'	520–767
Tard	47°52'	38°16'	129–206	Tompaháza	46°16'	41°23'	245
Tarnócsza	46° 1'	35° 7'	128	Topánfalva	46°22'	40°43'	540–900
Társamajor	47°35'	37°12'	173	Tópaták	48°27'	36°38'	594
Tartaria	45°56'	41° 5'	256–456	Toplicza	45°59'	40°35'	407–670
Tasnád	47°29'	40°15'	136–211	Topolovác	46° 1'	34°25'	147–224
Taszár	46°22'	35°34'	135	Toponár	46°24'	35°30'	124–171
Tata	47°38'	35°59'	166	Toporc	49°15'	38°10'	572
Tataháza	46°10'	36°58'	129	Topusko	45°18'	33°38'	116–180
Tátraháza	49°10'	38° 3'	700	Torda	46°34'	41°27'	391
Tátralomnicz	49°10'	37°54'	1439	Tordaszentlászló	46°41'	41° 8'	623
Tavarna	48°55'	39°25'	163–300	Tordomeszticz	48°38'	35°48'	240
Técső	48° 1'	41°14'	216	Torja	46° 3'	43°43'	594–706
Téglás	47°43'	39°21'	144	Tormaföld	46°33'	34°16'	180–264
Teke	46°55'	42°10'	368–609	Tormáskert	48°40'	36°37'	700–1015
Tekeres	46°10'	35°48'	162–272	Torna	48°36'	38°33'	205–366
Telcs	47°26'	42° 4'	400	Toroczkó	46°27'	41°14'	544–1130
Telki	47°33'	36°30'	247	Toroczkószentgyörgy	46°25'	41°14'	545–889
Temeskubin	44°45'	38°38'	82	Torontáljózseffalva	46° 2'	37°46'	88
Temesrékás	45°48'	39°10'	106	Toronya	48°40'	41°14'	600–824
Temesszlatina	45°16'	39°57'	315–670	Tóskoberénd	47° 6'	35°12'	225
Temesvár	45°45'	38°55'	91	Tótfalu (Szepes)	49°14'	38° 5'	650
Tenke	46°46'	39°35'	131	Tótfalu (Vas)	47° 7'	34° 7'	215–294
Terebesfejrpaták	47°56'	41°51'	367	Tótfalud	46° 6'	41° 8'	300–920
Tereselpatak	48°12'	41°29'	416–842	Tótszentpál	46°39'	35° 8'	116
Terezovác	45°48'	35°10'	118	Tótváradi	46° —	39°49'	189–270
Tergenye	48° 4'	36°23'	150	Tótvázsony	47° 1'	35°27'	326–406
Ternáva	46°11'	40°17'	229–405	Tökés (Bereg)	48°23'	40°38'	222–399
Ternye	48°36'	36°42'	506–574	Tökés (Szolnok D.)	47°29'	41°44'	341
Terpes	47°54'	37°49'	175	Tölgyes (Hont)	47°55'	36°26'	113
Tés	47°16'	35°42'	463	Tölgyes (Szatmár)	47°30'	41° 2'	163
Teu	45°41'	41°16'	750	Tömörd	47°23'	34°19'	232
Tibolddaróc	47°55'	38°18'	131	Tömösizoros	45°33'	43°16'	722–870
Ticha	48°55'	40°29'	592–972	Töresvár	45°31'	43° 2'	801–1200
Tihany	46°55'	35°33'	189–207	Töröcske	46°18'	35°27'	151–260
Tihuczsa	47°14'	42°38'	1058	Tövis	46°12'	41°21'	248–353
Tirnovieza	46°15'	40°19'	328	Trebusa v. Terebes- fejrpaták	—	—	—
Tiszaalpár	46°49'	37°39'	99	Trencsén	48°54'	35°42'	211
Tiszadob	48° 1'	38°50'	107	Trencsénteplicz	48°55'	35°50'	268–574
Tiszaföldvár	46°59'	37°55'	92	Trsztena	49°22'	37°16'	607–770
Tiszafüred	47°37'	38°25'	94	Tuk	45°18'	32°33'	873–1 01
Tiszaroff	47°24'	38° 6'	90	Túr	46°42'	35°26'	150
Tiszaszentmiklós	45°53'	37°50'	85	Tura	47°37'	37°16'	120
Tiszesora	48°20'	41°51'	1200	Turcsicse	46°25'	34°16'	150
Tiszolcz	48°41'	37°37'	411–824	Turdossin	49°20'	37°14'	569–800
Titel	45°12'	37°59'	84	Turiaremete	48°45'	40°16'	180–400
Tizenhétfaluhavas	46°22'	43° 7'	800	Turjapaszika	48°41'	40°21'	271–406
Tóalmás	47°31'	37°20'	126	Túrkeve	47° 6'	38°24'	88
Tökaj	48° 8'	39° 5'	113–516				

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Turócszentmárton	49° 4'	36°35'	399	Vajdarácese	45°44'	42°36'	55:
Turócszszklenó	48°47'	36°30'	588—744	Vajka	47°58'	35° 3'	12
Tusnád	46°13'	43°35'	672—844	Vajszka	45°24'	36°46'	8
Türe	46°51'	41° 1'	414—637	Vajta	46°43'	36°20'	13
Udvarhely	46°10'	34°51'	136	Váldhid	46°10'	42°15'	350—53
Uglya	48° 9'	41°18'	288	Valeabrád	46° 9'	40°30'	295—32
Ugod	47°19'	35°16'	209	Valeamáre	45°59'	39°54'	152—27
Ugra	45°59'	42°56'	447—631	Valea Pojana morului	45°39'	42°57'	688—110
Ujantálvölgy	48°36'	37°28'	415—917	Valisora	46° 3'	40°30'	373—51
Ujbánya	48°26'	36°18'	221	Valkó	47°34'	37°10'	198—28
Ujbars	48°14'	36°11'	171	Valla	47°44'	34°36'	11
Ujbessenyo	45°50'	38°46'	91	Valyemare	46°19'	40° 1'	28
Ujegyház	45°54'	42° 7'	419—582	Vámos	47° 3'	35° 2'	32
Ujfalu	47°12'	34° 3'	256	Varannó	48°53'	39°21'	132—30
Ujgradiska	45°16'	35° 3'	129	Varannóhosszumező	48°52'	39°22'	123—21
Ujgyarmat	48°40'	36°24'	545—868	Varasd	46°18'	34°—	17
Ujhodos	46°53'	35°58'	155—169	Várfalva	46°30'	41°20'	38
Ujhuta	48° 4'	38°18'	582	Vargyas	46° 8'	43°14'	65
Ujmassa (Borsod)	48° 7'	38°15'	323—834	Várkesző	47°26'	34°59'	12
Ujmassa (Gömör)	48°50'	37°43'	691—1099	Városhodász	47°18'	34° 4'	334—49
Ujpalánka	44°51'	39°—	75	Városlőd	47° 9'	35°19'	495—53
Ujradna	47°26'	42°33'	671—1339	Városszalónak	47°18'	33°57'	406—63
Ujsinka	45°42'	42°55'	560	Várpalota	47°12'	35°48'	161—41
Ujszemere	48°45'	40°15'	203—711	Varsány	47°25'	35°30'	217—29
Ujsztuzsicza	49° 2'	40°15'	430—1214	Varsánypusztá	47°17'	36°42'	10
Ujvásár	48°33'	37°48'	294—447	Varsolcz	47°12'	40°35'	229—35
Ujverbász	45°34'	37°18'	85	Vársonkolyos	46°57'	40°12'	309—55
Ujvidék	45°16'	37°31'	84	Vásárosnamény	48° 8'	39°59'	11
Ungvár	48°37'	39°58'	120—262	Vasberzeneze	48°37'	36°41'	48
Unip	45°39'	39°—	91	Vaskút	46° 6'	36°39'	10
Úrmező	48° 3'	41°12'	215—459	Vasnádasd	46°58'	34°17'	24
Úsztye	49°23'	37°14'	588—948	Vasvár	47° 3'	34°28'	197—25
Úzsok	48°59'	40°31'	561—1115	Vaszar	46°14'	35°53'	153—29
Üllő	47°23'	37° 1'	125	Vázsnok	46°16'	35°48'	153—27
Ürmös	46°—	43°13'	469—800	Veczel	45°54'	40°28'	181—37
Üveghutta	47°22'	33°59'	573—641	Velege	47°14'	34° 1'	258—32
Vaal	47°22'	36°20'	123	Velem	47°21'	34°10'	352—88
Vác	47°47'	36°48'	111	Velenceze	47°14'	36°19'	11
Vaczok	48°52'	37°28'	629	Velencei tó	47°13'	36°16'	10
Vadászerdő	45°47'	38°56'	97	Velika hrastilnica	45°39'	34° 8'	10
Vág	47°27'	34°53'	132	Velkibok	48°56'	37°33'	972—172
Vágod	47°23'	33°58'	502	Vereb	47°19'	36°18'	171—25
Vagovina	45°47'	34°20'	159	Verebes	46°13'	43°34'	64
Vágsellye	48° 9'	35°32'	121	Veresegyháza	46° 4'	41°34'	292—48
Vágujhely	48°45'	35°30'	195	Veresmart	46°24'	41°30'	27
Vaiszló	45°52'	35°39'	102	Verespatak	46°18'	40°48'	993—127
Vaja	48°—	39°50'	142	Vermes	45°30'	39°19'	15
Vajasd	46° 9'	41°18'	238—495	Verőcze	47°50'	36°42'	137—31
Vajdahunyad	45°45'	40°34'	220—381	Verpelét	47°51'	37°54'	140—22

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
ersecz	45° 7'	38°58'	92–252	Vurful Rosiori	46°12'	40°46'	1018
eskőcz	48°34'	39°46'	115	Vurpód	45°54'	42° 1'	487–602
eszele	49°28'	37° 3'	731–876	Zabálec	46°—	39°35'	217–266
eszprém	47° 6'	35°34'	260	Zábidó	49°19'	37°17'	627–979
ézičse	45°37'	34°11'	101	Zágor	46°21'	42°17'	380–512
iborna	49°14'	38° 4'	706	Zágra	47°19'	41°57'	521
ichnye	48°31'	36°27'	496–640	Zagyvaróna	48° 8'	37° 3'	433–485
ichodna	49° 4'	37°33'	775–900	Zákány	46°17'	34°36'	193
ikartócz	49°—	37°49'	756–1092	Zakárfalu	48°53'	38°36'	537
ilágos	46°16'	39°18'	103–496	Zalaegerszeg	46°51'	34°31'	156
ilágospusztá	47°51'	37°32'	405	Zalaerdőd	47° 3'	34°48'	152
illány	45°53'	36° 7'	101	Zalapataka	46°51'	34°16'	193
inda	47° 8'	42°14'	442–672	Zalatna	46° 7'	40°54'	440–630
inga	46° 1'	38°53'	122	Zámoly	47°44'	35°15'	116
ingárd	46° 1'	41°25'	444–504	Zaricsó	48°46'	40°11'	168–350
inkovcze	45°17'	36°29'	90	Zayugrócz	48°44'	36°—	250–850
isegrad	47°47'	36°38'	346	Zázriva	49°17'	36°49'	662–1341
isk	48° 3'	41° 5'	200	Zdenčac	45°49'	34°21'	124
isonta	46° 6'	35° 6'	143	Zdrápez	46° 9'	40°32'	304–507
isóoroszi	47°48'	41°57'	434–556	Zeliz	48° 3'	36°19'	137
issó	47°43'	42° 4'	480	Zemplén	48°26'	39°29'	121
isz	46°44'	35°27'	130	Zemplénszinna	48°59'	39°49'	216–481
isznek	47°38'	37°42'	101	Zengg	44°59'	32°34'	29–513
iszoka	48°37'	39°46'	109	Zenta	45°56'	37°45'	83
itanova	49°21'	37°24'	721–950	Zernest	45°34'	42°59'	722–840
izakna	45°53'	41°43'	390	Zetelaka	46°23'	43° 2'	561–898
izvár	46° 5'	34°54'	125	Zetelaki templombükk	46°26'	43° 8'	850–930
ládháza	46°21'	41°18'	354	Zichyfalva	47°10'	35°59'	104
ledény	45°46'	43° 2'	500–625	Zilah	47°11'	40°43'	267–567
ojnič	45°19'	33°22'	146–209	Zirez	47°16'	35°32'	397
oldorf	45°58'	42°38'	549–695	Žirovac	45° 9'	33°49'	305–468
olkány	45°38'	43° 5'	598–852	Zlatná üveggyár	48°31'	37°29'	410–540
onyarcz	46°45'	34°59'	131–191	Znióváralfa	48°58'	36°28'	510
örösberény	47° 3'	35°40'	164–278	Zólyom	48°35'	36°48'	295–500
örösmart	45°58'	39°49'	183–248	Zólyomlipese	48°46'	36°57'	375
öröstó	46°58'	35°23'	293–370	Zólyompéteri	48°49'	37° 8'	461–1140
örösvágás	48°53'	39° 7'	456–945	Zomba	46°25'	36°14'	136
örs	46°40'	34°56'	113	Zöldes	46°14'	40°—	212
racevgaj	44°53'	39° 2'	82	Zsáka	47° 8'	39° 6'	97
ranovina	45°17'	33°38'	127	Zsálmány	49° 7'	39° 6'	200–501
rászlópathid	46°26'	34°53'	156	Zsarnócza	48°49'	36°23'	230
rata	45°19'	32°24'	771–1044	Zsarnóczakohó	48°35'	36°21'	367
rbanja	44°59'	36°36'	87	Zsdenyova	48°46'	40°39'	463–915
rickó	48°58'	36°22'	592	Zsdjár	49°16'	37°56'	896–1407
rkovár	45°21'	36°40'	101	Zseliczklak	46°19'	35°28'	157
rkšinac	45°51'	34°16'	124	Zsércz	47°58'	38°10'	278–621
rkán	45°22'	40°57'	600–900	Zsibó	47°16'	40°55'	198–422
rkalsinka	48°47'	40°19'	660–902	Zsigárd	48° 4'	35°33'	111
rkaltur	46° 8'	40°53'	642–1352	Zsittna	48°46'	36° 1'	263–347

Állomás — Station	φ	λ	H	Állomás — Station	φ	λ	H
Zsitvakenéz	48°24'	36° 5'	200	Zsuppány	45°48'	39°41'	13
Zsitvaujfalu	48°17'	35°59'	150	Zuberecz	49°16'	37°17'	700–130
Zsolna	49°13'	36°24'	344–639	Zugó	48°38'	39°57'	18
Zombolya	45°48'	38°24'	95	Županja	45° 4'	36°22'	8
Zukó	48°30'	40°18'	139	Zutor	46°59'	40°55'	286–45
Zsunk	46°13'	40°29'	412–696				

1. ↔ *Accentor modularis*, (L.).

XLVI α . — Mart. 27. — Izsák.	XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.
„ — „ 24. — Békés-Csaba.	„ — Apr. 22. — Selmeczbánya.
XLVII. — „ 15. — Molnaszecsőd.	XLVIII α . — „ 6. — Zólyom.
XLVII α . — Apr. 5. — Nádasd.	XLIX. — „ 16. — Zuberecz.
L. (F.) — Mart. 15. — Molnaszecsőd. (XLVI.)	J. (Sch.) — 39 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 22. — Selmeczbánya. (XLVIII.)	K. M. — Apr. 2.

2. ↔ *Acrocephalus arundinaceus*, (L.).

XLV. — Apr. 26. — Plávna.	XLVIII. — Mai 5. — Cs.-Somorja.
XLVI α . — Mai 4. — Kisharta.	„ — „ 10. — Sajókaza.
XLVII. — „ 2. — Molnaszecsőd.	
L. (F.) — Apr. 26. — Plávna. (XLV.)	J. (Sch.) — 15 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 10. — Sajókaza. (XLVIII.)	K. M. — Mai 3.

3. ↔ *Acrocephalus palustris*, (BECHST.).

XLVI. — Mai 21. — Segesvár.	XLVIII. — Mai 15. — Sajókaza.
XLVIII. — „ 5. — Cs.-Csomorja.	

4. ↔ *Acrocephalus streperus*, (VIEILL.).

XLVI. — Mai 21. — Segesvár.	XLVI α . — Apr. 15. — Kisharta.
-----------------------------	--

5. ↔ *Alauda arborea*, L.

XLVI. — Mart. 2. — Nagyenyed.	XLVIII. — Febr. 26. — Selmeczbánya.
XLVI α . — „ 1. — Izsák.	XLVIII α . — „ 4. — Zólyom.
„ — Febr. 26. — Békés-Csaba.	„ — „ 28. — Havasalja.
XLVII. — Mart. 16. — Kőszeg.	„ — Mart. 2. — Tavarňa.
XLVII α . — Febr. 25. — Nádasd.	„ — Febr. 27. — Ungvár.
XLVIII. — Mart. 4. — Cs.-Somorja.	XLIX. — Mart. 30. — Zuberecz.
L. (F.) — Febr. 4. — Zólyom. (XLVIII α .)	J. (Sch.) — 55 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 30. — Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.) — Febr. 22.

6. $\leftrightarrow$ *Alauda arvensis*, L.

XLIV α .	— Febr. 27. — Temeskubin.	XLVIII.	— Febr. 26. — Losoncz.
"	— " 27. — Fehértemplom.	"	— " 28. — Sajókaza.
XLV α .	— Mart. 7. — Réa.	"	— Mart. 3. — Leányvár.
XLVI.	— Febr. 24. — Pécs.	"	— " 9. — Bustyaháza.
"	— " 28. — Krakkó.	"	— " 5. — Körösmező.
"	— " 28. — Bereczk.	XLVIII α .	— Febr. 25. — Geletnek.
XLVI α .	— " 24. — Kisharta.	"	— " 26. — Dobó.
"	— " 16. — Izsák.	"	— " 10. — Zólyom.
"	— " 23. — Békéscsaba.	"	— Mart. 7. — Szikla.
"	— Mart. 2. — Magyarország.	"	— " 5. — Gáspárd.
XLVII.	— Febr. 20. — Kőszeg.	"	— " 1. — Havasajja.
"	— " 9. — Molnaszecsöd.	"	— " 4. — Benesháza.
"	— " 20. — Jánosháza.	"	— Apr. 28. — <i>Liptóteplicska</i> .
"	— Mart. 21. — Borgóprund.	"	— Febr. 26. — Kakasfalu.
XLVII α .	— Febr. 19. — Nádasd.	"	— " 26. — Tavarna.
"	— Mart. 2. — Debreczen.	"	— " 24. — Ungvár.
"	— " 3. — Ófehértó.	XLIX.	— Mart. 10. — Nagybittse.
XLVIII.	— Jan. 20. — <i>Cs.-Somorja</i> .	"	— " 3. — Zuberecz.
"	— Febr. 23. — Ghymes.	"	— " 6. — Liptóújvár.
"	— " 24. — Selmezbánya.	"	— " 1. — Szepesbéla.*
"	— Mart. 5. — Sekély.	"	— Febr. 21. — Lipnikpuszta.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Febr. 10. — Zólyom. (XLVIII α)	J. (Sch.)	— 40 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 21. — Borgóprund. (XLVII.)	K. (M.)	— Febr. 27.

Területi középszámok: — Mittel der Regionen:

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

5 adat. — 5 Daten.

L. (F.)	— Febr. 9. — Molnaszecsöd.	J. (Sch.)	— 16 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— " 24. — Pécs.	K. (M.)	— Febr. 18.

Nagy-Alföld. — Grosse Tiefebene.

8 adat. — 8 Daten.

L. (F.)	— Febr. 16. — Izsák.	J. (Sch.)	— 16 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 3. — Ófehértó, Leányvár.	K. (M.)	— Febr. 26.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

6 adat. — 6 Daten.

L. (F.)	— Febr. 27. — Fehértemplom.	J. (Sch.)	— 23 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 21. — Borgóprund.	K. (M.)	— Mart. 3.

* Dr. Greisiger Mihály úrnak, a M. O. K. lev. tagjának a megfigyelései Szepesbéláról tévedés folytán csak a földolgozás befejezése után jutottak kezünkhöz, s azért a középszámoknál nincsenek fölhasználva.

* Die Beobachtungen des Herrn Dr. Michael Greisiger, corr. Mitglied der U. O. C. aus Szepesbéla konnten bei der Bestimmung der Mittel nicht in Rechnung gezogen werden, indem uns dieselben infolge eines Irrtumes erst nach Beendigung der Bearbeitung zu Handen kamen.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

20 adat. — 20 Daten.

L. (F.) — Febr. 10. — Zólyom.
Lk. (Sp.) — Mart. 10. — Nagybittse.

J. (Sch.) — 29 nap (Tage).
K. (M.) — Febr. 28.

Pentadonként. — Pentadenweise.

II.						III.	
10—14	15—19	20—24	25—1	2—6	7—11	12—16	17—21
1	2	9	11	10	4	—	1

Az adatok aránytalan eloszlása — az északi felföldre az amúgy is kevés adatnak több mint fele esik — következtében tartózkodnunk kell a behatott tárgyalástól, bár nem hallgathatjuk el, hogy még így is kifejezésre jut az a már évek óta tapasztalt tünemény, hogy a mezei pacsirta nyugaton korán érkezik, keleten későn. A Dunántúl korábbi, mint az Alföld és az északi hegyvidék korábbi, mint a keleti, fölvonulása tehát a Motacillatypust követi.

Infolge der ungleichmässigen Vertheilung der Daten — die nördliche Erhebung enthält mehr als die Hälfte der an und für sich geringen Anzahl der Daten — müssen wir uns der eingehenderen Erörterung enthalten, obwohl es nicht verschwiegen werden kann, dass auch so die schon seit Jahren wahrgenommene Erscheinung, dass die Singlerche im Westen früh, im Osten spät erscheint, zum Ausdruck kommt. Das Hügelland j. d. Donau ist früher als die Tiefebene, die nördliche Erhebung früher als die östliche. Der Zug folgt daher dem Motacillatypus.

7. $\leftrightarrow$ *Anas boschas*, L.

XLIV α . — Febr. 13. — Zengg.
XLVI α . — „ 10. — Kisharta.

XLVII α . — Mart. 14. — Nádasd.

8. $\leftrightarrow$ *Anas crecca*, L.

XLV. — Mart. 13. — Plavna.
XLVI α . — Febr. 8. — Kisharta.

XLVIII. — Apr. 1. — Sajókaza.

9. $\leftrightarrow$ *Anas penelope*, L.

XLIV α . — Mart. 5. — Zengg.

10. $\leftrightarrow$ *Anas querquedula*, L.

XLVI α . — Mart. 15. — Izsák.

XLVIII. — Apr. 23. — Cs.-Somorja.

11. $\leftrightarrow$ *Anser anser*, (L.).

XLVI α . — Febr. 8. — Boglár.
„ — „ 28. — Izsák.
XLVII α . — Mart. 4. — Ófehértó.

XLVIII. — Mart. 3. — Sajókaza.
„ — Febr. 27. — Leányvár.
XLVIII α . — „ 25. — Ungvár.

L. (F.) — Febr. 8. — Boglár. (XLVI α .)
Lk. (Sp.) — Mart. 4. — Ófehértó. (XLVII α .)

J. (Sch.) — 25 nap (Tage).
K. (M.) — Febr. 25.

15. ↔ *Anthus trivialis*, (L.).

XLVI.	— Apr. 13. — Segesvár.	XLVIII.	— Apr. 27. — Selmeczbánya.
"	— " 3. — Diód.	"	— " 18. — Sajókaza.
"	— Mart. 16. — Gambucz.	XLVIII α .	— " 26. — Tavarina.
XLVII.	— Apr. 26. — Molnaszezsöd.	"	— " 16. — Ungvár.
XLVII α .	— Mart. 20. — Nádasd.	XLIX.	— Mai 1. — Zuberecz.
XLVIII.	— Apr. 15. — Cs.-Somorja		
L. (F.)	— Mart. 20. — Nádasd. (XLVII α .)	J. (Sch.)	— 43 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai 1. — Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.)	— Apr. 16.

Gambucz túlkorai és kétes, *Nádasd* megbízható, mert évek óta mindig ilyen korai s ezért figyelembe veendő.

Gambucz allzufrüh und unsicher, *Nádasd* verlässlich, indem der Baumpieper dort schon Jahre lang immer so früh erscheint und muss daher in Betracht gezogen werden.

16. ↔ *Aquila maculata*, Gm.

XLIX. — Apr. 30. — Zuberecz.

17. ↔ *Aquila pennata*, Gm.

XLVI. — Febr. 26. — Segesvár. | XLVI α . — Apr. 6. — Vizakna.

18. ↔ *Archibuteo lagopus*, BRÜNN.

XLIX. — Febr. 25—Mart. 3. — Liptóújvár.

19. ↔ *Ardea alba*, L.

XLVII α . — Mart. 26. — Ófehértó.

20. ↔ *Ardea cinerea*, L.

XLIV α .	— Mart. 23. — Temes-Kubin.	XLVII.	— Mart. 2. — Pornó.
XLV.	— " 10. — Nemci.	"	— Apr. 7. — Doroszló.
XLV.	— Febr. 22. — Plavna.	"	— " 10. — Sorok.
XLV α .	— Apr. 7. — Sarampov.	"	— Mart. 17. — Molnaszezsöd.
"	— " 4. — Fuka.	XLVII α .	— Febr. 25. — Terpes.
"	— Mart. 20. — Draganec.	"	— Mart. 6. — Ófehértó.
"	— " 21. — Samarica.	"	— Apr. 15. — Taraczköz.
XLV α .	— " 27. — Páró.	"	— Mart. 22. — Mármarosziget.
"	— " 29. — Alsóvenicze.	XLVIII.	— { Telet — } — Cs.-Somorja.
XLVI.	— Apr. 5. — Királyhalom.	"	{ Überwinterte }
"	— " 5. — Székelykeresztúr.	"	— Mart. 21. — Bustyaháza.
XLVI α .	— " 2. — Kisharta.	"	— Apr. 12. — Széleslonka.
"	— Mart. 29. — Belényes.	"	— " 23. — Dombó.
XLVII.	— Apr. 1. — Felsőőőr.	XLVIII α .	— " 21. — Zólyom.
"	— Mart. 30. — Szabar.	"	— Mart. 18. — Dubrinics.
L. (F.)	— Febr. 22. — Plávna. (XLV.)	J. (Sch.)	— 61 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Apr. 23. — Dombó. (XLVIII.)	K. (M.)	— Mart. 27.

A vonulás lefolyása, miként eddig is, nagyon szabálytalan, késő és korai adatok tarka összevisszaságban s alig juttatják kifejezésre az észak felé való késést. Évről-évre jelentékeny ingadozás. A szürke gém fölvonulásának eme sajátságai állandóak, tavaszi vonulási adatai mindig ugyanezt a képet adják, melynek megfejtése azonban csak egy több évet felölelő földolgozásnak lehet föladata.

Der Verlauf des Zuges ist, wie bisher immer, sehr unregelmässig, frühe und späte Daten in buntem Durcheinander, so dass die Verspätung gegen Norden kaum zum Ausdrucke kommt. Von Jahr zu Jahr ist die Schwankung sehr bedeutend. Die Eigenthümlichkeiten des Fischreiherzuges sind ständig, das Bild des Frühjahrszuges ist immer dasselbe, die Erklärung desselben kann aber nur die Aufgabe einer mehrere Jahre umfassenden Bearbeitung sein.

21. $\leftrightarrow$ *Ardea purpurea*, L.

XLIV α . — Mart. 30. — Temeskubin.

XLV. — Apr. 8. — Plávna.

XLV α . — Apr. 5. — Bélye.

22. $\leftrightarrow$ *Ardea ralloides*, Scop.

XLIV α . — Mart. 31. — Temeskubin.

23. $\leftrightarrow$ *Ardetta minuta*, (L.).

XLIV α . — Mai 1. — Temeskubin.

XLVI. — „ 4. — Lőrinczréve.

XLVI α . — Apr. 1. — Kisharta.

24. $\leftrightarrow$ *Asio accipitrinus*, PALL.

XLV α . — { Telet — } — *Apatin*.
                   { Überwinterte }

25. $\leftrightarrow$ *Buteo buteo*, (L.).

XLVIII. — Febr. 15. — Sajókaza.

XLIX. — Mart. 30. — Zuberecz.

XLIX. — Febr. 27. — Liptóújvár.

26. $\leftrightarrow$ *Calamodus schoenobaenus*, (L.).

XLVIII. — Apr. 29. — Cs.-Somorja.

27. $\leftrightarrow$ *Cannabina linaria*, (L.)

XLVII. — Jan. 2–19. — Kőszeg.

XLVIII α . — Jan. Febr. — Ungvár.

28. $\leftrightarrow$ *Caprimulgus europaeus*, L.

XLIV α . — Apr. 27. — Temeskubin.

XLVI α . — „ 10. — Kisharta.

XLVII α . — Mai 4. — Nádasd.

XLVIII. — Mai 5. — Cs.-Somorja.

XLVIII α . — „ 5. — Tavarua.

L. (F.) — Apr. 10. — Kisharta. (XLVI α .)

Lk. (Sp.) — Mai 5. — Cs.-Somorja.

(XLVIII.)

Tavarua. (XLVIII α .)

J. (Sch.) — 26 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 28.

29. $\leftrightarrow$ *Cerchneis tinnunculus*, (L.).

XLVI. — Febr. 28. — Nagyenyed.
 XLVI α . — „ 25. — Lelle.
 „ — Mart. 15. — Kisharta.
 „ — „ 25. — Magyarország.

L. (F.) — Febr. 5. — Nádasd. (XLVII α).
 Lk. (Sp.) — Apr. 16. — Cs.-Somorja.
 (XLVIII.)

XLVII α . — Febr. 5. — Nádasd.
 „ — Mart. 30. — Isaszegh.
 XLVIII. — Apr. 16. — Cs.-Somorja.

J. (Sch.) — 69 nap (Tage).
K. (M.) — Mart. 25.

30. $\leftrightarrow$ *Cerchneis vespertinus*, (L.).

XLIV α . — Apr. 30. — Fehértemplom.
 XLVI. — „ 22. — Királyhalom.
 „ — Mai 3. — Csombord.

L. (F.) — Mart. 2. — Kisharta. (XLVI α).
 Lk. (Sp.) — Mai 3. — Csombord. (XLVI.)

XLVI α . — Mart. 2. — Kisharta.
 „ — Apr. 21. — Izsák.
 XLVIII α . — Mai 1. — Tavarna.

J. (Sch.) — 62 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 18.

Kisharta eddig a legkorábbi adat Magyarországon, de mivel a megfigyelés teljesen biztos, föl kell vennünk; ezzel ugyan aránylag korai középszámot kapunk, de a többi adatok szerint a vonulás megkésett.

Kisharta ist bisher das früheste Datum aus Ungarn, indem aber die Beobachtung unbedingt verlässlich ist, muss es angenommen werden; dadurch erhalten wir zwar ein frühes Mittel, doch war der Zug laut den übrigen Daten ein später.

31. $\leftrightarrow$ *Charadrius alexandrinus*, (L.).

XLVI α . — Apr. 12. — Kisharta.

32. $\leftrightarrow$ *Charadrius dubius*, (Scop.).

XLV α . — Apr. 9. — Réa.
 XLVIII. — „ 4. — Cs.-Somorja.
 „ — Mart. 31. — Sajókaza.

L. (F.) — Mart. 31. — Sajókaza. (XLVIII.)
 Lk. (Sp.) — Mai 8. — Tavarna. (XLVIII α .)

XLVIII α . — Apr. 2. — Zólyom.
 „ — Mai 8. — Tavarna.

J. (Sch.) — 39 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 10.

33. $\leftrightarrow$ *Charadrius pluvialis*, L.

XLIV α . — Mart. 1. — Fehértemplom.

XLVI α . — Apr. 20. — Kisharta.

34. $\leftrightarrow$ *Chelidonaria urbica*, (L.)

XLIV α . — Apr. 19. — Zengg.
 „ — „ 28. — Kosinj.
 „ — „ 23. — Temeskubin.
 „ — „ 14. — Fehértemplom.
 „ — „ 5. — Ogradina.

XLV. — Apr. 16. — Ravnagora.
 „ — „ 23. — Ogulin.
 XLV α . — „ 29. — Vukšínac.
 „ — „ 22. — Fuka.
 „ — „ 8. — Draganec.

XLV α .	— Apr.	8.	— Sišćani.	XLVII.	— Apr.	24.	— Szombathely.
"	— "	26.	— Narta.	"	— "	20.	— Molnaszecsöd.
"	— Mart.	19.	— Apatin.	"	— "	9.	— Székesfehérvár.
"	— Apr.	9.	— Nagyrápolt.	"	— "	17.	— Élesd.
"	— Mai	1.	— Kosztesd.	"	— "	17.	— Óssi.
"	— "	3.	— Alsóvárosviz.	XLVII α .	— "	17.	— Budakeszi.
"	— Apr.	13.	— Szászváros.	"	— "	3.	— Terpes.
"	— "	16.	— Gredistye.	"	— "	17.	— Debreczen.
"	— "	13.	— Sebeshely.	XLVIII.	— "	25.	— Cs.-Somorja.
"	— "	13.	— Ósebeshely.	"	— "	25.	— Selmeczbánya.
"	— "	6.	— Kudzsir.	"	— "	26.	— Sekély.
"	— "	26.	— Szászsebes.	"	— "	17.	— Losoncz.
"	— "	3.	— Szerdahely.	"	— "	5.	— Sajókaza.
"	— "	12.	— Szelistye.	"	— "	22.	— Apsinecz.
"	— "	10.	— Nagydisznód.	XLVIII α .	— "	26.	— Lenge.
"	— "	22.	— Nagytalmács.	"	— "	25.	— Mocsár.
"	— "	17.	— Ujegyház.	"	— "	26.	— Kecskés.
"	— "	17.	— Páró.	"	— "	21.	— Dobó.
"	— "	15.	— Alsóvenicze.	"	— Mai	10.	— Kisgaram.
"	— Mai	4.	— Ujsinka.	"	— Apr.	22.	— Szikla.
"	— Apr.	4.	— Felsőkomána.	"	— "	25.	— Havasalja.
"	— "	5.	— Hosszúfalu.	"	— "	15.	— Benesháza.
"	— "	25.	— Kovászna.	"	— "	19.	— Mihálytelek.
XLVI.	— Mart.	26.	— Boicza.	"	— "	19.	— Erdőköz.
"	— Apr.	22.	— Pojána.	"	— "	21.	— Sacza.
"	— Mart.	26.	— Nagyenyed.	"	— Mart.	26.	— Hidasnémethi.
"	— Apr.	11.	— Segesvár.	"	— Apr.	18.	— Kalsa.
"	— "	11.	— Fehéregyház.	"	— "	23.	— Tavarna.
XLVI α .	— "	22.	— Kisharta.	"	— "	12.	— Ungvár.
"	— "	15.	— Izsák.	"	— Mart.	28.	— Radváncz.
"	— "	19.	— Magyarorbó.	"	— "	18.	— Nagyberezna.
"	— "	20.	— Görgényszentimre.	"	— "	12.	— <i>Dubrinics.</i>
"	— Mai	2.	— Görgényüvegesür.	"	— Apr.	17.	— Ószemere.
"	— Apr.	16.	— Alsófancsai.	"	— "	14.	— Újszemere.
"	— Mai	2.	— Felső-Fancsal.	"	— "	5.	— Turiaremete.
"	— Apr.	22.	— Laposnya.	"	— "	14.	— Csornoholova.
XLVII.	— "	30.	— Felsőeőr.	"	— "	12.	— Nagyturicza.
"	— "	27.	— Felsőlovó.	"	— "	11.	— Sztavna.
"	— "	9.	— Vágod.	"	— "	24.	— Lyuta.
"	— "	30.	— Velege.	"	— "	24.	— Ticha.
"	— "	23.	— Csém.	"	— "	16.	— Uzsok.
"	— "	10.	— Rohoncz.	XLIX.	— "	24.	— Nagybittse.
"	— "	24.	— Kőszeg.	"	— Mai	22.	— Zuberecz.
"	— "	3.	— Sorok.	"	— "	2.	— Szepesbéla.

Országos közép: — Landesmittel:

L (F) — Mart. 19. — Apatin (XLV α .)

Lk (Sp.) — Mai 22. — Zuberecz. (XLIX.)

J. (Sch.) — 65 nap (Tage.)

K. (M.) — Apr. 17.

Területi középszámok: — Regionenmittel:

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

7 adat. — 7 Daten.

L. (F.)	— Apr.	8.	— Draganec, Sišćani.	J. (Sch.)	— 22. nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— „	29.	— Vukšina.	K. (M.)	— Apr. 19.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

10 adat. — 10 Daten.

L. (F.)	— Apr.	3.	— Sorok.	J. (Sch.)	— 28 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— „	30.	— Felső-Eőr, Velege	K. (M.)	— Apr. 20.

Nagy Alföld. — Grosse Tiefebene.

8 adat. — 8 Daten.

L. (F.)	— Mart.	19.	— Apatin.	J. (Sch.)	— 36 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Apr.	23.	— Temeskubin.	K. (M.)	— Apr. 10.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

35 adat. — 35 Daten.

L. (F.)	— Mart.	24.	— Boicza.	J. (Sch.)	— 42 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	4.	— Ujsinka.	K. (M.)	— Apr. 16.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

32 adat. — 32 Daten.

L. (F.)	— Mart.	26.	— Hidasnémethi.	J. (Sch.)	— 58 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	22.	— Zuberecz.	K. (M.)	— Apr. 19.

Pentádonként: — Pentadenweise:

III.			IV.						V.	
17—21	22—26	27—31	1—5	6—10	11—15	16—20	21—25	26—30	1—5	6—10
2	3	1	8	8	15	18	23	10	5	1
				11—15	16—20	21—25				
				—	—	1				

A sorozat, mint rendesen, igen tarka, korai és késői adatok egymás mellett, habár a viszonyok majdnem teljesen ugyanazok. E jelenség okát egyelőre még nem kutathatjuk, minthogy nem tudjuk, vajjon egyes állomások föltünően eltérő korai vagy késői adatai állandók-e, azaz ismétlődnek-e évről évre vagy nem.

Die Reihe ist, wie gewöhnlich, sehr bunt, späte und frühe Daten unmittelbar neben einander bei ganz gleichen Verhältnissen. Die Ursache dieser Erscheinung können wir vorläufig noch nicht eruiren, weil man nicht weiss, ob die auffallend abweichenden frühen oder späten Daten der einzelnen Stationen auch constant sind, d. i. ob sich dieselben jährlich wiederholen oder nicht.

A területi középértékek sem adnak tiszta képet. Főként az idén a Dunántúl, míg a többi három terület magassági fekvésüknek megfelelő középértékeket adnak. Ez előtt rendszeresen a Hirundo-typushoz hasonlított a molnárfeleske fölönulása, s ha a Dunántúl nem késne az idén annyira, úgy most is oda kellene sorolni. E késés oka valószínűleg ott keresendő, hogy a Dunántúl 10 adata majdnem kizárólagosan Vas megye északnyugati sarkából valók — a terület átlagos magassága ca 400 méter s alpesi jellegű.

Auch die Regionenmittel ergeben kein klares Bild. Für heuer ist das Hügelland jenseits der Donau auffallend spät, während die drei anderen Gebiete ein ihrer Höhenlage entsprechendes Mittel ergeben. Früher glich der Zug der Mehlschwalbe immer dem Hirundotypus und würde ohne die Verspätung des Hügellandes jenseits der Donau auch jetzt demselben gleichen. Ursache dieser Verspätung ist wahrscheinlich der Umstand, dass die 10 Daten des Hügellandes jenseits der Donau fast ausschließlich dem nordwestlichen Winkel des Comitatus Vas entstammen — die mittlere Höhe beträgt dort ca 400 Meter und trägt das Gebiet alpinen Charakter.

35. $\leftrightarrow$ *Chloris chloris*, (L.).

XLV α . — { Telegt — } — *Apatin*.
 { Überwinterte }
 XLVI α . — „ — *Izsák*.
 „ — „ — *Békéscsaba*.

XLVII. — { Telegt — } — *Kőszeg*.
 { Überwinterte }
 XLIX. — Mart. 21. — Liptóújvár.

36. $\leftrightarrow$ *Ciconia ciconia*, (L.).

XLIV α . zóna. — XLIV α . Zone.

44°30'—45°.

Karsztvidék. — Karstgebiet.

Mai. 5. — Kosinj — 503—667 m.

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 19. — Vrbanja. — 87.
 „ 22. — Temeskubin. — 82.

Mart. 27. — Fehértemplom. — 97—141.
 → DNy. (SW.).

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 3. — Langenfeld. — 112—153.
 Apr. 4. — Szerbpozsezsena. — 79 325.
 Mart. 21. — Nájdas. — 131—213.
 „ 31. — Berzászka. — 81—574.

Apr. 8. — *Berzászka*.
 Mart. 19. — Dalbosecz. — 254.
 „ 19. — Ogradina. — 58—249.

XLV. zóna. — XLV. Zone.

45°—45°30'.

Karsztvidék. — Karstgebiet.

Mai. 5. — Vojnić. — 146—209.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

Mart. 15. — Bojna. — 164—281.

Apr. 13. — Hajtič. — 300.

Mart. 1. — Buzeta. — 164—281.

Mart. 10. — Klasnić. — 208—317.

„ 27. — Rujevac. — 158—268.

Apr. 13. — Lipovljani. — 143.

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 24. — Jasenovac. — 94.

„ 26. — Ujgradiska. — 129.

„ 22. — Županja. — 86.

„ 24. — Nemci. — 90.

„ 30. — Karavukova. — 84.

„ 17. — Lipovac. — 83.

Mart. 17. — Batrovec. — 84.

„ 17. — Morovič. — 85.

„ 28. — Palánka. — 83.

„ 26. — Ujvidék. — 84.

Apr. 16. — Nagybeeskerek. — 83.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 20. — Simon. — 417—1441.

XLV_a. zóna. — XLV_a. Zone.

45°30'—46°.

Karsztvidék. — Karstgebiet.

Mai. 12. — Jávör. — 563—945.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

Mart. 31. — Sarampov. — 96.

„ 20. — Vezišće. — 101.

Apr. 21. — Fuka. — 123.

Mart. 24. — Draganeč. — 158.

Apr. 22. — Sišćani. — 136.

„ 20. — Brzaja. — 144—220.

„ 29. — Ivanovoselo. — 125—163.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 5. — Bares. — 110.

Mart. 26. — Piskó. — 97.

„ 27. — Bélye. — 87.

„ 19. — Apatin. — 86.

Mart. 22. — Szonta. — 87.

Mart. 20. — Doroszló. — 91.

„ 14. — Temesrékás. — 106.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 24. — Kövesd. — 152—263.

„ 25. — Labasincz. — 163—291.

Apr. 2. — Dubest. — 270.

Mart. 30. — Szudriás. — 147.

„ 30. — Bakamező. — 163.

„ 28. — Vörösmart. — 183—248.

Mart. 30. — Gross. — 210—308.	Apr. 10. — Mundra. — 454. A fészekhez.
Apr. 6. — Bulza. — 343.	— An das Nest.
Mart. 29. — Déva. — 184.	„ 5. — Sarkaicza. — 551—622.
„ 28. — Nagyrápolt. — 201—455.	Mart. 29. — Sárkány. — 470.
Apr. 15. — Kosztesd. — 574—1223.	„ 26. — Ósinka. — 473—547.
Mart. 27. — Bozes. — 250—625.	„ 30. — Páró. — 439—554.
„ 31. — Szászváros. — 208—340.	Apr. 16. — Persány. — 495—701.
Apr. 2. — Ósebeshely. — 309—668.	Mart. 30. — Alsóvenicze. 448.
„ 8. — Alkenyér. — 204—410.	Apr. 2. — Alsókomána. — 447—586.
Mart. 28. — Kudzsir. — 322—670.	Mart. 25. — Újsinka. — 560.
Apr. 7. — Szelistye. — 525—1023.	Apr. 3. — Felsőkomána. — 501.
Mart. 29. — Nagydísnód. — 426—1289.	„ 23. — Kucsuláta. — 480.
„ 31. — Nagyszeben. — 430—570.	Mart. 15. — Héviz. — 496. Fészekhez. —
„ 26. — Hátság. — 388—538. → É. (N).	— An das Nest.
„ 31. — Szászvessződ. — 479—656.	Apr. 9. — Secatura. — 706—1294.
„ 25. — Boicza. — 365—710.	Mart. 25. — Ótohán. — 675—885.
„ 19. — Ujegyház. — 419—582.	„ 25. — Vledény. — 500—625.
„ 31. — Strezakercisora. — 491—903.	Apr. 14. — Holbák. — 788.
„ 29. — Mártonhegy. — 452—607.	Mart. 25. — Szunyogszék. — 536.
„ 21. — Brulya. — 435—600.	„ 22. — Barczarožnyó. — 637—787.
„ 28. — Alsóvist. — 426.	„ 24. — Krizba. — 570.
„ 29. — Morgonda. — 450—641.	„ 23. — Apácza. — 477—660.
„ 23. — Nagysink. — 476.	„ 25. — Szászmagyarós. — 461—903.
„ 21. — Alsószombatfalva. — 415.	„ 24. — Földvár. — 523.
„ 14. — Kissink. — 430—624.	„ 26. — Szászhermány. — 529.
„ 20. — Boldogváros. — 548—658.	„ 4. — Hosszufalva. — 621—1062.
„ 29. — Nádpatak. — 524—644.	„ 8. — Ilyefalva. — 536.
„ 26. — Dridiff. — 434.	„ 24. — Nagyborosnyó. — 385.
„ 29. — Fogaras. — 430.	„ 28. — Kovászna. — 568—922.

XLVI. zóna. — XLVI. Zone.

46°—46°30'.

Dunántúli dombvidék. — Hüggelland jenseits der Donau.

Mart. 28. — Curgó. — 147.	Apr. 10. — Pécs. — 160—612.
Apr. 4. — Kaposvár. — 142.	

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 19. — Királyhalom. — 102.	Apr. 4. — Glogovác. — 116.
„ 26. — Pécska. — 102.	

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 31. — Solymos. — 206—252.	Mart. 26. — Valyemäre. — 283.
Apr. 2. — Sistarovecz. — 245.	Apr. 2. — Nagyhalmágy. — 244—500.
„ 4., 20. — Batta. — 149—290.	Mart. 30. — Bánesd. — 272—560.
<i>Mai</i> 20. — Batta.	„ 28. — Czebe. — 262—392.
Mart. 22. — Tótvárad. — 189—270.	„ 26. — Brád. — 278—491.
Apr. 3. — Tótvárad.	Apr. 4., 6. — Brád.
Mart. 26. — Gurahonez. — 177.	Mart. 30. — Nyágra. — 757—1210.

- Mart. 25. — Pojána. — 600—683.
 „ 15. — Topánfalva. — 540—900.
 Apr. 27. — Abrudfalva. — 600.
 „ 24. — Alsógárd. — 246—318.
 Mart. 28. — Marosszentkirály. — 260.
 „ 25. — Nagyenyed. — 270.
 „ 28. — *Nagyenyed.*
 Apr. 16., 17. — *Nagyenyed.*
 „ 23. — Nagyselyk. — 427—584.
 „ 26. — Asszonyfalva. — 335—487.
 Mart. 27. — Alsóbajom. — 290—359.
 „ 26. — Dicsőszentmárton. — 345.
 „ 30. — Nagyekemező. — 295—488.
 „ 31. — Szászivánfalva. — 400—521.
 „ 28. — Medgyes. — 309—450.
 „ 31. — Muzsna. — 412—576.
 Apr. 7. — Harangláb. — 350.
 „ 5. — Somogyom. — 336.
 Mart. 31. — Nagykapus. — 414—542.
 „ 31. — Szászsáros. — 318—508.
 Apr. 29., *Mai 1.* — *Szászsáros.*
 „ 4. — Zágor. — 380—512.
 „ 1. — Almakerék. — 461—649.
 Mart. 26. — Dános. — 330—451.
 „ 31. — Jakabfalva. — 471—684.
 „ 14. — Segesvár. — 348—582.

- Mart. 22. — Szászhalom. — 502—658.
 „ 31. — Apold. — 428—640.
 „ 20. — Réten. — 487—643.
 Apr. 1. — Bün. — 388—654.
 Mart. 18. — Báránkyút. — 509—674.
 „ 19. — Czelina. — 524—731.
 Apr. 2. — Szászkézd. — 432—729.
 Mart. 24. — Szászkeresztúr. — 303—575.
 Apr. 5. — Székelykeresztúr. — 382.
 „ 16. — Korond. — 781.
 „ 11. — Homoród. — 456—622.
 Mart. 20. — Székelyudvarhely. — 508—625.
 Apr. 2. — Gyepes. — 700—804 m.
 „ 9. — Tizenhétfaluhavas. — 800 m.
 Mart. 14. — Szentegyházaláhfalva. —
 861—1003.
 „ 28. — Baróth. — 541.
 „ 28. — Zsögöd. — 663.
 „ 27. — Tusnád. — 672—874.
 „ 28. — Kászon. — 682—1025.
 Apr. 9. — Kézdivásárhely. — 592.
 „ 18—20. — *Kézdivásárhely.*
 Mart. 27. — Lemhény. — 583—823.
 „ 23. — Kézdimartonos. — 567—858.
 „ 22. — Sósmező. — 462—1034.

XLVI α . zóna. — XLVI α . Zone.

46°30'—47°.

Dunántúli dombvidék. — Hüggelland jenseits der Donau.

Mart. 31. — Lippa. — 172.	Mai 5. — Vöröstó. — 293—370.
„ 25. — Boglár. — 113—165.	„ 2. — Magyarbarnag. — 293—397.
Mai 3. — Meneshely. — 346—399.	„ 5. — Németbarnag. — 293—419.
„ 4. — Nagyvázsöny. — 268.	

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 28. — Kisharta. — 98.	Mart. 23. — Izsák. — 106.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 25. — Belényes. — 191—302.	Mart. 30. — Radnótfája. — 370.
Apr. 11. — Bánffyhunyd. — 554—630.	Apr. 6. — Görgényszentimre. — 421—700.
Mart. 26. — Magyargorbó. — 414—690.	„ 2. — Görgényüvegesür. — 544—1284.
„ 12. — Torda. — 391.	„ 22. — Felsőfancesal. — 1200.
Apr. 5. — Aranyosgyéres. — 295.	Mart. 27. — Tekerőpaták. — 791—1534.
„ 9. — Nagyczég. — 377—497.	„ 26. — Holló. — 684—1388.
„ 6. — Bátos. 408.	„ 26. — Csikkarczafalva. — 713—803.

XLVII. zóna. — XLVII. Zone.

47°—47°30′.

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

Apr. 6. — Németujvár. — 226—310.	Apr. 21. — Veszprém. — 290.
Mart. 28. — Csém. — 252.	„ 8. — Oszlop. — 261—440.
Apr. 20. — Rohoncz. — 354—367.	Mart. 14. — Rátóth. — 206—333.
„ 10. — Doroszló. — 305.	„ 24. — Kádárta. — 206.
„ 8. — Körmend. — 193.	Apr. 22. — Szentkirályszabadja. — 267.
„ 6. — Sorok. — 202.	Mart. 28. — Almádi. — 106—269.
„ 19. — Szombathely. — 221.	Apr. 5. — Vörösberény. — 164—278.
<i>Mai</i> 2. — <i>Szombathely.</i>	„ 12. — Litér. — 192.
Mart. 25. — Molnaszecsöd. — 182.	„ 20. — Hajmáskér. — 198.
Apr. 20. — Gecse. — 144.	„ 15. — Öskü. — 173—253.
„ 6. — Bakonyszentiván. — 178—211.	„ 9. — Kéthely. — 190.
„ 6. — Szücs. — 221.	Mart. 27. — Peremarton. — 128.
„ 9. — Bakonymagyarszentkirály. — 248—494.	„ 14. — Ósi. — 113.
	Apr. 10. — Bokod. — 200.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 4. — Zichfalva. — 104.	Mart. 17. — Ráczeke. — 100.
Mart. 24. — Székesfehérvár. — 111.	„ 25. — Szerep. — 90.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 29. — Nagylonda. — 230.	Mart. 31. — Jaád. — 408—540.
Mart. 27. — Dés. — 251.	Apr. 5. — Borgóprund. — 462—1003.
„ 27. — Bethlen. — 250.	Mart. 28. — Óradna. — 531—1180.
Apr. 5. — Királynémeti. — 322—605.	<i>Apr. 11. — Óradna.</i>
Mart. 30. — Naszód. — 331.	„ 10. — Kosna. — 860.

XLVIIz. zóna. — XLVIIz. Zone.

47°30′—48°.

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

Apr. 24. — Nádasd. — 289—367.	Apr. 2. — Nagyczenk. — 163.
-------------------------------	-----------------------------

Kis Alföld. — Kleine Tiefebene.

Mart. 18. — Guta. — 110.	Mart. 21. — Madar. — 131.
„ 24. — Komárom. — 112.	Apr. 5. — Neszmély. — 111.

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

Apr. 5. — Császárs. — 203.	Apr. 4. — Tarján. — 192.
„ 4. — Tata. — 166.	„ 2. — Héregh. — 205.
„ 4. — Környe. — 154.	Mart. 24. — Esztergom. — 118.
„ 21. — Szomód. — 148.	

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 6. — Babath. — 200.	Mart. 23. — Valkó. — 198—288.
„ 8. — Isaszegh. — 201.	„ 24. — Terpes. — 175.

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 29. — Poroszló. — 93.	Apr. 15. — Ófehértó. — 143.
„ 27. — Debreczen. — 121.	

Keleti hegvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 18. — Taraczköz. — 249.	Apr. 25. — Rozália. 381—739.
„ 9. — <i>Mármrossziget.</i>	„ 5. — Vissóoroszi. — 434—556.
Mart. 20. — Mármrossziget. — 274—600.	Mart. 29. — Felsővissó. — 481—830.
Apr. 10. — Budfalva. — 560.	Apr. 1. — <i>Felsővissó.</i>

XLVIII. zóna. — XLVIII. Zone.

48°—48°30'.

Kis Alföld. — Kleine Tiefebene.

Mart. 30. — Cs.-Somorja. — 130.

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Febr. 26. — Ghymes. — 192.	Apr. 14. — Gácsfalu. — 259—576.
Apr. 8. — Zsitvakenéz. — 200.	Mart. 25. — Losoncz. — 191—271.
„ 18. — Garamszentbenedek. — 192—579.	Apr. 3. — Ragyolcz. — 355.
„ 8. — Felsőhámor. — 269.	„ 15. — Rimaszombat. — 208.
„ 9. — Garamrév. — 211.	Mart. 18. — Sajókaza. — 143—295.
Mart. 29. — Bakabánya. — 318—731.	Mai 8. — Alsóhámor. — 265—486.
Apr. 9. — Bacsófalva. — 427—618.	Apr. 7. — Diósgyőr. — 183.
Mart. 30. — Lupocs. — 267—554.	„ 16. — Miskolcz. — 122—229.

Alföld. — Tiefebene.

Mart. 20. — Szomotor. — 111.	Mart. 30. — Beregszász. — 115—150.
„ 25. — Leányvár. — 110.	„ 29. — Nagybereg. — 126.

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Mart. 21. — Nyiresfalva. — 169.	Apr. 9. — Alsóapsa. — 279.
„ 25. — Huszt. — 168.	„ 18. — Dombó. — 383 m.
Mai 12. — Bustyaháza. — 209.	„ 9. — Felsőapsa. — 302—444.
Apr. 1. — Széleslonka. — 413—864.	Mart. 29. — Rahó. — 443.
„ 18. — Gánya. — 339—852.	Apr. 6. — Körösmező. — 647—843.

XLVIII^a. zóna. — XLVIII^a. Zone.

48°30'—49°.

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 16. — Élesmart. — 623.	Apr. 9. — Breznóbánya. — 498—900.
„ 8. — Bükköskút. — 228—844.	Mart. 30. — Szikla. — 710.
„ 11. — Felsőzsadány. — 360—868.	Apr. 2. — Bikács. — 510—1114.
Mart. 26. — Geletnek. — 243.	„ 11. — Gáspárd. — 533—1150.
Apr. 12. — Turócszklenó. — 588—744.	„ 7. — Havasalja. — 670—1544.
„ 6. — Repistye. — 514.	„ 7. — Benesháza. — 549.
Mart. 17. — Barsszklenó. — 360.	„ 2. — Mihálytelek. — 620—900.
Apr. 7. — Lenge. — 600.	„ 13. — Vaczok. — 629.
„ 16. — Alsóturesek. — 660—1004.	Mart. 20. — Nyustya. — 285.
„ 16. — Mocsár. — 615—831.	Apr. 6. — Rozsnó. — 314—799.
Mart. 20. — Jallna. — 268—600.	Mart. 29. — Óviz. — 550.
„ 28. — Dobó. — 447.	Apr. 12. — Szomolnok. — 561—900.
„ 28. — Kovácsfalva. — 289—416.	„ 25. — Stoósz. — 443—677.
„ 23. — Zólyom. — 295—500.	Mai 1. — Szepesremete. — 419—950.
Apr. 4., 11., 13., Mai 9. — Zólyom.	Apr. 6. — Szepsi. — 211—401.
„ 17. — Oszsada. — 587.	„ 2. — Aranyidka. — 659—1000.
„ 5. — Libetbánya. — 449—577.	„ 4. — Sacza. — 256.
„ 11—16. — Szentandrás. — 424—494.	Mart. 21. — Hidasnémethi. — 163.
„ 16—18. — Borosznó. — 424—863.	„ 26. — Eperjes. — 257—300.
„ 6. — Jeczenye. — 507—1100.	Apr. 9. — Kakasfalu. — 375—700.
Mart. 31. — Péteri. — 461—1140.	Mart. 19. — Osva. — 245—357.
Apr. 19. — Rezsőpart. — 490.	„ 23. — Tavarua. — 163—300.
„ 5. — Kisgaram. — 492.	

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 13. — Zugó. — 189.	Apr. 6. — Ungvár.
Mart. 15. — Ungvár. — 120.	Mart. 27. — Radváncz. — 136.

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 2. — Kisberezna. — 191—311.	Apr. 2. — Turjaremete. — 180—400.
„ 2. — Homonna. — 156—350.	„ 3. — Csornoholova. — 240—600.
Febr. 26. — Dubrinics. — 169—400.	„ 12. — Lyuta. — 525.
Apr. 8. — Kispásztély. — 210—334.	„ 6. — Ökörmező. — 425—627.

XLIX. zóna. — XLIX. Zone.

49°—49°30'.

Északi hegvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 17. — Kassza. — — 255—402.	Apr. 10. — Zuberecz. — 700—1300.
„ 9. — Puchó. — 261—468.	„ 13. — Liptószentmiklós. — 576—748.
„ 14. — Alsókubin. — 468—700.	„ 20. — Németlipcse. — 568—633.
„ 21. — Rózsahegy. — 496—900.	Mai 3. — Liptószentiván. — 654—1550.

Mart. 29. — Liptóújvár. — 637—1200.
 Apr. 8. — Csorbai tó. — 1351—2204.
 „ 8. — Tátralomnicz. — 1439.
 Mart. 27. — Nagyszalók. — 677.
 Mart. 15. — Hanusfalva. — 614—989.

Mart. 10. — Szepesbéla. — 631—800.
 „ 23., Apr. 5., 7., 15., Mai 5. — Szepesbéla.
 „ 28. — Szepesófalva. — 500—900.
 „ 17. — Bártfa. — 277—388.

Országos közép: — Landesmittel.

L. (F.) — Febr. 26. — Ghymes. (XLVIII.)
 Dubrinics (XLVIII α).
 Lk. (Sp.) — Mai 12. — Jávor. (XLV α)
 Bustyaháza. (XLVIII.)

J. (Sch.) — 76 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 2.

Területi közepek: — Regionenmittel:

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

13 adat. — 13 Daten.

L. (F.) — Mart. 1. — Buzeta.
 Lk. (Sp.) — Apr. 29. — Ivanovoselo.

J. (Sch.) — 60 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 2.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

45 adat. — 45 Daten.

L. (F.) — Mart. 14. — Rátóth, Ősi.
 Lk. (Sp.) — Mai 5. — Vöröstó, Német-
 barnag.

J. (Sch.) — 53 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 11.

Kis Alföld. — Kleine Tiefebene.

5 adat. — 5 Daten.

L. (F.) — Mart. 18. — Guta.
 Lk. (Sp.) — Apr. 5. — Neszmély.

J. (Sch.) — 19 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 26.

Nagy Alföld. — Kleine Tiefebene.

40 adat. — 40 Daten.

L. (F.) — Mart. 24. — Temesrékás.
 Lk. (Sp.) — Apr. 15. — Ófehértó.

J. (Sch.) — 31 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 25.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

156 adat. — 156 Daten

L. (F.) — Mart. 3. — Langenfeld.
 Lk. (Sp.) — Apr. 29. — Nagylonda.

J. (Sch.) — 57 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 29.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

97 adat. — 97 Daten.

L. (F.) — Febr. 26. — Ghymes, Dubrinics.
 Lk. (Sp.) — Mai 12. — Bustyaháza.

J. (Sch.) — 76 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 5.

A zónák középszámjai: — Zonenmittel:

Zóna Zone	Legkorábbi Frühest	Legkésőbbi Spätest	Ingadozás Schwankung	Közép Mittel
XLIV α .	Mart. 3.	Mai 5.	64	Mart. 26.
XLV.	" 1.	" 5.	66	" 25.
XLV α .	" 4.	" 12.	70	" 30.
XLVI.	" 14.	Apr. 27.	45	" 30.
XLVI α .	" 12.	Mai 5.	55	Apr. 8.
XLVII.	" 14.	Apr. 29.	47	" 5.
XLVII α .	" 18.	" 25.	39	" 3.
XLVIII.	Febr. 26.	Mai 12.	76	" 5.
XLVIII α .	" 26.	" 1.	65	" 4.
XLIX.	Mart. 15.	" 3.	40	" 7.

Az érkezés pentádonként. — Die Ankunft nach Pentaden.

II—III.							IV.		
25—1.	2—6.	7—11	12—16	17—21.	22—26.	27—31.	1—5.	6—10.	11—15.
3.	2.	2.	12.	35.	61.	78.	46.	51.	20.
		16—20.	21—25.	26—30.	V.		1—5.	6—10.	11—15.
		18.	12.	4.	9.	1.	2.		

Az országos közép nem esik a főkulmináció pentádjába, hanem a fő- és mellékkulmináció közötti pentádba. A pentados érkezés számsorozata azt a benyomást kelti, mintha a főkulmináció elválasztaná az első legkorábbi átvonulási és a megtelepedési adatokat a második átvonulás későbbi adataitól. Szinte rámutat ezzel arra, a gólya fölvonulására nézve már korábban hangoztatott nézetemre, hogy ez a fölvonulás nem zajlik le egy vonulási hullámmal, hanem, hogy az első és főhullám nyomában még mindig érkezik egy jól észrevehető másodrendű hullám, a mely a késő átvonulási adatokat szolgáltatja. A máj. 1—5. pentád harmadrendű kulminációja még egy harmadik ilyen hullám mellet szól. A pentados érkezés adta számsorozat alapján azonban nem lehet erre teljes biztonsággal következtetni, mert az első- és másodrendű kulminációknak ez az elrendeződése nem állandó, sokszor csak egy kulmináció van, a mi ellentmond a fentebbi következtetéseknek.

Das Landesmittel fällt nicht in die Pentade der Hauptkulmination, sondern in die Pentade zwischen der Haupt- und Nebenkulmination. Die Zahlenreihe, welche die nach Pentaden gruppirten Daten ergeben, erweckt den Gedanken, als wenn die Hauptkulmination die Daten des ersten frühen Durchzugs und diejenigen der Besiedelung von den Daten des zweiten späteren Durchzuges trennen würde. Dieselbe scheint auf die von mir schon früher bezüglich des Storchzuges betonte Ansicht hinzuweisen, dass der Zug nicht mit einer einzigen Migrationswelle endet, sondern, dass nach der ersten und Hauptwelle noch eine gut bemerkbare Welle zweiten Ranges folgt, welche die späteren Durchzugsdaten ergibt. Die Kulmination dritter Ordnung in der 1—5. Mai Pentade zeigt sogar noch auf eine dritte Welle hin. Nur kann man aus dieser Zahlenreihe, welche durch pentadenweise Gruppierung entstand, nicht mit voller Sicherheit schliessen, indem die Kulminationen zweiter und dritter Ordnung nicht constant sind, oft zeigt der Storchzug nur eine Hauptkulmination, was den obigen Schlussfolgerungen widerspricht.

A zónák középszámainak összehasonlító táblázata semmit se mond, amint nem is mondhat semmit. Nem mondhat semmit nemcsak azért, mert igen különböző területeket ölel föl egy zóna, hanem főleg azért, mert nem egyenlő neműek a benne levő adatok: egy részük megtelepedési adat, a másik részük átvonulási. Míg a megtelepedési adatokra vonatkozóan valószínűleg ki lehetne mutatni a fokozatos késést észak felé, addig az átvonulási adatokra nézve alig lehetne ilyen törvényszerűséget találni. Ha már most összekerül ez a kétféle adat — mert nagyon sok adatra nézve nem tudjuk megállapítani, hogy megtelepedési-e vagy átvonulási — akkor előáll ez a szabálytalan sorozat, a mely következtetések levonására nem alkalmas.

A zónákba való csoportosításnak különben sem az a célja, hogy középszámokat nyerjünk, hanem az, hogy kiküszöböljük az északi szélesség hatását. Közel egyforma északi szélesség alatt fekvő állomások nem adhatnak nagyon erősen különböző érkezési adatokat, hacsak nem nagyok a hypszometrikus különbségek, vagy ha nincsenek más zavaró hatások. A zónák adatai tehát nem különbözhetnek nagyobb mértékben egymástól addig, a míg a zóna egyöntetű területen halad végig; vagyis a míg az alföldön halad, addig egyneműek az adatok, a míg a felföldön halad szintén egyneműek és kis ingadozást mutatnak föl. Nagyobb ingadozások csak a két terület határán merülnek föl. Ha pedig nem egyöntetűek az adatok, az annak a jele, hogy ott egy idegen hatás érvényesül, a melyet föl kell keresni. Erre jó a zónás beosztás. Ha tehát a zónák adatait mint számsorozatokot tekintjük, a melyeknek a tulajdonságait kell megvizsgálnunk, úgy a következőképen jellemezhetjük azokat:

XLIV^a. A nyugati rész — Karsztvidék — feltűnően késik. Az alföld egyöntetű; a keleti hegyvidék már nem az. Mart. 3. és Apr. 4. már nagyon messzire esnek egymástól; Mart. 31, Apr. 4. és Apr. 8. már a második átvonulási hullámhoz tartoznak, a mely képviseli itt azt

Die vergleichende Tabelle der Zonenmittel sagt uns nichts, wie sie uns im Grunde genommen auch nichts sagen kann, u. z. nicht nur darum, weil eine Zone sehr verschiedenartige Gebiete umfasst, sondern hauptsächlich darum, weil die Daten einer Zone nicht gleichnamig sind; ein Theil desselben bezieht sich auf Besiedelung, der andere auf Durchzug. Während man für die Besiedelungsdaten wahrscheinlich eine stufenweise Verspätung nach Norden nachweisen könnte, würde man für die Durchzugsdaten kaum eine solche Gesetzmässigkeit nachweisen können. Vermischt man nun diese beiden Datenarten — weil man bei vielen Daten nicht entscheiden kann, ob sich dieselben auf Besiedelung oder Durchzug beziehen — dann erscheint eine solche unregelmässige Reihe, welche zu Schlussfolgerungen ungeeignet ist.

Die Gruppierung nach Zonen hat ja auch ansonsten nicht den Zweck, Mittel zu ergeben, sondern hauptsächlich den Einfluss der geographischen Breite zu eliminieren. Stationen, welche nahezu unter dem gleichen Breitengrade gelegen sind, können keine stark differirenden Ankunftsdaten ergeben, falls die Höhenunterschiede nicht bedeutend sind, oder keine anderen störenden Einflüsse mitwirken. Die Daten einer Zone können daher nicht bedeutend differieren, so lange die Zone einheitliches Gebiet schneidet; d. i. so lange die Zone in der Tiefebene fortschreitet, sind die Daten einheitlich, so lange dieselbe das Gebirge durchläuft, zeigen die Daten wieder nur eine kleine Schwankung, sind also wieder einheitlich. Grössere Schwankungen kommen nur an der Grenze beider Gebiete vor. Wenn nun aber die Daten nicht einheitlich sind, so ist das ein Zeichen, dass hier ein fremder Einfluss mitwirkt, der aufgesucht werden muss. Diesem Zwecke dient die Eintheilung in Zonen. Betrachten wir daher die Daten der Zonen als Zahlreihen, welche auf ihre Eigenschaften hin untersucht werden müssen, so ergibt sich folgende Charakteristik derselben:

XLIV^a. Der westliche Theil — das Karstgebiet — ausserordentlich spät. Tiefebene einheitlich; die östliche Erhebung schon nicht. Der 3. März und 4. April fallen schon zu weit von einander weg; der 31. März, 4. und 8. April gehören schon zur zweiten Migra-

a fönt említett idegen hatást, a mely az adatok egyöntetűségét megzavarja.

XLV. A Karsztvidék késő, a horvát dombvidék vegyes, részben átvonulási, részben pedig megtelepedési adatok. Az alföld egyöntetű, kivéve *Nagybeeskerek* adatát, a mely már évek sora óta ilyen indokolatlanul késő, valószínűleg lokális hatások következtében.

XLV α . A Karsztvidék ismét feltűnő késő, a horvát dombvidék vegyes. Az alföld egyöntetű, leginkább kiválik még *Temesrékás*, a mely magasságánál fogva ugyan még az alföldhöz tartozik, helyzeténél fogva azonban inkább a keleti hegyvidékhez volna sorolható. A keleti hegyvidék egyöntetű területén nagyon különböző jellegű szakaszok váltakoznak: nyugati része vegyes, közepe egyöntetűen korai; a keleti rész nyugati fele vegyes, vége pedig egyöntetű, nagyon korai és többnyire tömeges átvonulást jelző.

Világos dolog, hogy ezen az egyöntetű területen nem lehetnének akkora különbségek, ha a gólya itt mindenütt fészkelő madár volna, vagyis, ha csak a hypszometrikus hatás határozná meg az érkezés idejét. A nagy különbségek tehát csakis átvonulási jelenségekből következnek, a melyek függetlenek a hypszometrikus befolyástól.

XLVI. A dunántúl és alföld egyöntetű, csak a hypszometrikus hatás következtében későbbi a dunántúlnak ez a része, a hol fészkel még a gólya. A keleti hegyvidékeken ugyan olyan elosztás, mint a XLV α zónában.

XLVI α . Kevés adat. A dunántúlnak az a része hol a gólya nem fészkel, már a maga jellemző nagyon késő átvonulási adataival szerepel. A dunántúl tehát már nem egyöntetű, mert az adatok nem egyneműek. Az alföld egyöntetű, a keleti hegyvidék vegyes

XLVII. Olyan mint XLVI α csak a keleti hegyvidék keleti része kezd megkésni.

XLVII α . Olyan mint XLVII.

Aquila XII.

tionswelle, welche den oben erwähnten fremden Einfluss bildet, welcher die Einheitlichkeit der Daten stört.

XLV. Das Karstgebiet spät; das croatische Hügelland bunt, z. T. Durchzugs-, z. T. Besiedelungs-Daten. Die Tiefebene ist einheitlich, mit Ausnahme von *Nagybeeskerek*, welche Station schon seit Jahren immer so unbegründet späte Daten ergibt, wahrscheinlich infolge lokaler Verhältnisse.

XLV α . Das Karstgebiet wieder auffallend spät; das croatische Hügelland bunt. Die Tiefebene ist einheitlich; am meisten differirt *Temesrékás*, welche Station infolge der Höhenlage zwar nach der Tiefebene zugezählt werden muss, ihrer geographischen Lage nach aber mehr der östlichen Erhebung zugezählt werden könnte. In dem einheitlichen Gebiete der östlichen Erhebung folgen einander sehr verschiedene Abschnitte: der westliche Theil ist bunt, die Mitte einheitlich früh; die westliche Hälfte des östlichen Theiles ist wieder bunt, während die östliche Hälfte einheitlich sehr früh ist und meistens Massenzüge aufweist.

Es ist klar, dass ein solch einheitliches Gebiet kaum so grosse Differenzen aufweisen könnte, wenn der Storch hier überall brüten würde, d. h. wenn die Ankunftszeit durch den hypsometrischen Einfluss bestimmt würde. Die grossen Zeitunterschiede müssen daher Folgen des Durchzuges sein, welcher von den hypsometrischen Verhältnissen unabhängig ist.

XLVI. Das Hügelland j. d. D. und die Tiefebene sind einheitlich, nur ist dieser Theil des Hügellandes, wo der Storch noch brütet, infolge des hypsometrischen Einflusses etwas später. Die östliche Erhebung verhält sich wie in der XLV α Zone.

XLVI α . Wenig Daten. Derjenige Theil des Hügellandes j. d. D., in welchem der Storch nicht brütet, erscheint schon mit seinen charakteristischen späten Durchzugsdaten. Das Hügelland j. d. D. ist daher nicht mehr einheitlich, weil die Daten nicht mehr gleichnamig sind. Tiefebene einheitlich, östliche Erhebung bunt.

XLVII. Wie XLVI α , nur beginnt die Verspätung im östlichen Theile der östlichen Erhebung.

XLVII α . Wie XLVII.

XLVIII. Az északi hegyvidék egyöntetű területén igen különböző adatok, szintén azért, mert a gólya itt nem fészkel, tehát átvonulási jelenségekkel van dolgunk.

XLVIII α . Olyan mint XLVIII. csak feltűnő a keleti rész nagy késése.

XLIX. Olyan mint XLVIII α .

Ez az elosztás évről-évre bámulatos pontossággal ismétlődik, a mi egyrészt igen kedvező fényt vet a megfigyelések megbízhatóságára, másrészt azt bizonyítja, hogy a vonulás határozott törvények szerint folyik le, a melyeket az érkezési adatokkal jellemezni lehet.

A régiók adatai is igen jellemzők és bebiztosítanak, s teljesen megerősítik a zónák eredményét.

A *Karsztvidék* az ország legkésőbbi vidéke, rendszeresen a májusi átvonulási adatok jellemzik.

A *horvát dombvidék* jellege teljesen azonos a dunántúli dombvidékkel.

A *dunántúli dombvidék* vegyes adatokat szolgáltat. Egyöntetű korai adatainak javarésze megtelepedésre vonatkozik, a többi pedig feltűnő késő átvonulási adat. Ez a nagy késés, mely a horvát dombvidéket és az adriai tengerpartot is jellemzi oly problémát ad föl, a melyet ebben a keretben megoldani nem tudunk. Egész izoláltan áll ez a csoport. Utalhatnánk ugyan arra, hogy a terület nyugati része már az elterjedés határát képezi az Alpeseiken innen s hogy a tőle délre fekvő vízszegény Karszthegység nem valami csábító átvonulási terület a gólya számára, de az érkezési adatok biztos alapját nélkülözvén, ebben az irányban se kutathatunk tovább megszabott keretünkben.

A *kis alföld* kevés adatai egyöntetűen koraiak.

A *nagy alföld* egész kiterjedésében egyöntetűen korai; az adatok 80 százaléka 15 napi, Mart. 17-től Mart. 31-ig terjedő ingadozáson belül fekszik. Átvonulási jelenségeket itt is jegyeznek föl a megfigyelők, de mivel az első átvonulás és a fészkekhez való érkezés ideje többnyire egybeesik, azért nem idézhetik

XLVIII. In dem einheitlichen Gebiete der nördlichen Erhebung differieren die Ankunftsdaten sehr stark, auch nur darum, weil der Storch hier nicht mehr brütet, und man es daher mit Durchzugserscheinungen zu thun hat.

XLVIII α . Wie XLVIII, nur ist der östliche Theil auffallend spät.

XLIX. Wie XLVIII α .

Diese Vertheilung der Daten wiederholt sich von Jahr zu Jahr mit erstaunlicher Genauigkeit, was einerseits ein sehr günstiges Licht auf die Verlässlichkeit der Beobachtungen wirft, andererseits aber beweist, dass der Zug nach bestimmten Gesetzen vor sich geht, welche durch die Ankunftsdaten charakterisirt werden können.

Sehr charakteristisch und sprechend sind auch die Daten der Regionen, welche die Ergebnisse der Zonen vollkommen bekräftigen.

Das Karstgebiet ist das späteste des Landes und wird gewöhnlich durch Durchzugsdaten aus dem Mai charakterisirt.

Der Charakter des *croatischen Hügellandes* ist identisch mit dem des Hügellandes jenseits der Donau.

Das *Hügelland jenseits der Donau* ergibt bunte Daten. Die einheitlichen frühen Daten beziehen sich zum grössten Theile auf Besiedlung, die anderen sind auffallend späte Durchzugsdaten. Diese grosse Verspätung, welche auch die adriatische Küste und das croatische Hügelland charakterisirt, stellt ein Problem auf, welches wir in diesen Rahmen nicht zu lösen vermögen. Diese Gruppe steht ganz isolirt da. Man könnte wohl daran erinnern, dass der westliche Theil des Gebietes die Verbreitungsgrenze diessseits der Alpen bildet, und dass im Süden das wasserarme Karstgebiet kein verlockendes Durchzugsgebiet für den Storch ist, doch kommen wir ohne die positive Grundlage der Ankunftsdaten auch damit nicht weiter.

Die wenigen Daten der *kleinen Tiefebene* sind einheitlich früh.

Die *grosse Tiefebene* ist in ihrer ganzen Ausdehnung einheitlich früh; 80% der Daten fällt in den 15 Tage betragenden Zeitraum vom 17. bis 31. März. Die Beobachter berichten zwar auch hier von Durchzugserscheinungen, weil jedoch die ersten Durchzüge und die Rückkehr zum Neste gewöhnlich zu-

elő azt a tarka képet, a mit a majdnem kizárólag átvonulási területeken lehet észlelni.

A keleti hegyvidéket igen korai átvonulási adatok jellemzik. Minthogy ez az átvonulás huzamosabb ideig tart, — a mi az egyes állomások feljegyzései alapján igen élesen kiválik — és az átvonulók nem frequentálnak minden területet egyformán, azért egyes állomásokon csak a későbbi átvonulók jelennek meg, a miért is meglehetősen tarka a sorozat — korai márcziusi és késői áprilisi adatok vegyesen, sokszor egymás mellett —. Állandóan föltűnő korai a legkeletibb rész — Brassó, Háromszék és Csik — a hol tömeges is az átvonulás.

Az északi hegyvidéket igen korai és igen késői átvonulási adatok jellemzik. Igen erős a késés az északnyugati részen, Trencsén, Árva és Liptó megyékben, míg a keleti részek a keleti hegyvidékhez sorakoznak. Állandóan és föltűnő korai a Szepesség. E sajátosságos elosztás okait szintén az átvonulási jelenségekben kell keresnünk. Positív dolgot természetesen csak akkor mondhatunk, ha az egész elterjedési közre terjesztjük ki a földolgozást: az átvonulási jelenségeknek csak egy szakasza folyik le Magyarországon, se elejük se végük nincs itt.

A régióknak itt adott jellege évről-évre ismétlődik a csillagászati jelenségek pontosságával; a mi ismét szigorú törvényszerűség mellett szól; implicite azt mondja ki, hogy az átvonuló gólyák bizonyos vonulási utakat tartanak be, a melyeket évről-évre frequentálnak közel ugyanabban az időben — már t. i. aszerint a mint tavaszodik. Mert tiszta dolog, hogy azok a gólyák, a melyek Brassó, Csik, Háromszék megyékben már márczius közepén tömegesen vonulnak, más területeket népesítenek be, mint azok, a melyek Apr. végén vonulnak Trencsénben vagy Árvában, vagy éppen a dunántúlban. A korán vagy későn érkezők pedig mindig egy vidékhez tartják magukat, Trencsén mindig késik, ellenben Háromszék mindig korai. Nehéz elképzelni valamely gólyatársaságról, a mely az idén

sammenfallen, können dieselben nicht jene Unterschiede ergeben, welche man in beinahe ausschliesslichen Durchzugsgebieten wahrnehmen kann.

Die östliche Erhebung wird durch sehr frühe Durchzugsdaten charakterisirt. Indem nun dieser Durchzug längere Zeit andauert — was auch aus den Beobachtungen der einzelnen Stationen sehr scharf hervortritt — und die Durchzügler nicht jedes Gebiet gleich frequentiren, erscheinen an einigen Stationen nur die späteren Durchzügler, weshalb die Datenreihe ziemlich bunt wird — frühe März- und späte Aprildaten durcheinander, oft neben einander —. Ständig und auffallend früh ist der östlichste Theil, — die Comitate Brassó, Háromszék und Csik — wo der Durchzug auch massenhaft vor sich geht.

Die nördliche Erhebung wird durch sehr frühe und sehr späte Durchzugsdaten charakterisirt. Sehr stark ist die Verspätung im nordwestlichen Theile in den Comitaten Trencsén, Árva und Liptó, während die östlichen Theile mehr der östlichen Erhebung folgen. Ständig und auffallend früh ist das Comitatus Szepes. Die Ursache dieser eigenartigen Vertheilung muss auch in den Durchzugserscheinungen gesucht werden. Positives kann natürlich nur dann erzielt werden, wenn man den ganzen Verbreitungskreis in die Bearbeitung einbezieht, die Durchzugserscheinungen fallen weder mit ihrem Ende, noch mit ihrem Anfange in das Gebiet Ungarns, hier vollzieht sich nur ein Abschnitt derselben.

Die hier gegebene Charakteristik der Regionen wiederholt sich von Jahr zu Jahr mit der Genauigkeit astronomischer Erscheinungen, was wieder für eine strenge Gesetzmässigkeit der Erscheinung spricht; implicite ergibt sich daraus, dass die durchziehenden Störche gewisse Zugstrassen einhalten, welche sie jährlich in nahezu gleicher Zeit — nämlich je nachdem der Frühling kommt — frequentiren. Denn es ist klar, dass diejenigen Störche, welche in den Comitaten Csik, Háromszék und Brassó schon Mitte März massenhaft ziehen, andere Gebiete besiedeln als jene, welche Ende April in den Comitaten Trencsén oder Árva, oder auch das Hügelland jenseits der Donau passiren. Die früh und spät erscheinenden halten sich immer an dasselbe Durchzugsgebiet, Trencsén ist immer spät, Három-

márczius közepén vonul, hogy ez a jövő esztendőben április végén induljon. Evvel azonban ismét oly kérdések merülnek föl, a melyek túlmennek azon a kereten, a melyben mozoghatunk.

A régiók középszámait az idő sorrendjében így következnek:

- Mart. 26. Nagy alföld.
 „ 26. Kis alföld.
 „ 29. Keleti hegyvidék.
 Apr. 2. Horvát dombvidék.
 „ 5. Északi hegyvidék.
 „ 11. Dunántúli dombvidék.

A keleti hegyvidék aránytalanul korai, a Karsztvidék, a dunántúl s a horvát dombvidék pedig aránytalanul késői, vagyis a fokozatos késés nemcsak délszaki irányban és mély fekvésű területekről magasak felé halad, hanem egyszersmind keletről nyugat felé is. Még jobban szembeötlik ez a viszony, ha Magyarország területét három hosszúsági zónára bontjuk, s ezek középszámait számítjuk ki. Az eredmény a következő:

32—36 fok között	Apr.	7.	a középszám,
36—40	„	2.	„
40—44	„	Mart. 30.	„

Világosan látható, hogy a fölvonulásnak ez a módja merőben különbözik a füstifecskeétől, s minthogy évek óta állandónak bizonyult s több más faj fölvonulása is közel ugyanezeket a sajátosságokat mutatja, azért a fölvonulásnak ezt a módját névvel fogjuk ellátni; elnevezzük *Ciconia typus*-nak. Ez a typus független az időjárástól a mennyiben korai vagy késői tavasz csak a középszámok értékét változtatja meg, kölcsönös viszonyukat azonban nem.

szék immer früh. Es ist schwierig, sich vorzustellen, dass eine Storchgesellschaft, welche heuer schon Mitte März zieht, sich im folgenden Jahre erst Ende April auf den Weg mache. Damit ergeben sich aber wiederum solche Fragen, welche den Rahmen, an welchen mir gebunden sind, überschreiten.

Die Mittel der Regionen folgen einander in der Reihenfolge der Zeit folgendermassen:

- März 26. Grosse Tiefebene.
 „ 26. Kleine Tiefebene.
 „ 29. Östliche Erhebung.
 Apr. 2. Croatisches Hügelland.
 „ 5. Nördliche Erhebung.
 „ 11. Hügelland jenseits der Donau.

Die östliche Erhebung ist unverhältnissmässig frühe, das Karstgebiet, das Hügelland jenseits der Donau und das croatische Hügelland ist im Verhältnisse zu spät, d. i. die stufenweise Verspätung schreitet nicht nur von Süden gegen Norden fort und von tief liegenden zu höheren Gebieten, sondern auch zugleich von Osten nach Westen. Dieses Verhältniss zeigt sich noch klarer, wenn man Ungarns Territorium in drei Längenzonen theilt und deren Mittel berechnet. Das Resultat ist folgendes:

Zwischen 32—36 Grad	ist Mittel der 7. Apr.
„ 36—40	„ „ „ „ 2. „
„ 40—44	„ „ „ „ 30. März

Es ist klar zu ersehen, dass diese Zugweise von dem Zuge der Rauchschnalbe grundverschieden ist; indem sich dieselbe schon seit Jahren als constant erwies, und sich der Zug mehrerer anderer Arten nahezu auch auf diese Weise gestaltet, so werden wir diese Zugweise mit einem besonderen Namen belegen und dieselbe als *Ciconiatypus* bezeichnen. Dieser Typus ist unabhängig von der jeweiligen Witterung, indem ein früher oder später Frühling nur den Zahlenwerth der Regionenmittel verschiebt, deren gegenseitige Stellung aber nicht beeinträchtigt.

37. ↔ *Ciconia nigra*, (L.).

XLIV α . — Mart. 16. — Vrbanja.
 XLV. — „ 19. — Plávna.
 XLV α . — „ 31. — Draganec.
 „ — Apr. 24. — Miklous.
 XLVI. — „ 15. — Segesvár.

XLVIII α . — Mart. 4. — Zólyomlipcse.
 „ — Apr. 2. — Kisberezna.
 „ — „ 20. — Dubrinics.
 „ — „ 4. — Sztavna.
 XLIX. — „ 4. — Nagybittse.

L. (F.) — Mart. 4. — Zólyomlipcse.
 (XLVIII α)
 Lk. (Sp.) — Apr. 24. — Miklous. (XLV α .)

J. (Sch.) — 51 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 1.

38. ↔ *Circus aeruginosus*, (L.).

XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.

39. ↔ *Circus cyaneus*, (L.).

XLVI. — Febr. 18. — Királypatak.
 XLVII α . — „ 28. — Nádasd.

XLVIII. — Mart. 3. — Sajókaza.
 XLVIII α . — Febr. 4. — Tavarina.

L. (F.) — Febr. 4. — Tavarina. (XLVIII α .)
 Lk. (Sp.) — Mart. 3. — Sajókaza. (XLVIII.)

J. (Sch.) — 28 nap (Tage.)
K. (M.) — Febr. 20.

40. ↔ *Circus pygargus*, (L.).

XLVIII. — Apr. 29. — Cs.-Somorja.

41. ↔ *Clivicola riparia*, (L.).

XLIV α . — Apr. 23. — Temeskubin.
 XLVII. — „ 21. — Molnaszeesöd.
 „ — „ 22. — Székesfehérvár.
 XLVIII. — „ 20. — Cs.-Somorja

XLVIII. — Mai 12. — Sajókaza.
 XLVIII α . — Apr. 14. — Nagyberezna.
 „ — Mart. 15. — Dubrinics.

L. (F.) — Mart. 15. — Dubrinics
 (XLVIII α .)
 Lk. (Sp.) — Mai 12. — Sajókaza. (XLVIII.)

J. (Sch.) — 59 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 18.

42. ↔ *Columba oenas*, L.

XLIV α . — Febr. 17. — Temeskubin.
 XLV. — Mart. 31. — Mrzlavodica.
 „ — „ 21. — Lič.
 „ — Febr. 19. — Vrata.
 „ — „ 20. — Novi.
 „ — Mart. 26. — Mrkopalj.
 „ — Mai 19. — Vojnič.
 „ — Apr. 4. — Hajtič.
 „ — Mart. 2. — Čavlovica.
 „ — „ 2. — Klasnič.

XLV. — Apr. 6. — Maligradac.
 „ — „ 17. — Lipovljani.
 „ — Febr. 21. — Nemci.
 XLV α . — Apr. 11. — Suhaja.
 „ — Mart. 14. — Grabovnica.
 „ — „ 1. — Bedenička.
 „ — Febr. 20. — Brzaja.
 „ — „ 27. — Kövesd.
 „ — „ 15. — Dubest.
 „ — „ 13. — Valyemare.

- XLV α . — Febr. 16. — Gross.
 " — " 12. — Balsa.
 " — *Mart. 24.* — *Alsóvárosvíz.*
 " — " 29. — *Szászváros.*
 " — " 2. — Ósebeshely.
 " — Febr. 25. — Sztrugár.
 " — *Mart. 2.* — Szerdahely.
 " — " 3. — Szelistye.
 " — " 5. — Nagydísznód.
 " — Febr. 23. — Ujgyház.
 " — " 24. — Mártonhegy.
 " — " 24. — Brulya.
 " — *Mart. 8.* — Morgonda.
 " — Febr. 22. — Nagysink.
 " — " 10. — Kissink.
 " — *Mart. 12.* — Boldogváros.
 " — " 10. — Nádpaták.
 " — " 1. — Felmér.
 " — " 17. — Páró.
 " — Febr. 25. — Alsóvenicze.
 " — *Mart. 16.* — Ujsinka.
 " — Febr. 27. — Felsőkomána.
 " — *Mart. 3.* — Keresztényfalva.
 XLVI. — Febr. 25. — Ibafa.
 " — " 26. — Pécs.
 " — *Mart. 3.* — Solymos.
 " — Febr. 26. — Sistarovecz.
 " — *Mart. 25.* — *Zalatna.*
 " — " 2. — Remete.
 " — " 5. — Nagyenyed.
 " — Febr. 28. — Almakerék.
 " — " 22. — Segesvár.
 " — " 19. — Százhalom.
 " — " 25. — Apold.
 " — " 27. — Fehéregyháza.
 " — " 12. — Réten.
 " — " 20. — Báránykút.
 " — " 28. — Szászdálya.
 " — " 24. — Czelina.
 " — *Mart. 2.* — Szászkézd.
 " — " 6. — Szászkeresztúr.
 XLVI α . — " 3. — Lippa.
 " — " 1. — Kisharta.
 " — Febr. 27. — Belényes.
 " — *Mart. 13.* — Vizakna.
 " — Febr. 11. — Görgényszentimre.
 XLVII. — " 27. — Felsőeőr.
 " — " 27. — Borostyánkő.
 " — Jan. 28. — Inczéd.
 " — Febr. 25. — Rohoncz.
 " — " 23. — Kőszeg.
 " — " 20. — Doroszló.
 XLVII. — Jan. 31. — Sorok.
 " — Febr. 6. — Káld.
 " — " 8. — Molnaszecsőd.
 " — " 20. — Jánosháza.
 " — *Apr. 3.* — *Bokod.*
 " — *Mart. 7.* — Kecséd.
 " — Febr. 27. — Dés.
 XLVII α . — *Mart. 20.* — *Nádasd.*
 " — Febr. 8. — Guta.
 " — *Mart. 30.* — *Császárs.*
 " — *Apr. 26.* — *Környe.*
 " — " 10. — *Szomód.*
 " — Febr. 14. — Madar.
 " — " 18. — Neszmély.
 " — *Mart. 10.* — *Tarján.*
 " — Febr. 24. — Héregh.
 " — " 22. — Szokolyahutta.
 " — " 10. — Valkó.
 " — " 20. — Terpes.
 " — *Mart. 1.* — Ófehértó.
 " — " 16. — Mármarossziget.
 XLVIII. — Febr. 7. — Ghymes.
 " — *Mart. 13.* — Felsőhámor.
 " — Febr. 9. — Garamrév.
 " — " 25. — Gyekés.
 " — " 28. — Bacsófalva.
 " — " 28. — Selmezbánya.
 " — " 23. — Sekély.
 " — *Mart. 3.* — Sajókaza.
 " — Febr. 17. — Komlóska.
 " — *Mart. 2.* — Leányvár.
 XLVIII α . — " 13. — Élesmart.
 " — " 28. — *Kelő.*
 " — " 10. — Bükköskút.
 " — " 18. — Felsőzsadány.
 " — Febr. 24. — Geletnek.
 " — *Mart. 22.* — Turócszklenó.
 " — " 19. — Repistye.
 " — " 17. — Barszklenó.
 " — " 19. — Felsőtóti.
 " — Febr. 27. — Lenge.
 " — *Apr. 9.* — *Alsóturcesek.*
 " — *Mart. 2.* — Mocsár.
 " — *Apr. 15.* — *Jallna.*
 " — *Mart. 2.* — Kecskés.
 " — " 18. — Ternye.
 " — Febr. 21. — Dobó.
 " — *Mart. 20.* — Bucs.
 " — " 22. — Kovácsfalva.
 " — " 14. — Badin.
 " — Febr. 23. — Zólyom.
 " — *Mart. 9.* — Oszada.

XLVIII α . — Febr. 28. — Libetbánya.
 „ — *Mart.* 27. — *Kisgaram.*
 „ — *Apr.* 19. — *Brezsnóbánya.*
 „ — *Mart.* 29. — *Szikla.*
 „ — „ 20. — Mihálytelek.
 „ — „ 19. — Liptóteplicska.
 „ — „ 10. — Rozsnyó.
 „ — „ 17. — Dénes.
 „ — *Apr.* 29. — *Szomolnok.*
 „ — *Mart.* 4. — Stoósz.
 „ — „ 20. — Szepesremete.
 „ — „ 3. — Jászóujfalu.
 „ — „ 3. — Sacza.
 „ — „ 2. — Kakasfalu.
 „ — Febr. 26. — Bologd.
 „ — „ 25. — Keczerpeklén.
 „ — „ 23. — Keczerlipócz.
 „ — *Mart.* 12. — Vörösvágás.

XLVIII α . — *Mart.* 16. — Rankfüred.
 „ — Febr. 21. — Tavarna.
 „ — „ 22. — Ungvár.
 „ — „ 23. — Radváncz.
 „ — „ 25. — Kisberezna.
 „ — „ 17. — Nagyberezna.
 „ — „ 20. — Dubrinics.
 „ — *Mart.* 12. — Kispásztély.
 „ — „ 6. — Ujszemere.
 „ — „ 15. — Turjaremete.
 „ — „ 30. — *Sztarna.*
 „ — *Apr.* 20. — *Ticha.*
 XLIX. — *Mart.* 20. — Rózsahegy.
 „ — „ 21. — Csorbai tó.
 „ — „ 18. — Tátralomnicz.
 „ — Febr. 26. — Nagyszalók.
 „ — *Mart.* 19. — Szepesófalu.
 „ — Febr. 24. — Lipnikpuszta.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Jan. 28. — Inczéd. (XLVII.)
 Lk. (Sp.) — *Mart.* 31. — Mrzlavodica. (XLV.)

J. (Sch.) — 63 nap (Tage).
 K. (M.) — **Mart. 1.**

Területek közepei: — Regionenmittel:

Karsztvidék. — Karstgebiet.

(5 adat.) — (5 Daten)

L. (F.) — Febr. 19. — Vrata.
 Lk. (Sp.) — *Mart.* 31. — Mrzlavodica.

J. (Sch.) — 41 nap (Tage).
 K. (M.) — *Mart.* 12.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(5 adat.) — (5 Daten.)

L. (F.) — Febr. 20. — Brzaja.
 Lk. (Sp.) — *Mart.* 14. — Grabovnicza.

J. (Sch.) — 24 nap (Tage).
 K. (M.) — *Mart.* 2.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

(14 adat.) — (14 Daten.)

L. (F.) — Jan. 28. — Inczéd.
 Lk. (Sp.) — *Mart.* 3. — Lippa.

J. (Sch.) — 35 nap (Tage).
 K. (M.) — *Febr.* 19.

Nagy alföld. — Grosse Tiefebene.

(10 adat.) — (10 Daten.)

L. (F.) — Febr. 8. — Guta.
 Lk. (Sp.) — *Mart.* 2. — Leányvár.

J. (Sch.) — 23 nap (Tage).
 K. (M.) — *Febr.* 21.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(44 adat.) — (44 Daten.)

L. (F.) — Febr. 10. — Kissink.	J. (Sch.) — 35 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 16. — Ujsinka, Mármaros-sziget.	K. (M.) — Febr. 27.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(58 adat.) — 58 Daten.)

L. (F.) — Febr. 7. — Ghymes.	J. (Sch.) — 44 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 22. — Turócszsklenó, Kovácsfalva.	K. (M.) — Mart. 3.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

I.	II.					III.			
26—30	31—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—1	2—6	7—11	12—16
1.	1.	3.	6.	9.	27.	30.	22.	6.	12.
				17—21	22—26	27—31			
				15.	3.	1.			

A régiók középszámainak az elhelyeződése évről-évre változik, és pedig igen jelentékenyen, oly annyira, hogy a typust még csak megközelítőleg se tudjuk megállapítani, ha csak új typusnak nem vesszük föl. Erre feljogosít a kék galamb speciális életmódja is, a mely tán elsősorban oka ennek a folytonos változásnak. Ismeretes dolog, hogy csapatosan szoktak megérkezni, és hogy a költés megkezdéséig még nagyrészt együtt maradnak és kóborolnak. Már most az az állomás, hova ilyen csapat először érkezik, korai jelentést fog mutatni, azok a helyek, a hová kóborlása közben vetődik, későbbiek lesznek, a legkésőbbiek végül tán azok, a hová költés megkezdése végett kerül. Mint-hogy igen korán érkező faj, azért néha sokáig tart, míg a csapat feloszlik, és innen van azután, hogy közvetlenül egymás mellett levő állomások is egy hónapi különbséget mutatnak föl az érkezésben. Az adatok egyöntetűségét megzavaró hatás itt a kék galamb sajátos biológiája. Természetes dolog, hogy sokkal egyöntetűbb sorozatot nyernénk akkor, ha csak letelepedési adataink volnának, vagy ha magára a költés megkezdésére vonatkoznának azok, csak hogy ez elérhetetlen, s így rá vagyunk szorítva az első érkezési adatokra.

Die gegenseitige Stellung der Regionenmittel ändert sich von Jahr zu Jahr und zwar bedeutend, so dass der Zugstypus nicht einmal annähernd bestimmt werden kann, falls wir denselben nicht als neuen betrachten wollen. Die specielle Lebensweise der Hohltaube könnte dazu auch einen Anhaltspunkt geben, indem diese in erster Linie diese fortwährende Veränderung verursacht. Es ist bekannt, dass die Hohltauben in Flügen ankommen und dass diese Flüge bis zum Beginne der Brutzeit noch zum grössten Theile beisammen bleiben und herumstreichen. Nun wird eine Station, welche einen ersten Flug erhält, ein frühes Datum aufweisen, diejenigen, wohin sie während des Streichens kommen, werden später sein, während die spätesten Stationen diejenigen sein werden, wo sie zum Zwecke des Beginnens des Brütens ankommen. Indem es eine sehr früh ankommende Art ist, dauert es manchmal lange, bis sich der Flug auflöst, und so kommt es dann, dass oft unmittelbar nebeneinander liegende Stationen einen Monat Unterschied in der Ankunft aufweisen. Die Einheitlichkeit der Daten wird hier durch die specielle Biologie der Hohltaube gestört. Die Reihe wäre natürlich viel einheitlicher, wenn wir Besiedelungsdaten

Ezáltal a vonulás amúgy is bonyolult tüneménye még bonyolultabbá lesz s bár igen tanulságos, de fölötte nehéz a kék galamb föl-vonulásának törvényszerűségét fölkeresni. A több éves anyag alapján megejtett vizsgálatán több fölvilágosítást fog erre vonatkozólag adni.

hätten, oder wenn sich dieselben auf den Beginn des Brütens beziehen würden, doch ist dies unerreichbar, und sind wir so auf die Daten der ersten Ankunft angewiesen. Dadurch wird die an und für sich schon sehr verwickelte Zugserscheinung noch verwickelter, und ist die Aufsuchung der Gesetzmässigkeit des Hohltaubenzuges zwar eine lehrreiche, aber auch eine sehr schwere Sache. Eine, auf Grund eines mehrjährigen Materiales durchgeführte Untersuchung wird vielleicht mehr Aufklärung bieten.

43. ↔ *Columba palumbus*, L.

XLIV α . — Febr. 20. — Svetimihovil.
 XLV. — Mart. 14. — Plavna.
 XLV α . — Febr. 10. — Obreska.
 „ — „ 14. — Draganec.
 „ — „ 16. — Siščani.
 „ — „ 19. — Miklous.
 „ — „ 14. — Štefanje.
 „ — „ 28. — Podgarič.
 „ — „ 22. — Gornjegaresnica.
 „ — „ 22. — Bršljanica.
 „ — Mart. 11. — Kostajnovac.
 „ — Febr. 11. — Bélye.
 XLVI. — Mart. 4. — Gyűrűfü.
 „ — Febr. 27. — Pécs.
 XLVI α . — Mart. 17. — Kisharta.
 XLVII. — Febr. 12. — Felsőlövő.
 „ — „ 19. — Rohonc.
 „ — „ 7. — Szentpéterfa.
 „ — Mart. 7. — Kőszeg.
 „ — Febr. 25. — Doroszló.
 „ — „ 9. — Szombathely.

XLVII. — Febr. 2. — Molnaszecsöd.
 „ — „ 1. — Jánosháza.
 XLVII α . — „ 28. — Nádas.
 „ — Mart. 14. — Ófehértó.
 XLVIII. — „ 7. — Cs.-Somorja.
 „ — Febr. 11. — Ghymes.
 „ — Mart. 14. — Selmezbánya.
 „ — Febr. 26. — Alsóhámor.
 „ — Mart. 19. — Diósgyőr.
 „ — „ 17. — Leányvár.
 XLVIII α . — „ 19. — Gáspárd.
 „ — „ 21. — Havasalja.
 „ — „ 18. — Benesháza.
 „ — „ 23. — Dikula.
 „ — „ 25. — Óviz.
 „ — *Mai* 6. — *Rásztoki*.
 XLIX. — Mart. 14. — Nagybittse.
 „ — „ 7. — Zuberecz.
 „ — Mart. 12. — Liptóujvár.
 „ — „ 15. — Feketevág.
 „ — „ 21. — Szepesbela.

L. (F.) — Febr. 1. — Jánosháza. (XLVII.)
 Lk. (Sp.) — Apr. 7. — Zuberecz. (XLIX.)

J. (Sch.) — 66 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 2.

44. ↔ *Colymbus cristatus*, L.

XLV α . — Mart. 16. — Plávna.

XLVIII. — Mart. 23. Cs.-Somorja.

45. ↔ *Colymbus fluviatilis*, Tunst.

XLV α . — Mart. 16. — Plávna.

XLVIII. — Apr. 25. — Cs.-Somorja.

46. ↔ *Colymbus griseigena*, (Bodd.)

XLIV α . — Mart. 22. — Temeskubin.

47. ↔ *Coracias garrula*, L.

XLIV α .	— Apr.	30.	— Temeskubin.	XLVII.	— Apr.	24.	— Szombathely.
XLV.	— "	26.	— Palánka.	"	— "	25.	— Molnaszecsöd.
XLV α .	— "	27.	— Blatnica.	"	— Mai	1.	— Székesfehérvár.
"	— "	5.	— Gudovac.	"	— Apr.	29.	— Isaszegh.
XLV α .	— "	19.	— Bélye.	"	— "	22.	— Valkó.
XLVI.	— "	28.	— Pécs.	"	— Mai	1.	— Debreczen.
"	— "	28.	— Királyhalom.	"	— Apr.	24.	— Ófehértó.
"	— Mai	5.	— Magyarbükös.	XLVIII.	— "	20.	— Cs.-Somorja.
XLVI α .	— "	3.	— Kisharta.	"	— "	29.	— Leányvár.
XLVII.	— Apr.	26.	— Sorok.	XLVIII α .	— Mai	4.	— Tavarna.
L. (F.)	— Apr.	5.	— Gudovac. (XLV α .)	J. (Sch.)	— 31 nap	(Tage).	
Lk. (Sp.)	— Mai	5.	— Magyarbükös. (XLVI.)	K. (M.)	— Apr. 26.		

48. ↔ *Coturnix coturnix*, L.

XLIV α .	— Mai	27.	— Zengg.	XLVII.	— Mai	2.	— Doroszló.
"	— Apr.	19.	— Temeskubin.	"	— "	1.	— Sorok.
XLV α .	— "	13.	— Fuka.	"	— "	4.	— Szombathely.
"	— "	14.	— Bélye.	"	— "	1.	— Molnaszecsöd.
"	— Mai	1.	— Kövesd.	XLVII α .	— "	9.	— Nádasd.
"	— "	2.	— Labasincz.	"	— "	1.	— Isaszegh.
XLVI.	— Apr.	29.	— Bükösd.	"	— Apr.	26.	— Ófehértó.
"	— "	26.	— Pécs.	XLVIII.	— Mai	3.	— Cs.-Somorja.
"	— "	29.	— Királyhalom.	"	— Apr.	27.	— Ghymes.
"	— Mai	2.	— Nagyenyed.	"	— Jun.	7.	— <i>Selmeczbánya</i> .
XLVI α .	— "	6.	— Boglár.	"	— Apr.	30.	— Sajó-Kaza.
"	— Apr.	22.	— Kisharta.	"	— Mai	2.	— Leányvár.
"	— "	26.	— Izsák.	XLVIII α .	— "	4.	— Hidasnémeti.
"	— Mai	4.	— Magyarország.	"	— "	7.	— Kakasfalu.
XLVII.	— "	9.	— Csém.	"	— "	4.	— Tavarna.
"	— "	10.	— Kőszeg.	"	— Apr.	15.	— Ungvár.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Apr.	14.	— Bélye. (XLV α .)	J. (Sch.)	— 27 nap	(Tage.)
Lk. (Sp.)	— Mai	10.	— Kőszeg. (XLVII.)	K. (M.)	— Apr. 30.	

Területek közepei: — Regionenmittel:

Dunántúli dombvidék. — Hügeland jenseits der Donau.

(10 adat.) — (10 Daten.)

L. (F.)	— Apr.	26.	— Pécs.	J. (Sch.)	— 15 nap	(Tage.)
Lk. (Sp.)	— Mai	10.	— Kőszeg.	K. (M.)	— Mai 4.	

Alföld. — Tiefebene.

(9 adat.) — (9 Daten.)

L. (F.) — Apr. 14. — Bélye.
Lk. (Sp.) — Mai 3. — Cs.-Somorja.

J. (Sch.) — 19 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 24.

Keleti hegységvidék. — Östliche Erhebung.

(4 adat.) — (4 Daten.)

L. (F.) — Mai 1. — Kövesd.
Lk. (Sp.) — „ 4. — Magyargorbó.

J. (Sch.) — 4 nap (Tage).
K. (M.) — Mai 2.

Északi hegységvidék. — Nördliche Erhebung.

(6 adat.) — (6 Daten.)

L. (F.) — Apr. 27. — Ghymes.
Lk. (Sp.) — Mai 7. — Kakasfalu.

J. (Sch.) — 11 nap (Tage).
K. (M.) — Mai 2.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

IV.			V.		
10—15	16—20	21—25	26—30	1—5	6—10
3.	1.	1.	7.	13.	5.

A négy földrajzi terület középszámainak az elhelyezkedése az idén némileg eltér a normálistól, a dunántúli dombvidék nagyon megkésett, az északi hegységvidék pedig aránytalanul korai. Eddig a fürj fölvonulása mindig a Hirundotypust követte, t. i. teljesen hozzásimult az ország domborzati viszonyaihoz. A fürj biológiája alapján nem is várhattunk egyebet. Életmódjánál fogva a nagy terjedelmű gabonaföldekhez, tehát az alföldhöz és a dombvidékhez van kötve, s így csak ezeket szállja meg. Átvonulási jelenségek nem hatnak zavarólag a fölvonulás menetére, minél fogva a fokozódó hőmérséklettel párhuzamosan haladva népesíti be a költési helyeket. Fölvonulása ily módon normális typust követ. Az idej eltérés valószínűleg az adatok egyenlőtlen eloszlásának a következménye. A dunántúli dombvidék adatainak a legnagyobb része Vas megye északnyugati sarkából való, a mely nagy magasságban van és már erősen alpesi jellegű. Az északi és keleti hegységvidéken kisebb a fürj hypsometrikus elterjedése, mint ezen a vidéken, úgy hogy voltaképen erre a területre érkezik legkésőbb a fürj, a mit azután a középszám igazol is. Az északi és keleti hegységvidék magasabban fekvő állomásain a fürj már meg se jelenik, s leginkább csak

Die gegenseitige Stellung der Mittel der vier geographischen Gebiete weicht heuer von der normalen ab, indem das Hügelland jenseits der Donau zu spät, die nördliche Erhebung aber zu früh ist. Bisher folgte der Frühjahrszug der Wachtel dem Hirundotypus, d. i. derselbe schmiegte sich ganz den orographischen Verhältnissen an. Auf Grund der Biologie der Wachtel konnte auch nichts anderes erwartet werden. In Folge ihrer Lebensweise ist dieselbe an grosse zusammenhängende Getreidefelder, also an die Tiefebene und an das Hügelland gebunden, besiedelt daher nur diese. Durchzugserscheinungen wirken nicht störend auf den Zugsverlauf ein, weshalb die Besiedelung der Brutgebiete mit der steigenden Temperatur parallel vor sich geht. Der Zug folgt also einem normalen Typus. Die heurige Abweichung ist wahrscheinlich eine Folge der ungleichmässigen Vertheilung der Daten. Der grösste Theil der Daten des Hügellandes jenseits der Donau stammt aus dem nordwestlichen Winkel des Comitatus Vas, welches sehr hoch liegt und einen starken alpinen Charakter aufweist. In der nördlichen und östlichen Erhebung ist die verticale Verbreitung der Wachtel geringer als in dieser Gegend, so dass dieselbe in Wirklichkeit diese am späte-

az alfölddel érintkező területeken fordul elő, a hol tehát a hypsometrikus befolyás csak kis mértékben érvényesülhet, a dunántúli dombvidék délibb és mélyebben fekvő vidékeiről pedig nincs adatunk, nem compensálhatták tehát az említett terület késleltető hatását; ezek a körülmények idézték elő az idei eltérést.

sten besiedelt, was das Mittel auch bestätigt. An den höher gelegenen Stationen der nördlichen und östlichen Erhebung erscheint die Wachtel gar nicht mehr und besiedelt hauptsächlich die mit der Tiefebene benachbarten Gebiete, wo der hypsometrische Einfluss geringer ist, die südlichen und tiefer gelegenen Gebiete des Hügellandes haben dagegen keinen Beobachter, können also die Wirkung des erwähnten Gebietes nicht compensieren; diese Ursachen dürften die heurige Abweichung hervorgerufen haben.

49. ↔ *Crex crex*, (L.).

XLIV α .	— Mart. 31.	— Zengg.
"	— Mai 2.	— Temeskubin.
XLV α .	— " 2.	— Labasincz.
XLVI.	— Apr. 27.	— Pécs.
XLVI α .	— Mai 6.	— Magyarorbó.
XLVII.	— " 4.	— Felsőeőr.
"	— " 1.	— Mérem.
"	— " 7.	— Doroszló.
"	— " 4.	— Szombathely.
"	— " 1.	— Székesfejérvár.

XLVII α .	— Mai 14.	— Nádasd.
"	— " 5.	— Ófehértó.
XLVIII.	— Apr. 22.	— Cs.-Somorja.
"	— Mai 1.	— Ghymes.
"	— " 27.	— <i>Selmeczbanya</i> .
"	— Apr. 29.	— Sajókaza.
"	— Mai 4.	— Leányvár.
XLVIII α .	— " 5.	— Tavarua.
"	— Apr. 26.	— Dubrinics.

L. (F.)	— Mart. 31.	— Zengg. (XLIV α .)
Lk. (Sp.)	— Mai 14.	— Nádasd. (XLVII α .)

J. (Sch.)	— 45 nap. (Tage.)
K. (M.)	— Mai 1.

50. ↔ *Cuculus canorus*, L.

XLIV α .	— Apr. 22.	— Kosinj.
"	— Mart. 31.	— Temeskubin.
"	— Apr. 8.	— Fehértemplom.
"	— " 8.	— Berzászka.
XLV.	— " 27.	— Felsőjelenje.
"	— Mai 1.	— Lič.
"	— Apr. 25.	— Fužine.
"	— Mai 7.	— Vrata.
"	— " 6.	— Tuk.
"	— Apr. 23.	— Jasenak.
"	— " 22.	— Ogulin.
"	— " 8.	— Bojna.
"	— " 15.	— Buzeta.
"	— " 12.	— Žirovac.
"	— " 5.	— Čavlovica.
"	— " 4.	— Klasnič.
"	— " 22.	— Maligradac.
"	— " 17.	— Nemci.
"	— Mart. 16.	— Plávna.
"	— Apr. 7.	— Oravicabánya.

XLV α .	— Apr. 25.	— Sošice.
"	— " 23.	— Petričkoselo.
"	— " 25.	— Novoselo.
"	— " 13.	— Stojdraga.
"	— " 25.	— Jávör.
"	— " 10.	— Suhaja.
"	— " 30.	— Draganec.
"	— " 20.	— Grabovnica.
"	— " 16.	— Siščani.
"	— " 14.	— Bolč.
"	— " 16.	— Miklous.
"	— " 16.	— Staroselo.
"	— " 12.	— Podgarič.
"	— " 5.	— Samarica.
"	— " 15.	— Gornjegaresnica.
"	— " 8.	— Bršljanica.
"	— " 11.	— Bogovača.
"	— " 8.	— Brzaja.
"	— " 11.	— Bélye.
"	— " 21.	— Apatin.

XLV α .	— Apr. 1. — Kövesd.	XLVI.	— Apr. 4. — Báránykút.
"	— Mart. 29. — Labasincz.	"	— " 25. — Szászdálya.
"	— Apr. 7. — Dobrest.	"	— " 17. — Lemhény.
"	— Mart. 28. — Dubest.	"	— " 16. — Kézdimartonos.
"	— " 31. — Osztrov.	"	— " 18. — Bereczk.
"	— Apr. 3. — Valyemare.	XLVI ζ .	— Mai 9. — Boglár.
"	— " 1. — Gross.	"	— Apr. 7. — Kisharta.
"	— " 1. — Bulza.	"	— " 25. — Izsák.
"	— Mart. 31. — Nagyrápolit.	"	— " 2. — Belényes.
"	— Apr. 3. — Szelcsova.	"	— " 9. — Magyargorbó.
"	— " 16. — Kosztesd.	"	— " 9. — Görgényszentimre.
"	— Mart. 31. — Bozes.	"	— " 25. — Görgényhodák.
"	— Apr. 11. — Alsóvárosviz.	"	— " 22. — Görgényüvegcsür.
"	— " 3. — Szászváros.	"	— " 26. — Laposnya.
"	— " 16. — Gredistye.	XLVII.	— Mai 1. — Határfő.
"	— Mart. 31. — Sebashely.	"	— Apr. 20. — Felsőlövő.
"	— " 31. — Ósebashely.	"	— " 16. — Óvár.
"	— Apr. 4. — Priszlop.	"	— " 22. — Rohoncz.
"	— " 2. — Kudzsir.	"	— " 20. — Pornó.
"	— " 1. — Szerdahely.	"	— " 25. — Kőszeg.
"	— " 1. — Szelistye.	"	— Mai 9. — Doroszló.
"	— " 1. — Nagydisznód.	"	— Apr. 23. — Sorok.
"	— " 8. — Nagyszeben.	"	— " 23. — Szombathely.
"	— " 8. — Boicza.	"	— " 4. — Molnaszecsőd.
"	— " 2. — Ujegyház.	"	— " 12. — Székesfejérvár.
"	— " 17. — Strezakercisora.	"	— Mart. 31. — Dés.
"	— " 9. — Mártonhegy.	XLVII ζ .	— Apr. 22. — Nádasd.
"	— " 10. — Brulya.	"	— " 21. — Isaszegh.
"	— " 16. — Morgonda.	"	— " 9. — Valkó.
"	— " 9. — Gerdály.	"	— " 24. — Debreczen.
"	— " 10. — Nagysink.	"	— " 17. — Ófehértó.
"	— " 4. — Boldogváros.	"	— " 10. — Taraczköz.
"	— Mart. 27. — Nádpaták.	"	— " 12. — Mármrosszi get.
"	— Apr. 14. — Kálbor.	"	— " 22. — Terebesfejérvata.
"	— " 22. — Felmér.	XLVIII.	— " 23. — Cs.-Somorja.
XLVI.	— " 22. — Dinnyeberki.	"	— " 22. — Ghymes.
"	— " 8. — Pécs.	"	— " 23. — Garamrév.
"	— " 19. — Királyhalom.	"	— " 24. — Selmezbánya.
"	— " 8. — Sistarovecz.	"	— " 27. — Sekély.
"	— " 8. — Tótvárad.	"	— " 23. — Parócsa.
"	— " 16. — Alvácza.	"	— " 21. — Bolyárom.
"	— " 19. — Brád.	"	— " 12. — Sajókaza.
"	— Mart. 29. — Pojána.	"	— " 25. — Alsóhámor.
"	— Apr. 20. — Verespaták.	"	— " 12. — Diósgyőr.
"	— " 15. — Zalatna.	"	— " 15. — Leányvár.
"	— " 11. — Magyarigen.	"	— " 14. — Dombó.
"	— " 8. — Borosbenedek.	"	— " 16. — Gyertyánliget.
"	— " 7. — Magyarbagó.	XLVIII α .	— " 20. — Bükköskút.
"	— Mart. 30. — Nagyenyed.	"	— " 25. — Felsőzsadány.
"	— Apr. 4. — Segesvár.	"	— " 24. — Geletnek.
"	— " 4. — Százhalom.	"	— " 29. — Turócszszklenó.
"	— " 6. — Réten.	"	— " 20. — Barsszsklenó.

XLVIIIa. — Apr. 27. — Felsőtóti.	XLVIIIa. — Apr. 22. — Jászóujfalu.
” — ” 15. — Lenge.	” — ” 23. — Sacza.
” — ” 28. — Alsóturcsék.	” — Mai 7. — Hidasnémethi.
” — ” 30. — Határszél.	” — Apr. 11. — Kakasfalu.
” — ” 23. — Bucs.	” — ” 28. — Petőszinye.
” — ” 22. — Zólyom.	” — ” 22. — Tavarna.
” — Mai 5. — Oszada.	” — ” 26. — Ungvár.
” — Apr. 28. — Rezsőpart.	” — ” 12. — Radváncz.
” — ” 30. — Kisgaram.	” — ” 17. — Kisberezna.
” — ” 26. — Breznóbánya.	” — ” 15. — Dubrinics.
” — ” 29. — Szikla.	” — ” 23. — Kispásztély.
” — ” 28. — Gáspárd.	” — ” 9. — Turjaremete.
” — Mai 1. — Benesháza.	” — ” 21. — Csornoholova.
” — Apr. 30. — Havasalja.	” — Mai 2. — Sztavna.
” — ” 28. — Mihálytelek.	” — ” 1. — Lyuta.
” — Mai 1. — Dikula.	” — Apr. 27. — Ticha.
” — Apr. 23. — Rozsnyó.	” — Mai 1. — Uzsok.
” — ” 29. — Óviz.	XLIX. — ” 3. — Rózsahegy.
” — Mai 1. — Dénes.	” — ” 4. — Zuberecz.
” — ” 1. — Szomolnok.	” — Apr. 30. — Feketevág.
” — Apr. 27. — Stoósz.	” — Mai 2. — Csorbai tó.
” — ” 29. — Szepesremete.	” — Apr. 29. — Tátralomnicz.
” — ” 14. — Rásztoki.	” — ” 28. — Szepesbéla.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Mart. 16. — Plávna. (XLV.)
Lk. (Sp.) — Mai 14. — Rásztoki. (XLVIIIa.)

J. (Sch.) — 60 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 17.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Karsztvidék. — Karstgebiet.

(12 adat.) — (12 Daten.)

L. (F.) — Apr. 13. — Stojdraga.
Lk. (Sp.) — Mai 7. — Vrata.

J. (Sch.) — 25 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 27.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(19 adat.) — (19 Daten.)

L. (F.) — Apr. 4. — Klasnič.
Lk. (Sp.) — ” 30. — Draganec.

J. (Sch.) — 27 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 13.

Dunántúli dombvidék. — Hügelnd jenseits der Donau.

(14 adat.) — (14 Daten.)

L. (F.) — Apr. 4. — Molnaszecsöd.
Lk. (Sp.) — Mai 9. — Boglár, Doroszló.

J. (Sch.) — 36 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 22.

Alföld. — Tiefebene.

(19 adat.) — (19 Daten.)

L. (F.) — Mart. 16. — Plavna.	J. (Sch.) — 42 nap. (Tage.)
Lk. (Sp.) — Apr. 26. — Ungvár.	

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(60 adat.) — (60 Daten.)

L. (F.) — Mart. 27. — Nádpaták.	J. (Sch.) — 31 nap. (Tage.)
Lk. (Sp.) — Apr. 26. — Laposnya.	

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(64 adat.) — (64 Daten.)

L. (F.) — Apr. 9. — Valkó, Turiaremete.	J. (Sch.) — 36 nap. (Tage.)
Lk. (Sp.) — Mai 14. — Rásztoki.	

A zónák középszámai: — Zonenmittel:

Zóna Zone	Legkorább Frühest	Legkésőbb Spätest	Ingadozás Schwankung	Közép Mittel
XLIV α .	Mart. 31.	Apr. 22.	23	} nap Tage Apr. 9. " 18. " 11. " 11. " 18. " 20. " 17. " 20. " 26. Mai 2.
XLV.	" 16.	Mai 7.	53	
XLV α .	" 27.	Apr. 30.	35	
XLVI.	" 29.	" 25.	28	
XLVI α .	Apr. 2.	Mai 9.	38	
XLVII.	Mart. 31.	" 9.	40	
XLVII α .	Apr. 9.	Apr. 24.	16	
XLVIII.	" 12.	" 27.	16	
XLVIII α .	" 9.	Mai 14.	36	
XLIX.	" 29.	" 4.	6	

Az érkezés pentadonként. — Ankunft nach Pentaden.

III.			IV.						
12—16	17—21	22—26	27—31	1—5	6—10	11—15	16—20	21—25	26—30
1.	—	—	12.	21.	26.	22.	24.	41.	23.

V.		
1—5	6—10	11—15
13.	5.	1.

Az előző évek anyagával összehasonlítva, sok állandó vonás van a kakuk fölvonulásában. Évről-évre legkorábbi a keleti hegyvidék és aránylag korai az északi hegyvidék; arány-

Die Vergleichung mit dem Materiale der früheren Jahre ergab viele ständige Züge in dem Zuge des Kukuks. Von Jahr zu Jahr ist die östliche Erhebung die früheste, ver-

lag késői az alföld, igen késő a dunántúli dombvidék, legkésőbbi a Karsztvidék.

Már a korábbi földolgozásokban is föltűnt a gólyatypussal való hasonlatossága, a mely az idei fölvonulásban még határozottabban jut kifejezésre. Két fontos kérdést kellene tehát itt elintéznünk: 1. miért történik a fölvonulás ily módon és 2. miért egyezik éppen ennek a két egymástól rendszertanilag és biológiailag oly távol álló fajnak a fölvonulása?

Biológiai alapon az első kérdésre talán megfelelhetnénk. Azt kellene ugyanis kérdeznünk, hogy vidékenként melyek a kakuk dajkálói. Tán ott, a hol korábban jelenik meg, korábban fészkelő dajkálói is vannak és fordítva. Csakhogy erre nézve ismerni kellene, hogy vidékenként melyek a dajkálók, mert csak azután lehetne érkezésükkel összehasonlítani a kakuk megérkezését. De erről igen keveset tudunk. Tán egyedül az alföldre vonatkozólag mondhatnánk egy némileg pozitív adatot. A kakuk itt többnyire a nádi rigó fészkebe rakja a tojásait, s minthogy ez a faj későn érkezik, azért késik a kakuk is az alföldön. Teljes biztonsággal ezt természetesen nem lehet kimondani, kevés a pozitív megfigyelés.

A másik kérdésre nem felelhet meg oly feldolgozás, mely egy kis területnek egy évre vonatkozó adataival foglalkozik, erre majd csak az egész elterjedési körre vonatkozó feldolgozások fogják megadhatni a fölvilágosítást, mikor mindkét faj fölvonulása tisztán fog előttünk állani. Lehet, hogy első kérdésünk is szoros összefüggésben áll ezzel a másodikkal s ezzel együtt lesz megfejtendő.

Meg kell elégednünk avval, hogy constatáljuk ennél a fajnál a törvényszerűséget; ezt megokolni vagy megmagyarázni nem tudjuk.

háltnissmässig früh ist die nördliche Erhebung, verhältnissmässig spät ist die Tiefebene, sehr spät das Hügelland jenseits der Donau, am spätesten das Karstgebiet.

Die Ähnlichkeit des Zuges mit dem Storchtypus trat auch schon in den früheren Bearbeitungen hervor, kommt aber in dem heurigen Zuge noch bestimmter zum Ausdruck. Wir haben daher zwei wichtige Fragen zu entscheiden: 1. warum der Zug auf diese Weise vor sich geht und 2. warum sich gerade der Zug dieser beiden systematisch und biologisch so weit von einander stehenden Arten gleicht?

Die erste Frage könnte auf biologischer Grundlage vielleicht beantwortet werden. Man müsste in erster Linie fragen, welches die Pflegeeltern des Kukuks in einem gegebenen Gebiete sind. Vielleicht hat derselbe dort, wo er früher erscheint, auch früher nistende Pflegeeltern und umgekehrt. Man müsste zuerst für jede Gegend die Pflegeeltern des Kukuks kennen, indem man erst dann das Kommen derselben mit dem Erscheinen des Kukuks vergleichen könnte. Darüber ist aber bisher sehr wenig bekannt. Man könnte höchstens für die Tiefebene ein einigermaßen positives Datum anführen. Der Kukuk legt hier seine Eier meistens in das Nest der Rohrdrossel, und da diese Art spät erscheint, so kommt auch der Kukuk in der Tiefebene dementsprechend später an. Ganz bestimmt kann dies natürlich nicht ausgesagt werden, indem wir zu wenig positive Beobachtungen darüber haben.

Die zweite Frage kann eine Bearbeitung, welche nur einem Jahre entstammende Daten eines kleinen Gebietes umfasst, nicht beantworten, darüber kann nur eine den ganzen Verbreitungskreis umfassende Bearbeitung Aufschluss geben, wenn der Zug beider Arten schon klar vor uns steht. Möglich, dass die erste Frage in engem Zusammenhange mit der zweiten steht und erst mit dieser entschieden werden kann.

Wir müssen uns zufrieden geben, bei dieser Art die Gesetzmässigkeit constatirt zu haben, ohne eine Ursache oder Erklärung derselben zu finden.

51. $\leftrightarrow$ *Cyanecula suecia*, L.

XLV α . — Apr. 5. — Bélye.
 XLVII. — „ 3. — Molnaszeesöd.

XLVIII α . — Apr. 23. — Zólyom.

52. $\leftrightarrow$ *Cygnus cygnus*, (L.)

XLV α . — Jan. 29,30. — Apatin. 7. db. (7 St.)
 XLVI. — „ 18—21. — Bátmonostor.
 ca. 20 drb.

XLVI. — Febr. 3. — Baja.

53. $\leftrightarrow$ *Emberiza calandra*, L.

XLVI α . — {Telegt — } — Izsák.
 {Überwinterte }
 XLVIII. — Febr. 25. — Losoncz.

XLVIII α . — Febr. 26. — Tavana.
 „ — „ 28. — Ungvár.

54. $\leftrightarrow$ *Emberiza schoeniclus*, L.

XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.

XLVIII. — Apr. 5. — Sajókaza.

55. $\leftrightarrow$ *Erithacus rubecula*, (L.)

XLV. — Mart. 10. — Oraviczabánya.
 XLVI α . — „ 18. — Kisharta.
 „ — „ 28. — Izsák.
 „ — „ 4. — Békéscsaba.
 XLVII. — Febr. 3. — Kőszeg.
 „ — Mart. 19. — Székesfehérvár.
 XLVIII. — „ 7. — Cs.-Somorja.
 „ — „ 22. — Selmeczbánya.
 „ — „ 25. — Sajókaza.
 XLVIII α . — Mart. 26. — Zólyom.

XLVIII α . — Mart. 30. — Havasalja.
 „ — Apr. 7. — Benesháza.
 „ — „ 23. — Óviz.
 „ — Mart. 25. — Jászóujfalu.
 „ — „ 20. — Sacza.
 „ — „ 23. — Tavana.
 „ — „ 20. — Ungvár.
 XLIX. — „ 26. — Zuberecz.
 „ — „ 30. — Szepesbéla.

L. (F.) — Mart. 4. — Békéscsaba.
 (XLVI α)
 Lk. (Sp.) — Apr. 7. — Benesháza.
 (XLVIII α .)

J. (Sch.) — 35 nap. (Tage.)
 K. (M.) — Mart. 21.

Kőszeg bizonyára $\leftrightarrow$, Óviz túlkéső.

Kőszeg gewiss $\leftrightarrow$, Óviz allzuspät.

56. $\leftrightarrow$ *Falco merillus*, (GERINI).

XLIX. — Febr. 23. — Mart. 10. — Liptóujvár.

57. $\leftrightarrow$ *Falco subbuteo*, L.

XLVIII. — Apr. 29. — Cs.-Somorja.

XLVIII α . — Mai 11. — Tavana.

Igen késői adatok.

Sehr späte Daten.

58. $\leftrightarrow$ **Fringilla coelebs**, (L.)

XLVI α .	—	{ Telett — Überwinterte }	—	Békéscsaba.	XLVIII α .	—	Mart. 10.	—	Zólyom.
XLVII.	—	"	—	Kőszeg.	XLVII α .	—	{ Telett — Überwinterte }	—	Ungvár.
XLVIII.	—	"	—	Cs.-Somorja.	XLIX.	—	Mart. 17.	—	Zuberecz.
XLVIII.	—	Mart. 20.	—	Sekély.	"	—	"	15.	Liptóújvár.
L. (F.)	—	Mart. 10.	—	Zólyom. (XLVIII α)	J. (Sch.)	—	11 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	—	"	20.	Sekély. (XLVIII.)	K. (M.)	—	Mart. 15.		

59. $\leftrightarrow$ **Fringilla montifringilla**, (L.)

XLVII.	—	Jan. 14.	—	Kőszeg.	XLVIII α .	—	Jan. Febr.	—	Ungvár.
--------	---	----------	---	---------	-------------------	---	------------	---	---------

60. $\leftrightarrow$ **Fulica atra**, L.

XLIV α .	—	Mart. 22.	—	Temeskubin.	XLVI α .	—	Febr. 26.	—	Balatszentgyörgy.
XLV.	—	Febr. 27.	—	Plávna.	"	—	Mart. 10.	—	Izsák.
"	—	Mart. 18.	—	Oraviczabánya.	XLVII.	—	"	23.	Kőszeg.
XLV α .	—	Febr. 23.	—	Bélye.	XLVIII.	—	"	1.	Pozsony.
XLVI.	—	Mart. 13.	—	Királyhalom.	"	—	"	24.	Cs.-Somorja.
"	—	"	16.	Nagyenyed.					
L. (F.)	—	Febr. 23.	—	Bélye. (XLV α)	J. (Sch.)	—	30 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	—	Mart. 24.	—	Cs.-Somorja.	K. (M.)	—	Mart. 9.		

61. $\leftrightarrow$ **Fuligula nyroca**, (GÜLD).

XLVI.	—	Mart. 15.	—	Izsák.	XLVI.	—	Mart. 31.	—	Segesvár.
-------	---	-----------	---	--------	-------	---	-----------	---	-----------

62. $\leftrightarrow$ **Gallinago gallinago**, (L.)

XLIV α .	—	Mart. 11.	—	Fehértemplom.	XLVII α .	—	Mart. 20.	—	Ófehértó.
XLV α .	—	"	16.	Bélye.	XLVIII.	—	Apr. 3.	—	Cs.-Somorja.
XLVI.	—	"	15.	Királyhalom.	"	—	Mart. 28.	—	Sajókaza.
XLVI α .	—	"	2.	Izsák.	"	—	Febr. 5.	—	Balogvölgye.
XLVII.	—	"	20.	Kőszeg.					
L. (F.)	—	Febr. 5.	—	Balogvölgye. (XLVIII.)	J. (Sch.)	—	57 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	—	Apr. 3.	—	Cs.-Somorja. (XLVIII α .)	K. (M.)	—	Mart. 14.		

63. $\leftrightarrow$ **Gallinago gallinula**, (L.)

XLIV α .	—	Mart. 7.	—	Temeskubin.	XLVIII.	—	Mart. 3.	—	Cs.-Somorja.
"	—	"	11.	Fehértemplom.					

64. ↔ **Gallinago major**, G_M.

XLVII — Mart. 14. — Molnaszecsöd.

65. ↔ **Gallinula chloropus**, (L.)XLIV α . — Apr. 23. — Temeskubin.

XLVI. — Mai 9. — Kisharta.

L. (F.) — Mart. 21. — Molnaszecsöd.
(XLVII.)

Lk. (Sp.) — Mai 9. — Kisharta. (XLVI.)

XLVII. — Mart. 21. — Molnaszecsöd.

XLVIII. — „ 25. — Cs. Somorja.

J. (Sch.) — 50 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 11.66. ↔ **Glareola pratincola**, (L.)

XLVI. — Apr. 11. — Boglár.

67. ↔ **Grus grus**, (L.)XLIV α . — Mart. 7. — Temeskubin.

XLV. — Apr. 10. — Alsómocs.

XLV α . — Mart. 21. — Kövesd.

„ — „ 28. — Szelistye. → Ny. (W.)

„ — Apr. 10. — Nagyszeben.

„ — Mart. 24. — Sarkaicza. →
ÉK. (NO)

„ — „ 26. — Alsóvenicze. → D. (S.)

„ — Apr. 6. — Felsőkomána. →
K. (O.)

„ — „ 4. — Zernest.

„ — Mart. 30. — Töröcsvár.

„ — Apr. 30. — Ótohán.

„ — Mart. 17. — Brassórozsnyó.

„ — Apr. 3. — Hosszúfalu. →
ÉK. (NO.)„ — Mart. 8—27. — Ilyefalva. →
ÉK. (NO.)

„ — „ 24. — Nagyborosnyó.

„ — „ 27. — Kovászna.

„ — „ 27. — Osdola. → ÉK. (NO.)

XLVI. — Mart. 24. — Tótvár. → K. (O.)

„ — „ 30. — Lemhény.

„ — „ 26. — Bereczk. → ÉK. (NO)

XLVI α . — „ 20. — Belényes.

XLVII. — Apr. 2. — Dész.

„ — Mart. 25. — Beszterce.

XLVII α . — „ 21. — Ófehértó.

„ — „ 19. — Rozália. → K. (O.)

XLVIII. — „ 20. — Leányvár.

„ — Apr. 3. — Gát.

XLVIII α . — Apr. 1—7. — Alsóapsa.

„ — Mart. 21. — Ungvár.

„ — „ 7—20. — Radvác.

„ — „ 17. — Kisberezna.

„ — „ 5. — Dubrinics.

„ — „ 21. — Kispásztély.

„ — „ 21. — Turiaremete. →
K. (O.)„ — „ 18. — Nagyturicza. →
K. (O.)L. (F.) — Mart. 5. — Dubrinics.
(XLVIII α .)Lk. (Sp.) — Apr. 30. — Ótohán. (XLV α .)

J. (Sch.) — 57 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 26.

Bár kevés adatunk van aránylag, azért mégis meg fogjuk kísérelni a darú fölvonulásának a jellemzését. Az adatok eloszlása oly feltűnő, hogy lehetetlenség a törvényszerűséget

Trotzdem wir verhältnissmäßig wenig Daten besitzen, werden wir es doch versuchen, den Zug des Kranichs zu charakterisiren. Die Vertheilung der Daten ist so auffallend, dass

föl nem ismerni. A darú fölvonulása kizárólag az ország keleti részében történik, s itt is éppen a legkeletibb rész van legtökéletesebben képviselve. Azt lehetne mondani, hogy a fölvonulásnak ez a módja superlativusa a gólyatypusnak, nem csak hogy késik nyugatra, de egyik másik évben egyáltalában nem is mutatkozik a nyugati részeken, az idén a legnyugatibb állomás Temeskubin. Ezt a körülményt pedig egyáltalában nem lehet hiányos megfigyelésnek tulajdonítani, a mennyiben a darutól nem érintett területen körülbelül 20 állandó megfigyelőnk működik, s ezek egyike vagy másika okvetlenül jelentette volna a vonulást, ha tényleg lett volna.

Tisztára átvonulási adatok, a melyeknél észrevehető a gólyánál ismertetett hosszú átvonulás hatása az egyes késői adatoknál, itt se elimináltam egyet se, azért mert csakis átvonulási jelenségről van szó. Az átvonulás ideje és területe a darvak téli szállásával és költőhelyével lévén közvetlenül kapcsolatban, meg kell elégedniük a törvényszerűség egyszerű megállapításával, még a túlnyomóan ÉK. és K. meglepő vonulási irány magyarázatába se bocsátkozhatunk.

es unmöglich ist, die Gesetzmässigkeit nicht zu erkennen. Der Zug des Kranichs geschieht ausschliesslich in den östlichen Gebieten des Landes, und auch hier sind eben die östlichsten Gegenden am massenhaftesten vertreten. Man könnte sagen, dass diese Zugweise den Superlativus des Storchzuges bildet, indem der Kranich im Westen nicht nur sehr verspätet ankommt, sondern in manchen Jahren überhaupt gar nicht in den westlichen Gebieten erscheint; heuer ist Temeskubin die westlichste Station. Man kann das durchaus nicht mangelhafter Beobachtung zuschreiben, indem wir in dem vom Kraniche nicht berührten Gebiete ca 20 ständige Beobachter haben, von denen doch sicher der eine oder der andere vom Zuge berichtet hätte, wenn ein solcher stattgefunden hätte.

Es sind durchgehend Durchzugsdaten, an welchen auch der Einfluss des beim Storch erwähnten langen Durchzuges in der Verspätung einiger Stationen bemerkbar wird, weshalb auch hier keine Daten eliminirt werden, eben weil es sich nur um eine Durchzugserscheinung handelt. Zeit und Gebiet des Durchzuges ist in erster Linie von der Brutstelle und dem Winterquartiere abhängig, weshalb wir uns begnügen müssen, einfach die Gesetzmässigkeit constatiren zu können, und auch von der Behandlung der auffallenden vorwiegend NO. und O. Richtung des Zuges absehen müssen.

68. ↔ **Himantopus himantopus**, (L.).

XLVI. — Apr. 8. — Izsák.

69. ↔ **Hirundo rustica**, L.

XLIV α . zóna. — XLIV α . Zone.

44°30'—45°.

Karsztvidék. — Karstgebiet.

Mart. 16. — Kosinj. — 503—667.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 20. — Vrbanja. — 87.

Mart. 20. — Temeskubin. — 82.

Mart. 30. — Fehértemplom. — 141.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 8. — Langenfeld. — 112—153.	Apr. 2. — Dalbosecz. — 254.
" 18. — Szerbpozsezsena. 79—325.	" 10. — Ogradina. — 58—249.
" 14. — Nájdas. — 131—213.	" 21. — Herkulesfürdő. — 153.
Mart. 23. — Berzászka. — 81—574.	

XLV. zóna. — XLV. Zone.

45°—45°30'.

Karsztvidék — Karstgebiet.

Mai 2. — Lič. — 726—946.	Mai 3. — Mrkopalj. — 824—1233.
" 6. — Fužine. — 732—885.	Apr. 14. — Ravnagora. — 816—1119.
Apr. 27. — Vrata. 771—1044.	" 13. — Jasenak. — 628—729.
" 8. — Novi. — 21.	Mai 14. — Vojnič. — 146—209.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

Apr. 23. — Perna. — 164.	Apr. 25. — Čavlovica. — 292—531.
" 16. — Bojna. — 164—281.	" 26. — Klasnič. — 208—317.
" 10. — Hajtić. — 300.	" 21. — Maligradac. — 242—343.
" 10. — Buzeta. — 164—281.	" 16. — Rujevac. — 158—260.
" 23. — Žirovac. — 305—468.	

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 4. — Jasenovac. — 94.	Mart. 23. — Morovič. — 85.
" 2. — Ujgradiska. — 129.	" 24. — Plávna. — 80.
" 9. — Županja. — 86.	Apr. 9. — Karavukova. — 84.
" 20. — Nemci. — 90.	" 1. — Palánka. — 83.
" 18. — Lipovac. — 83.	" 7. — Ujvidék. — 84.
Mart. 23. — Batrovce. — 84.	" 12. — Nagybeeskerek. — 83.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 29. — Oravicabánya. — 262—902.	Mart. 26. — Alsómocs. — 989—1084.
Apr. 12. — Temeszlatina. — 315—670.	" 27. — Simon. — 417—1441.

XLV α . zóna. — XLV α . Zone.

45°30'—46°.

Karsztvidék. — Karstgebiet.

Apr. 26. — Sosice. — 582—981.	Apr. 26. — Stojdraga. — 520—668.
" 26. — Petričkoselo. — 619—902.	" 26. — Jávor. — 563—945.
" 29. — Novoselo. — 805.	

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

Apr. 11. — Mostari. — 113.	Apr. 22. — Simlanik. — 153—213.
„ 19. — Vezišće. — 101.	„ 1. — Ivanska. — 151.
Mart. 12. — Fuka. — 123.	Mart. 26. — Bršljanica. — 167.
Apr. 9. — Grabovnica. — 140—188.	Apr. 14. — Prokop. — 131—206.
„ 25. — Markovac. — 126.	„ 11. — Begovača. — 147—219.
„ 11. — Miklous. — 181.	„ 8. — Bedenička. — 145—220.
„ 7. — Podgarič. — 195—356.	„ 5. — Brzaja. — 144—220.
„ 5. — Samarica. — 188—223.	

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 4. — Ivanovoselo. — 125—163.	Apr. 8. — Szonta. — 87.
„ 19. — Bars. — 110.	„ 9. — Doroszló. — 91.
Mart. 28. — Bélye. — 87.	Mart. 28. — Temesrékás. — 106.
„ 23. — Apatin. — 86.	„ 29. — Jerszeg. — 131.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 9. — Kövesd. — 152—263.	Apr. 5. — Ujegyház. — 419—582.
„ 18. — Labasincz. — 163—291.	„ 10. — Strezakercisora. — 491.
„ 19. — Szudriás. — 147.	„ 20. — Szentágota. — 442—556.
„ 9. — Dobrest. — 194—243.	„ 13. — Mártonhegy. — 452—607.
Mart. 26. — Dubest. — 270.	„ 21. — Felsőcsa. — 497.
Apr. 17. — Bakamező. — 163.	„ 11. — Brulya. — 435—600.
„ 12. — Vörösmart. — 183—248.	„ 6. — Alsóvist. — 426.
„ 12. — Gross. — 210—308.	„ 11. — Morgonda. — 450—641.
„ 3. — Bulza. — 343.	„ 13. — Gerdály. — 472—650.
„ 6. — Ohábabisztra. — 271.	„ 11. — Nagy-Sink. — 476.
„ 20. — Pozsoga. — 167—297.	„ 8. — Boldogváros. — 548—658.
„ 6. — Szelesova. — 163—267.	„ 3. — Nádpaták. — 524—644.
„ 6. — Vajda-Hunyad. — 220.	„ 13. — Kálbor. — 470—604.
„ 5. — Déva. — 184.	„ 8. — Fogaras. — 430.
„ 1. — Réa. — 360.	„ 21. — Felmér. — 485.
„ 17. — Kosztesd. — 574—1223.	„ 14. — Sarkaicza. — 551—622.
„ 9. — Bozes. — 250—625.	„ 10. — Sárkány. — 470.
„ 21. — Alsóvárosviz. — 379—447.	„ 14. — Ósinka. — 473—574.
„ 3. — Szászváros. — 208—340.	„ 27. — Páró. — 439—554.
„ 8. — Sebeshely. — 390—993.	„ 25. — Persány. — 495—701.
„ 8. — Ósebeshely. — 309—668.	„ 14. — Alsóvenicze. — 448.
„ 10. — Priszlop. — 1104—1606.	„ 14. — Alsókomána. — 447—586.
„ 12. — Teu. — 750.	„ 27. — Ujsinka. — 560.
„ 17. — Sugág. — 461.	„ 4. — Felsőkomána. — 501.
„ 15. — Bisztra. — 1100.	„ 10. — Zernest. — 722—840.
Mart. 25. — Szerdahely. — 339.	„ 11. — Héviz. — 496.
Apr. 6. — Szelistye. — 525—1023.	„ 23. — Secatura. — 706—1294.
„ 6. — Vizakna. — 390.	Mart. 28. — Ótohán. — 675—885.
Mart. 29. — Resinár. — 533—1201.	Apr. 1. — Vledény. — 500—625.
Apr. 3. — Nagyszeben. — 430—570.	„ 19. — Holbák. — 788.
„ 15. — Nagytalmács. — 403—700.	„ 12. — Szunyogszék. — 536.

Mart. 24. — Barczarozsnyó. — 637—787.
 Apr. 20. — Krizba. — 570.
 „ 17. — Apáca. — 477—660.
 „ 25. — Szászmagyarós. — 561—903.
 „ 20. — Földvár. — 523.
 „ 24. — Szászhermány. — 529.

Apr. 3. — Hosszufalu. — 621—1062.
 Mart. 17. — Nyefalva. — 536.
 Apr. 20. — Nagyborosnyó. — 385.
 „ 17. — Kovászna. — 568—922.
 „ 22. — Osdola. — 567—1212.

XLVI. zóna. — XLVI. Zone.

46°—46°30′.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

Apr. 8. — Csurgó. — 147.
 „ 4. — Kapuvár. — 142.

Apr. 15. — Kispeterd. — 127.
 „ 18. — Pécs. 160—612.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 2. — Királyhalom. — 102.
 „ 14. — Pécska. — 103.

Mart. 27. — Arad. — 110.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 5. — Solymos. — 206—252.
 „ 8. — Sistarovecz. — 245.
 „ 8. — Batta. — 140—290.
 „ 4. — Tótvár. — 189—270.
 „ 14. — Valyemare. — 283.
 „ 2. — Alvácza. — 233—322.
 „ 4. — Körösbánya. — 257—301.
 „ 18. — Czoha. — 870—1245.
 „ 8. — Brád. — 278—491.
 Mart. 28. — Herczegány. — 334—705.
 Apr. 13. — Bucesd. — 358—499.
 „ 23. — Csertés. — 1002—1230.
 „ 25. — Pojána. — 600—683.
 Mart. 31. — Topánfalva. — 540—900.
 Apr. 22. — Abrudfalva. — 600.
 „ 21. — Verespatak. — 993—1270.
 „ 20. — Zalatna. — 440—630.
 „ 15. — Offenbánya. — 471.
 „ 17. — Magyarigen. — 272—496.
 Mart. 28. — Gyulafehérvár. — 220—389.
 Apr. 15. — Borosbenedek. — 315—640.
 Mart. 27. — Nagyenyed. — 270.
 Apr. 26. — Nagyselyk. — 427—584.
 „ 8. — Egerbegy. — 300—440.
 „ 16. — Asszonyfalva. — 335—487.
 Mart. 27. — Alsóbajom. — 290—359.
 „ 26. — Dicsőszentmárton. — 345.

Apr. 4. — Nagyekemező. — 295—488.
 „ 3. — Szászivánfalva. — 400—521.
 „ 6. — Medgyes. — 309—450.
 „ 6. — Muzsna. — 412—576.
 „ 7. — Harangláb. — 350.
 „ 18. — Somogyom. — 336.
 „ 4. — Eczel. — 404—523.
 „ 26. — Riomfalva. — 422—596.
 „ 22. — Berethalom. — 375—561.
 „ 19. — Nagykapus. — 414—542.
 „ 29. — Szászsáros. — 318—508.
 „ 22. — Erzsébetváros. — 318—450.
 „ 28. — Almakerék. — 461—649.
 „ 20. — Dános. — 330—451.
 „ 8. — Segesvár. — 348—582.
 „ 8. — Százhalom. — 502—658.
 „ 6. — Apold. — 428—640.
 „ 9. — Fehéregyháza. — 358—548.
 „ 6. — Réten. — 487—643.
 „ 5. — Szászdálya. — 525—640.
 „ 3. — Czelina. — 524—731.
 „ 5. — Szászkézd. — 432—729.
 „ 18. — Szászkeresztúr. — 303—575.
 „ 20. — Székelykeresztúr. — 382.
 „ 12. — Garat. — 476—666.
 „ 16. — Korond. — 781.
 „ 12. — Köhalom. — 461—608.

Apr. 12. — Homoród. — 456—622.	Apr. 15. — Csikszentlélek. — 941.
" 27. — Gyepes. — 700—804.	" 20. — Csekefalva. — 667—1193.
" 23. — Tizenhétfaluhavas. — 800.	" 22. — Kézdivásárhely. — 592.
" 12. — Szentegyházsoláhfalu. — 861—1003.	" 8. — Lemhény. — 583—823.
" 18. — Baróth. — 541.	" 20. — Kézdimartonos. — 567—858.
" 13. — Csikszereda. — 670.	" 22. — Bereczk. — 592.
" 15. — Csiktaplocza. — 673.	" 16. — Ojtoz. — 624—968.
	" 16. — Sósmező. — 462—1034.

XLVIz. zóna. — XLVIz. Zone.

46°30'—47°.

Dunántúli dombvidék. — Hügelnd jenseits der Donau.

Apr. 16. — Muraszombat. — 188.	Apr. 9. — Boglár. — 113—165.
" 5. — Lippa. — 172.	Mart. 15. — Látrány. — 144.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 5. — Kisharta. — 98.	Apr. 6. — Békés. — 89.
" 11. — Izsák. — 106.	" 16. — Békésgyula. — 92.
Mart. 30. — Békéscsaba. — 90.	

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Mart. 28. — Belényes. — 191—302.	Apr. 12. — Hidegszamos. — 585—729.
Mai 7. — Pietrásza. — 1550.	" 12. — Gyalu. — 413.
" 4. — Béles. — 932.	Mart. 29. — Torda. — 391.
Apr. 23. — La Dubul. — 1199—1260.	Apr. 18. — Nagynyulas. — 350—514.
" 16. — Bánffyhunyd. — 554—630.	" 20. — Teke. — 368—609.
" 23. — Dámes. — 1482.	" 11. — Magyarrégén. — 374—454.
Mai 8. — Dobrus. — 1110.	" 8. — Radnótfája. — 370.
" 2. — Marisel. — 1199.	" 10. — Görgényszentimre. — 421—700.
" 5. — Irisora. — 1462—1630.	" 30. — Görgényhodák. — 439—724.
" 1. — Magura. — 1300.	" 28. — Görgényüvegsúr. — 544—1284.
Apr. 10. — Nagymás. — 286—474.	Mart. 28. — Szováta. — 421—1119.
" 18. — Középlak. — 286—468.	Apr. 24. — Alsófancsal. — 606.
Mai 3. — Rekető. — 1210—1307.	" 22. — Felsőfancsal. — 1200.
Apr. 20. — Hideghavas. — 1374.	" 22. — Laposnya. — 813—1083.
" 12. — Melegsamos. — 585—729.	" 23. — Varság. — 748—847.
" 29. — Magyargorbó. — 414—690.	" 21. — Gyergyóújfalu. — 740.

XLVII. zóna. — XLVII. Zone.

47°—47°30'.

Dunántúli dombvidék. — Hügelnd jenseits der Donau.

Mai 4. — Felsőőr. — 317—379.	Apr. 17. — Rohoncz. — 354—367.
Apr. 21. — Felsőlövő. — 350—410.	" 16. — Felsőbeled. — 229.
" 1. — Városszalónak. — 406—634.	" 15. — Kőszeg. — 274.
" 25. — Ujfalu. — 256.	" 20. — Körmend. — 193.
" 25. — Csém. — 252.	" 23. — Sorok. — 202.

Apr. 16. — Szombathely. — 221.
 „ 3. — Molnaszecsöd. — 182.
 „ 20. — Csepreg. — 180.
 Mai 2. — Vámos. — 321.
 Apr. 10. — Gecse. — 144.
 „ 4. — Városlőd. 495—537.
 „ 5. — Szentgál. — 344—511.
 „ 17. — Fenyőfő. — 272—449.
 Mai 7. — Tótvázsony. — 326—406.
 Apr. 30. — Márkó. — 285—444.
 Mai 2. — Nagyhidegkút. — 349—406.
 Apr. 20. — Varsány. — 217—293.
 „ 18. — Bakonymagyarszentkirály. —
 248—494.

Mai 7. — Faész. — 375.
 Apr. 27. — Veszprém. — 260.
 „ 26. — Rátóth. — 206—333.
 „ 11. — Kádárta. — 206.
 „ 23. — Szentkirályszabadja. — 267.
 „ 27. — Almádi. — 106—269.
 „ 16. — Vörösberény. — 164—278
 „ 28. — Litér. — 192.
 „ 26. — Hajmáskér. — 198.
 „ 28. — Öskü. — 173—253.
 „ 27. — Kéthely. — 190.
 „ 25. — Peremarton. — 128.
 „ 6. — Ósi. — 113.
 „ 12. — Bokod. — 200.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 6. — Székesfehérvár. — 111.
 Mart. 22. — Ráczeve. — 100.
 Apr. 20. — *Budapest.* — 108.

Apr. 16. — Turkeve. — 88.
 „ 17. — Nagyvárad. — 126—230.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 17. — Össi. — 260—376.
 „ 19. — Hidalmás. — 252—469.
 „ 20. — Gyökeres. — 181.
 „ 5. — Nagyilonda. — 230.
 „ 22. — Izvora. — 916—1147.
 „ 22. — Horgospatak. — 520.
 „ 5. — Dés. — 251.
 „ 21. — Tökés. — 341.
 „ 8. — Bethlen. — 250.
 „ 23. — Czibles. — 399—764.
 „ 17. — Zágra. — 621.
 „ 12. — Hordó. — 340.

Apr. 9. — Királynémeti. — 322—605.
 „ 6. — Naszód. — 331.
 „ 2. — Besztercze. — 362—599.
 „ 5. — Jaád. — 408—540.
 „ 12. — Borgóprund. — 462—1003.
 „ 16. — Szentjózsef. — 773.
 „ 16. — Les. — 535—1389.
 „ 16. — Mogura. — 550—600.
 „ 5. — Óradna. — 531—1180.
 „ 16. — Nagyilva. — 540.
 „ 14. — Ujradna. — 671—1339.
 „ 16. — Kosna. — 860.

XLVIIz. zóna. — XLVIIz. Zone.

47°30'—48°.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

Apr. 22. — Nadasd. — 289—367.

Apr. 5. — Sopron. — 212.

Kis alföld. — Kleine Tiefebene.

Apr. 17. — Guta. — 110.
 „ 21. — Komárom. — 112

Apr. 17. — Madar. — 131.
 „ 22. — Neszmély. — 111.

Dunántúli dombvidék. — Hügeland jenseits der Donau.

Apr. 5. — Császárs. — 203.	Apr. 18. — Tarján. — 192.
„ 8. — Tata. — 166.	„ 20. — Héreggh. — 205.
„ 11. — Környe. — 154.	Mart. 30. — Esztergom. — 118.
„ 20. — Szomód. — 148.	„ 27. — Visegrád. — 346.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 5. — Vác. — 111.	Apr. 18. — Valkó. — 198—288.
„ 10. — Babath. — 200.	„ 3. — Terpes. 175.
„ 7. — Isaszegh. — 201.	„ 5. — Egerbakta. — 202—409.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 9. — Poroszló. — 93.	Apr. 3. — Ófehértó. — 143.
Mart. 29. — Debreczen. — 121.	

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

Apr. 20. — Fehérszék. — 180.	Apr. 9. — Rónaszék. — 362—600.
„ 26. — Lápósbánya. — 286.	„ 22. — Ruoja. — 430—950.
„ 7. — Nagybánya. — 228	„ 23. — Mingyes. — 806.
„ 10. — Felsőfernezely. — 389—738.	„ 19. — Terebesfejérpatak. — 367.
„ 10. — Alsófernezely. — 279—747.	„ 26. — Rozália. — 381—739.
„ 15. — Taraczköz. — 249.	„ 22. — Visóoroszi. — 434 556.
Mart. 24. — Mármarosziget. — 274—600.	„ 1. — Felsővissó. — 481—830.
Apr. 2. — Budfalva. — 560.	„ 5. — Borsá. — 665—1603.
„ 23. — Oláhlápósbánya. — 530—1057.	„ 25. — Fajna. — 700—800.
„ 21. — Rákosfalva. — 530—862.	

XLVIII. zóna. — XLVIII. Zone.

48°—48°30'.

Kis alföld. — Kleine Tiefebene.

Apr. 5. — Cs.-Somorja. — 130.	Apr. 13. — Vágsellye. — 121.
-------------------------------	------------------------------

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 7. — Ghymes. — 192.	Mai 2. — Sekély. — 630.
„ 23. — Máriacsalád. — 282.	Apr. 22. — Szenna. — 258—453.
„ 23. — Zsitvakenéz. — 200.	Mart. 30. — Gács. — 311.
„ 21. — Garamszentbenedek — 192—579.	Apr. 22. — Karanesberény. — 238—622.
„ 16. — Felsőhámor. — 269.	„ 22. — Losoncz. — 191—271.
„ 16. — Garamrév. — 211.	Mart. 22. — Rimaszombat. — 208.
„ 17. — Bakabánya. — 318—731.	„ 28. — Sajókaza. — 143—295.
„ 21. — Irtványos. — 622.	Apr. 22. — Ujhuta. — 582.
„ 20. — Gyekés. — 477—679.	„ 12. — Alsóhámor. — 265—486.
„ 25. — Bacsófalva. — 427—618	„ 10. — Diós-Győr. — 183.
„ 22. — Selmezbánya. — 593—942.	

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 9. — Miskolcz. — 122—229.	Apr. 8. — Nagydobrony. — 108.
" 24. — Abaujszántó. — 125.	" 28. — Beregszász. — 115—150.
" 2. — Szöllőske. — 104.	" 11. — Makaria. — 117.
" 10. — Leányvár. — 110.	

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Mart. 25. — Bilke. — 156—300.	Apr. 11. — Dombó. — 383.
Apr. 4. — Huszt. — 168.	" 22. — Oroszmokra. — 556—1495.
" 4. — Bustyaháza. — 219.	" 3. — Felsőapsa. — 302—444.
" 15. — Kökényes. — 286—620.	" 23. — Gyertyánliget. — 410—1180.
" 22. — Széleslonka. — 413—864.	" 12. — Rahó. — 443.
Mai 2. — Tereselpatak. — 416—842.	Mai 5. — Apsinecz. — 850.
Apr. 1. — Alsóapsa. — 279.	Apr. 9. — Körösmező. — 647—843.

XLVIIIz. zóna. — XLVIIIz. Zone.

48°30'—49°.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 25. — Nyitrakolozs. — 250.	Apr. 25. — Péteri. — 461—1140.
" 25. — Élesmart. — 623.	" 25. — Rezsőpart. — 490.
" 20. — Kelő. — 604—900.	" 25. — Késgaram. — 492.
" 16. — Revistyevárálja. — 223.	" 25. — Breznóbánya. — 498—900.
" 28. — Bükköskút. — 228—844.	" 28. — Szikla. — 710.
" 24. — Felsőzsadány. — 360—868.	" 21. — Feketegaram. — 548—936.
" 16. — Geletnek. — 243.	" 29. — Bikács. — 510—1114.
" 27. — Turócszsklenó. — 588—744.	" 17. — Dobrocs. — 576.
" 28. — Barsszsklenó. — 360.	" 24. — Gáspárd. — 533—1150.
" 29. — Kunosvágás. — 795—938.	" 12. — Havasalja. — 670—1544.
" 23. — Felsőtóti. — 500—746 m.	" 10. — Benesháza. — 549.
" 30. — Alsóturcsék. — 660—1004.	" 19. — Mihálytelek. — 620—900.
" 20. — Jallna. — 268—600.	" 19. — Erdőköz. — 617—760.
" 27. — Határszél. — 1248.	" 26. — Vaczok. — 629.
" 20. — Ternye. — 506—574.	Mai 6. — Rásztoki. — 923.
Mai 1. — Dobó. — 447.	Apr. 10. — Nyustya. — 285.
Apr. 14. — Bucs. — 286—469.	Mai 1. — Dikula. — 900.
" 16. — Kovácsfalva. — 289—416.	Apr. 30. — Liptóteplicska. — 919—1200.
" 27. — Óhegy. — 470.	" 20. — Kubach. — 674—1071.
" 23. — Badin. — 373.	" 11. — Rozsnyó. — 314—799.
" 1. — Zólyom. — 295—500.	" 22. — Óviz. — 550.
" 22. — Oszlada. — 587.	" 25. — Dénes. — 713—1255.
" 22. — Zólyomlipcse. — 375.	" 27. — Szomolnok. — 561—900.
" 16. — Libetbánya. — 449—577.	" 22. — Stoósz. — 443—677.
" 9. — Szentandrás. — 424—494.	" 26. — Szepesremete. — 419—950.
" 27. — Borosznó. — 424—863.	" 26. — Krompach. — 365.
" 20. — Németsfalva. — 461—570.	" 23. — Göllniczbánya. — 372.
" 11. — Jeczenye. — 507—1100.	" 10. — Szepsi. — 211—401.

Apr. 24. — Aranyidka. — 659—1000.
 „ 23. — Sacza. — 256.
 „ 25. — Eperjes. — 257—300.
 „ 17. — Kakasfalu. — 375—700.
 „ 24. — Keczerpeklén. — 328—441.
 „ 30. — Keczerlipócz. — 350.

Apr. 30. — Vörösvágás. — 456—945.
 „ 22. — Rankfüred. — 364.
 „ 11. — Tavarua. — 163—300.
 „ 6. — Homonna. — 156.
 „ 22. — Zemplénszinna. — 216—481.

Alföld. — Tiefebene.

Apr. 10. — Zugó. — 189.
 „ 8. — Ungvár. — 120—262.

Mart. 21. — Radváncz. — 136—200.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 3. — Kisberezna. — 191—311.
 „ 19. — Nagyberezna. — 210—587.
 Mart. 17. — Dubrinics. — 169—400.
 Apr. 22. — Kispásztély. — 210—334.
 „ 11. — Turiaremete. — 180—400.
 „ 23. — Csornoholova. — 240—600.

Apr. 11. — Sztavna. — 379.
 Mai 2. — Lyuta. — 525.
 Apr. 24. — Ticha. — 592—972.
 „ 15. — Uzsok. — 561—1115.
 „ 17. — Ökörmező. — 425—627.

XLIX. zóna. — XLIX. Zone.

49°—49°30'.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

Apr. 21. — Illava. — 250.
 „ 16. — Kassza. — 255—402.
 „ 23. — Puchó. — 261—468.
 „ 16. — Nagybitse. — 308.
 „ 20. — Budatin. — 400.
 „ 11. — Fenyőháza. — 500—1000.
 „ 24. — Alsókubin. — 468—700.
 „ 23. — Rózsahegy. — 496—900.
 Mai 2. — Németlipcse. — 568—663.
 Apr. 25. — Zuberecz. — 700—1300.
 „ 16. — Liptószentmiklós. — 576—748.

Mai 1. — Liptószentiván. — 654—1550.
 Apr. 19. — Szvarin. — 684—1100.
 „ 14. — Vychodna. — 775—900.
 „ 22. — Feketevág. — 750.
 „ 26. — Csorbai tó. — 1351—2204.
 „ 27. — Tátralomnicz. — 1439.
 „ 26. — Szepesófalu. — 500—900.
 „ 25. — Podolin. — 570—800.
 „ 12. — Szepesbéla. — 631—800.
 „ 30. — Kamjonka. — 618—931.
 „ 17. — Bártfa. — 277—388.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Mart. 12. — Fuka. (XLV α)
 Lk. (Sp.) — Mai 14. — Vojnič. (XLV α)

J. (Sch.) — 64 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 15.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Karsztvidék. — Karstgebiet.

(14 adat.) — (14 Daten.)

L. (F.) — Mart. 16. — Kosinj.
 Lk. (Sp.) — Mai 14. — Vojnič.

J. (Sch.) — 60 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 23.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(24 adat.) — (24 Daten.)

L. (F.) — Mart. 12. — Fuka.	J. (Sch.) — 46 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 26. — Klasnič.	K. (M.) — Apr. 12.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

(56 adat.) — (56 Daten.)

L. (F.) — Mart. 15. — Látrány.	J. (Sch.) — 54 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 7. — Tótvázsony, Faész.	K. (M.) — Apr. 15.

Kis Alföld. — Kleine Tiefebene.

(6 adat.) — (6 Daten.)

L. (F.) — Apr. 5. — Cs.-Somorja.	J. (Sch.) — 18 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — „ 22. — Neszmély.	K. (M.) — Apr. 17.

Nagy Alföld. — Grosse Tiefebene.

(47 adat.) — (47 Daten.)

L. (F.) — Mart. 20. — Temeskubin, Plávna.	J. (Sch.) — 28 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 17. — Nagyvárad.	K. (M.) — Apr. 5.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(226 adat.) — (226 Daten.)

L. (F.) — Mart. 17. — Ilyefalva.	J. (Sch.) — 53 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 8. — Dobrus.	K. (M.) — Apr. 14.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(141 adat.) — (141 Daten.)

L. (F.) — Mart. 17. — Dubrinics.	J. (Sch.) — 51 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 6. — Rásztoki.	K. (M.) — Apr. 19.

A zónák középszámai; — Zonenmittel:

Zóna Zone	Legkor. Frühest	Legkés. Spätest	Ingad. Schwankung	Közép Mittel
XLIV α .	Mart. 26.	Apr. 21.	37	Apr. 5.
XLV.	„ 20.	Mai 14.	56	„ 13.
XLV α .	„ 12.	Apr. 29.	59	„ 11.
XLVI.	„ 26.	„ 29.	35	„ 12.
XLVI α .	„ 15.	„ 8.	55	„ 16.
XLVII.	„ 22.	„ 7.	47	„ 15.
XLVII α .	„ 24.	Apr. 27.	35	„ 13.
XLVIII.	„ 22.	Mai 5.	45	„ 20.
XLVIII α .	„ 17.	„ 6.	51	„ 20.
XLIX.	Apr. 11.	„ 2.	22	„ 22.

Az érkezés pentádok szerint. — Ankunft in Pentaden.

III.				IV.					
12—16.	17—21.	22—26.	27—31.	1—5.	6—10.	11—15.	16—20.	21—25.	26—30.
3.	5.	14.	22.	68.	90.	68.	94.	97.	48.
				V.					
				1—5.	6—10.	11—15.			
				18.	6.	1.			

A zónák középszámai még erre a fajra nézve sem adnak szabályos, észak felé fokozatosan késő sorozatot, pedig az eddigi ugyancsak nagy anyag alapján végzett földolgozások azt bizonyítják, hogy a füsti fecske tavaszi fölvonulása pontosan délről észak felé és mély fekvésű területekről magasak felé irányul. Hogy a zónák közepei ennek daczára se adnak szabályos sorozatot — tehát voltaképpen ellentmondanak ennek a már megállapított ténynek — annak ismét csak az az egyszerű magyarázata, hogy egy zónán belül különböző területek vannak, a melyek mindegyikét más és más érkezési szám jellemez; ha már most valamelyik zónában túlsúlyra jut az egyik vidék, akkor a két zóna voltaképpen csak a kétféle terület közötti különbséget mutatja föl helyesen. Arra a kérdésre, a mit mi tettünk föl, hogy van-e fokozatos késés észak felé, valójában nem is felelhet meg, ezt a kérdést csakis egyöntetű területen végighaladó zónákhoz lehet intézni.

A területek közepei az idén nem helyezkednek el úgy mint rendesen, a dunántúli dombvidék jelentékenyen megkésett, középszáma még a keleti hegyvidékénél is későbbi. A kis alföld is nagyon késő, a két nyugaton fekvő terület tehát correspondál egymással. Valószínű, hogy az idei év meteorológiai viszonyai okozzák ezt a kivételes késést, de lehet, hogy az adatok egyenlőtlen elosztása is, a dunántúli dombvidék déli, mindig korábbi vidékei alig vannak képviselve.

Ez az egy kivételes esztendő természetesen nem szoríthatja le azt a már 10 év óta mindig nyilvánult tanúságot, hogy a füsti fecske tavaszi fölvonulása az illető területek földrajzi és magassági viszonyai szerint alakul azaz déli és mély fekvésű vidéken korai az

Die Zonenmittel ergeben selbst für diese Art keine regelmässige, sich gegen Norden hin stufenweise verspätende Reihe, trotzdem die bisherigen auf Grund bedeutenden Materiales durchgeführten Bearbeitungen beweisen, dass der Frühjahrszug der Rauchschnalbe genau von Süd gegen Nord, und von tiefegelegenen Gebieten gegen hohe gerichtet ist. Dass die Zonenmittel trotzdem keine regelmässige Reihe ergeben — also in Wirklichkeit diesem schon bewiesenen Satze widersprechen — hat seine einfache Erklärung in dem Umstande, dass in einer Zone verschiedene Gebiete vertreten sind, deren jedes durch eine andere Ankunftszeit charakterisirt wird; erreicht nun in einer Zone ein Gebiet das Übergewicht, so werden diese beiden Zonen nur den Unterschied der beiden Gebiete richtig ergeben. Auf unsere Frage, ob sich der Zug gegen Norden hin stufenweise verspätet, können dieselben in Wirklichkeit gar keine Antwort geben, diese Frage kann nur an solche Zonen gerichtet werden, welche gleichmässige Gebiete durchziehen.

Die Regionenmittel haben heuer nicht die gewöhnliche gegenseitige Stellung, das Hügelland jenseits der Donau hat sich bedeutend verspätet und ist sogar später als die östliche Erhebung. Auch die kleine Tiefebene ist sehr spät, die beiden westlichen Gebiete correspondiren also miteinander. Wahrscheinlich sind es die heurigen meteorologischen Verhältnisse, welche diese Verspätung verursachen, möglich auch die ungleichmässige Vertheilung der Daten; die südlichen, gewöhnlich frühen Gebiete des Hügellandes jenseits der Donau sind kaum vertreten.

Natürlich kann dieses eine abweichende Jahr dem schon seit zehn Jahren ständigen Resultate, dass sich der Frühjahrszug der Rauchschnalbe ganz den geographischen und hypsometrischen Verhältnissen eines Gebietes anschmiegt, dass also die südlich und tief-

érkezés, északon és magas fekvésű területeken pedig késői. Ebben a jellegében merőben elüt a már jellemzett Ciconiatypustól, a mely tudvalevőleg független a hypszometrikus befolyástól. Indokolt és jogosult tehát a füsti fecske tavaszi fölvonulását is új typusként felállítani, s elnevezzük azt *Hirundotypus*nak.

A *Hirundotypus* megmagyarázása jóval könnyebb és egyszerűbb, mint a *Ciconiatypus*é, csak a füsti fecske biológiáját és Magyarországon való elterjedését kell figyelembe vennünk. A tisztán rovarokkal táplálkozó füsti fecske nálunk mindenütt otthon van, elkíséri az embert még az erdőhatáron levő erdész-házig is, és *mindenütt költ — átvonulási jelenségek tehát nem hatnak zavarólag a fölvonulás menetére*. A visszaérkezés ideje tehát tisztán a rovarvilág ébredéséhez van kötve, ez pedig viszont a fokozódó hőmérsékletnek egyenes függvénye, a mely a fecske érkezése idejében nagyjában szintén délről észak felé, alacsony területekről magasak felé halad; tehát teljes a párhuzamosság a két jelenség között, a mit jeles meteorologusunk, HEGYFÖKY KABOS úr ez irányú vizsgálatai is bizonyítanak, a mennyiben kimutatta, hogy a füsti fecske a 9.9 C^0 isothermával halad.

A *Hirundotypus* mint legegyszerűbbet a többivel szemben, egyszerűen *normális*nak fogjuk nevezni — értvén a normális typus alatt oly fölvonulást, a mely párhuzamosan halad valamely isothermával.

gelegenen Gebiete früh, die nördlichen und hohen spät sind, keinen Abbruch thun. Dieser Zugscharakter ist grundverschieden von dem schon dargestellten *Ciconiatypus*, welcher von dem hypsometrischen Einflusse bekanntlich unabhängig ist. Es ist daher begründet, auch den Frühjahrszug der Rauchschalbe als Typus aufzustellen, und belegen wir denselben mit dem Namen *Hirundotypus*.

Die Erklärung des *Hirundotypus* ist viel leichter und einfacher als die des *Ciconiatypus*, man muss nur die Biologie und die Verbreitung der Rauchschalbe in Ungarn in Betracht ziehen. Die sich ausschliesslich von Insekten ernährende Rauchschalbe ist bei uns überall zu Hause und begleitet den Menschen selbst bis in das an der Waldgrenze gelegene einsame Forsthaus, und *brütet auch überall — Durchzugserscheinungen wirken daher nicht störend auf den Gang des Zuges ein*. Der Zeitpunkt der Rückkehr ist daher ausschliesslich an das Erwachen der Insektenwelt gebunden, welches wieder mit der wachsenden Temperatur in direktem Zusammenhange steht; indem diese wieder bei der Ankunft der Rauchschalbe im Grossen und Ganzen auch von Süden nach Norden, von tiefgelegenen Gebieten nach hohen fortschreitet, so ist der Parallelismus zwischen den beiden Erscheinungen vollständig, was auch die diesbezüglichen Untersuchungen unseres ausgezeichneten Meteorologen JAKOB HEGYFÖKY voll bestätigen, indem derselbe nachwies, dass der Zug der Rauchschalbe mit der 9.9 C^0 Isotherme fortschreitet.

Den *Hirundotypus* werden wir als einfachsten den anderen gegenüber auch als *Normaltypus* bezeichnen, wobei unter *Normaltypus* ein solcher Zug gemeint ist, welcher mit irgendeiner Isotherme parallel verläuft.

70. ↔ **Hydrochelidon nigra**, (L.).

XLVα. — Mai 1. — Bélye.

71. ↔ **Hypolais hypolais**, (L.).

XLVIII. — Mai 3. — Cs.-Somorja.

XLVIIIα. — Mai 5. — Zólyom.

72. ↔ *Jynx torquilla*, L.

XLIV α .	— Apr.	11.	— Zengg.	XLVIII α .	— Mai	6.	— Turócszszklenó.
XLVI.	— "	19.	— Nagyenyed.	"	— Apr.	15.	— Zólyom.
XLVI α .	— "	26.	— Boglár.	"	— "	27.	— Havasalja
XLVII.	— "	13.	— Kőszeg.	"	— Mai	1.	— Benesháza.
"	— "	27.	— Molnaszecsőd.	"	— Apr.	20.	— Sacza.
XLVII α .	— "	7.	— Nádasd.	"	— Mai	4.	— Kakasfalu.
XLVIII.	— "	26.	— Cs.-Somorja.	"	— Apr.	25.	— Tavarna.
"	— "	16.	— Selmeczbánya.	"	— "	23.	— Ungvár.
"	— "	13.	— Sajókaza.	XLIX.	— "	26.	— Szepesbéla.
L. (F.)	— Apr.	8.	— Nádasd. (XLVII α)	J. (Sch.)	— 19 nap (Tage.)		
Lk. (Sp.)	— Mai	6.	— Turócszszklenó. (XLVIII α .)	K. (M.)	— Apr. 22.		

73. ↔ *Lanius collurio*, L.

XLIV α .	— Mai	1.	— Temeskubin.	XLVIII.	— Mai	26.	— Cs.-Somorja.
XLV.	— "	8.	— Ogulin.	"	— "	4.	— Selmeczbánya.
XLVI.	— Apr.	29.	— Tövis.	"	— "	2.	— Sajókaza.
"	— "	26.	— Nagyenyed.	XLVIII α .	— "	7.	— Zólyom.
XLVI α .	— Mai	1.	— Izsák.	"	— "	4.	— Tavarna.
XLVII.	— "	3.	— Kőszeg.	"	— "	4.	— Ungvár.
"	— "	1.	— Molnaszecsőd.	XLIX.	— "	28.	— Zuberecz.
"	— Apr.	28.	— Székesfehérvár.	"	— "	3.	— Szebesbéla.
XLVII α .	— Mai	3.	— Nádasd.				
L. (F.)	— Apr.	26.	— Nagyenyed. (XLVI.)	J. (Sch.)	— 33 nap (Tage.)		
Lk. (Sp.)	— Mai	28.	— Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.)	— Mai 2.		

74. ↔ *Lanius minor*, Gm.

XLV α .	— Apr.	10.	— Réa.	XLVII.	— Mai	2.	— Molnaszecsőd.
XLVI.	— Mai	2.	— Királyhalom.	"	— Apr.	26.	— Székesfehérvár.
"	— "	4.	— Nagyenyed.	XLVIII.	— Mai	9.	— Cs.-Somorja.
XLVI α .	— "	3.	— Izsák.	"	— "	12.	— Selmeczbánya.
"	— "	5.	— Kolozsvár.	"	— Apr.	28.	— Sajókaza.
XLVII.	— "	13.	— Kőszeg.	XLVIII α .	— "	5.	— Tavarna.
L. (F.)	— Apr.	20.	— Réa. (XLV α .)	J. (Sch.)	— 34 nap (Tage.)		
Lk. (Sp.)	— Mai	13.	— Kőszeg. (XLVII.)	K. (M.)	— Mai 3.		

75. ↔ *Lanius senator*, L.

XLV α . — Apr. 24. — Zengg.

76. ↔ *Larus canus*, L.

XLVI α . — Mart. 10. — Kisharta.

77. ↔ *Larus minutus*, PALL.XLVI α . — Mart. 10. — Kisharta.78. ↔ *Larus ridibundus*, L.XLVI α . — Febr. 16. — Boglár.

" — " 20. — Kisharta.

XLVII. — Mart. 11. — Felsőlövő.

XLVII. — Mart. 11. — Kőszeg.

XLVIII. — " 25. — Cs.-Somorja.

" — Apr. 5. — Sajókaza.

L. (F.) — Febr. 16. — Boglár. (XLVIz.).

Lk. (Sp.) — Mart. 25. — Cs.-Somorja.

(XLVIII.)

J. (Sch.) — 38 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 3.

79. ↔ *Limosa limosa*, (L.).

XLVIz. — Apr. 10. — Izsák.

80. ↔ *Locustella fluviatilis*, WOLF.

XLVII. — Mai 4. — Molnaszeesöd.

XLVIII. — Mai 2. — Cs.-Somorja.

81. ↔ *Locustella luscinioides*, (SAV.).

XLVI. — Apr. 22. — Nagyenyed.

82. ↔ *Locustella naevia*, (BODD.).

XLVI. — Apr. 20. — Nagyenyed.

83. ↔ *Luscinia luscinia*, (L.).XLIV α . — Apr. 19. — Temeskubin.XLV α . — " 17. — Suhaja.

" — " 5. — Fuka.

" — " 8. — Draganec.

" — " 23. — Samarica.

" — " 23. — Simlanik.

" — " 17. — Bélye.

" — " 17. — Kövesd.

" — " 22. — Labasincz.

" — " 20. — Dubest.

" — " 22. — Ösztrov.

XLVI. — " 24. — Helesfa.

" — " 18. — Pécs.

" — " 22. — Királyhalom.

" — " 19. — Solymos.

" — " 20. — Sistarovecz.

" — " 28. — Segesvár.

XLVI α . — " 23. — Kisharta.

XLVII. — Apr. 25. — Kőszeg.

" — " 11. — Dorozsló.

" — " 24. — Szombathely.

" — " 21. — Molnaszeesöd.

" — " 12. — Székesfehérvár.

" — " 27. — Dész.

XLVII α . — Mai 3. — Nádasd.

" — Apr. 9. — Valkó.

" — " 7. — Debreczen.

" — " 18. — Ófehértó.

" — " 30. — Taraczköz.

XLVIII. — " 25. — Cs.-Somorja.

" — " 24. — Ghymes.

" — " 23. — Sajókaza.

" — " 24. — Leányvár.

" — Mai 1. — Dombó.

XLVIII α . — Apr. 16. — Jászóujfalu.

" — " 18. — Saeza.

XLVIII α .	— Apr. 22.	— Hidasnémethi.	XLVIII α .	— Mai 9.	— Radváncz.
"	— " 24.	— Kakasfalu.	"	— Mart. 27.	— Dubrinics.
"	— " 23.	— Tavarna.	"	— Apr. 18.	— Kispásztély.
"	— " 26.	— Ungvár.	XLIX.	— " 25.	— Nagybittse.
L. (F.)	— Apr. 5.	— Fuka. (XLV α .)	J. (Sch.)	— 35 nap (Tage).	
Lk. (Sp.)	— Mai 9.	— Radváncz. (XLVIII α .)	K. (M.)	— Apr. 20.	

84. $\leftrightarrow$ **Luscinia philomela**, (BECHST.).

XLVI.	— Apr. 23.	— Nagyenyed.	XLVII.	— Apr. 1.	— Székesfehérvár.
XLVI α .	— " 21.	— Békéscsaba.	XLVIII α .	— Mai 3.	— Ungvár.

85. $\leftrightarrow$ **Mergus albellus**, L.XLV α . — Febr. 8. — Apatin.86. $\leftrightarrow$ **Mergus merganser**, L.XLV α . — Febr. 7. — Apatin.87. $\leftrightarrow$ **Merops apiaster**, L.

XLIV α .	— Mai 21.	— Temeskubin.	XLVI.	— Mai 9.	— Oláhcsesztve.
XLV.	— Mart. 26.	— Plávna.			

88. $\leftrightarrow$ **Micropus apus**, (L.).

XLIV α .	— Apr. 12.	— Temeskubin.	XLVII.	— Mai 5.	— Kőszeg.
XLV.	— " 25.	— Oraviczabánya.	XLVIII.	— Apr. 26.	— Selmezbánya.
XLVI α .	— " 26.	— Boglár.	XLVIII α .	— Mai 2.	— Breznóbánya.
XLVII.	— Mai 5.	— Felsőlövő.	XLIX.	— " 9.	— Szepesbéla.
L. (F.)	— Apr. 12.	— Temeskubin. (XLIV α .)	J. (Sch.)	— 24 nap (Tage).	
Lk. (Sp.)	— Mai 5.	— Felsőlövő, Kőszeg. (XLVII.)	K. (M.)	— Apr. 27.	

89. $\leftrightarrow$ **Micropus melba**, (L.).XLIV α . — Apr. 16. — Zengg.90. $\leftrightarrow$ **Milvus migrans**, (BODD.).

XLVI.	— Mart. 1.	— Segesvár.	XLVIII.	— Apr. 1.	— Cs.-Somorja.
XLVI α .	— " 21.	— Izsák.	XLVIII α .	— Mart. 26.	— Tavarna.
XLVII.	— Apr. 16.	— Fugyivásárhely.			

L. (F.) — Mart. 1. — Segesvár. (XLVI.)
 Lk. (Sp.) — Apr. 16. — Fugyivásárhely.
 (XLVII.)

J. (Sch.) — 47 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 25.

91. ↔ *Milvus milvus*, (L.).

XLVI. — Mart. 11. — Alsógárd.

XLVIII α . — Mart. 10. — Tavarna.

92. ↔ *Monticola saxatilis*, (L.).

XLVIII. — Apr. 26. — Selmeczbánya.

93. ↔ *Motacilla alba*, (L.).

XLIV α . — Febr. 27. — Zengg.

XLV α . — Mart. 8. — Nagysink.

— Mart. 14. — Temeskubin.

— " 1. — Fehértemplom.

" — " 14. — Boldogváros.

" — " 16. — Nádpaták.

XLV. — " 19. — Felsőjelenje.

" — " 10. — Kálbor.

— " 16. — Lič.

" — " 24. — Felmér.

— " 12. — Fužine.

" — " 21. — Sárkány.

— " 20. — Begovorazdolje.

" — " 21. — Páró.

— " 30. — *Ogulin*.

" — " 14. — Alsóvenicze.

— " 25. — *Plávna*.

" — " 10. — Ujsinka.

— " 7. — Oraviczabánya.

" — " 23. — Felsőkomána.

XLV α . — " 12. — Begovača.

" — " 26. — Secatura.

— " 12. — *Brzaja*.

" — " 22. — Vledény.

{Telett — }
 {Überwint. } — *Apatin*.

" — " 20. — Szunyogszék.

" — " 24. — Nagyborosnyó.

— Mart. 15. — Kövesd.

" — " 21. — Kovászna.

— " 23. — Labasincz.

" — " 22. — Osdola.

— " 5. — Dubest.

XLVI. — " 10. — Helesfa.

— Febr. 17. — Valyemare.

" — " 12. — Pécs.

— Mart. 8. — Gross.

" — " 2. — Királyhalom.

— " 13. — Bulza.

" — " 14. — Solymos.

— " 20. — Réa.

" — " 4. — Sistarovecz.

— " 19. — Szászváros.

" — " 18. — Tótvárad.

— " 22. — Gredistye.

" — " 11. — Topánfalva.

— " 19. — Sebeshely.

" — Apr. 8. — *Verespatak*.

— " 23. — Priszlop.

" — " 15. — *Zalatna*.

— " 17. — Sztrugár.

" — Mart. 13. — Tótfalud.

— " 15. — Szászsebes.

" — " 20. — Magyarigen.

— " 15. — Szerdahely.

" — " 14. — Gyulaféhegyvár.

— " 3. — Nagydísznód.

" — Febr. 17. — Alsóórbó.

— " 20. — Nagyszeben.

" — Apr. 13. — *Nagyenyed*.

— " 19. — Boicza.

" — Mart. 10. — Segesvár.

— " 1. — Ujegyház.

" — " 13. — Százhalom.

— " 19. — Mártonhegy.

" — " 14. — Réten.

— " 19. — Brulya.

" — " 28. — *Bün*.

— " 13. — Morgonda.

" — " 12. — Báránkyút.

— " 18. — Gerdály.

" — " 15. — Czelina.

- XLVI. — Mart. 16. — Lemhény.
 " — " 23. — Sósmező.
 XLVIa. — " 14. — Lippa.
 " — " 16. — Boglár.
 " — " 16. — Kisharta.
 " — Febr. 26. — Izsák.
 " — " 28. — Belényes.
 " — Mart. 17. — Magyarország.
 " — " 7. — Torda.
 " — " 17. — Radnótfája.
 " — " 13. — Görgényszentimre.
 " — " 18. — Görgényhodák.
 " — " 26. — Görgényüvegesür.
 " — " 27. — Alsófanesal.
 " — Apr. 15. — *Felsőfanesal.*
 " — Mart. 19. — Laposnya.
 XLVII. — " 28. — *Felsőőr.*
 " — " 15. — Felsőlövő.
 " — " 5. — Kupfalva.
 " — Febr. 28. — Rohoncz.
 " — Mart. 21. — *Nagynarda.*
 " — Febr. 28. — Kőszeg.
 " — Mart. 2. — Sorok.
 " — " 13. — Szombathely.
 " — Febr. 24. — Molnaszecsőd.
 " — " 20. — Jánosháza.
 " — Mart. 7. — Székesfehérvár.
 " — " 2. — Kecsed.
 " — " 21. — Dész.
 " — " 21. — Borgóprund.
 XLVIIa. — Febr. 28. — Nádasd.
 " — " 27. — Szokolyahutta.
 " — Mart. 5. — Valkó.
 " — " 18. — Ófehértó.
 " — " 25. — Mármarossziget.
 " — " 17. — Terebesfejrpaták.
 " — " 20. — Vissóoroszi.
 " — Apr. 8. — *Vissó.*
 XLVIII. — Febr. 26. — Cs.-Somorja.
 " — Mart. 3. — Ghymes.
 " — " 12. — Felsőhámor.
 " — Febr. 28. — Garamrév.
 " — Mart. 1. — Bacsófalva.
 " — " 17. — Selmeczbánya.
 " — " 18. — Sekély.
 " — Febr. 27. — Sajókaza.
 " — Mart. 12. — Alsóhámor.
 " — Apr. 9. — Diósgyőr.
 " — Mart. 10. — Erdőhorváti.
 " — " 18. — Leányvár.
 " — " 25. — *Dávidháza.*
 " — Apr. 15. — *Alsóapsa.*
 XLVIII. — Febr. 23. — Dombó.
 " — Mart. 22. — Gyertyánliget.
 " — " 7. — Apsinecz.
 " — " 15. — Körösmező.
 XLVIIIa. — Apr. 4. — *Élesmart.*
 " — " 16. — *Kelő.*
 " — " 14. — *Felsőzsadány.*
 " — Mart. 13. — Turócszszklenó.
 " — Apr. 5. — *Kunosvágás.*
 " — Mart. 14. — Felsőtöti.
 " — " 15. — Lenge.
 " — " 15. — Alsótüresek.
 " — " 10. — Jallna.
 " — " 22. — Határszél.
 " — " 2. — Dobó.
 " — " 6. — Zólyom.
 " — " 13. — Oszsada.
 " — Febr. 22. — Libetbánya.
 " — Mart. 6. — Rezsőpart.
 " — " 18. — Kisgaram.
 " — " 2. — Breznóbánya.
 " — " 18. — Szikla.
 " — " 4. — Havasalja.
 " — " 2. — Benesháza.
 " — " 20. — Dikula.
 " — " 28. — Rásztoki.
 " — " 6. — Liptóteplicska.
 " — " 10. — Rozsnyó.
 " — " 12. — Óviz.
 " — " 27. — Dénes.
 " — " 18. — Stoósz.
 " — " 16. — Szepesremete.
 " — " 17. — Sacza.
 " — " 22. — Hidasnémethi.
 " — " 9. — Kakasfalva.
 " — " 10. — Keczerpeklén.
 " — " 15. — Keczerlipócz.
 " — " 18. — Vörösvágás.
 " — " 22. — Rankfüred.
 " — " 5. — Tavana.
 " — " 14. — Ungvár.
 " — " 14. — Radvácza.
 " — " 2. — Kisberezna.
 " — " 21. — Nagyberezna.
 " — " 23. — Lyuta.
 " — Febr. 26. — Dubrinics.
 " — Mart. 13. — Kispásztély.
 " — " 4. — Turjaremete.
 " — " 18. — Csornoholova.
 " — " 13. — Nagyturicza.
 " — " 25. — Sztavna.
 " — " 28. — Ticha.

XLVIIIa. — Apr. 1. — Uzsok.	XLIX. — Mart. 18. — Liptóújvár.
XLIX. — Mart. 19. — Nagybittse.	„ — „ 18. — Feketevág.
„ — „ 15. — Rózsahegy.	„ — „ 20. — Csorbai tó.
„ — „ 14. — Németlipcse.	„ — „ 3. — Tátralomnicz.
„ — „ 22. — Zuberecz.	„ — „ 25. — Szepesófalú.
„ — „ 12. — Liptószentmiklós.	„ — „ 17. — Szepesbéla.
„ — Apr. 4. — <i>Liptószentiván.</i>	

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Febr. 17. — Valyemare. (XLV _a .)	J. (Sch.) — 44 nap (Tage).
Alsóorbó. (XLVI.)	K. (M.) — Mart. 13.
Lk. (Sp.) — Apr. 1. — Uzsok. (XLVIII _a .)	

Területek közepei: — Regionenmittel:

Karsztvidék. — Karstgebiet.

(5 adat.) — (5 Daten.)

L. (F.) — Febr. 27. — Zengg.	J. (Sch.) — 22 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 20. — Begovorazdolje.	K. (M.) — Mart. 13.

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

(13 adat.) — (13 Daten.)

L. (F.) — Febr. 20. — Jánosháza.	J. (Sch.) — 25 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 16. — Boglár.	K. (M.) — Mart. 6.

Nagy alföld. — Grosse Tiefebene.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.) — Febr. 26. — Izsák, Cs.-Somorja.	J. (Sch.) — 21 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 18. — Ófehértó, Leányvár.	K. (M.) — Mart. 9.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(69 adat.) — (69 Daten.)

L. (F.) — Febr. 17. — Valyemare, Alsóorbó.	J. (Sch.) — 39 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 27. — Alsófanesal.	K. (M.) — Mart. 15.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(68 adat.) — (68 Daten.)

L. (F.) — Febr. 22. — Libetbánya.	J. (Sch.) — 39 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 1. — Uzsok.	K. (M.) — Mart. 13.

A zónák közepei: — Zonenmittel:

Zóna Zone	Legkor. Frühhest	Legkés. Spätest	Ingad. Schwankung	Közép Mittel
XLIV _a .	—	—	—	—
XLV.	Mart. 12.	Mart. 20.	9	Mart. 17.
XLV _a .	Febr. 17.	" 26.	38	" 16.
XLVI.	" 17.	" 23.	35	" 20.
XLVI _a .	" 26.	" 27.	30	" 16.
XLVII.	" 20.	" 28.	37	" 9.
XLVII _a .	" 27.	" 25.	27	" 15.
XLVIII.	" 23.	" 22.	28	" 13.
XLVIII _a .	" 22.	Apr. 11.	39	" 16.
XLIX.	Mart. 3.	Mart. 25.	25	" 18.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft in Pentaden.

II.		III.			IV.				
15—19.	20—24.	25—1.	2—6.	7—11.	12—16.	17—21	22—26.	27—31.	1—5.
2.	4.	14.	20.	16.	46.	41.	20.	4.	1.

A zónák középszámái az ismert és előre várható tarka képet adják. A XLV_a. és XLVI. zóna voltaképpen csak a keleti hegyvidék megfelelő szeleteinek a középszámát adja, mivel a többi területről alig van néhány adat; s minthogy a régiók középszámái szerint a barázdabillegető a keleti hegyvidékre érkezik legkésőbbben, azért természetesen e zónák középszámái is megfelelően késnek. Viszont a XLVII. zóna, a melyben tulsúlyban vannak a dunántúli adatok a hova legkorábban érkezik a barázdabillegető, ennek megfelelően a legkorábbi középszámot adja. A zónák középszámainak a kimutatása ismét csak negatív eredményt ad — azért, mert olyat kérünk tőle, a mire választ nem adhat, mivel nagyon egyenlőtlenül vannak elosztva az adatok s a zónák nem haladnak át egyöntetű területeken.

A területek közepei nyújtják itt is a legjellemzőbb adatokat, bár itt is számba kell venni az adatok egyenlőtlen eloszlását. Legkorábbi a dunántúli dombvidék, s legkésőbbi a keleti hegyvidék — ezt az eredményt adják a területek közepei már évek óta. A késés tehát nemcsak délről észak felé, s alacsony területekről magasak felé halad, hanem egyszers-

Die Zonenmittel ergeben wieder das bekannte vorausgesehene bunte Bild. Die XLV_a. und XLVI. Zone ergeben in Wirklichkeit nur die Mittel der betreffenden Abschnitte der östlichen Erhebung, indem die anderen Gebiete kaum einige Daten aufweisen; da nun die Bachstelze laut den Regionenmitteln in der östlichen Erhebung am spätesten erscheint, so ist es nur natürlich, dass sich diese beiden Zonen entsprechend verspäten. Dagegen ergibt die XLVII. Zone, wo die Daten des Hügellandes jenseits der Donau überwiegen, wo die Bachstelze laut den Regionenmitteln am frühesten ankommt, auch das früheste Zonenmittel. Die Zusammenstellung der Zonenmittel ergibt so wieder ein negatives Resultat — darum, weil man eine solche Frage an dieselben stellt, welche sie nicht beantworten können; die Daten sind nämlich nicht gleichmässig vertheilt und die Zonen durchschneiden keine einheitlichen Gebiete.

Die Regionenmittel ergeben auch hier die charakteristischsten Momente, obzwar auch hier die ungleichmässige Vertheilung der Daten in Betracht gezogen werden muss. Die früheste Ankunft zeigt das Hügelland jenseits der Donau, die späteste die östliche Erhebung — ein Resultat, welches die Regionenmittel schon seit Jahren ergeben. Die Verspätung

mind igen számottevően nyugatról kelet felé is. A fölvonulásnak ez a módja éppen ellenkezője a Ciconiatypusnak s egyszersmind jelentékenyen különbözik a Hirundotypustól is, a miért indokolt ezt a fölvonulást új typusnak fölvenni. Elnevezzük *Motacillatypus*nak.

A *Motacillatypus* megoldására még kiindulási pontot se nyújt a rendelkezésünkre álló anyag. Sem földrajzi elterjedése — mindenütt közönséges fészkelő madár — sem biológiája sem indokolja ezt a nagy késést a keleten. Arra se gondolhatunk, hogy Erdélyben valami később vonuló subspecies fordulna elő, mert két madármunkánk — CHERNEL és MADARÁSZ művei — egy szóval se emlékeznek meg erről.

Csak egy szempont volna még hátra, de ennek a kiderítését csak hivatásos meteorologus kísérrelhetné meg. T. i. a *Motacillatypus* is lehet esetleg *normalis* typus, vagyis hogy a vonulás szintén valami izothermával halad együtt. A januári izothermák nem haladnak délről észak felé, hanem nyugatról hatolnak be a continensre, s így lehet, hogy a korán érkező fehér barázdabillegető egy ilyen nyugatról vagy más némileg délnyugatról hozzánk behatoló izothermával érkezik, s azért korai nyugaton és késői keleten. Ha a meteorológiának tényleg sikerülne e föltevés bizonyítása, úgy a *Motacillatypus* is *normalis* typust alkotna, még pedig a korán érkező fajok *normalis* typusát; támogatja mindezt az a körülmény, hogy a szintén korán érkező mezei pacsirta, és erdei szalonka fölvonulása teljesen azonos a fehér barázdabillegető fölvonulásával, azaz szintén követik a *Motacillatypust*.

ist daher nicht nur von Süd nach Nord, von Tief nach Hoch gerichtet, sondern zugleich auch von West nach Ost. Diese Zugweise bildet das direkte Gegentheil des Ciconiatypus und weicht auch bedeutend vom Hirundotypus ab, weshalb es begründet ist, dieselbe als neuen Typus aufzustellen. Wir werden denselben *Motacillatypus* nennen.

Zur Aufsuchung der bedingenden Ursachen des *Motacillatypus* gibt uns das zur Verfügung stehende Materiale nicht einmal einen Ausgangspunkt. Weder die geographische Verbreitung — überall gemeiner Brutvogel, — noch die Biologie können diese grosse Verspätung gegen Osten hin begründen. Daran kann man sich auch nicht halten, dass die östlichen Gebiete vielleicht von einer später ziehenden Subspecies besiedelt werden, indem unsere beiden ornithologischen Werke — v. CHERNEL und v. MADARÁSZ — kein Wort darüber erwähnen.

Es bliebe nur noch ein Anhaltspunkt, doch könnte derselbe auch nur durch einen Berufsmeteorologen eruiert werden. *Der Motacillatypus könnte nämlich auch ein Normaltypus sein*, der Zug könnte auch mit einer Isotherme parallel verlaufen. Die Januarisothermen schreiten nämlich nicht von Süden gegen Norden fort, sondern dringen von Westen aus in den Continent hinein und so könnte es sein, dass die frühankommende Bachstelze auch mit einer solchen westlichen oder schon einigermaßen südwestlichen Isotherme in unser Gebiet ankommt, deshalb den Westen früh, den Osten spät erreicht. Würde es der Meteorologie wirklich gelingen diese Annahme zu beweisen, so wäre der *Motacillatypus* auch ein Normaltypus, und zwar der Normaltypus der frühankommenden Arten; unterstützt wird diese Annahme von dem Umstande, dass die Züge der ebenfalls frühankommenden Feldlerche und Waldschnepfe dem Zuge der Bachstelze vollkommen gleichen, d. i. auch den *Motacillatypus* einhalten.

94. ↔ *Motacilla boarula*, TENN.

XLVα. — Mart. 21. — Nagyrápolc.
 „ — „ 22. — Kosztésd.
 „ — „ 21. — Bozes.
 „ — Apr. 19. — Alsóvárosvíz.
 „ — Mart. 14. — Szászváros.

XLVα. — Mart. 23. — Gredistye.
 „ — „ 19. — Ósebeshely.
 „ — „ 23. — Priszlop.
 „ — „ 17. — Szelistye.
 „ — „ 28. — Felek.

- XLVI. — Mart. 10. — Pojána.
 XLVI α . — „ 6. — Görgényszentimre.
 „ — „ 21. — Laposnya.
 XLVII. — { Telett — } — *Kőszeg*.
 „ — { Überwinterte } —
 „ — Apr. 1. — Dés.
 XLVII α . — Mart. 7. — Terebesfejérpatak.
 XLVIII. — „ 18. — Sajókaza.
 „ — „ 22. — Apsinecz.
 XLVIII α . — „ 4. — Geletnek.

L. (F.) — Mart. 4. — Geletnek, Stoósz.
 (XLVIII α .)

Lk. (Sp.) — Apr. 1. — Dés. (XLVII.)

Voltaképpen csak a két hegyvidék van képviselve, de ezek középszámai igen érdekesen helyezkednek el: keleti hegyvidék Mart. 19. északi hegyvidék Mart. 17. Úgy látszik, hogy a havasi billegény is a Motacillatypushoz tartozik.

- XLVIII α . — Mart. 16. — Osszada.
 „ — „ 24. — Kisgaram.
 „ — „ 11. — Breznóbánya.
 „ — „ 25. — Szikla.
 „ — „ 31. — Havasalja.
 „ — „ 20. — Liptóteplicska.
 „ — „ 4. — Stoósz.
 XLIX. — „ 16. — Liptóújvár.
 „ — „ 20. — Szepesbéla.

J. (Sch.) — 29 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 18.

Die Daten beziehen sich nur auf die beiden Erhebungen, deren Mittel ein sehr interessantes gegenseitiges Verhältniss zeigen: östliche Erhebung 19. März, nördliche Erhebung 17. März. Dem Anscheine nach folgt auch die Gebirgsbachstelze dem Motacillatypus.

95. $\leftrightarrow$ *Motacilla flava*, (L.).

- XLIV α . — Apr. 19. — Temeskubin.
 XLVI. — „ 20. — Alsógárd.
 XLVII. — Mart. 18. — Székesfejérvár.

L. (F.) — Mart. 18. — Székesfejérvár.
 (XLVII.)

Lk. (Sp.) — Apr. 29. — Alsógárd. (XLVI.)

- XLVIII. — Apr. 7. — Cs.-Somorja.
 XLVIII α . — „ 21. — Zólyom.
 „ — „ 21. — Tavarua.

J. (Sch.) — 43 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 14.

96. $\leftrightarrow$ *Muscicapa atricapilla*, L.

- XLVI α . — Apr. 22. — Békéscsaba.
 XLVII α . — „ 27. — Nádasd.
 XLVIII. — „ 23. — Cs.-Somorja.

L. (F.) — Apr. 22. — Békéscsaba.
 (XLVI α .)
 Cs.-Somorja.
 (XLVIII.)

- XLVIII. — Apr. 30. — Selmezbánya.
 XLVIII α . — „ 25. — Zólyom.
 „ — „ 25. — Tavarua.

Lk. (Sp.) — Apr. 30. — Selmezbánya.
 (XLVIII.)

J. (Sch.) — 9 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 25.

97. $\leftrightarrow$ *Muscicapa collaris*, BECHST.

- XLVI α . — Apr. 16. — Izsák.
 XLVII. — „ 23. — Kőszeg.
 „ — „ 24. — Molnaszecsőd.

L. (F.) — Apr. 16. — Izsák. (XLVI α .)
 Lk. (Sp.) — „ 25. — Ungvár. (XLVIII α .)

- XLVIII. — Apr. 23. — Cs.-Somorja.
 XLVIII α . — „ 23. — Zólyom.
 „ — „ 25. — Ungvár.

J. (Sch.) — 10 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 22.

98. ↔ *Muscicapa grisola*, L.

XLVII. — Apr. 24. — Székesfejérvár.	XLVIII α . — Mai 6. — Tavarna.
XLVIII. — Mai 1. — Cs.-Somorja.	" — " 11. — Ungvár.
" — " 11. — Selmeczbánya.	
L. (F.) — Apr. 24. — Székesfejérvár.	J. (Sch.) — 18 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 11. — Selmeczbánya. (XLVIII), Ungvár. (XLVIII α .)	K. (M.) — Mai 4.

99. ↔ *Muscicapa parva*, BECHST.

XLVI. — Mai 2. — Segesvár.

100. ↔ *Numenius arcuatus*, (L.).

XLIV α . — Apr. 10. — Zengg.	XLVI α . — Mart. 7. — Kisharta.
" — Mart. 7. — Temeskubin.	" — Febr. 28. — Izsák.
" — " 9. — Fehértemplom.	XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.
XLVI. — " 15. — Királyhalom.	" — Apr. 5. — Sajókaza.
L. (F.) — Febr. 28. — Izsák. (XLVI α .)	J. (Sch.) — 37 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 5. — Sajókaza. (XLVIII.)	K. (M.) — Mart. 14.

101. ↔ *Numenius phaeopus*, (L.)XLVI α . — Mart. 17. — Kisharta.102. ↔ *Nycticorax nycticorax*, (L.)

XLV. — Mart. 18. — Plávna.	XLV. — Febr. 24. — Oraviczbánya.
----------------------------	----------------------------------

103. ↔ *Oedicnemus oedicnemus*, (L.).

XLVI α . — Apr. 10. — Izsák.	XLVIII. — Mart. 20. — Cs.-Somorja.
-------------------------------------	------------------------------------

104. ↔ *Oriolus oriolus*, (L.)

XLIV α . — Apr. 25. — Zengg.	XLV α . — Apr. 26. — Dubest.
" — " 25. — Temeskubin.	" — " 28. — Gross.
" — Mai 2. — Fehértemplom.	XLVI. — " 25. — Pécs.
XLV. — Apr. 17. — Plávna.	" — Mai 1. — Királyhalom.
" — " 29. — Oraviczbánya.	" — Apr. 29. — Solymos.
XLV α . — " 30. — Draganez.	" — Mai 2. — Sistarovecz.
" — Mai 2. — Bolč.	" — " 3. — Batta.
" — " 3. — Apatin.	" — Apr. 27. — Nagyenyed.
" — Apr. 27. — Kövesd.	XLVI α . — Mai 4. — Boglár.
" — Mai 9. — Dobrest.	" — Apr. 23. — Kisharta.

XLVI α .	— Apr.	10.	— Izsák.	XLVII α .	— Mai	2.	— Isaszegh.
"	— Mai	3.	— Magyarorbó.	"	— "	2.	— Debreczen.
"	— "	6.	— Görgényszentimre.	"	— Apr.	27.	— Ófehértó.
XLVII.	— "	7.	— Felsőeőr.	XLVIII.	— Mai	2.	— Cs.-Somorja.
"	— Apr.	29.	— Felsőlövő.	"	— "	2.	— Ghymes.
"	— Mai	8.	— Bándoly.	"	— "	15.	— Selmezbánya
"	— Apr.	29.	— Rohoncz.	"	— Apr.	27.	— Sajókaza.
"	— Mai	2.	— Németlő.	"	— "	28.	— Leányvár.
"	— "	4.	— Kőszeg.	XLVIII α .	— Mai	2.	— Sacza.
"	— "	4.	— Doroszló.	"	— "	7.	— Hidasnémethi.
"	— Apr.	28.	— Szombathely.	"	— Apr.	23.	— Kassaujfalú.
"	— Mai	2.	— Molnászeccsöd.	"	— "	30.	— Kakasfalú
"	— "	1.	— Székesfejérvár.	"	— "	27.	— Tavarna.
XLVII α .	— "	3.	— Nádasd.	"	— Mai	3.	— Ungvár.
"	— "	2.	— Valkó.	"	— Apr.	29.	— Nagyberezna.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Apr.	10.	— Izsák. (XLVI α .)	J. (Sch.)	— 36 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	15.	— Selmezbánya. (XLVIII.)	K. (M.)	— Apr. 30.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Dunántúli dombvidék. — Hügeland jenseits der Donau.

(12 adat.) — (12 Daten.)

L. (F.)	— Apr.	25.	— Pécs.	J. (Sch.)	— 14 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	8.	— Bándoly.	K. (M.)	— <i>Mai 2.</i>

Nagy alföld. — Grosse Tiefebene.

(12 adat.) — (12 Daten.)

L. (F.)	— Apr.	10.	— Izsák.	J. (Sch.)	— 24 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	3.	— Apatin.	K. (M.)	— <i>Apr. 27.</i>

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.)	— Apr.	26.	— Dubest.	J. (Sch.)	— 14 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	9.	— Dobrest.	K. (M.)	— <i>Mai 1.</i>

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.)	— Apr.	23.	— Kassaujfalú.	J. (Sch.)	— 23 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mai	15.	— Selmezbánya	K. (M.)	— <i>Mai 2.</i>

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

IV.				V.			
6—10.	11—15.	16—20.	21—25.	26—30.	1—5.	6—10.	11—15.
1.	—	1.	4.	15.	20.	5.	1.

Rendesen kevés az anyag ahhoz, hogy behatóbban vizsgálhassuk ezt az érdekes fölvonulást. Jellege hasonlít a Ciconiatypushoz és a kakukfölvonuláshoz, t. i. keleten korai az érkezés, nyugaton késő. Az alföld és keleti hegyvidék középszáma hol egyenlő egymással, hol pedig megelőzik egymást; az északi hegyvidék középszáma hol egyezik a dunántúli dombvidékével, hol pedig korábbi. Az északi hegyvidék korábbi dátumait mindig a keleti részek adják. Kétségtelenül nyilatkozik tehát az a tény, hogy az érkezés keleten aránytalanul korai, nyugaton aránytalanul késői. Itt is föl kell vetnünk a kérdést miért egyezik ez a fölvonulás a Ciconiatypussal, ill. a kakuk fölvonulásával? A Ciconiatypust az átvonulási jelenségek alapján oldottuk meg, csak hogy ezek a sárgarigó fölvonulásánál alig kerülhetnek szóba. A kakuk fölvonulását sajátlagos biológiája alapján kíséreltük megoldani, valószínű, hogy nagyobb, ill. több évi anyag alapján a sárgarigó fölvonulásának a megoldásához ugyancsak a biológia adja meg a kulcsot. A sárgarigó ugyanis nem szereti a magasabb hegyvidéket, csak a mélyebb völgyekbe nyomul föl, különben pedig leginkább csak az alfölddel érintkező alacsonyabb hegyvidéket szállja meg. Erre vallanak egyrészt maguk az adatok, másrészt pedig a középszámoknak egymástól való csekély eltérése is: a területek közepei maximum egy heti különbséget mutatnak föl. A fölvonulás lefolyását ezek alapján a következőképpen lehetne indokolni.

A keleti hegyvidék jó messzire nyúlik délre, s nem megy oly magasan északra, mint az alföld; az északi szélesség tehát kisebb késést okoz a keleti hegyvidéken mint az alföldön; mivel csak az alacsonyabb vidékeket és a nagyobb, tehát mély fekvésű folyóvölgyeket szállja meg, azért a hypszometrikus hatás nem idézhet elő jelentékenyebb késést, s így megérthetjük azt, hogy a keleti hegyvidék

Für gewöhnlich haben wir zu wenig Materiale, um diesen interessanten Zug eingehender zu behandeln. Dem Charakter nach gleicht derselbe dem Ciconiatypus und dem Kukukszuge, d. h. frühe Ankunft im Osten, späte im Westen. Die Mittel der Tiefebene und der östlichen Erhebungen sind einander einmal gleich, ein andermal eines früher als das andere; das Mittel der nördlichen Erhebung ist dem des Hügellandes jenseits der Donau entweder gleich oder früher als dasselbe. Die früheren Daten der nördlichen Erhebung stammen gewöhnlich aus der östlichen Hälfte desselben. Es ist daher klar, dass die Ankunft im Osten unverhältnissmässig früh, im Westen unverhältnissmässig spät ist. Es muss daher auch hier die Frage aufgeworfen werden, warum der Zug dem Ciconiatypus folgt, resp. dem Kukukszuge gleicht? Der Ciconiatypus wurde auf Grund der Durchzugserscheinungen gelöst, doch können dieselben beim Pirol nicht in Betracht kommen. Der Kukukszug wurde auf Grund seiner eigenartigen Biologie zu lösen versucht, und halte ich es für wahrscheinlich, dass auf Grund eines grösseren, resp. mehr Jahre umfassenden Materiales ebenfalls die Biologie den Schlüssel zur Lösung des Pirolzuges ergeben wird. Der Pirol liebt nämlich die höheren Gebirgsgegenden nicht und dringt nur in den grösseren Flusstälern vor, ansonsten besiedelt derselbe nur die in der Nähe der Tiefebene befindlichen niederen Gebiete. Dafür zeugen einerseits die Daten selbst, anderseits die geringe Zeitdifferenz der Regionenmittel, welche im Maximum eine Woche beträgt. Der Zugsverlauf könnte nun folgendermassen begründet werden:

Die östliche Erhebung erstreckt sich sehr weit nach Süden und reicht nicht so weit nach Norden wie die Tiefebene: der Einfluss der geographischen Breite ist daher in der östlichen Erhebung geringer als in der Tiefebene; indem der Pirol nur die niederen Gebiete und die grossen, daher tief liegenden Flusstäler besiedelt, so kann auch der hypsometrische Einfluss keine bedeutendere Ver-

középszáma gyakran egyenlő az alföldével; ha későbbi, akkor belejátszanak azok a késői adatok, a melyeket a folyóvölgyekben már messze fönt fekvő állomások adnak. Az északi hegyvidéken is alig megy föl északabbra a sárgarigó mint az alföldön, s leginkább abban a kiterjedt folyamrendszerben, melyet a Sajó, Hernád, Bodrog stb. folyók alkotnak, a melyek völgye nagyon messzire észak felé se lépi még túl a 200 métert — éppen ezek a keleti részek adják mindig az északi hegyvidék legkorábbi adatait. A csekély magassági eltérésnek megfelelően csekély az eltérés is. A dunántúli dombvidék késése az adatok egyenlőtlen elosztásából magyarázható meg, a mennyiben leginkább csak Vas megye északnyugati sarka van képviselve, a mely magasabb fekvésű, mint a keleti és északi hegyvidék azon állomásainál, a melyeket a sárgarigó még megszáll. Természetes dolog aztán, hogy egy ilyen, a magasabb hegyvidéket kerülő fajnál a hypszometrikus befolyás igen élesen és jelentékenyen érvényesül, minek következtében mindig a dunántúli dombvidék adja a legkésőbbi középszámot.

Ha sikerül majd a sárgarigó fölvonulásából tényleg bizonyítani azt, hogy úgy folyik le a mint azt itt jellemeztem, s a mit valószínűnek tartok, akkor ez a fölvonulás nem képez külön típust, hanem egyszerűen követi a Hirundotypust, vagyis szintén normalis typus azokra a fajokra nézve, a melyek csak az ország alacsonyabb vidékeit szállják meg. Természetes dolog, hogy ehhez még a meteorológiának is lesz szava, vajjon tényleg valamely izothermával halad-e együtt a vonulás.

spätung verursachen und so kann man es dann verstehen, dass das Mittel der östlichen Erhebung öfter dem der Tiefebene gleich ist; ist dasselbe später, so verursachen das diejenigen späteren Daten, welche die schon höher gelegenen Stationen der Flussthäler ergeben. In der nördlichen Erhebung geht der Pirol auch kaum nördlicher als die Tiefebene reicht, meistens besiedelt derselbe das ausgedehnte Flusssystem, welches die Flüsse Sajó, Hernád, Bodrog u. s. w. bilden, deren Thäler noch weit nach Norden hin 200 Meter Höhe noch nicht überschreiten — gerade diese Stationen ergeben immer die frühesten Daten der nördlichen Erhebung. Der geringen Höhendifferenz entsprechend, ist auch die Zeitdifferenz gering. Die Verspätung des Hügellandes jenseits der Donau kann aus der ungleichmässigen Vertheilung der Daten erklärt werden, indem hauptsächlich der nordwestliche Theil des Comitatus Vas vertreten ist, welcher höher gelegen ist als jene Stationen der östlichen und nördlichen Erhebung, welche von dem Pirol noch besiedelt werden. Es ist dann nur natürlich, dass bei einer solchen, das höhere Gebirgsland meidenden Art der hypsometrische Einfluss sehr scharf und bedeutend einwirkt, weshalb immer das Hügelland jenseits der Donau das späteste Mittel ergibt.

Gelingt der Beweis, was ich für wahrscheinlich halte, dass der Zug des Pirols wirklich so verläuft, wie er hier charakterisirt wurde, so bildet derselbe keinen separaten Typus, sondern folgt ganz einfach dem Hirundotypus, derselbe bildet dann auch einen Normaltypus für jene Arten, welche nur die tieferliegenden Gebiete Ungarns besiedeln. Natürlich hat auch noch der Meteorologe ein Wort mitzupsprechen, ob der Zug wirklich mit einer Isotherme parallel verläuft oder nicht.

105. ↔ **Ortygometra porzana**, (L.).

XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.

106. ↔ **Pandion haliaëtus**, (L.).

XLVIII. — Apr. 24. — Cs.-Somorja.

107. ↔ **Pavoncella pugnax**, (L.).

XLIV α . — Mart. 7. — Temeskubin.
 XLVI α . — Febr. 28. — Kisharta.

XLVI α . — Mart. 2. — Izsák.

108. ↔ **Pelecanus onocrotalus**, L.

XLVII. — Mai 15. — Sülelmed.

109. ↔ **Pernis apivorus**, (L.)

XLVII α . — Mai. 4. — Nádasd.

110. ↔ **Phalacrocorax carbo**, (L.).

XLVIII. — Mart. 4. — Cs.-Somorja.

111. ↔ **Phylloscopus acredula**, (PALL.).

XLIV α . — Mart. 16. — Temeskubin.
 XLV α . — „ 28. — Réa.
 XLVI. — Apr. 19. — Nagyenyed.
 XLVI α . — Mart. 28. — Izsák.
 „ — „ 25. — Békéscsaba.
 „ — „ 29. — Magyargorbó.
 XLVII. — Apr. 9. — Felsőeőr.
 „ — Mart. 20. — Rohonc.
 „ — „ 16. — Kőszeg.
 „ — „ 10. — Sorok.
 „ — „ 14. — Szombathely.

XLVII. — Mart. 25. — Székesfehérvár.
 „ — „ 28. — Szentbenedek.
 XLVII α . — „ 14. — Nádasd.
 XLVIII. — „ 29. — Cs.-Somorja.
 „ — „ 27. — Selmezbánya.
 „ — Apr. 3. — Sajókaza.
 XLVIII α . — Mart. 18. — Sacza.
 „ — Apr. 24. — Tavarna.
 „ — Mart. 29. — Ungvár.
 XLIX. — Apr. 16. — Zuberecz.

L. (F.) — Mart. 10. — Sorok. (XLVII.)
 Lk. (Sp.) — Apr. 16. — Zuberecz. (XLIX.)

J. (Sch.) — 38 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 24.

112. ↔ **Phylloscopus sibilator**, BECHST.

XLV α . — Mart. 14. — Bélye.
 „ — „ 28. — Réa.
 XLVI α . — Apr. 22. — Békéscsaba.
 XLVII. — „ 24. — Kőszeg.
 XLVII α . — Mart. 20. — Nádasd.

XLVIII. — Apr. 25. — Cs.-Somorja.
 „ — „ 15. — Selmezbánya.
 „ — „ 24. — Sajókaza.
 XLVIII α . — „ 25. — Zólyom.

L. (F.) — Mart. 14. — Bélye. (XLV α)
 Lk. (Sp.) — Apr. 25. — Cs.-Somorja.
 (XLVIII.)
 Zólyom. (XLVIII α .)

J. (Sch.) — 43 nap (Tage).
 K. (M.) — Apr. 12.

113. ↔ **Phylloscopus trochilus**, (L.).

XLV α . — Mart. 28. — Réa.
 XLVII. — „ 14. — Molnászeződ.
 „ — Apr. 7. — Székesfehérvár.

XLVIII. — Apr. 25. — Cs.-Somorja.
 „ — „ 13. — Sajókaza.
 XLVIII α . — „ 15. — Zólyom.

L. (F.) — Mart. 14. — Molnaszecsöd.(XLVII.) | J. (Sch.) — 43 nap (Tage).
 Lk. (Sp.) — Apr. 25. — Cs.-Somorja. | **K. (M.) — Apr. 7.**
 (XLVIII.)

114. ↔ **Pisorhina scops**, (L.)

XLVII. — Apr. 25. — Felsőlövő. | XLVII α . — Mai 12. — Nádasd.

115. ↔ **Platalea leucorodia**, L.

XLVI α . — Apr. 10. — Izsák.

116. ↔ **Plegadis falcinellus**, (L.)

XLIV α . — Apr. 12. — Temeskubin. | XLVI α . — Apr. 23. — Boglár.

117. ↔ **Pratincola rubetra**, (L.)

XLVII. — Apr. 19. — Székesfejérvár.	XLVIII α . — Apr. 29. — Tavarna.
XLVIII. — „ 21. — Cs.-Somorja.	„ — Mart. 22. — Ungvár.
„ — „ 28. — Sajókaza.	XLIX. — Mai 1. — Zuberecz.
XLVIII α . — „ 21. — Zólyom.	„ — Apr. 30. — Szepesbéla.

L. (F.) — Mart. 22. — Ungvár. (XLVIII α .) | J. (Sch.) — 41 nap (Tage).
 Lk. (Sp.) — Mai 1. — Zuberecz. (XLIX.) | **K. (M.) — Apr. 20.**

118. ↔ **Pratincola rubicola**, (L.)

XLIV α . — Febr. 27. — Fehértemplom.	XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.
XLVI. — Mart. 1. — Segesvár.	„ — „ 35. — Selmezbánya.
„ — Febr. 28. — Czelna.	„ — „ 21. — Sajókaza.
„ — Mart. 4. — Nagyenyed.	XLVIII α . — „ 28. — Zólyom.
XLVII. — „ 23. — Kőszeg.	„ — „ 14. — Tavarna.
XLVII α . — „ 14. — Nádasd.	

L. (F.) — Febr. 27. — Fehértemplom. | J. (Sch.) — 30 nap (Tage).
 (XLIV α .) | **K. (M.) — Mart. 14.**
 Lk. (Sp.) — Mart. 28. — Zólyom. (XLVIII α .)

119. ↔ **Recurvirostra avocetta**, L.

XLVI. — Mart. 26. — Szabadka. | XLVI α . — Apr. 8. — Izsák.

120. ↔ **Ruticilla phoenicea**, (L.)

XLVI. — Apr. 14. — Királyhalom.	XLVIII. — Mart. 25. — Selmezbánya.
„ — „ 12. — Segesvár.	XLVIII α . — Apr. 21. — Zólyom.
XLVII. — „ 21. — Kőszeg.	„ — Mart. 30. — Havasalja.
„ — „ 13. — Molnaszecsöd.	„ — „ 14. — Benesháza.
XLVIII. — „ 22. — Cs.-Somorja.	XLIX. — Apr. 30. — Szepesbéla.

L. (F.) — Mart. 14. — Benesháza.
(XLVIII α .)
Lk. (Sp.) — Apr. 22. — Cs.-Somorja.
(XLVIII.)

J. (Sch.) — 40 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 8.

121. $\leftrightarrow$ *Ruticilla tithys*, (L.).

XLIV α . — Apr. 10. — Zengg.
XLV α . — Mart. 21. — Réa.
XLVI α . — „ 27. — Izsák.
XLVII. — Apr. 18. — Felsőlövő.
„ — Mart. 25. — Kőszeg.
„ — Apr. 20. — Molnaszecsőd.
„ — Mart. 23. — Székesfejervár.
XLVII α . — „ 19. — Nádasd.
XLVIII. — „ 30. — Cs.-Somorja.
„ — „ 23. — Selmeczbánya.

XLVIII α . — Mart. 28. — Havasalja.
„ — „ 17. — Benesháza.
„ — „ 16. — Sacza.
„ — Apr. 6. — Tavarna.
„ — Mart. 30. — Ungvár.
XLIX. — „ 30. — Zuberecz.
„ — Apr. 11. — Liptószentiván.
„ — Mart. 27. — Liptóújvár.
„ — „ 30. — Szepesbéla.

L. (F.) — Mart. 16. — Sacza. (XLVIII α .)
Lk. (Sp.) — Apr. 20. — Molnaszecsőd.
(XLVII.)

J. (Sch.) — 36 nap (Tage).
K. (M.) — Mart. 30.

122. $\leftrightarrow$ *Saxicola oenanthe*, (L.).

XLIV α . — Apr. 12. — Temeskubin.
„ — „ 16. — Fehértemplom.
XLVI. — „ 6. — Királyhalom.
„ — „ 17. — Nagyenyed.
XLVI α . — „ 15. — Boglár.
„ — Mart. 28. — Izsák.
XLVII. — Apr. 13. — Molnaszecsőd.
„ — „ 7. — Székesfejervár.
XLVIII. — Mart. 28. — Cs.-Somorja.
„ — Apr. 2. — Selmeczbánya.

XLVIII α . — Apr. 21. — Zólyom.
„ — Mart. 8. — Tavarna.
„ — Apr. 16. — Ungvár.
XLIX. — Mai 27. — Zuberecz. — Meg-
érkezett az egyetlen vidékiünkön
fészkelő pár. — Ankunft des
einzigsten in unserer Gegend brüten-
den Paares.
„ — Apr. 15. — Szepesbéla.

L. (F.) — Mart. 8. — Tavarna. (XLVIII α .)
Lk. (Sp.) — Mai 27. — Zuberecz. (XLIX.)

J. (Sch.) — 81 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 11.

123. $\leftrightarrow$ *Scolopax rusticola*, L.

XLIV α . — Apr. 25. — Kosinij.
„ — Mart. 16. — Temeskubin.
XLV. — Jan. 21. — Fiume.
„ — Mart. 14. — Ogulin.
„ — „ 4. — Topusko.
„ — „ 3. — Nemci.
„ — „ 6. — Karavukova.
„ — „ 27. — Cséb.
XLV α . — „ 10. — Vukšínac.
„ — „ 21. — Pobjenik.
„ — „ 5. — Draganec.
„ — „ 6. — Markovac.

XLV α . — Febr. 19. — Gudovac.
„ — Mart. 4. — Bršljanica.
„ — Apr. 3. — Kostajnovac.
„ — „ 20. — Brzaja.
„ — Febr. 26. — Končanica.
„ — Mart. 19. — Detkovác.
„ — „ 12. — Oravicabánya.
„ — „ 5. — Bélye.
„ — „ 9. — Szonta.
„ — „ 14. — Doroszló.
„ — „ 7. — Kövesd.
„ — „ 17. — Labasincz.

XLV α .	— Mart. 20. — Dobrest.	XLVI α .	— Mart. 28. — Görgényüvegsűr.
"	— " 8. — Dubest.	XLVII.	— " 1. — Felsőeőr.
"	— " 21. — Réa.	"	— Febr. 21. — Felsőlövő.
"	— " 27. — Nagydisznód.	"	— Mart. 3. — Üveghuta.
"	— " 21. — Nagyszeben.	"	— " 19. — Csém.
"	— " 30. — Alsósebes.	"	— " 5. — Kőszeg.
"	— " 19. — Ujgyház.	"	— Apr. 2. — Doroszló.
"	— Apr. 9. — Mártonhegy.	"	— Mart. 19. — Sorok.
"	— Mart. 13. — Morgonda.	"	— " 12. — Káld.
"	— " 12. — Nagysink.	"	— " 6. — Veszprém.
"	— " 8. — Boldogváros.	"	— " 11. — Kecséd.
"	— " 27. — Nádpaták.	XLVII α .	— " 17. — Nadasd.
"	— " 19. — Felmér.	"	— Febr. 26. — Szokolyahutta.
"	— Apr. 25. — Berivoj.	"	— " 28. — Pomáz.
"	— Mart. 30. — Ohába.	"	— Mart. 15. — Kálló.
"	— " 22. — Páró.	"	— " 15. — Valkó.
"	— " 27. — Alsóvenicze.	"	— " 21. — Ófehértó.
"	— Apr. 26. — Ujsinka.	"	— " 15. — Nagysomkút.
"	— Mart. 3. — Felsőkomána.	"	— " 15. — Taraczköz.
"	— " 25. — Szunyogszék.	XLVIII.	— " 6. — Pozsony.
"	— " 19. — Barezarozsnyó.	XLVIII.	— Mart. 22. — Cs.-Somorja.
"	— " 28. — Osdola.	"	— " 20. — Galgócz.
XLVI.	— Febr. 25. — Ihárosberény.	"	— " 6. — Ghymes.
"	— Mart. 7. — Homokszentgyörgy.	"	— " 6. — Zsitvaújfalu.
"	— " 12. — Dinnyeberki.	"	— " 16. — Felsőhámor.
"	— " 5. — Pécs.	"	— " 19. — Selmeczbánya.
"	— " 1. — Mánfa.	"	— " 30. — Sekély.
"	— " 1. — Baranyaszabolcs.	"	— " 23. — Szilvás.
"	— " 16. — Solymos.	"	— " 20. — Sajókaza.
"	— " 7. — Sistarovecz.	"	— " 4. — Alsóhámor.
"	— " 28. — Batta.	"	— " 18. — Diósgyőr.
"	— " 8. — Tótvárad.	"	— " 23. — Abaujszántó.
"	— " 26. — Vláháza.	"	— " 19. — Leányvár.
"	— " 5. — Oláhlapád.	"	— " 28. — Gyertyánliget.
"	— Febr. 21. — Nagyenyed	"	— " 20. — Apsinecz.
"	— Mart. 9. — Százhalom.	"	— " 24. — Kőrösmező.
"	— " 5. — Réten.	XLVIII α .	— " 18. — Privigye.
"	— " 18. — Bún.	"	— " 16. — Élesmart.
"	— " 16. — Báránykút.	"	— Apr. 16. — Kelő.
"	— " 10. — Czelina.	"	— Mart. 22. — Bükköskút.
"	— Apr. 1. — Székelykeresztúr.	"	— Apr. 4. — Felsőzsadány.
"	— Mart. 28. — Bereczk.	"	— Mart. 27. — Turócszsklenő.
"	— " 23. — Sósmező.	"	— Apr. 6. — Barsszsklenő.
XLVI α .	— " 16. — Lippa.	"	— " 6. — Felsőtóti.
"	— " 15. — Szatta.	"	— " 9. — Határszél.
"	— " 3. — Hegyháthodász.	"	— Mart. 27. — Lenge.
"	— Febr. 26. — Szöllősgyőrök.	"	— " 30. — Mocsár.
"	— Mart. 16. — Kisharta.	"	— " 29. — Dobó.
"	— " 8. — Belényes.	"	— " 24. — Zólyom.
"	— " 23. — Magyarorbó.	"	— " 21. — Libetbánya.
"	— " 16. — Kolozsvár.	"	— Apr. 8. — Kisgaram.
"	— " 22. — Görgényszentimre.	"	— Mart. 29. — Breznóbánya.

XLVIII^a. — Mart. 29. — Szikla.
 „ — „ 30. — Gáspárd.
 „ — Apr. 7. — Havasalja.
 „ — „ 4. — Benesháza.
 „ — „ 25. — Dikula.
 „ — „ 17. — Rozsnyó.
 „ — „ 25. — Óviz.
 „ — „ 20. — Dénes.
 „ — „ 21. — Szomolnok.
 „ — „ 20. — Stoósz.
 „ — „ 23. — Szepesremete.
 „ — Apr. 30. — Rásztoki.
 „ — Mart. 20. — Jászóujfalu.
 „ — „ 22. — Kakasfalu.
 „ — „ 10. — Keczerpeklész.
 „ — „ 6. — Keczerlipócz.
 „ — „ 2. — Györke.
 „ — „ 19. — Vörös-vágás.
 „ — „ 18. — Rankfüred.
 „ — „ 18. — Tavarua.
 „ — „ 20. — Ungvár.
 „ — „ 16. — Radváncz.

XLVIII^a. — Mart. 4. — Kisberezna.
 „ — „ 24. — Nagyberezna.
 „ — „ 5. — Dubrinics.
 „ — Apr. 4. — Kispásztély.
 „ — Mart. 28. — Turiaremete.
 „ — Apr. 25. — Csornoholova.
 „ — Mart. 5. — Nagyturicza.
 „ — „ 5. — Sztavna.
 „ — Apr. 29. — Lyuta.
 „ — Mart. 25. — Ticha.
 „ — „ 7. — Uzsok.
 XLIX. — „ 26. — Nagybitse.
 „ — „ 21. — Rózahegy.
 „ — Apr. 7. — Zuberecz.
 „ — „ 6. — Liptószentiván.
 „ — Mart. 28. — Liptóújvár.
 „ — „ 26. — Feketevág.
 „ — Mai 3. — Csorbaitó.
 „ — Mart. 29. — Tátralomnicz.
 „ — „ 28. — Szepesófalu.
 „ — „ 21. — Szepesbéla.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Febr. 19. — Gudovac. (XLV^a.)
 Lk. (Sp.) — Mai 3. — Csorbaitó. (XLIX.)

J. (Sch.) — 74 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 19.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(10 adat.) — (10 Daten.)

L. (F.) — Febr. 19. — Gudovac.
 Lk. (Sp.) — Apr. 20. — Brzaja.

J. (Sch.) — 61 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 12.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

(21 adat.) — (21 Daten.)

L. (F.) — Febr. 21. — Felsőlövvó.
 Lk. (Sp.) — Apr. 2. — Doroszló.

J. (Sch.) — 41 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 8.

Alföld. — Tiefebene.

(16 adat.) — (16 Daten.)

L. (F.) — Mart. 3. — Némci.
 Lk. (Sp.) — „ 27. — Cséb.

J. (Sch.) — 25 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 14.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(48 adat.) — (48 Daten.)

L. (F.) — Febr. 21. — Nagyenyed.
 Lk. (Sp.) — Apr. 26. — Ujsinka.

J. (Sch.) — 65 nap (Tage).
 K. (M.) — Mart. 20.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(72 adat.) — (72 Daten.)

L. (F.) — Febr 26. — Szokolyahutta.
Lk. (Sp.) — Mai 3. — Csorbaitó.

J. (Sch.) — 67 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 25.

Az érkezés pentádonként. — Die Ankunft nach Pentaden.

II.		III.							IV.
15—19.	20—24.	25—1.	2—6.	7—11.	12—16.	17—21.	22—26	27—31	1—5.
1.	2.	8.	25.	14.	20.	31.	19.	25.	6.
		6—10.	11—15.	16—20.	21—25.	26—30.	V.		
		8.	—	2.	4.	3.	1—5.		
							1.		

Az adatok igen egyenlőtlenül oszlanak el az egyes régiókban, s habár ez által az eredmények megbízhatósága csökken, mégis össze fogjuk hasonlítani az egyes régiókat, és megkíséreljük a vonulási typus megállapítását. Minthogy itt is majdnem kizárólagosan átvonulási adatokról van szó, azért nem elimináltam a késői adatokat, mert a régiók középszámainak a kölcsönös helyzetén úgy sem változtatnak, főleg pedig azért nem, mert voltaképpen az erdei szalonka a lehető legjobban megfigyelt faj, a melyet nem alkalom adtán vesznek észre, hanem *várnak*. Hogy a megfigyelések tényleg megbízhatóak, azt a legszebben az a körülmény bizonyítja, hogy évről évre ismétlődő állandó vonásokat találunk a szalonka fölvonulásában.

Ilyen állandó vonás először is a nagy ingadozás és a sorozat tarkasága — Febr., Mart., Apr. gyakran közvetlenül egymás mellett —, a melyek állandó kísérői az átvonulási jelenségeknek.

A középszámok viszonylagos helyzete is állandó. Aránytalanul korai mindig a nyugati rész; a dunántúli dombvidék középszáma vagy egyezik az alföldével, vagy pedig korábbi. Aránytalanul késő mindig a kele rész, — a két hegyvidék középszáma mindig közel áll egymáshoz. Az erdei szalonka fölvonulása tehát ugyanazokat a sajátságokat mutatja, mint a fehér barázdabillegető, tehát annak a vonulási typusába fogjuk sorolni.

Egy harmadik állandó vonás egyrészt a dunántúli dombvidék és alföld, másrészt a két hegyvidék középszámait közölte intervallum,

Die Daten sind sehr ungleichmässig auf die Regionen vertheilt und obzwar dadurch die Verlässlichkeit der Resultate leidet, werden wir doch die Regionen miteinander vergleichen und versuchen, den Zugstypus zu bestimmen. Indem es sich hier beinahe ausschliesslich um eine Durchzugerscheinung handelt, wurden die späten Daten nicht eliminirt; die gegenseitige Lage der Regionenmittel würde auch ansonsten unverändert bleiben. Hauptgrund war jedoch, dass eben die Waldschneffe die möglichst bestbeobachtete Art ist, indem dieselbe nicht gelegentlich gesehen, sondern *erwartet* wird. Dass die Beobachtungen wirklich verlässlich sind, wird am schönsten durch den Umstand bewiesen, dass der Zug der Waldschneffe sich von Jahr zu Jahr wiederholende ständige Züge aufweist.

Ein solch constanter Zug ist erstens die grosse Schwankung und die Buntheit der Reihe — Feber, März, April oft unmittelbar nebeneinander — welche gewöhnliche Attribute der Durchzugerscheinungen sind.

Die gegenseitige Lage der Regionenmittel ist auch ständig. Unverhältnissmässig früh ist immer der westliche Theil; das Mittel des Hügellandes jenseits der Donau gleicht entweder dem der Tiefebene oder ist früher. Unverhältnissmässig spät ist immer die östliche Erhebung, die Mittel der nördlichen und östlichen Erhebung sind immer nahe nebeneinander. Der Zug der Waldschneffe weist daher dieselben Eigenschaften auf, wie jene der weissen Bachstelze, weshalb derselbe diesem Zugstypus angereicht wird.

Ein dritter ständiger Zug ist das grosse Intervall zwischen dem Mittel der Tiefebene und des Hügellandes jenseits der Donau

a mely az idén ugyan csak egy hét, de néha kitesz két hetet is. Ha a területek megszállásáról volna szó, akkor egyszerűen a hypszometrikus befolyásnak lehetne azt tulajdonítani, de az erdei szalonka fölvonulása majdnem tisztára átvonulási jelenség, a melyre más átvonuló fajoknál szerzett tapasztalatok szerint, meglehetősen alárendelt hatású az átvonulási terület magassági fekvése.

A feleletet úgy erre, mint az előbbi kérdésre, miért követi az erdei szalonka a fehér barázda-billegető vonulási típusát, egy ilyen kis területen mozgó feldolgozás természetesen nem adhatja meg; itt csak constatálhatjuk a törvényszerűségét, a magyarázatot csak az egyetemes földolgozás nyújthatja.

einerseits und dem Mittel der beiden Erhebungen andererseits; heuer beträgt derselbe zwar nur eine Woche, doch kommen auch zwei Wochen vor. Wenn es sich um Besiedelung der Gebiete handeln würde, so könnte man diese Erscheinung einfach dem hypszometrischen Einflusse zuschreiben, der Zug der Waldschnepfe aber ist beinahe ausschliesslich eine Durchzugserscheinung, auf welche, laut den bei anderen Durchzüglern gemachten Erfahrungen die Höhenlage des Durchzugsgebietes von ziemlich untergeordneter Bedeutung ist.

Die Antwort auf diese, sowie auf die vorige Frage, warum der Zug der Waldschnepfe dem Zugstypus der weissen Bachstelze gleicht, kann natürlicherweise nicht von einer auf ein so kleines Gebiet beschränkten Bearbeitung gegeben werden; hier kann nur die Gesetzmässigkeit constatirt werden, Erklärungen kann nur eine universale Bearbeitung geben.

124. $\leftrightarrow$ **Serinus serinus**, (L.).

XLVI α . — Mart. 20. — Izsák.

XLVII. — Apr. 24. — Felsőlövő.

XLVII α . — „ 8. — Nádasd.

XLVIII. — Mart. 22. — Cs.-Somorja.

L. (F.) — Mart. 20. — Izsák. (XLVI α .)

Lk. (Sp.) — Mai 6. — Zuberecz. (XLIX.)

XLVIII. — Apr. 17. — Selmeczbánya.

XLVIII α . — „ 4. — Ungvár.

XLIX. — Mai 6. — Zuberecz.

„ — Apr. 10. — Szepesbela.

J. (Sch.) — 48 nap (Tage.)

K. (M.) — Apr. 10.

125. $\leftrightarrow$ **Sterna hirundo**, L.

XLVIII. — Apr. 20. — Cs.-Somorja.

126. $\leftrightarrow$ **Sterna minuta**, L.

XLVIII. — Apr. 26. — Cs.-Somorja.

127. $\leftrightarrow$ **Sturnus vulgaris**, (L.).

XLIV α . — { Telegt — } — *Kosinj.*
 { Überwinterte }

„ — Febr. 28. — Temeskubin.

„ — Mart. 1. — Fehértemplom.

XLV. — Febr. 21. — Nemci.

„ — „ 11. — Plávna.

XLV α . — Febr. 27. — Vukšinc.

„ — Mart. 3. — Kabal.

„ — Febr. 27. — Draganeec.

XLV α . — Mart. 17. — Grabovnica.

„ — „ 29. — *Samarica.*

„ — „ 6. — Gudovac.

„ — „ 3. — Simlanik.

„ — Febr. 12. — Narta.

„ — „ 25. — Bršljanica.

„ — *Mart. 26.* — *Kostajnovac.*

„ — „ 16. — Bedenička.

„ — „ 5. — Brzaja.

XLV α .	— Mart. 7. — Bélye.	XLVI α .	— Mart. 12. — Izsák.
"	— Febr. 14. — Kövesd.	"	— Febr. 8. — Békéscsaba.
"	— Mart. 10. — Dubest.	"	— Mart. 4. — Magyarország.
"	— " 11. — Tartaria.	"	— " 3. — Görgényszentimre.
"	— " 31. — <i>Szelistye</i> .	XLVII.	— " 4. — Felsőeőr.
"	— Febr. 25. — Resinár.	"	— " 27. — <i>Óvár</i> .
"	— " 27. — Ujegyház.	"	— " 10. — Rohonc.
"	— " 25. — Mártonhegy.	"	— " 20. — Monyorókerék.
"	— " 23. — Brulya.	"	— " 20. — Doroszló.
"	— Mart. 7. — Morgonda.	"	— Febr. 25. — Molnaszeesöd.
"	— <i>Apr. 2.</i> — <i>Gerdály</i> .	XLVII α .	— " 24. — Nádasd.
"	— Mart. 24. — Nagysink.	"	— Mart. 14. — Ófehértó.
"	— " 18. — Boldogváros.	"	— " 18. — Tara czköz.
"	— " 11. — Nádpatak.	"	— " 20. — Mármrossziget.
"	— " 2. — Felmér.	XLVIII.	— " 5. — Cs.-Somorja.
"	— " 18. — Keresztényfalva.	"	— " 3. — Ghymes.
XLVI.	— Febr. 28. — Helesfa.	"	— " 14. — Selmezbánya.
"	— <i>Mart. 25.</i> — <i>Pécs</i> .	"	— <i>Apr. 27.</i> — <i>Sekély</i> .
"	— Febr. 18. — Sistarovecz.	"	— Mart. 4. — Sajókaza.
"	— Mart. 20. — Felenyed.	"	— " 2. — Leányvár.
"	— Mart. 1. — Segesvár.	"	— " 20. — Dombó.
"	— " 3. — Százhalom.	"	— " 14. — Körösmező.
"	— " 3. — Apold.	XLVIII α .	— " 24. — Geletnek.
"	— " 8. — Réten.	"	— <i>Apr. 11.</i> — <i>Zólyom</i> .
"	— " 8. — Báránykút.	"	— Mart. 27. — Kakasfalv.
"	— Febr. 28. — Czelina.	"	— " 17. — Tavarna.
"	— Mart. 10. — Szászkézd.	"	— " 21. — Ungvár.
"	— " 6. — Szászkeresztúr.	XLIX.	— " 8. — Németlipese.
"	— " 15. — Székelykeresztúr.	"	— " 10. — Szepesbéla.
XLVI α .	— " 11. — Boglár.		

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Febr. 8. — Békéscsaba. (XLVI α .)
Lk. (Sp.)	— Mart. 27. — Kakasfalv. (XLVIII α .)

J. (Sch.) — 49 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 7.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügel land.

(10 adat.) — (10 Daten.)

L. (F.)	— Febr. 12. — Narta.
Lk. (Sp.)	— Mart. 17. — Grabovnica.

J. (Sch.) — 33 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 3.

Dunántúli dombvidék. — Hügel land jenseits der Donau.

(9 adat.) — (9 Daten.)

L. (F.)	— Febr. 24. — Nádasd.
Lk. (Sp.)	— Mart. 20. — Monyorókerék, Doroszló.

J. (Sch.) — 25 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 8.

Aiföld. — Tiefebene.

(9 adat.) — (9 Daten.)

L. (F.) — Febr. 8. — Békéscsaba.	J. (Sch.) — 42 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 21. — Ungvár.	K. (M.) — Mart. 4.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(28 adat.) — (28 Daten.)

L. (F.) — Febr. 14. — Kövesd.	J. (Sch.) — 39 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 24. — Nagysink.	K. (M.) — Mart. 7.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(9 adat.) — (9 Daten.)

L. (F.) — Mart. 3. — Ghymes.	J. (Sch.) — 25 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — „ 27. — Kakasfalu.	K. (M.) — Mart. 15.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

II.				III.						
5—9.	10—14.	15—19.	20—24.	25—1.	2—6.	7—11.	12—16.	17—21.	22—26.	27—31.
1.	2.	1.	4.	10.	16.	12.	6.	11.	2.	1.

A seregély fölvonulásában ezideig kevés vonás nyilvánul; a régiók középszámai sokszor változtatják meg kölcsönös helyzetüket, úgy, hogy a típus még nem állapítható meg.

Der Zug des Staares zeigt bisher wenig constante Züge; die Mittel der Regionen wechseln oft ihre gegenseitige Stellung, so dass der Zugstypus noch nicht bestimmt werden kann.

128. ↔ *Sylvia atricapilla*, (L.).

XLIV α . — Apr. 4. — Fehértemplom.	XLVII α . — Apr. 22. — Nádásd.
XLV α . — Mart. 27. — Bélye.	XLVIII. — „ 1. — Cs.-Somorja
XLVI. — Mai 4. — Királyhalom.	XLVIII α . — „ 22. — Selmezbánya.
XLVII. — Apr. 11. — Felsőlövő.	„ — „ 24. — Tavarna.
„ — „ 26. — Kőszeg.	„ — „ 25. — Ungvár.
„ — „ 17. — Molnaszecsőd.	XLIX. — Mai 18. — Zuberecz.
„ — „ 24. — Székesfehérvár.	

L. (F.) — Mart. 27. — Bélye. (XLV α)	J. (Sch.) — 53 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 18. — Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.) — Apr. 19.

129. ↔ *Sylvia curruca*, (L.).

XLV α . — Apr. 5. — Réa.	XLVII. — Apr. 10. — Székesfehérvár.
XLVI. — „ 7. — Nagyenyed.	XLVIII. — „ 22. — Cs.-Somorja.
XLVI α . — „ 10. — Békéscsaba.	„ — „ 22. — Selmezbánya.
XLVII. — „ 24. — Kőszeg.	„ — „ 22. — Sajókaza.
„ — „ 16. — Molnaszecsőd.	XLVIII α . — „ 12. — Ungvár.

L. (F.) — Apr. 5. — Réa. (XLV α)	J. (Sch.) — 20 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — „ 24. — Kőszeg. (XLVII.)	K. (M.) — Apr. 15.

130. ↔ *Sylvia nisoria*, (BECHST.).

XLVII.	— Mai	3.	— Kőszeg.	XLVIII α .	— Mai	6.	— Zólyom.
XLVIII.	— „	4.	— Cs.-Somorja.	„	— „	3.	— Ungvár.
L. (F.)	— Mai	3.	— Kőszeg. (XLVIII.)	J. (Sch.)	— 4 nap (Tage).		
			Ungvár. (XLVIII α .)	K. (M.)	— Mai 4.		
Lk. (Sp.)	— „	6.	— Zólyom. (XLVIII α .)				

131. ↔ *Sylvia simplex*, LATH.

XLVIz.	— Apr.	21.	— Kisharta.	XLVIII.	— Mai	2.	— Sajókaza.
XLVII.	— „	30.	— Székesfejérvár.	XLVIII α .	— Apr.	23.	— Tavarna.
XLVII α .	— „	27.	— Nádasd.	„	— Mai	3.	— Ungvár.
XLVIII.	— „	26.	— Cs.-Somorja.	XLIX.	— „	14.	— Zuberecz.
L. (F.)	— Apr.	21.	— Kisharta. (XLVI α .)	J. (Sch.)	— 24 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	— Mai	14.	— Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.)	— Apr. 29.		

132. ↔ *Sylvia sylvia*, (L.)

XLVI α .	— Apr.	20.	— Kisharta.	XLVII α .	— Apr.	23.	— Nádasd.
„	— Mai	1.	— Izsák.	XLVIII.	— „	25.	— Cs.-Somorja.
XLVII.	— Apr.	25.	— Kőszeg.	„	— „	27.	— Sajókaza.
„	— „	16.	— Molnaszecsőd.	XLVIII α .	— Mai	7.	— Zólyom.
„	— „	14.	— Székesfejérvár.	XLIX.	— „	16.	— Zuberecz.
L. (F.)	— Apr.	14.	— Székesfejérvár. (XLVII.)	J. (Sch.)	— 23 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	— Mai	16.	— Zuberecz. (XLIX.)	K. (M.)	— Apr. 26.		

133. ↔ *Totanus fuscus*, (L.).

XLVIz. — Mart. 10. — Izsák.

134. ↔ *Totanus glareola*, (L.).

XLVII.	— Mart.	25.	— Székesfejérvár.	XLVIII.	— Apr.	7.	— Sajókaza.
--------	---------	-----	-------------------	---------	--------	----	-------------

135. ↔ *Totanus hypoleucus*, (L.).

LXV α .	— Apr.	9.	— Réa.	XLVIII α .	— Apr.	2.	— Zólyom.
XLVIII.	— Mart.	25.	— Cs.-Somorja.	„	— „	16.	— Ungvár.
„	— Apr.	5.	— Sajókaza.				
L. (F.)	— Mart.	25.	— Cs.-Somorja. (XLVIII.)	J. (Sch.)	— 22 nap (Tage).		
Lk. (Sp.)	— Apr.	16.	— Ungvár. (XLVIIIz.)	K. (M.)	— Apr. 5.		

136. $\leftrightarrow$ *Totanus nebularius*, GUNN.XLIV α . — Mart. 7. — Temeskubin.137. $\leftrightarrow$ *Totanus ochropus*, (L.)XLVI α . — Apr. 11. — Izsák.
XLVII. — „ 1. — Molnaszecsöd.XLVIII. — Mart. 25. — Cs.-Somorja.
„ — Apr. 9. — Sajókaza.L. (F.) — Mart. 25. — Cs.-Somorja.
(XLVIII.)

J. (Sch.) — 18 nap (Tage).

K. (M.) — Apr. 4. Lk. (Sp.) — Apr. 11. — Izsák. (XLVI α .)138. $\leftrightarrow$ *Totanus stagnatilis*, Bechst.

XLVII. — Mart. 15. — Molnaszecsöd.

139. $\leftrightarrow$ *Totanus totanus*, (L.)XLVI α . — Febr. 28. — Boglár.
„ — Mart. 2. — Izsák.

XLVIII. — Apr 1. — Sajókaza.

140. $\leftrightarrow$ *Turdus iliacus*, L.

XLVIII. — Mart. 7. — Cs.-Somorja.

141. $\leftrightarrow$ *Turdus merula*, L.XLV α . — { Telet — } — *Apatin*.
„ — { Überwinterte }
„ — Mart. 4. — Szelistye.
XLVI α . — „ 10. — Kisharta.
„ — { Telet } — *Békéscsaba*.
„ — { Überwinterte }
XLVIII. — Mart. 15. — Körösmező.XLVIII α . — Febr. 23. — Szikla.
„ — Mart. 20. — Dikula.
„ — „ 28. — Rásztoki.
XLIX — „ 15. — Nagybittse.
„ — „ 6. — Feketevág.L. (F.) — Febr. 23. — Szikla. (XLVIII α .)
Lk. (Sp.) — Mart. 28. — Rásztoki. (XLVIII α .)

J. (Sch.) — 34 nap (Tage).

K. (M.) — Mart. 14.142. $\leftrightarrow$ *Turdus musicus*, L.XLV α . — Mart. 23. — Strezakerczisora.
XLVI α . — „ 4. — Békéscsaba.
XLVII. — „ 16. — Kőszeg.
„ — Febr. 9. — Molnaszecsöd.
XLVII α . — Mart. 7. — Nádasd.
XLVIII. — Febr. 28. — Cs.-Somorja.
„ — Mart. 20. — Selmeczbánya.
„ — Febr. 24. — Alsóhámor.
XLVIII α . — Mart. 17. — Zólyom.
„ — „ 10. — Libetbánya.XLVIII α . — Mart. 9. — Gáspárd.
„ — „ 20. — Havasalja.
„ — „ 17. — Benesháza.
„ — „ 22. — Kakasfalu.
„ — „ 14. — Tavana.
„ — „ 21. — Ungvár.
XLIX. — Apr. 7. — Zuberecz.
„ — Mart. 17. — Liptóújvár.
„ — „ 20. — Feketevág.
„ — „ 20. — Szepesbéla.

L. (F.) — Febr. 9. — Molnaszecsöd.
(XLVII.)
Lk. (Sp.) — Apr. 7. — Zuberecz. (XLIX.)

J. (Sch.) — 58 nap (Tage).
K. (M.) — Mart. 13.

143. ↔ *Turdus pilaris*, L.

XLIV α . — Febr. 20. — Temeskubin.
XLVI α . — „ 10. — Kisharta.
XLVII. — Jan. 12. — Mart. 16. — Kőszeg.

XLVIII α . — Mart. 9. — Zólyom.
„ — Febr. 20. — Ungvár.
„ — Mart. 20. — Radváncz.

144. ↔ *Turdus torquatus*, L.

XLIX. — Apr. 7. — Zuberecz.

XLIX. — Mart. 10. — Szepesbéla.

145. ↔ *Turtur turtur* (L.)

XLIV α . — Mai 11. — Zengg.
„ — Apr. 25. — Temeskubin.
XLV. — Mart. 17. — Lič.
„ — Apr. 17. — Plávna,
XLV α . — Mai 1. — Sarampov.
„ — Apr. 28. — Markovac.
„ — „ 30. — Simlanik.
„ — „ 26. — Bedenička.
„ — „ 16. — Brzaja.
„ — „ 23. — Bélyye.
„ — „ 29. — Kövesd.
„ — „ 26. — Labasincz.
„ — Mai 3. — Dobrest.
„ — Apr. 16. — Dubest.
„ — „ 27. — Valyemare.
„ — „ 24. — Gross.
„ — Mai 1. — Bulza.
XLVI. — Apr. 28. — Korpád.
„ — Mai 5. — Királyhalom.
„ — Apr. 23. — Sistarovecz.
„ — „ 27. — Nagyenyed,
„ — „ 23. — Segesvár.
XLVI α . — „ 25. — Boglár.
„ — Mart. 10. — Kisharta.
„ — Apr. 30. — Izsák.

XLVI α . — Mai 2. — Magyargorbó.
XLVII. — Apr. 5. — Felsőőr.
„ — „ 27. — Polanicz.
„ — „ 25. — Rohoncz.
„ — Mai 4. — Pornó.
„ — „ 1. — Kőszeg.
„ — Apr. 22. — Doroszló.
„ — „ 25. — Sorok.
„ — „ 26. — Molnaszecsöd.
XLVII α . — „ 27. — Nádasd.
„ — „ 28. — Isaszegh.
„ — „ 20. — Valkó.
XLVIII. — „ 23. — Cs.-Somorja.
„ — „ 22. — Ghymes.
„ — „ 28. — Selmezbánya.
„ — „ 23. — Sajókaza.
XLVIII α . — Mai 7. — Zólyom.
„ — „ 7. — Badin.
„ — „ 2. — Kakasfalu.
„ — Apr. 29. — Tavarna.
„ — Mart. 28. — Ungvár.
„ — Apr. 2. — Kisberezna.
„ — Mart. 25. — Nagyberezna.
„ — Apr. 5. — Dubrinics.

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.) — Mart. 10. — Kisharta. (XLVI α .)
Lk. (Sp.) — Mai 7. — Zólyom, Badin.
(XLVIII α .)

J. (Sch.) — 58 nap (Tage).
K. (M.) — Apr. 21.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(5 adat.) — (5 Daten.)

L. (F.) — Apr. 16. — Brzaja.	J. (Sch.) — 16 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 1. — Šarampov.	K. (M.) — Apr. 26.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.) — Apr. 5. — Felsőőr.	J. (Sch.) — 30 nap (Tage.)
Lk. (Sp.) — Mai 4. — Pornó.	K. (M.) — Apr. 25.

Alföld. — Tiefebene.

(7 adat.) — (7 Daten.)

L. (F.) — Mart. 10. — Kisharta.	J. (Sch.) — 55 nap (Tage.)
Lk. (Sp.) — Mai 3. — Királyhalom.	K. (M.) — Apr. 19.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.) — Apr. 16. — Dubest.	J. (Sch.) — 18 nap (Tage.)
Lk. (Sp.) — Mai 3. — Dobrest.	K. (M.) — Apr. 25.

Északi hegyvidék — Nördliche Erhebung.

(13 adat.) — (13 adat.)

L. (F.) — Mart. 25. — Nagyberezna.	J. (Sch.) — 44 nap (Tage.)
Lk. (Sp.) — Mai 7. — Zólyom, Badin.	K. (M.) — Apr. 20.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

III.					IV.				
7—11.	12—16.	17—21.	22—26.	27—31.	1—5.	6—10.	11—15.	16—20.	21—25.
1.	—	—	1.	1.	3.	—	—	4.	12.
					V.				
			26—30.		1—5.	6—10.			
			15.		8.	2.			

A régiók középszámainak a kölcsönös helyzete ennél a fajnál is annyira változó, hogy határozott typut még nem lehet fölismerni. Nagyon sajátosságosak a korai márcziusi és áprilisi adatok, a melyek azonban megbízható megfigyelőktől erednek és így el kell fogadni azokat.

Die gegenseitige Stellung der Regionenmittel ist bei dieser Art dermassen veränderlich, dass ein bestimmter Typus noch nicht zu erkennen ist. Sehr bemerkenswerth sind die frühen März- und April-daten, welche aber von verlässlichen Beobachtern stammen und daher acceptirt werden müssen.

141 ↔ *Upupa epops*, L.

XLIV α .	— Apr. 15. — Zengg.	XLVII.	— Apr. 7. — Felsőeőr.
"	— Mart. 26. — Temeskubin.	"	— " 15. — Abdalócz.
"	— Apr. 16. — Fehértemplom.	"	— " 22. — Doroszló.
XLV.	— Mai 7. — Ogulin.	"	— " 15. — Sorok.
"	— " 7. — Vojnič.	"	— " 23. — Szombathely.
"	— Apr. 13. — Rujevac.	"	— " 2. — Molnaszecsöd.
"	— " 28. — Palánka.	"	— " 12. — Székesfejérvár.
XLV α .	— Mart. 31. — Šarampov.	XLVII α .	— Mai 2. — Nádasd.
"	— Apr. 19. — Grabovnica.	"	— Mart. 29. — Isaszegh.
"	— Mart. 30. — Bolč.	"	— " 28. — Debreczen.
"	— " 28. — Samarica.	"	— Apr. 6. — Ófehértó.
"	— Apr. 1. — Bršljanica.	"	— " 11. — Taraczköz.
"	— " 3. — Kostajnovac.	XLVIII.	— " 8. — Cs.-Somorja.
"	— Mart. 30. — Brzaja.	"	— " 7. — Ghymes.
"	— " 30. — Bélye.	"	— " 17. — Selmeczbánya.
"	— Apr. 1. — Kövesd.	"	— " 5. — Sajókaza.
"	— " 17. — Labasincz.	"	— " 4. — Leányvár.
"	— " 30. — Dubest.	"	— " 7. — Tereselpatak.
"	— Mai 4. — Valyemare.	"	— " 11. — Dombó.
"	— Apr. 28. — Gross.	"	— " 16. — Gyertyánliget.
"	— " 10. — Réa.	XLVIII α .	— " 18. — Bucs.
"	— " 14. — Alsóvárosviz.	"	— " 23. — Zólyom.
"	— " 9. — Szelistye.	"	— " 29. — Szikla.
XLVI.	— " 28. — Korpád.	"	— Mart. 31. — Havasalja.
"	— " 8. — Pécs.	"	— Apr. 29. — Liptóteplicska.
"	— Mart. 31. — Királyhalom.	"	— " 23. — Jászóujfalu.
"	— Apr. 21. — Sistarovecz.	"	— " 22. — Sacza.
"	— Mart. 30. — Nagyenyed.	"	— " 25. — Kakasfalu.
"	— Apr. 21. — Segesvár.	"	— " 28. — Petőszinye.
"	— " 4. — Lemhény.	"	— " 23. — Tavarna.
XLVI α .	— " 16. — Boglár.	"	— " 9. — Ungvár.
"	— " 15. — Kisharta.	"	— " 28. — Nagyberezna.
"	— " 11. — Izsák.	"	— " 2. — Dubrinics.
"	— Mart. 28. — Magyargorbó.	XLIX.	— " 12. — Szepesbéla.
"	— Apr. 6. — Görgényszentimre.		

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Mart. 26. — Temeskubin.
	(XLIV α .)
Lk. (Sp.)	— Mai 7. — Ogulin, Lič. (XLV.)

J. (Sch.)	— 43 nap (Tage).
K. (M.)	— Apr. 13.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Karsztvidék. — Karstgebiet.

(4 adat.) — (4 Daten.)

L. (F.)	— Apr. 13. — Rujevac.
Lk. (Sp.)	— Mai 7. — Ogulin, Vojnič.

J. (Sch.)	— 25 nap (Tage).
K. (M.)	— Apr. 25.

Horvát dombvidék. — Croatisches Hügelland.

(7 adat.) — (7 Daten.)

L. (F.) — Mart. 28. — Samarica		J. (Sch.) — 23 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 19. — Grabovnica.		K. (M.) — Apr. 2.

Dunántúli dombvidék. — Hügelland jenseits der Donau.

(10 adat.) — (10 Daten.)

L. (F.) — Apr. 2. — Molnaszecsőd.		J. (Sch.) — 31 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 2. — Nádasd.		K. (M.) — Apr. 17.

Alföld. — Tiefebene.

(13 adat.) — (13 Daten.)

L. (F.) — Mart. 26. — Temeskubin.		J. (Sch.) — 34 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 28. — Palánka.		K. (M.) — Apr. 7.

Keleti hegyvidék. — Östliche Erhebung.

(15 adat.) — (15 Daten.)

L. (F.) — Mart. 28. — Magyargorbó.		J. (Sch.) — 38 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mai 4. — Valyemare.		K. (M.) — Apr. 14.

Északi hegyvidék. — Nördliche Erhebung.

(19 adat.) — (19 Daten.)

L. (F.) — Mart. 28. — Isaszegh.		J. (Sch.) — 32 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Apr. 29. — Liptóteplicska.		K. (M.) — Apr. 16.

Az érkezés pentádonként. — Ankunft nach Pentaden.

III.	IV.		V.						
22—26.	27—31.	1 5.	6—10.	11—15.	16—20.	21—25.	26—30.	1—5.	6—10.
1.	11.	10.	10.	8.	7.	9.	8.	2.	2.

A régiók — a horvát dombvidék kivételével, a mely az idén szokatlanul korai — középei az ismert elosztást mutatják, az érkezés aránylag korai keleten, aránylag késő nyugaton, még az északi hegyvidék középszáma is korábbi a dunántúlinál. A fölvonulás menete tehát a Ciconiatypushoz vagyis inkább az Oriolus fölvonulásához hasonlít. Megindokolni nem tudjuk a fölvonulásnak ezt az alakulását, mert nem jut oly határozott kifejezésre a magasabb hegyvidéknek a kerülése, a mit a sárgarigónál érvényesítettünk; az anyag maga pedig nem nyújt egyéb kiindulási pontot.

Die Regionenmittel zeigen — mit Ausnahme des croatischen Hügellandes, welches heuer ungewöhnlich früh ist — die bekannte Vertheilung, im Osten verhältnissmässig frühe im Westen verhältnissmässig späte Ankunft; selbst das Mittel der nördlichen Erhebung ist früher als das des Hügellandes jenseits der Donau. Der Zug folgt also dem Ciconiatypus oder gleicht vielmehr dem Orioluszuge. Begründen können wir diese Gestaltung des Zuges nicht, das Meiden der höheren Gebirge kommt bei dieser Art nicht so klar zum Ausdrucke wie bei dem Pirol; das Materiale selbst aber ergibt keinen anderen Ausgangspunkt.

142. ↔ **Vanellus vanellus**, (L.).

XLIV α .	— Febr. 17. — Temeskubin.	XLVII.	— Mart. 9. — Székesfejérvár.
"	— " 27. — Fehértemplom.	"	— " 1. — Dés.
XLV.	— Mart. 14. — Karavukova.	XLVII α .	— " 18. — Nadasd.
XLV α .	— Febr. 17. — Blatnica.	"	— " 6. — Guta.
"	— Mart. 3. — Kiscsány.	"	— " 5. — Komárom.
"	— " 11. — Bélye.	"	— " 7. — Madar.
"	— Febr. 27. — Apatin.	"	— Febr. 26. — Valkó.
"	— Mart. 16. — Szonta.	"	— " 25. — Terpes.
"	— " 16. — Doroszló.	"	— Mart. 10. — Ófehértó.
XLVI.	— " 5. — Pécs.	"	— " 17. — Mármarosziget.
"	— " 13. — Királyhalom.	XLVIII.	— " 7. — Cs.-Somorja.
"	— " 23. — Tövis.	"	— Febr. 25. — Ghymes.
"	— " 27. — Tompaháza.	"	— Mart. 2. — Sajókaza.
XLVI α .	— Febr. 23. — Boglár.	"	— " 5. — Leányvár.
"	— " 24. — Kisharta.	"	— " 23. — Bustyaháza.
"	— " 26. — Izsák.	XLVIII α .	— " 6. — Kakasfalu.
XLVII.	— Mart. 23. — Velege.	"	— " 27. — Tavarua.
"	— " 12. — Pokolfalu.	"	— " 29. — Nagyberezna.
"	— " 13. — Kőszeg.	XLIX.	— " 3. — Németlipcse.
"	— " 7. — Doroszló.	"	— " 5. — Liptószentmiklós.
"	— Apr. 11. — Szombathely.	"	— Mai 6. — Szepesbéla. — Át- vonulók. — Durch- zügler.
"	— Mart. 8. — Sorok.		
"	— Febr. 26. — Káld.		
"	— Mart. 1. — Molnaszecsőd.		

Országos közép: — Landesmittel:

L. (F.)	— Febr. 17. — Temeskubin. (XLIV α) Blatnica. (XLV α)	J. (Sch.)	— 42 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 29. — Nagyberezna. (XLVIII α)	K. (M.)	— Mart. 8.

Területek közepei: — Regionenmittel:

Dunántúli dombvidék. — Hügeland jenseits der Donau.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.)	— Febr. 23. — Boglár.	J. (Sch.)	— 29 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 23. — Velege.	K. (M.)	— Mart. 8.

Kis Alföld. — Kleine Tiefebene.

(4 adat.) — (4 Daten.)

L. (F.)	— Mart. 5. — Komárom.	J. (Sch.)	— 3 nap (Tage)
Lk. (Sp.)	— " 7. — Madar, Cs.-Somorja.	K. (M.)	— Mart. 6.

Nagy Alföld. — Grosse Tiefebene.

(13 adat.) — (13 Daten.)

L. (F.)	— Febr. 17. — Temeskubi.	J. (Sch.)	— 28 nap (Tage).
Lk. (Sp.)	— Mart. 16. — Szonta, Doroszló.	K. (M.)	— Mart. 6.

Keleti hegységvidék. — Östliche Erhebung.

(4 adat.) — (4 Daten)

L. (F.) — Mart. 1. — Dés.	J. (Sch.) — 27 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — „ 27. — Tompaháza.	K. (M.) — Mart. 17.

Északi hegységvidék. — Nördliche Erhebung.

(11 adat.) — (11 Daten.)

L. (F.) — Febr. 25. — Terpes, Ghymes.	J. (Sch.) — 33 nap (Tage).
Lk. (Sp.) — Mart. 29. — Nagyberezna.	K. (M.) — Mart. 9.

Az érkezés pentádonként. — Die Ankunft nach Pentaden.

II	III.							
15—19.	20—24.	25—1.	2—6.	7—11.	12—16.	17—21.	22—26.	27—31.
2.	2.	9.	9.	7.	6.	2.	3.	3.

A bibicz fölvonulásának állandó jellemzője az, hogy a keleti hegységvidék mindig későbbi középszámot ad, mint az északi hegységvidék, a mely mindig aránytalanul korai. A typus azonban nem hasonlít a Motacillatypushoz, mert a dunántúli dombvidék rendszeren jelentékenyen későbbi az alföldnél. Minthogy az anyag elégtelen, azért nem is bocsátkozhatunk ennek a sajátos fölvonulásnak behatóbb tárgyalásába.

Eine constante Eigenschaft des Kiebitz-zuges ist die ständige Verspätung der östlichen Erhebung gegenüber der nördlichen, welche immer ein unverhältnissmässig frühes Mittel ergibt. Der Typus gleicht aber nicht dem Motacillatypus, indem das Hügelland jenseits der Donau gewöhnlich bedeutend später ist als die Tiefebene. Indem unser Materiale ungenügend ist, können wir eine eingehendere Untersuchung dieses eigenartigen Zuges nicht durchführen.

* * *

Következnek most a rendes statisztikák, még pedig most a 10-ik év végén az 1894—1903. évi és „A Madárvonulás Elemei“-nek (HERMAN OTTÓ) az adataival összehasonlítva. Kivételt képez az áttelelők statisztikája.

Es folgen nun unsere gewöhnlichen statistischen Ausweise, u. zwar jetzt am Ende des 10-ten Jahres mit den Daten der Jahre 1894—1903 und den Daten der „Elemente des Vogelzuges“ (OTTO HERMAN) verglichen. Eine Ausnahme bildet die Statistik der Überwinternden.

Az 1903. év folyamán átteleltek: — Im Jahre 1903 überwinterten:

- ↔ *Alauda arvensis*, L. — Cs.-Somorja.
- ↔ *Anthus pratensis*, (L.). — Izsák.
- ↔ *Ardea cinerea*, L. — Cs.-Somorja.
- ↔ *Chloris, chloris*, (L.). — Apatin, Izsák, Békéscsaba, Kőszeg.
- ↔ *Emberiza calandra*, L. — Izsák.
- ↔ *Erithacus rubecula*, (L.). — Kőszeg.
- ↔ *Fringilla coelebs*, (L.). — Békéscsaba, Kőszeg, Ungvár.
- ↔ *Motacilla alba*, (L.). — Apatin.
- ↔ *Motacilla boarula*, TENN. — Kőszeg.
- ↔ *Scolopax rusticola*, L. — Fiume.
- ↔ *Sturnus vulgaris* (L.) — Kosinj.
- ↔ *Turdus merula*, L. — Apatin, Békéscsaba.

Összesen 12 faj. — Zusammen 12 Arten.

Magyarország vonulási naptára a történeti anyag alapján (1903-ig bezárólag), az 1903-ik év jellege, a terület megszállásának, ill. az átvonulás időtartama.

Zugskalender Ungarns auf Grund des historischen Materiales (inclusive 1903). Jahrescharakter für 1903, Zeitdauer der Besiedelung, resp. Durchzuges.

Sorszám Laufende Nr.	Faj — Art	Történeti közép	Historisches Mittel	1903. évi közép	Az 1903. év jellege	Hány nappal	A megszállás, ill. átvonulás időtartama napokban	
							Zeitdauer der Besiedelung, resp. Durchzuges in Tag	
							a történeti anyag szerint laut dem historischen Materiale	1903-b im Jal 1903
1	↔ Anser fabalis LATH.	Febr. 27		Mart. 2	Késő — Spät	3	57	53
2	↔ Alauda arvensis L.	Mart. 1		Febr. 27	Korai — Früh	2	78	40
3	↔ Buteo buteo (L.)	" 1		—	—	—	64	—
4	↔ Columba oenas L.	" 1		Mart. 1	Megfelelő Entsprechend	0	71	63
5	↔ Anas boscas L.	" 3		—	—	—	72	—
6	↔ Sturnus vulgaris (L.)	" 3		Mart. 7	Késő — Spät	4	75	49
7	↔ Falco feldeggii SCHLEG.	" 5		—	—	—	74	—
8	↔ Vanellus vanellus (L.)	" 5		Mart. 8	Késő — Spät	3	92	42
9	↔ Alauda arborea L.	" 7		Febr. 23	Korai — Früh	14	59	55
10	↔ Ardea alba L.	" 7		—	—	—	102	—
11	↔ Emberiza calandra L.	" 7		—	—	—	58	—
12	↔ Anas crecca L.	" 8		—	—	—	65	—
13	↔ Columba palumbus L.	" 9		Mart. 2	Korai — Früh	7	66	66
14	↔ Larus ridibundus L.	" 9		" 4	Korai Früh	5	41	38
15	↔ Fringilla coelebs (L.)	" 10		" 15	Késő — Spät	5	55	11
16	↔ Fulica atra L.	" 10		" 9	Korai — Früh	1	86	30
17	↔ Circus cyaneus (L.)	" 11		Febr. 22	Korai — Früh	19	77	28
18	↔ Numenius arcuatus (L.)	" 11		Mart. 17	Késő — Spät	6	79	37
19	↔ Anser anser (L.)	" 12		Febr. 27	Korai — Früh	15	89	25
20	↔ Dafila acuta (L.)	" 12		—	—	—	67	—
21	↔ Fuligula nyroca (GÜLD.)	" 12		—	—	—	44	—
22	↔ Motacilla alba (L.)	" 12		Mart. 13	Késő — Spät	1	74	44
23	↔ Emberiza schoeniclus L.	" 13		—	—	—	63	—
24	↔ Larus canus L.	" 13		—	—	—	63	—
25	↔ Turdus merula L.	" 13		Mart. 14	Késő — Spät	1	73	34
26	↔ " musicus L.	" 13		" 13	Megfelelő Entsprechend	0	65	58
27	↔ " iliacus L.	" 14		—	—	—	70	—
28	↔ Anas penelope L.	" 15		—	—	—	76	—
29	↔ Chloris chloris (L.)	" 15		—	—	—	41	—
30	↔ Motacilla boarula TENN.	" 15		Mart. 18	Késő — Spät	3	50	29
31	↔ Totanus ochropus (L.)	" 15		Apr. 4	Késő — Spät	20	82	18
32	↔ Anas querquedula L.	" 16		—	—	—	52	—
33	↔ Gallinago gallinago (L.)	" 16		Mar. 14	Korai — Früh	2	71	57
34	↔ Pratincola rubicola (L.)	" 17		" 14	Korai — Früh	3	55	30
35	↔ Scelopax rusticola L.	" 17		" 19	Késő — Spät	2	90	74
36	↔ Ardea cinerea L.	" 18		" 27	Késő — Spät	9	95	61
37	↔ Cerchneis tinnunculus (L.)	" 18		" 25	Késő — Spät	7	100	69

Sorszám Laufende Nr.	Faj — Art	Történeti közép	1903. évi közép	Az 1903. év jellege	Hány nappal	A megszállás, ill. átvonulás időtartama napokban	
						Zeitdauer der Besiedelung, resp. des Durchzuges in Tagen	
						Um wie- viel Tage	a történeti anyag szerint laut dem historischen Materiale
38	↔ Emberiza cia L.	Mart. 18	—	—	—	43	—
39	↔ Fuligula ferina (L.)	" 18	—	—	—	50	—
40	↔ Milvus milvus (L.)	" 18	—	—	—	98	—
41	↔ Totanus totnus (L.)	" 18	—	—	—	91	—
42	↔ Colymbus fluviatilis TUNST. .	" 19	—	—	—	60	—
43	↔ Pavoncella pugnax (L.) . . .	" 20	—	—	—	60	—
44	↔ Phalacrocorax carbo (L.) . .	" 20	—	—	—	63	—
45	↔ Charadrius hiaticola (L.) . .	" 21	—	—	—	58	—
46	↔ Erithacus rubecula (L.) . . .	" 21	Mart. 21	Megfelelő Entsprechend	0	58	35
47	↔ Fuligula marila (L.)	" 21	—	—	—	48	—
48	↔ Gallinago gallinula (L.) . . .	" 21	—	—	—	62	—
49	↔ Limosa limosa (L.)	" 21	—	—	—	57	—
50	↔ Colymbus cristatus L.	" 22	—	—	—	61	—
51	↔ Fuligula fuligula (L.)	" 22	—	—	—	73	—
52	↔ Grus grus (L.)	" 22	Mart. 25	Késő — Spät	3	91	57
53	↔ Anthus pratensis (L.)	" 23	" 25	Késő — Spät	2	77	45
54	↔ Botaurus stellaris (L.)	" 23	—	—	—	85	—
55	↔ Numenius phaeopus (L.) . . .	" 24	—	—	—	56	—
56	↔ Anas strepera L.	" 25	—	—	—	65	—
57	↔ Circus aeruginosus (L.) . . .	" 25	—	—	—	50	—
58	↔ Larus argentatus BRÜNN. . . .	" 25	—	—	—	38	—
59	↔ Rucicilla tithys (L.)	" 25	Mart. 30	Késő — Spät	5	64	36
60	↔ Numenius tenuirostris VIEILL.	" 26	—	—	—	37	—
61	↔ Phylloscopus acredula (PALL.)	" 26	Mart. 24	Korai — Früh	2	49	38
62	↔ Rallus aquaticus L.	" 27	—	—	—	74	—
63	↔ Accentor modularis (L.)	" 28	Apr. 2	Késő — Spät	5	67	39
64	↔ Charadrius pluvialis L.	" 28	—	—	—	60	—
65	↔ Circus pygargus (L.)	" 28	—	—	—	106	—
66	↔ Rissa tridactyla (L.)	" 28	—	—	—	10	—
67	↔ Ciconia nigra (L.)	" 29	Apr. 1	Késő — Spät	3	51	51
68	↔ Colymbus griseigena BODD. . .	" 29	—	—	—	39	—
69	↔ Spatula clypeata (L.)	" 29	—	—	—	84	—
70	↔ Totanus fuscus (L.)	" 29	—	—	—	67	—
71	↔ " nebularius GUNN.	" 29	—	—	—	70	—
72	↔ Turdus torquatus L.	" 29	—	—	—	69	—
73	↔ Ciconia ciconia (L.)	" 30	Apr. 2	Késő — Spät	3	106	76
74	↔ Colymbus nigricollis (BRHM) .	" 30	—	—	—	51	—
75	↔ Calamodus molanopogon (TENN.)	Apr. 1	—	—	—	52	—
76	↔ Circaetus gallicus (GM.)	" 1	—	—	—	19	—
77	↔ Gallinago major GM.	" 1	—	—	—	68	—
78	↔ Circus macrurus GM.	" 2	—	—	—	60	—

Sorszám Laufende Nr.	Faj — Art	Történeti közép	1903. évi közép	Az 1903. év jellege	Hány nappal	A megszállás, ill. átvonulás időtartama napokban					
						Historisches Mittel	Mittel des Jahres 1903	Jahres- charakter für 1903	Um wie- viel Tage	Zeitdauer der Besiedelung, resp. des Durchzuges in Tagen	
										a történeti anyag szerint laut dem historischen Materiale	1903-ban im Jahre 1903
79	↔ Gallinula chloropus (L.) . . .	Apr. 3	Apr. 11	Késő — Spät	8	90	50				
80	↔ Tringa alpina L.	" 3	—	—	—	62	—				
81	↔ Motacilla flava (L.)	" 4	Apr. 14	Késő — Spät	10	65	43				
82	↔ Cyanecula suecia (L.)	" 5	—	—	—	32	—				
83	↔ Falco subbuteo L.	" 5	—	—	—	71	—				
84	↔ Ortygometra parva (SCOP.) . .	" 5	—	—	—	81	—				
85	↔ Platalea leucorodia L.	" 5	—	—	—	61	—				
86	↔ Saxicola oenanthe (L.)	" 5	Apr. 11	Késő — Spät	6	81	81				
87	↔ Charadrius dubius (SCOP.) . . .	" 6	" 10	Késő — Spät	4	71	39				
88	↔ Ardea purpurea L.	" 6	—	—	—	61	—				
89	↔ Hirundo rustica L.	" 6	Apr. 15	Késő — Spät	9	85	55				
90	↔ Milvus migrans BODD.	" 6	Mart. 25	Korai — Früh	13	90	47				
91	↔ Nycticorax nycticorax (L.) . . .	" 6	—	—	—	67	—				
92	↔ Rutililla phoenicura (L.)	" 6	Apr. 8	Késő — Spät	2	67	40				
93	↔ Totanus stagnatilis BECHST. . .	" 6	—	—	—	65	—				
94	↔ Aquila maculata GM.	" 7	—	—	—	74	—				
95	↔ Calamodus aquaticus (GM.) . . .	" 7	—	—	—	45	—				
96	↔ Upupa epops L.	" 7	Apr. 13	Késő — Spät	6	53	43				
97	↔ Charadrius alexandrinus L. . . .	" 8	—	—	—	67	—				
98	↔ Eristatura leucocephala (SCOP.)	" 8	—	—	—	47	—				
99	↔ Phalacrocorax pygmaeus (PALL.)	" 8	—	—	—	28	—				
100	↔ Totanus hypoleucus (L.)	" 8	Apr. 5	Korai — Früh	3	61	22				
101	↔ Aquila pennata GM.	" 9	—	—	—	73	—				
102	↔ Phylloscopus trochilus (L.) . . .	" 9	Apr. 7	Korai — Früh	2	65	43				
103	↔ Tringa minuta LEISL.	" 9	—	—	—	29	—				
104	↔ Aquila clanga PALL.	" 10	—	—	—	70	—				
105	↔ Himantopus himantopus (L.) . . .	" 10	—	—	—	59	—				
106	↔ Pandion haliaetus (L.)	" 10	—	—	—	49	—				
107	↔ Serinus serinus (L.)	" 10	Apr. 10	Megfelelő Entsprechend	—	56	48				
108	↔ Jynx torquilla L.	" 11	" 22	Késő — Spät	11	61	29				
109	↔ Ortygometra pusilla (PALL.) . . .	" 11	—	—	—	44	—				
110	↔ Totanus glareola (L.)	" 11	—	—	—	69	—				
111	↔ Chelidonaria urbica (L.)	" 12	Apr. 17	Késő — Spät	5	73	65				
112	↔ Colymbus auritus L.	" 12	—	—	—	77	—				
113	↔ Anthus trivialis (L.)	" 13	Apr. 16	Késő — Spät	3	64	43				
114	↔ Oedienemus oedienemus (L.) . . .	" 13	—	—	—	59	—				
115	↔ Pratincola rubetra (L.)	" 13	Apr. 20	Késő — Spät	7	70	41				
116	↔ Ardea gazzetta L.	" 14	—	—	—	86	—				
117	↔ Cuculus canorus L.	" 14	Apr. 17	Késő — Spät	3	64	60				
118	↔ Larus minutus PALL.	" 14	—	—	—	62	—				
119	↔ Sylvia curruca (L.)	" 14	Apr. 15	Késő — Spät	1	88	20				

Sorszám Laufende Nr.	Faj — Art	Történeli közép Historisches Mittel	1903. évi közép Mittel des Jahres 1903	Az 1903. év jellege Jahres- charakter für 1903	Hány nappal Um wie- viel Tage	A megszállás, ill. átvonulás időtartama napokban	
						Zeitdauer der Besiedelung, resp. des Durchzuges in Tagen	
						a történeli anyag szerint	1903-ban im Jahre 1903
120	↔ Anthus campestris (L.) . . .	Apr. 15	—	—	—	57	—
121	↔ Luscinia luscinia (L.) . . .	" 15	Apr. 20	Késő — Spät	5	49	35
122	↔ Sterna hirundo L.	" 15	—	—	—	64	—
123	↔ Glareola pratincola (L.) . . .	" 16	—	—	—	41	—
124	↔ Phylloscopus sibilator BECHST.	" 16	Apr. 12	<i>Korai — Früh</i>	4	62	43
125	↔ Clivicola riparia (L.)	" 17	" 18	Késő — Spät	1	70	59
126	↔ Locustella luscinioides (SAV.)	" 17	—	—	—	68	—
127	↔ Ortygometra porzana (L.) . .	" 17	—	—	—	68	—
128	↔ Plegadis falcinellus (L.) . . .	" 17	—	—	—	52	—
129	↔ Tringa subarcuata (GÜLD.) . .	" 17	—	—	—	58	—
130	↔ Sylvia atricapilla (L.)	" 18	Apr. 20	Késő — Spät	2	63	53
131	↔ Muscicapa atricapilla L. . . .	" 18	" 25	Késő — Spät	7	57	9
132	↔ " collaris BECHST.	" 19	" 22	Késő — Spät	3	40	10
133	↔ Recurvirostra avocetta L. . .	" 20	—	—	—	64	—
134	↔ Turtur turtur (L.)	" 20	Apr. 20	Megfelelő Entsprechend	0	77	58
135	↔ Calamodius schoenobaenus (L.)	" 21	—	—	—	47	—
136	↔ Cerchneis cenchris (NAUM.) . .	" 21	—	—	—	15	—
137	↔ Luscinia philomela (BECHST.)	" 21	—	—	—	42	—
138	↔ Sterna minuta L.	" 21	—	—	—	61	—
139	↔ Acrocephalus arundinaceus (L.)	" 22	Mai 3	Késő — Spät	11	48	15
140	↔ Ardea ralloides SCOP.	" 22	—	—	—	61	—
141	↔ Cerchneis vespertinus (L.) . . .	" 22	Apr. 18	<i>Korai — Früh</i>	4	76	62
142	↔ Hydrochelidon nigra (L.) . . .	" 22	—	—	—	77	—
143	↔ Sylvia sylvia L.	" 22	Apr. 26	Késő — Spät	4	59	23
144	↔ Monticola saxatilis (L.)	" 23	—	—	—	66	—
145	↔ Sylvia simplex LATH.	" 24	Apr. 29	Késő — Spät	5	62	24
146	↔ Acrocephalus streperus (VIEILL.)	" 25	—	—	—	48	—
147	↔ Caprimulgus europaeus L. . . .	" 25	Apr. 28	Késő — Spät	3	45	26
148	↔ Coracias garrula L.	" 27	" 26	<i>Korai — Früh</i>	1	63	31
149	↔ Pernis apivorus (L.)	" 27	—	—	—	73	—
150	↔ Anthus cervinus (PALL.)	" 28	—	—	—	50	—
151	↔ Coturnix coturnix (L.)	" 28	Apr. 30	Késő — Spät	2	45	27
152	↔ Oriolus oriolus (L.)	" 28	" 30	Késő — Spät	2	53	36
153	↔ Ardetta minuta (L.)	" 29	—	—	—	47	—
154	↔ Lanius minor GM.	" 29	Mai 3	Késő — Spät	4	58	34
155	↔ " senator L.	" 29	—	—	—	21	—
156	↔ Locustella naevia (BODD.) . . .	" 29	—	—	—	55	—
157	↔ Muscicapa grisola L.	" 29	Mai 4	Késő — Spät	5	42	18
158	↔ Micropus apus (L.)	Mai 1	Apr. 27	<i>Korai — Früh</i>	4	74	24
159	↔ Sylvia nisoria BECHST.	" 1	Mai 4	Késő — Spät	3	33	4
160	↔ Hydrochelidon leucoptera (MEISSN. et SCHINZ)	" 2	—	—	—	42	—

Sorszám Laufende Nr.	Faj — Art	Történeti közép	Historisches Mittel	1903. évi közép	Az 1903. év jellege	Hány nappal	A megszállás, ill. átvonulás időtartama napokban	
				Mittel des Jahres 1903	Jahres- charakter für 1903		Um wie- viel Tage	Zeitdauer der Besiedlung, resp. des Durchzuges in Tagen
161	↔ Hypolais hypolais (L.) . . .	Mai	2	—	—	—	58	—
162	↔ Lanius collurio L.	"	2	Mai	2	0	58	33
163	↔ Crex crex (L.)	"	4	"	1	3	60	45
164	↔ Locustella fluviatilis WOLF. . .	"	4	—	—	—	74	—
165	↔ Merops apiaster L.	"	5	—	—	—	57	—
166	↔ Acrocephalus palustris (BECHST.)	"	8	—	—	—	37	—
167	↔ Muscicapa parva BECHST. . .	"	14	—	—	—	44	—
168	↔ Hydrochelidon hybrida (PALL.)	"	16	—	—	—	30	—

Feltűnő csekély az áttelelők száma, mindössze 12 faj, a mi csak fele a rendesen áttelelők számának.

Az 1903. év tavaszi vonulásának jellege határozottan késői. 18 faj korábban érkezett a történeti országos középnél, 6 faj érkezett ennek megfelelően, 45 pedig később. Ez a késés azonban nem terjed ki az egész vonulási időszakra, hanem majdnem kizárólag csak április havára, tehát arra az időszakra, a mikor a legtöbb madár érkezik hozzánk. A korán — februárban és márcziusban — érkező fajok többnyire korábban érkeztek az országos középnél. Az 1903. év időjárása aztán meg is okolja ezt az eltérést. Február és márczius hava kiválóan enyhe volt, a középhőmérséklet mindig 1—4 fokkal magasabb volt a normálnál s így csak természetes, hogy azok a fajok, a melyek ebben az időben térnek vissza hozzánk, ennek megfelelően korábban érkeztek a normálnál. Április hava evvel szemben igen barátságatlan és hűvös volt, a középhőmérséklet pedig a normálison alul maradt; ennek megfelelően az áprilisban érkező fajok megkéstek. Május havának eleje ismét szokatlanul meleg volt, s még ennek a hatása is meglátszik a május elején érkező fajoknál, a mennyiben többnyire korábban vagy megfelelően érkeztek.

Auffallend gering ist die Anzahl der überwinternden Arten, insgesamt zwölf Arten, also nur die Hälfte unserer gewöhnlichen Überwinternden.

Der Zugscharakter des Jahres 1903 ist entschieden spät. 18 Arten kamen früher, 6 entsprechend, und 45 Arten später als das historische Landesmittel. Diese Verspätung charakterisirt aber nicht die ganze Zugssaison, sondern beinahe ausschliesslich den Monat April, also jene Zeit, wo die meisten Vögel zu uns kommen. Die früh — im Feber und März — ankommenden Arten kamen zumeist früher an als das historische Mittel. Die Witterung des Jahres 1903 begründet dann auch diese Abweichung. Feber und März waren ungemein mild, so dass die mittlere Temperatur immer 1—4 Grade höher war als die normale, weshalb es dann natürlich ist, dass diejenigen Arten, welche in dieser Zeit zu uns zurückkehren, früher ankamen. April war dagegen sehr unfreundlich und kalt, die Mitteltemperatur blieb unter der normalen; dementsprechend verspäteten sich auch die im April ankommenden Arten. Anfang Mai war wiederum ungewöhnlich warm, und lässt sich auch die Wirkung dieses Umstandes wahrnehmen, indem die Ende April resp. Anfang Mai ankommenden Arten meistens entsprechend oder früher erschienen.